

BREVE FRA OG TIL
ADAM OEHLENSCHLÄGER

OKTOBER 1829 - JANUAR 1850

I : 1829-1835

GYLDENDAL

BREVE FRA OG TIL
ADAM OEHLenschLÄGER

1829-1850

I

Udgivet af
Det danske Sprog- og Litteraturselskab
med Understøttelse af
Carlsbergfondet

BREVE FRA OG TIL
ADAM OEHLENSCHLÄGER

OKTOBER 1829 – JANUAR 1850

UDGIVET AF
DANIEL PREISZ

I : 1829-1835

KØBENHAVN 1984
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

Tilsyn: Mogens Brøndsted

*Denne sidste række af nærværende udgave vil omfatte tre tekstbind,
der ventes udsendt i efteråret 1984-85-86, samt kommentar og register.*

© Det danske Sprog- og Litteraturselskab 1984
Printed in Denmark by Fr. Bagges kgl. Hofbogtrykkeri
ISBN 87-00-71235-3

BREVE

Tallene angiver Brevnummer

Abrahamson, J. N. B., fra: 1441

Adler, J. G., fra: 1420

Agardh, C.A., fra: 1858, 1203

Atterbom, P.D.A., til: 1162 — fra: 1171, 1187

Beskow, Bernh. v., fra: 1152, 1422 — til: 1258, 1349, 1360, 1382,
1408

Bourmonville, August, fra: 1332

Bowring, John & George Borrow, fra: 1127

Brinkman, Gustav v., fra: 1151, 1269 — til: 1163

Brockhaus, Friedrich, fra: 1271 — til: 1279

Brockhaus, Heinrich, til: 1185, 1192, 1235, 1245, 1288, 1381 —
fra: 1299

Brøndsted, P. O., til: 1341

Campe, Aug., til: 1404

Dahl, Johan, til: 1277 — fra: 1406, 1445

Dick, Carl P., fra: 1436

Eiserman, J. S., fra: 1330

Engeström, J. A., fra: 1120

Faye, Andreas, til: 1145

Finansdeputationen, til: 1315

Hansteen, Christopher, fra: 1184

Hauch, C., fra: 1109, 1113, 1116, 1125, 1129, 1131, 1142, 1148,
1195, 1201, 1205, 1241, 1255, 1260, 1274, 1285, 1369, 1388,
1407, 1414, 1432, 1446 — til: 1130, 1254, 1262, 1300, 1384,
1413

Heger, Carl, fra: 1418
Hielm, P., fra: 1356
Hjort, Peder, til: 1128, 1364, 1365, 1367, 1372 — fra: 1362,
1366, 1370, 1373
Hoffman, J. N., fra: 1167
Hvidt, Ed., til 1200, 1298
Hvidt, N. L., til: 1234
Keil, Georg, fra: 1346
Koch, O., fra: 1355
Kongen, til: 1217, 1281, 1343, 1412
Kreds, en, fra: 1383
Krog, Haagen, fra: 1363
Ljunge, A. P., fra: 1198, 1435 — til: 1276, 1434
Ludvig I af Baiern, til: 1117, fra: 1133, 1180
Manthey, J. D. T., til: 1140
Marmier, Xavier, fra: 1348
Max, Josef, fra: 1103, 1114, 1141, 1166, 1175, 1351, 1376, 1393,
1399, — til: 1316
Meisling, Simon, fra: 1216
Mohnike, G. C. F., fra: 1168
Molbech, Chr., til: 1182, 1204, 1208, 1335 — fra: 1183, 1202
Nicolai, Otto, fra: 1353
Nielsen, Hollard, fra: 1194
Nielsen, N. P., til: 1302 — fra: 1409
Nolcken, Carl Adam von, fra: 1176, 1190
Oehlenschläger, Charlotte, fra: 1191, 1196, 1257 — til: 1214
Oehlenschläger, Christiane, til: 1224, 1226, 1228, 1229, 1230,
1232, 1283, 1323, 1324, 1327, 1391, 1425, 1429 — fra: 1231,
1325, 1326, 1328, 1423, 1424, 1431
Oehlenschläger, Johannes, fra: 1428

Oehlenschläger, Marie, fra: 1430
Oehlenschläger, William, fra: 1326, 1430
Olsen, F. C., til: 1401
Oscar, Kronprins, fra: 1352
Paludan-Müller, Fr., fra: 1350
Rahbek, K. L., fra: 1112, 1136 — til: 1144
Resch, W. S., fra: 1387
Sagen, Lyder, fra: 1415
Salicath, Peter, fra: 1340
Schenk, Ed. v., til: 1170
Schubart, Herman, fra: 1207
Selskabet til de skønne Videnskabers Forfremmelse, fra: 1121
Steffens, Henrich, fra: 1115, 1313, 1337
Studenteforeningens Seniotat, fra: 1179
Teaterdirektionen til: 1247, 1266, 1331, 1386, 1398 — fra: 1268,
1334, 1397
Tegnér, Esaias, til: 1160
Thestrup, G. A., fra: 1212
Thorkilsen, Christen, til: 1256
Tieck, Ludwig, til: 1239, 1289, 1375
Trede, Ludwig, fra: 1390, 1438
Universitetsdirektionen, til: 1320, 1321
Wilster, Chr., fra: 1371, 1385, 1402, 1411, 1416, 1443, 1450
Wilstrup, Johannes, fra: 1248
Wolff, O. L. B., fra: 1132, 1154
Wurm, Chr. Fr., fra: 1336
Wylich, P. W. van, til: 1282
Ørsted, A. S., fra: 1379
Ørsted, H. C., fra: 1439

1103. *Fra Josef Max.*

Breslau 4. Okt. 1829

Hochwohlgeborener,
Hochzuverehrender Herr Professor!

Auf Herrn J. H. und G. F. Baur in Altona sende ich Euer
5 Hochwohlgeboren einen Accreditiv von Sechszig Stück
Frd'or beiliegend, welche Sie gütigst beziehen wollen; die Zah-
lung wird ohne Weigerung erfolgen. Ich habe früher keine An-
weisung bekommen können, weshalb diese Geldsendung bis heute
ausgesetzt bleiben musste.

10 Die Dedikation an den König von Baiern habe ich gestern rich-
tig empfangen. Nun brauche ich aber dringend den Torden-
skiold, weil ich ohne diesen die Abtheilung: Trauerspiele,
nicht schliessen, und die darauf folgende Abtheilung: Schau-
spiele, nicht beginnen kann. Haben Sie also die Güte, mit die-
15 sem recht sehr zu eilen.

Unterm heutigen Tage habe ich Herrn Schlesinger in Berlin
das Anerbieten gemacht, die Wälinger, ihm abzukaufen, um
dieses Stück in die Gesamt Ausgabe, hinter den Torden-
skiold mit aufnehmen zu können. Den Käufern der Gesamt
20 Ausgabe würde das gewiss sehr angenehm sein, aber ohne genü-
gende Entschädigung wird Herr Schlesinger, da das Stück vor ein-
em Jahr erst erschienen ist, seine Genehmigung hiezu mir nicht
ertheilen, weshalb ich, wenn dieser darauf eingeht, und Sie die
Aufnahme der Wälinger in die Gesamt Ausgabe auch wün-
25 schens werth finden sollten, Ihnen dafür kein Honorar zahlen

kann. Sollten Sie aber den Abdruck ohne Honorar für Sie nicht genehmigen, so müsste dieser unterbleiben, weil, wenn ich doppeltes Honorar zahlen sollte, die Kosten zu hoch werden.

Haben Sie die Güte mir hierauf bald zu antworten, damit ich, im Fall Herr Sclesinger mein Anerbieten annehmen sollte, hier- 5
über mich dann entscheiden kann.

Ich hoffe, der Druck der Gesammt Ausgabe, wird Ihnen gefallen, so wie auch dass Sie mit der Korrektur zufrieden sein werden. Ich habe übrigens für jetzt nur 1000 Exempl. drucken lassen, da die Bestellungen immer noch nicht zahlreich sind. 10

Vom 1ten bis 18^t September, bin ich in Doberan gewesen; das Kopenhagner Dampfschiff legt aber nur bis Ende August bei Doberan an, und so gab es keine Gelegenheit nach Kopenhagen zu kommen. Uebrigens gab es während meines Aufenthalts in Doberan, immer Sturm, und die Ueberfahrt würde also nicht ohne 15
grösseren Zeitaufenthalt gewesen sein, auch wenn ich bis Lübeck hätte gehen wollen. Ich hoffe im nächsten Sommer die Ehre zu haben, Sie in Kopenhagen Persönlich zu begrüßen.

Steffens hat mir die besten Grüsse für Sie aufgetragen. Nochmals um den Tordenskiold dringend bittend, habe ich die Ehre in 20
grösster Hochachtung zu sein

Euer Hochwohlgeboren
gehorsamster Diener
Jos. Max.

1109. Fra C. Hauch.

Sorøe den 12te Nov 1829. 25

Kiæreste bedste Oehlschlæger

Der er igien gaaet længer Tid end der burde, indtil jeg er kommen til at skrive Dem til, men herefter skal det ogsaa vist oftere

skee. For det første maa De tillade mig at ønske Dem og Deres Familie paa det Inderligste til Lykke paa Deres Fødselsdag, som nu igien nærmer sig, og, som jeg vist haaber, vil træffe Dem og alle Deres Kiære sunde og lykkelige. Det har glædet mig at høre, at
5 Carl den Store er blevet udført paa en Maade De kunde være tilfreds med. Om De har havt Aarsag til at være tilfreds med en Deel af Publicum, der, om det og roser det Poetiske, dog meest løber efter Frivoliteter, er vel et andet Spørgsmaal. — Jeg hører imidlertid at Heibergs Geburtsdagsstykke ingen Lykke har gjort.
10 Dette har været Aarsag i at jeg har holdt et lille Stykke tilbage, som jeg ham og hans Critik angaaende havde halvt om halvt tænkt at faae indrykket i et tydsk Blad, men at skyde efter, netop naar Vognen begynder at hælde, synes mig ei ganske ædelmodigt. Jeg vil da heller vente, til han paa ny fortfarer i sin malicieuse Critik.
15 — Jeg finder det imidlertid ikke saa ganske afveien, om man engang aabenbarede Tydskerne de store Opdagelser man i Critiken hertillands har gjort, som f. Ex. at Goethe meer er en Franskmand end en Tydsker, forsaavidt han har rendset den tydske Smag for Barbarie og Raahed, hvilket dog efter H^r Heibergs be-
20 kiendte Princip (som han ofte fremsætter), at Modsigelser netop i den høiere Philosophie er et Beviis paa Sandhed godt lader sig forene med den Sætning, at Goethe er en ægte national og i egentlig Forstand tydsk Digter; ligeledes kunde man der have godt af at vide, at Shakespeare og Holberg ikke meer passe for vor Tid,
25 og at Vaudevillens Portraitmalerie nu skal erstatte hines betydningsfulde Menneskeskildringer etc etc. — Boye skriver, at han har været meget syg, det gjør mig overordentlig ondt, jeg har med Glæde i denne Tid læst flere af hans Oversættelser af Shakespeare igiennem ved Siden af Originalen; og man kan sikkert ei negte
30 dem den Fortieneste, at de ere mere troe, end de fleste andres. —

Deres Johannes maa jo nu have været oppe til Examen, jeg har Intet hørt derom. Jeg kan ret begribe Deres og Fru Oehlenschlägers Følelser ved denne Leilighed. — Jeg har i denne Høst og i Sommer moret mig med at opfylde adskillige Huller i mine Kundskaber især i Botaniken, hvori jeg hidentil var temmelig fremmed. 5 Vi leve for Resten meget stille, Renna ønsker det helst saa, og jeg ligeledes. Vi behøve ei at søge Lykken udenfor vort lille Huus, kun vore troe Venner i Kiøbenhavn, især De og Deres Familie kunde ved Deres Nærværelse forøge vor Tilfredshed. Vi have i Aar betydelig forskjønnnet vor Bolig, faaet to eller egentlig tre nye Værelser 10 til, og gjort flere nye Anlæg. De skal ikke let kiende vor Have og vor Gaard igien til næste Aar, og jeg erfarer her, som jeg ofte har mærket, at det Behagelige aldeles ei lider ved en lille Indskrækning, selv i vore smaae Anlæg har netop det, som truede med at genere, givet Anledning til det Allersmukkeste, og jeg troer ei at 15 sige formeget naar jeg paastaar, at vor Bolig, trods dens Indskrækning, snart skal blive en af de nydeligste og behageligste i hele Sorøe. — Jeg har talt med en Oberst Guldberg, en Onkle af Renna, der kom udenland[s fra], og der sikkert er sin Broder (Professor Guldberg) meglet| uliig; han er særdeles levende op- 20 vakt og underholdende. Han fortalte meget om Steffens i Breslau, hvilken efter hans Fortælling af sin Forkierlighed til det gammeltydske Væsen har ladet sig forlede til en noget overspændt Ærbødighed for de gammeltydske og fornæmme Familier, saa at hverken han eller hans Kone skal have andet end Prindsesser og Her- 25 tuginder i Munden. Jeg fortæller imidlertid kun hvad jeg har hørt, uden at ville udgive det for nogen Vished. Renna hilser og beder sig anbefalet til Deres Families Erindring og Venskab. — Hils endelig Fru Oehlenschläger og alle Deres ogsaa fra mig. — Til Døden Deres tro

hengivne

30

I C Hauch.

1112. Fra K. L. Rahbek.

Bakkeh. den 20 Nov. 1829.

Kiere B^r Oehlschläger

Havde min gode Engel ikke forladt mig, vilde du i Løverdags havt medfølgende Bog, der da vilde været ganske anderledes; men det staar, som du af Bogen selv vil see, heel maadelig med mine Erindringer og ikke stort bedre med min Hukommelse, og af den Aarsag erindrede jeg hverken at Løverdags var 14de November, eller hvad 14 Nov. i mere end een Henseende var mig; ellers havde jeg sagtens ogsaa været mellem de forenede om Aftenen og vel om Natten med; jeg er, som du veed, dansk Student nok dertil! Til Lykke dermed; og med hver ny Adkomst, hvorved du hævder dig Samtidens erkjendtlige Kiærlighed og Fremtidens retfærdige Stadfæstelse af din vundne Hæder. Macte virtuel!

15 Iøvrigt maa jeg dog anmærke, at dette, næst Dedicationsexemplaret, som Mynster fik til — skjøndt heller ei paa sin Fødselsdag, er dette det første, der udgaaer fra mit Huus, hvor det først ankom for faa Timer siden.

Mange Hilsner til gø Søster Christiane, til Løde til din Søn i vores Flok, den anden Søn, min egen William og Marie Oehlschlägerske ikke at forglemme, fra

Eders gamle Rahbek

P.S. Apropos! det var et særdeles vakkert Stykke det til de forenede Gemytter nedenfor dine Vinduer. Der var kun den Feil derved, 25 at det stod i Dagen, og ikke i Tritogenia, men det gaaer mig, som H.M. Kong Richard: Tout l'univers m'abandonne.

1113. *Fra C. Hauch.*

Torsdagen den 26 Nov 1829.

Jeg skriver Dem kun nogle Linier, kiereste Professor Oehlen-
 schläger, for at lade Dem og Deres Familie vide, at Renna, Gud
 være lovet, har overstaaet det farlige Øieblik, der truede hende.
 Hun er lykkelig bleven forløst med en Søn, hun udstod rigtignok 5
 meget i over 12 Timer, Navlestrengen var tre Gange viklet om
 Drengens Hals, han var og temmelig stor, dette har vel været Aar-
 sag til at hun udstod mere end vi havde troet. Nu er hun overor-
 dentlig rask, hendes Kræfter vender hurtigt tilbage. Om Drengen
 veed jeg Intet andet, end at han skriger, eller sover, og seer feed 10
 og rød ud, hvad Træk han faaer, kan jeg ikke see, de Andre sige,
 at han ligner Renna. — Gud ske Lov, at Alt er gaaet saa godt. Jeg
 er usigelig glad derved. Jeg veed at De og Fru Oehlen schläger og
 alle Deres deeltage inderligt i vor Glæde. — Jeg ønsker meget til
 Lykke med Johannes' overstaaede Examen, jeg hører det er gaaet 15
 meget godt. — Studenterne har jo paa en smuk Maade hellig-
 holdt Deres Fødselsdag; det glæder mig paa Studenternes Vegne.

Jeg ser, at Prof. Petersen, eller maaske en anden i Maanedskrif-
 tet for Litteratur har erklæret, at Alt hvad der ei virkede i Øie-
 blikket, hvad der kom før eller efter den Tid, hvorpaa det ret 20
 kunde virke, var at ansee som forfeilet. Paa denne Maade maatte
 en Digter, der levede og skreev i en upoetisk Tidsalder, ansees for
 aldeles at have forfeilet sit Maal, om hans Værker vare aldrig saa
 gode; hvo der følger Strømmen, og retter sig efter Moden har ene
 valgt det Rigtige, og hans Navn skal evig prises i Maanedskriftet 25
 for Litteratur gennem Petersens Trompet. Hvo skulde troe, at
 Moden havde saa stor Indflydelse paa Poesien? Kotzebue maa da
 fordunkle de største Digtere, thi hvis Værker virkede mere i Øie-
 blikket end hans? Vi Andre troede at Digterne de bedste at sige
 skreve for Evigheden, nu høre vi at de skriver for Øieblikket, og 30

virker for dette, hvilket man hidindtil kun troede at Døgnskribenterne gjorde. Hvilke nye Meninger komme der ikke ind i Troen, siden Heiberg kom til at lege en stor Mand. — Til Lykke har da Terroristerne, der vil bringe den ny Tro ind paa Bierget, og der 5 liig hiint bekiendte Biergpartie i Frankrig synes at ville virke ved at smigre den slettere Deel af Folket, ikke ene Stemme i Critikken. Dog nok herom, og mere maaske end det fortienet. —

Renna havde gjerne ønsket en Pige, men er nu meget fornøiet over, at det bleev en Dreng. Jeg ogsaa, det eneste jeg har derimod, 10 er at de saasnart maae lære ikke saameget, men saamange Slags. Jeg troer det er den svenske Geyer, der siger, at for at opelske et Træ maa man opelske en Stamme; lader man derimod Stammen strax adsplittes i forskjellige Retninger eller Grene, faaer man en Busk og intet Træ; saaledes kan man og sige om Børn, 15 der maae begynde paa saamange Ting, istedetfor at drive det Enkelte grundigt; de vorde Buske og ingen Træer. Af slige Buske opdrager vi en heel Deel herude i Sorøe; men man maa trøste sig med at i et Frugttræe maa Stammen ogsaa hurtig adskilles i Grene, i det mindste naar det skal vorde lavstammet, og saaledes fin- 20 de sig i at staae paa en liden Plads i Selskab med andre; at løfte sin Top mod Skyerne og at skygge vidt ud over Landet, som De selv, bleev kun en Enkelt givet, og det læres ei i Planteskoler til Frugttræer eller i Driivhuse. —

Gud give vi snart kunde see Dem, men det lader til, at Vinteren 25 bliver haard, og det er da uvist om vi kunne komme til Kiøbenhavn. — Renna er, som sagt, rask, hvis kun ikke Barselsvisiterne kue hende, vi vente en heel Hob Madammer i disse Dage, Gud give de vilde blive endnu længe borte. En Cousine af mig Grevinde Knuth er endnu syg af en eneste Barselvisit, der dog først kom 30 den ottende Dag, uagtet hun havde været meget rask tilforn,

hvad maa det da ei virke, naa|r| der komm|er| en halv Snees. —
 Leev vel, min elskede Ven, mange Hilsener til alle Deres fra Deres
 tro hengivne

I C Hauch.

1114. *Fra Josef Max.*

Breslau 28 Nov. 1829. 5

Hochwohlgeborener

Hochzuverehrender Herr Professor!

Euer Hochwohlgeboren letzte Manuscript-Sendung habe ich
 richtig erhalten, und nun fehlt blos noch Tordenskiold. Die
 ersten 8 Bändchen der Schriften, sind nun endlich binnen 14 Ta- 10
 gen ganz gewiss ausgedruckt und fertig. Die Frei-Exemplare wer-
 de ich sogleich übersenden. Das DedikationsExempl. an Seine
 Majestät den König von Baiern, werde ich auf meine Kosten, so
 geschmackvoll als möglich einbinden lassen, und zwar in die bai-
 rischen Farben; Blau und Silber. Das Dedikations-Gedicht ist 15
 überaus schön, und muss grossen Beifall finden. Ich bitte um die
 baldige Uebersendung Ihres Schreibens an den König, damit ich
 diesem trefflichsten Monarchen die erste Lieferung bald zukom-
 men lassen kann.

Bei den Gedichten befinden sich fünf neue noch ungedruck- 20
 te, nämlich: 1, An die Verfasserin Corinna's. 2, Die Dame und
 der Vogel. 3, Corinna's Improvisation. 4, Der Satyr und der Kna-
 be. 5, Am 10ten September, und noch ein sechstes: Am Grabe
 meiner Freundin.

Ich wage es Euer Hochwohlgeboren den Vorschlag zu machen, 25
 die fünf ersten Gedichte nicht abdrucken zu lassen. So schön sie
 immer sein mögen, so stehen sie Ihren sonstigen poetischen Er-
 zeugnissen bei weitem nach, und ich fürchte sie werden keinen

guten Eindruck machen. Das Gedicht: Am Grabe meiner Freundin, ist aber sehr schön.

Ich bitte Euer Hochwohlgeboren diese freimüthige Bemerkung mir nicht übel zu nehmen. Welch hohes Interesse alle Ihre Schriften mir eingeflösst, habe ich durch meinen Antrag: eine
5 Gesamt-Ausgabe erscheinen zu lassen, genügend bewiesen, und nur dieses Interesse ist es, welches mich veranlassen konnte, den jetzigen Vorschlag bei Ihnen zu wagen.

Ich habe mein Urtheil allein nicht gelten lassen wollen, und des-
10 halb diese Gedichte, unter mehreren lit. Freunden, auch Stefens mitgetheilt. Im beiliegenden Schreiben, hat dieser meinen Antrag unterstützen wollen.

Nun versteht es sich aber von selber, dass: wenn Sie die erwähnten Gedichte, dennoch abgedruckt verlangen sollten, ich
15 diesem Verlangen, ohne weiter ein Wort zu sagen, genügen werde. Ich erwarte deshalb nur Ihre Befehle.

Für die Wäringers muss ich an die Schlesingersche Buchhandlung 12 Fdr'or zahlen. Ich werde also dieses Stück, wie jedes andere in der Gesamtausgabe, Ihnen berechnen, und die an
20 Schlesinger zu zahlenden 12 Frd'or abziehen. Das glaube ich, ist billig: denn ohne meine Vermittelung, hätte dieses Stück ja gar nicht aufgenommen werden dürfen. Ich mache auf diese Art keinen Gewinn, denn ich honorire dieses Stück, wie die andern laut Kontract. Wollte ich aber Ihren Vorschlag eingehen, so müsste
25 ich 12 Frd'or mehr zahlen.

Beiliegend empfangen Sie in Anweisung Fünf und Zwanzig Stück Frd'or, ich weiss aber noch nicht, ob ich den Wechsel, wie Sie wünschten auf Altona erhalten werde. Ist das nicht möglich, so erhalten Sie den Wechsel, wie früher, wieder auf Hamburg.

Mit den Gesinnungen der innigsten Verehrung und grössten Hochachtung habe ich die Ehre zu sein

Euer Hochwohlgeboren
ganz gehorsamster Diener
Jos. Max.

5

./ Ich habe den Wechsel an die von Ihnen gewünschte Adresse erhalten.

1115. *Fra Heinrich Steffens.*

[Breslau. O. 28.11 1829]

Lieber Oehlenschlaeger! Mit welcher Freude und Theilnahme habe ich die Ausgabe deine gesammelten Schriften begleitet! Wahrlich, wenn man nun alle dramatische Werke zusammen sieht — muss man wohl bekennen, dass du auch in Deutschland, in der Dichterwelt überhaupt ein grosses, unsterbliches Denkmahl dir errichtet hast — Der Gesamteindruck aller deiner Arbeiten lässt deine dichterische Originalität so klar durchblicken und deine in 15 natürlicher Einfachheit geschriebene Biographie ist ein so klarer Commentar, dass dadurch die Schriften einen höhern Werth erhalten — Wie freundlich erscheint alles in der mildernden Erinnerung, was in der wilden Jugend doch manchmahl stürmisch genug war — und dennoch, wie wahr! Dieses Dichterleben in Ko- 20 penhagen mit der Einfachheit alter Dichter geschrieben muss einen guten Eindruck machen und mich rührte dieses Stück aus meinem eigenen, wechselnden Leben. — Du hast meiner sehr freundlich gedacht, 1. Fr., und meinen Einfluss auf dich fast zu hoch angeschlagen. Ich bin nicht selten mit bedeutende junge 25 Männer in Berührung gekommen und unser wechselseitiges Le-

ben war nicht ganz unfruchtbar, aber ich bin ganz von der Einbildung zurückgekommen, als wenn ich der vorzüglich erregende gewesen wäre. Auf dich nun besonders habe ich kaum mehr gewirkt, als du auf mich —

5 Es rührt mich, wenn ich deine Schriften so gesammelt sehe in Deutschland und nicht in Dännemark — Und doch kennt man hier aussen einen grossen, ja einen höchst wesentlichen Theil deiner bedeutendsten Arbeiten nicht — Nordens-Götter, deine man-
 10 nichfaltige Behandlung unserer Mythen, deinen Einfluss auf unsere Sprache, ja auf die ganze scandinavische, die seit du die Leyer ergreifst so sehr in ihrer unsäglichen Beweglichkeit, ihre innersten Reichthümer, bisher verborgen, ergossen zu haben scheint.

Ist es ein Zufall, dass deine gesammelte Werke hier in meiner Nähe herauskamen, dass ich die gedruckten Bogen früher sehe,
 15 als du selbst? Mich hat es gerührt, ja erschüttert — Darf der alte Freund es wagen, dem gewichten Dichter so zu erscheinen, wie er vorzeiten, wenige Jahre älter, dem begeisterten Jüngling erschien? Ist ein Rest jenes Vertrauens übrig geblieben, dass er sich, wenn auch schüchtern, hervorwagen darf? —

20 Doch wozu diese Einleitung — Ehrlich währt am Längsten. Du hast sechs Gedichte hergeschickt (an die Verfasserin Corinnas. Corinnas Improvisation. Der Satyr und Knabe — am 10 Septemb. 1809 — am Grabe meiner Freundin) — sie sind dir ohne allen Zweifel, als Erinnerungen aus Italien theuer, es sind Stellen
 25 in allen, die so schön sind, dass ich mit Wehmuth daran denke, dass sie verborgen bleiben — Aber zürne nicht, 1. Fr! wenn ich den Wunsch äussere sie nicht gedruckt zu sehen. Gedichte die einen anfangenden Dichter zur Ehre gereichen, können deinen grössern Ruf schädlich werden. Du bist nicht alt genug, wie Goethe, um Alles drucken zu lassen, du darfst, wie ich klar einsehe,
 30

einen Gegnern, besonders Tiek's blinden Anhängern keine Blösse geben und es ist meine besorgte Liebe, dit mit so inniger Freude diese Sammlung — reiner Wein in goldenen SchaaLEN — der Welt geschenkt sahe, die gern eine jede grössere Unannehmlichkeit von dir zu entfernen, die kleinere auf sich wälzen möchte — 5
Doch ich kenne dich — du bist der Alte, deine Selbstbiographie spricht es zu klar aus — Du wirst mich nicht missverstehen.

Und nun — lieber Fr! Wie lebe ich, seit ich mit dir wieder in Kopenhagen versetzt bin, versenkt in die theure, ach in die theuerste Erinnerung — Grüss alle Freunde, Mynster, den alten, ach 10
jezt einsamen Rahbek — wie hat mich der Tod seiner Frau erschüttert — deine Frau, deine Kinder, die Oersteds — und Alle — Alle —

dein treuer

Steffens

15

1116. *Fra C. Hauch.*

Sorøe den 3die Dec 1829.

Kiæreste Oehlenschläger.

Jeg kan ikke lade være strax at besvare Deres kiære venlige Brev. Min Renna er aldeles rask og er nu igien oppe næsten den hele Dag. Vi kom gierne til Kiøbenhavn for at lade vores Dreng 20
døbe, men der ere mange Hindringer. For det første skal jeg holde Talen herude til Kongens Fødselsdag, det er min Tour næste Gang, for det andet vilde det hele Sorøiske Personale ansee det for en fuldkommen Rebellion imod alle dets Skikke og Vedtægter, vi vilde brouillere os med Stedets Præst etc; men desuagtet kan det 25
vel være, at vi trodse alt dette, men da bliver det først langt hen i Vinteren, eller henimod Foraaret. — Jeg morede mig meget ved

Deres moersomme og vittige Lignelse med Hensyn paa Litteraturbladet, skulde det virkelig blive en Føde for Pappegøier, saa vil det have den Fordeel, at Pappegøierne have den meest skrigende Stemme, hvormed de kunne yttre deres Bifald, hvis denne Føde
5 behager dem. — Vi havde herude de deiligste Barselsvisitter man kan tænke; nogle af dem kunde virkelig, naar de havde faldet Holberg i Hænderne, og vare blevne behandlede med hans Vit-tighed og Lystighed, havde paraderet i Barselstuen selv. Saaledes var Fru Sommer her i Gaar, netop paa den 9de, altsaa den aller-
10 meest kritiske Dag. Hun kom sagde hun paa den Dag, fordi det var urigtigt at pine en Barselkone før. Derpaa begyndte hun en Discours af en egen Art, hvori jeg helst vil anføre hendes egne Ord. »Tag Dem i Agt« sagde hun, »at det ei gaaer Dem som mig. Jeg blev forløst af en uexamineret Giordemoder, hun reev saa-
15 mæn Nettet i Stykker paa mig, og nu ligge alle mine Tarme herudenfor min Mave«. Disse viiste hun da at sige uden paa Kiolen. Derpaa blev hun ved: »Winsløv sagde, at jeg kunde blive reddet ved en lille Operation, naar jeg vilde lægge mig ind paa Hospitalet, men det kan De vel tænke, at jeg ikke kunde forlade min
20 Huusholdning, derfor blev jeg da hiemme, uagtet min Mand sagde jeg skulde reise; og nu er jeg da saa at jeg ikke kan sove nogen Nat. — Hvad siger De til denne baade tragiske og comiske Snak, der bydes en en stakkels Barselkone paa den 9de Dag? Rennadrømte da ganske rigtig om alle Slags gyselige Tilfælde, saa Bar-
25 selsnakken heller ikke her forfeilede sin Virkning. —

Jeg har læst Mynsters Tale over Malling, som jeg rigtignok finder at være et Mesterværk af Veltalenhed; om ikke uformærkt en Malling, som han burde være, har svævet ham for Øine istedetfor den virkelig vover jeg ei at afgjøre; men det er ganske vist, at han
30 Intet har sagt, hvorved han ikke paa en eller anden Maade har

udtalt mange af sine Tilhøreres Følelser, og sikkert var og Malling baade ærværdig og elskværdig, det er ei for meget sagt. Vi skal og herude maaske have en Sørgefest over ham; til Kongens Fødselsdag er jeg bleven anmodet om ogsaa at omtale Mallings Fortiener af Sorøe, men ved hiin Fest synes det mig mindre passende; han har stedse viist sig Sorøe saa bevaagen, at det vilde være anstændigt at helligholde hans Sørgefest særskildt. —

Deres Omarbejdelse af Tordenskiold faaer jeg vel ei at høre. Den vilde glæde mig meget, jeg har stedse elsket dette Stykke, der sikkert engang langt anderledes vil paaskiønnes, end det nu er det. Det er et Geburtsdagsstykke i Ordets ædleste Betydning, en ægte digterisk Fremstilling af et værdigt nationalt Oprin, af en Helts raske Bedrift, der, som et skønnere Fyrværkeri luer, ikke blot for Øiet, men for Siælen, og oplyser Scenen, hvor en ædel Statue af en Konge staaer, der i Meget kunde og burde være et Mønster for vor Tid. Tordenskiold er et treffende stort Epigram, der som saadant maatte behage de Store, hvis det ei dertil var for varmt og digterisk udført.

Renna beder mig meget at takke Dem for Deres Brev, og at hilse venligt og taknemmelig baade Dem og Frue Oehlenschläger, som hun aldrig taler om uden den ømmeste, datterlige Hengivenhed. Tusinde Hilsener fra hende ogsaa til Deres Lotte. — Vi længes begge meget efter at bringe vor lille Søn til vore ædleste troeste Venner, og derved ligesom at indvie ham til et høiere meer betydningsfuldt Liiv. — Han er stærk paa Legemet, dermed maa jo Mennesket begynde. — Renna er en tro Moder; ogsaa jeg seer ham allerede, som De siger, at lege med Katten og med Hunden, og glæder mig derved. Tusind Hilsener til Fru Oehlenschläger og alle Deres fra Deres tro hengivne Ven

P.S. Skulde De see Mynster, saa beder jeg at takke ham særdeles for Tilsendelsen af hans smukke Tale. Renna er bleven lidt mager, men hendes Ansigt har, synes mig, vundet et Udtryk, der ved slige Lidelser maaske allene kan kiøbes.

5 1117. **Til Ludwig I af Baiern.*

[12/12 1829]

Sire!

Wenn ich in meiner Kindheit von Dichtern und Künstlern las, die von mächtigen Gönnern recht verstanden und geliebt wurden, fand ich das eben so natürlich als schön. Später schien mir
10 dies Ereigniss so selten, dass ich beinahe jenen Gedanken als ein Phantasiebild der Kindheit, zu den Feenmärchen gehörig, anzusehen begann. Freilich fand ich in reiferen Jahren in einem edlen Könige einen Landesvater, der auch mir als seinem Landeskinde, das ehrlich in seinem Berufe strebte, Beistand Unterstützung und
15 ehrenvolle Anstellung gewährte. In der königlichen Familie traf ich theilnehmende gebildete Gönner, die Poesie lieben, und die Künste mit zu den höheren Bedürfnissen des Lebens rechnen.

Allein, das Glück in der Zeit eines Fürsten zu leben, der selbst ein ausgezeichneter Dichter der in die tiefsten Geheimnisse der
20 Kunst eingedrungen ist; diese seltne Freude, nach der man vergeblich Jahrhunderte hindurch suchen würde, genoss ich, als ich die Gedichte Ihrer Majestät kennen lernte.

Die Sammlung fängt mit einem Liede an, worin zum Schlüsse steht:

25   »Von den schönsten Lorbern, die gewinnen
              Kann ein Held, doch Blut und Thränen rinnen,

Leicht verwelkt der grösste Siegeskranz;
 Aber frei von einem jeden Flecken
 Wird der eure, Künstler, euch bedecken,
 Strahlet im verklärten Ruhmesglanz.
 Nur beglückend, freudevoll erhebend
 Blüht, in ewig während hehrem Ruf
 Edle Thaten noch der Nachwelt gebend,
 Was der Künstler liebevoll erschuf.«

5

Von solchen Gesinnungen einer edlen Seele, eines grossen Geistes eines feinen Geschmacks eines kräftigen Willens (Gottlob mit 10
 Macht verbunden!) sind die beiden Bände voll; und es spricht sich das herrliche Menschen - Natur und Kunstliebende Gemüth des königlichen Dichters auf jedem Blatte aus.

Wahrlich ein solcher Regent sitzt nicht »verlassen und stirbt
 freudlos und freundlos!« «Schnell endet nicht seine Neigung wie 15
 der Sonnenstrahl scheint und vergeht« Er zeigt sich »seiner alten Ahnen werth« und verwandelt nicht blos »Gold in Steine, sondern auch Steine in Gold. Schaut er auch immer vorwärts seinem Volcke Hülfe reichend, O es bleiben ihm doch noch Augenblicke
 genug wo er zurück schauen kann, wo die heilige Empfindung 20
 manches Schönen sein Heldenherz begeistern und verjüngen kann.

Was war natürlicher, als dass ich einem solchen Fürsten meine Arbeiten zu widmen wünschte? Ihre Majestät geruheten meinen Wunsch huldreich aufzunehmen. Hier sind meine Gedichte, 25
 gnädigster König! Warum kann ich nicht die Gnade haben, Ihnen selbige eigenhändig unterthänigst zu überreichen?

Doch ganz gebe ich nicht die Hoffnung auf ihre Majestät einmal meine persönliche Aufwartung zu machen. Noch bin ich

nicht zu alt, um Deutschland zum drittenmale zu besuchen. Des Sommers halte ich keine Vorlesung bei der Universität, bin frei, und wenn mir einmal Fortuna so lächeln sollte, dass ich die Mittel dazu fände, so wäre gewiss meine erste Ausflucht nach München wo Kunst und Wissenschaft unter der Leitung eines seltnen Königs blühen, um den edlen Ludwig, um die Wirkungen seines Geistes zu sehen, und — vielleicht — ein gnädiges Wort des Beifalls von ihm zu hören.

In tiefster Unterthänigkeit

AO —

10

1120. Fra J. A. Engeström.

Lund den 3 Januari 1830.

Wördaste Wän och Broder!

War gunstig ursäktat att jag så sent besvarar ditt vänskapsfulla brev. Före Juldagen gafs dertill intet tillfälle af de många Akademiska göromålen, och denna dag ådrog jag mig uti mina Socknar en förkylning, som efterlemnade en svår rheumatisk verk. Jag har af denna anledning icke förr, än nu, kunnat någorlunda föra pennan.

Herr Böyesens Ansökan blef af mig genast aflemnad, och är intagen i Consistorii Academici Protokoll för den 22 December; men jag är icke ännu i stånd att bestämma när utnämning kommer att äga rum. Förhållandet är följande: Cancellie Rådet Dr. Norberg inrättade här en profession uti moderna språken, anslog dertill såsom ständig lön årliga rentan af 16666 $\frac{2}{3}$ Rbd Banko, som han donerat, och erhöll sin Systerson till Professor. Utom honom äro antagne en Adjunct och några Docenter, alla lönlose; och dessutom hafva alltid infödde Tyskar och Fransoser biträdt de

Studerande med undervisning uti språkens talande, utan annan inkomst än den, hvarom de med Studerande för tillfället öfverenskommit. Men, då på detta sätt tillfället att förtjena inskränktes hufvudsakligen inom Lästerminerne, och inkomstens belopp för öfrigt var både olika och osäkert, hafva nämde personer merendels efter kort tid begifvit sig till possessionater eller andra Städer, och sedermera icke återkommit. Med anledning häraf, äfvensom af det penningeanslag, som Rikets Ständer beviljat Universitetet, har Consistorium hos H. K. Höghet Kronprinsen anhållit om bestämd lön på Stat för det sistnämnda slaget af Språkmästare, för att närmare fästa dem vid Läroverket, och hoppas äfven att vinna sin önskan; men har härpå ännu icke erhållit svar. Så snart detta kommer, skall jag hafva äran meddela vidare underrättelse.

I afseende på hvad Du behager nämna om Argus, får jeg tillstå att jag icke heller riktigt förstår honom, och tror förhållandet vara enahanda med allmänheten, som nu för 11te gången till lika stor mängd och med oförändradt tycke bivistat uppförandet af din Axel och Valborg. Dessutom är Argus en politisk Tidning, och således föga att sätta förtroende till. Deremot är en god recension införd i Nr 52 och 53 af Hejmdall, af hvilcken jag vill sända afskrift, i fall den icke finnes i Köpenhamn. — Inan jag lemnar detta ämne, kan jag icke afhålla mig att uttrycka mina skyldiga och hjertliga tacksägelser för ditt besök hos oss sistlidne sommar. Detta har redan medfört många herrliga följder, hvaribland vi med fullt skäl räkna, att Hufvudstaden fått göra allmänna bekant-
skap åtminstone med ett Mästerverk.

Af Hejmdall har jag sett, att Fröken von Schoultz vid sin Concert i Köpenhamn rönt serdeles bifall. Äfven detta fagnar oss på det högsta, emedan föreningen af så utmärkta anlag med så mycken anspråkslöshet, som hon äger, gör det till en nödvändighet att

ifrigt interessera sig för henne. Jag tackar på det förbindligaste för din godhet att vilja se mig i vinter, och jag hade verkligen tänkt att resa öfver, för att meddela Dig ett project i afseende på dina Arbetens tryckning, i fall min helsa och mina många göromål tillåtit det. Nu får jag således fremföra det skrifteligen. Några af mina bekanta hafva i Christianstad anlagt ett nytt Boktryckeri med utmärkt vackra stilar. Äfven hafva de bidragit till ett nära derintill beläget Pappersbruks förbättring till likhet med de bättre utländska. Kan och vill Du låta trycka dina Arbeten der; så ansv¹⁵ svarar jag icke blott för en nitid Upplaga, utan äfven ett högst billigt pris. Detta tåler ju att taga i betraktande?

Hofmarskalken Baron Coyet har fägnat mig med den under rättelse, att Du till våren gläder oss med ett besök. General Cederström anhåller genom mig att Du äfven ville hedra honom der¹⁵ med, ty han önskar gerna att ytterligare stadfästa din vid Midsommar gjorda bekantskap.

Af det nyligen inträffade tidskifte hämtar jag anledning att uttrycka de hjertliga välönskningar, jag alltid hyser, för din och den älskvärda Familles ständiga välgång och sällhet.

²⁰ Från Mohnike, som nyligen skref till mig, kan jag helsa, äfvensom från Agardh.

Med utmärktaste högaktning och tillgifvenhet har jag äran fremhärda

Din

²⁵

oföränderlige
J. A. Engeström.

1121. *Fra Selskabet til de skønne**Videnskabers Forfremmelse.*

d. 10. Januar 1830.

Deres Velbaarenhed har erhvervet Dem alt for store Fortienester af de skønne Videnskaber, til at et Selskab, stiftet til at fremme disse Videnskaber, ikke skulde ønske at regne Dem blandt sine 5 Medlemmer. Selskabet til de skønne Videnskabers Forfremmelse indbyder Dem altsaa til at tage Sæde i dets Forsamlinger, og ved Deres paa Selvegen Erfaring grundede vise Raad at medvirke til Opnaelsen af dets priselige Hensigter. Det haaber, at De saa meget snarere ville modtage Indbydelsen, da det ikke kan være 10 Dem ukjært, at tiltræde et Samfund, som De allerede har hædret med Deres Tillid, og fundet beredvilligt til at giengielde den.

K. L. Rahbek. F. Høegh-Guldberg
T. Baden.

1125. *Fra C. Hauch.*

Sorø den 20 Jan 1830. 15

Jeg har længe ikke skrevet Dem til, kiereste Ven, og dog er De den af alle jeg helst ønsker at underholde mig med. Men hinc illæ lacrymæ, De kiender min gamle Skiødesynd. Gud give De var mig saa nær, at jeg som i forrige Tider kunne løbe hen til Dem hveranden Dag, det kunde jeg baade have Glæde og Nytte af. Jeg 20 skal denne Gang holde Talen paa Kongens Fødselsdag, jeg har skrevet den, men at lære den udenad gaaer over mine Kræfter og min Taalmodighed, og jeg vil følge mine herværende ærede Collegers Exempel, og læse den op fra Papiret. Men et andet for mig i det mindste moersommere Arbeide er en Satire, jeg har skrevet 25 imod Hr Heiberg og hans hele Myretue. Det er vel en Uforsigtighed at stikke Haanden alt for dybt ned i en saadan, men i Guds

Navn, jeg er resigneret. Der er visse Folk, som det næsten er en Ære at være udskielt af. — Det kan maaske være, at jeg er gaæet lidt forvidt, men hans ævige Lumpenhed mod Dem, hans Drengeindbildskhed, hans Malice og Slethed fortiener dog vel, at man
5 ikke skaaner ham. — Lad være maaske, at han vilde falde af sig selv, saa kan dog et Slag, der maaske lidt beforder Faldet ikke skade. — De Mænd, med hvilke han staaer i Forbindelse gjøre ham dog ikke saa ganske ubetydelig, og hvordan det saa er, saa var det dog ei saa galt, om han ei ene førte Ordet. Det var dog ik-
10 ke saagalt, om Vedkommende fik at vide at man vovede at see hans Narrestreger, i deres sande Lys, trods den falske Belysning de med deres Selskab, og i deres undskyldende og roesende Afhandling stræbte at sætte ham i. — Ja har jeg ogsaa giort galt, saa maa jeg undskylde mig med, at min Lyst til at skrive imod
15 ham var stærkere end jeg, og at det kløede mig altformeget i Fingrene, til at jeg kunde lade det være. Gud give jeg kun kunde vinde Deres Bifald ved mine Bestræbelser, saa vilde jeg nogenledes trøste mig ved Resten, hvordan man saaledes vilde optage min Frihed. Boye, som jeg har skrevet til derom, og bedet at meddele
20 min Plan til Dem, er desværre ei ganske fornøiet dermed, troer og at ethvert Angreb nu er overflødigt. Det er muligt, jeg kiender ei Forholdene i Kiøbenhavn, men saameget seer jeg dog, at hans Venner endnu ei have forladt ham, og at mange af disse ere Mænd, som hvis han var seet og erkiendt i sit rette Lys, maatte
25 skamme sig ved hans Selskab. Hans Uforskammenhed imod Dem i sin første Flyvepost er noget af det meest mageløse jeg har seet, hvad han har skrevet mod os Andre er rigtignok ikke af den Betydenhed, at man behøvede at bryde sig noget derom. — Lad være imidlertid, at han ei er saa vigtig, saa er dog Moraliteten vigtig og
30 saa blandt Skribenterne, han læses dog, han driver dog sit forag-

telige Spil. Ingen tænker paa at tage til Gienmæle derimod, saa vil jeg gjøre det. Det vilde være en Skamplet paa vor Tid, om aldeles Ingen vilde røre sig ved denne Leilighed. Jeg havde gjerne hørt Deres Raad i denne Anledning, men jeg ønskede tillige at smedde, mens Jernet var varmt, derfor kunde jeg indsee, at der ingen Tid var dertil. Jeg ønskede at mit lille Skrivt skulde være en Hemmelighed, til det kom ud, jeg resikerer ellers, at man maaske kom mig i Forkiøbet. — H' H. har jo nu saamegen Plads at bevæge sig i, at han gjør Ansigter ad Folk i Litteraturbladet, og vender Dem Bagsiden i Flyveposten, saa at hans hele Person saaledes smukt kommer tilsyne. Hans Talent, der stedse tiene til at dække en slet Villie, irriterer mig meget meer, end om han intet Talent havde. — Dog nu nok herom. Mange Hilsener fra Renna til Dem og Deres kiere Familie, som vi saa ofte med Længsel mindes! Vor lille Dreng er usædvanlig rask; han er aldrig forkølet, har aldrig faaet Medi|cin|, behøver den heller aldrig, og sover den hele Nat, saa at den fordærlige natlige Diegiven, der baade svækker Moder og Søn, hos os kun lidet kiendes. Renna befinder sig overordentlig vel. — Jeg har et halvt Haab om at kunne reise til Hamborg næste Sommer med de naturhistoriske Professorer i Khavn, dog veed jeg endnu intet Sikkert derom. Jeg havde en Plan til en Tragoedie at meddele Dem, men det maa nu bie til næste Gang, da jeg her dog ei faaer Plads dertil. — Jeg skriver Dem snart igien, hiin Plan kan jeg dog nu ei udføre, da jeg snart skal holde Forelæsninger. — De har Ret i at der stedse skal være en snavs Knegt, der agerer Criticus i vor Litteratur, Baggesen var gal, denne er næsten værre, og vi maae vel ligesom man fortæller om den Kone, der bad til vor Herre for sin slette Byfogeds Liv, bede vor Herre at han vil lade ham leve og fortsætte sin Slyngelagtighed, da vi ellers maaske fik en endnu værre, hvis det ellers var muligt. — Leev vel,

kiereste Ven, mange Hilsener fra Alle her, De er Gienstanden for de fleste af vore Samtaler. Deres inderlig hengivne og tro Ven
I C Hauch.

1127. *Fra John Bowring og George Borrow.*

No 2 Wellington St.

5

Strand London 26.

Jan. 1830.

Dear Sir,

We send you our prospectus and we doubt not that you will exert yourself to the utmost in giving it publicity and in procuring
10 us subscribers. We have already translated several of your charming pieces. One of us has just arisen from a faithful version of Friedleif and Helga: a ballad full of Northern vigour terror and interest. One of us (Mr Borrow) when the present work is brought to a conclusion intends to occupy himself in versifying »Aladdin«
15 and in adapting it for the English stage. Hoping that you are bounding along your literary course with unabated vigour.

We have the honour
to remain

Dear Sir

20

Your obedient servants.

John Bowring & George
Borrow.

1128. *Til P. Hjorth.*

d: 30 Jan. 1830.

25 *Kiæreste Hiorth!*

Jeg takker hierteligst, ikke for 11, men for 9 Subscribentere. Hiorths og Hauchs Navne cassetes nemlig uden Skaansel paa Sub-

scriptionslisten, og maae lade sig nøie med at staae paa Vennelisten, som Friexemplar-bekommere.

Svabakkerne casseres i de nytrykte Tragødier, skiøndt til stor Nytte for mange Skuespillere ved Opførelsen; men det er sandt — en Bog for Publicum bør ikke trykkes som en Rolle skrives for en Skuespiller. 5

Frygten derimod for at selv »Tankens Antagelse« kunde lide ved spaltede Bogstaver er overdreven; naar ikke Tanken selv spaltes. En rigtig Tanke antage fornuftige Mennesker, /: og om dem er jo blot Talen:/ enten den er trykket med stor Corpus eller Petit. 10

Det glædede mig at læse Deres Misnøie over Molbechs udentvivil altfor skrappe Dom over Ingemann, det vilde glæde mig endnu mere at læse Deres Grunde for den modsatte Mening; det vilde udentvivil været Dem let at bevise Deres Paastand udførligere. 15

Jeg havde havt i sinde at komme ud til Sorøe og staae Fadder til Hauchs Søn — men det er for koldt.

Gud velsigne Jer alle kiære Venner derude, og lad ingen Frost kiøle Venskabet mellem os.

Deres A. Oehlenschläger 20

Mange Hilsener til Deres gode Frue!

1129. Fra C. Hauch.

Den 31 Jan 1830.

Kiereste Ven.

Jeg haaber De ei er ganske misfornøiet med den lille Comedie jeg har udgivet. Deres selv deelwise Bifald er mig meer end alle andre Stemmer. Jeg veed ei om Reitzel har sendt Dem et Exemplar, 25

som jeg ønskede, hvis ei skal jeg, saasart jeg selv faaer Bogen, sende Dem et. Hamadryaden har jeg og, skjønt noget forandret
vovet at udgive, ogsaa deraf skylder jeg Dem et Exemplar, men
jeg har endnu intet selv. — Jeg har i denne Tid været beskæftiget
5 med en Tale til Kongens Fødselsdag, som det efter min Tour til-
kom mig at holde, jeg ønskede nok at see den trykt, men jeg veed
ikke hvor. Ogsaa en lille Sang maatte jeg ved denne Lejlighed giø-
re, det bliver nok en af de sidste i den Anledning. — Der skal væ-
re kommen en Recension over Carl den Store, jeg har ei læst den,
10 men kan sagtens tænke mig hvordan den er. Hele det biæffende
Hundekobbel skal kaste sin Urenlighed ved Deres Tempelbyg-
ning, det er i sin Orden. Boye har troet at burde udelade et Sted i
mit Digt, hvori H.s Synder mod Dem blev lidt nøiere omtalt, det
er mig ei ganske kiert, men han kan vel have Ret i, af andre
15 Grunde at udelade det. Boye er en excellent Fyr, han er en sindig
Raadgiver, som jeg vel undertiden kan trænge til, og en trofast
Ven fra gamle Dage. Jeg kan aldrig see ham, uden at tænke tilba-
ge paa den skjønnere, og trods Baggesens halvgale Lumpenhed,
meer for det Sande begeistrede og sig opoffrende Tid, hvori hans
20 stærkeste Virksomhed indtraf. Det gjør mig ondt at høre, at hans
Fader er meget syg. — Jeg skal nu til at begynde mine Forelæsning-
er, ellers havde jeg en Plan til en Tragedie, som jeg vel kunde
ønske at udføre. Stoffet dertil vilde jeg tage af Carl den 5tes sidste
Leveaar, efterat han havde frasagt sig Regjeringen. Carls Misfor-
25 nøielse hermed, hans Planer mod Philip, dennes Modbestræbel-
ser kunde give en desmere poetisk Conflict, synes mig, da Histori-
en derom tier. Den Scene, hvori Carl levende lader sig paa Skrømt
begrave, som han efter sine Planers Tilintetgiørelse vel kunde fal-
de paa, og som og til hans Synders Afsoning kunde være ham
30 paalagt af Inquisitionen, kunde da ende frygtelig nok i det den

ved Philips Ankomst forvandlede til en virkelig Begravelse. Med denne Plans Udførelse vil jeg dog tage mig god Tid, til hvilket og mine Forelæsninger nøde mig. — Nu skal snart vor lille Dreng døbes, Gud give, jeg var Dem saa nær, at jeg kunde have Dem til Fadder. Vi havde tænkt at døbe ham i Kiøbenhavn, men udøbt, 5 hedder det, maa intet Barn føres ud af Sognet. Et Barn er isaa Henseende meer bundet end ethvert andet Creatur. — Forresten have vi Glæde af vor Dreng, han er aldrig forkiølet, lider af ingen Børnesygdomme, sover den hele Nat, og bliver stærk og rødmusset, og trodser baade Vind og Veir. — Renna beder inderligt om 10 at hilse Dem og alle Deres. Mange Hilsener ogsaa fra mig selv til Fru Oehlenschläger og Deres hele Familie. Begaaer jeg en eller anden Uforsigtighed, eller gaaer jeg videre i mange Ting, end De kan billige, saa haaber jeg vist af Deres Venskab for mig, at De vil tilgive mig, thi De veed, at jeg mener det ærligt, om jeg ogsaa un- 15 dertiden er en ubesindig Knegt. Hvordan jeg saa er, saa er jeg evig Deres inderlig hengivne Ven, og de ældre Aar have ei gjort andet end mere at befæste den Beundring og Kierlighed jeg følte for Deres ædle Virksomhed fra det første Øieblik jeg lærte den at kiende. 20

Til Døden Deres hengivne

tro Ven

I C Hauch.

1130. Til C. Hauch.

[Kbh. Før 4/2 1830]

Kiæreste Hauch!

25

Jeg takker Dem inderligt for Deres venlige Brev, og tillige for det aristophanske Digt, hvori der siges Vedkommende drøie

Sandheder. Digtet har uden Hensyn til Personen ogsaa poetisk Værd; og enhver Fordomsfri seer, at det er opstaaet af en ædel Indignation mod Sandhedens og Skønhedens Fornærmer. — Ogsaa takker jeg Dem for, at De har ladet mig træde i Baggrunden, saa at Sagen egentlig ikke angaar mit Forsvar, men blot Angrebet mod Heibergs Jammerligheder i Almindelighed. I Sorø er der dog endnu Folk, som tør tage Bladet fra Munden, her i Kiøbenhavn hersker Frygtagsomheden, Lunkenheden, Ligeegyldigheden — og hvad der er værst, ofte Medhold med det Slette. Dog
10 begynder Personen mærkelig at dale i den almindelige Agtelse, og Tilliden til hans Viisdom forsvinder ogsaa meer og meer.

Jeg havde i sinde at komme ud og staae Fadder til den lille Hyrdedreng, men jeg tør ikke for Christiane og for Kulden. For Guds Skyld lad ikke Barnet gaae for tyndt klædt i denne Tid; det er en
15 Fandens Kulde. Vi holde os dog nogenlunde vel, men Lotte har ofte Krampe, dog er det ikke farligt! Hun beder meget at hilse Renna!

Jeg har skrevet et nyt Lystspil (unter uns gesagt) Trillingbrødrene fra Damask, og haaber at den aladdinske Aand
20 har hvilet over mig; dette vilde jeg nu ogsaa gjerne have forelæst Dem — men der bliver intet af. Lev vel, kiæreste Ven! Og yndstedse Deres

trofaste

A. Oehlenschläger.

25 Tak ogsaa Wilster ret kiærligt for sit vittige og træffende Digt.

1131. Fra C. Hauch.

Den 4de Feb 1830.

Kiereste Ven.

Jeg maa dog sende Dem et Par Ord for at takke Dem for Deres venlige mig saa kierkomne Skrivelse. — Hvilken Glæde vilde det have været, hvis De var kommet herud, allerede det blotte Forsæt 5 glæder mig inderligt, og det var ubilligt i en saa haard Vinter at fordre meer end dette. — Det vidste jeg vel, at De ei vilde ansee mit Skrift for en blot personlig Hevn, og dog er det mig kiert at høre det af Deres egen Mund. — De har Ret i at jeg for at give Digtet Almindelighed holdt Dem meer i Baggrunden, end jeg el- 10 lers havde ønsket. — Det gjør mig meget ondt at høre, at Boye har tabt sin Fader. At Deres Datter har lidt af Krampe er baade Renna og mig meget ukiert at høre, men en saa livskraftig Natur forvinder vel Sligt let. — Jeg har hørt, at De aldeles har trukken Dem tilbage fra Com. P. Wulff og hans Familie, jeg kan ikke an- 15 det, end billige det, og tænker at efterfølge Deres Exempel. Baade Renna og jeg er enige derom. Disse dobbelttungede Væsner, der staaer paa Skilleveien mellem Dyden og Vellysten, men ikke vælge ærligt som Hercules, men ville være gode Venner med begge, og bilde hver især ind, at den er deres eneste Valg, er der i Grunden 20 Intet tabt ved at ophæve Omgang med. P. Wulffs Huus behandler os, omtrent som en Coquette behandler Mandfolk, det vil bilde hver især ind, at han er den bedste Hane i Kurven, og ved smaa Kunster lykkes det dem virkelig, ved at lade som de selv vare henrevne, vække de i det mindste Velvillie. Disse Kunster anvende 25 de i Flæng paa de Sletteste og paa de Bedste, og ere i Grunden kun henrevne af deres egen Lyst til hvad der glimrer; hvad der er en vogue, ville de trække til sig, fra Prinds Christian, Oehlen-schlæger Weise lige ned til Heiberg og Andersen. — Forresten styrer Jette det hele Huus, og hun er i dette Aar, efter hendes nær- 30

meste Bekjendteres Udsagn ikke blot en heftig Tilhængerinde af Heiberg, men endog paa Vei til at ansee Andersen for et stort Genie. Hvilken Vind der skal blæse til næste Aar maa Gud vide. — Dog nok om dem. I morgen skal vor Dreng døbes; han skal hedde
5 Fredrik efter min Fader, og da Rennas Bedstefader hedte Vilhelm og dette er et smukt Navn, ønskede Renna ham dette ovenikiøbet, ja hun har endog forandret det til William, som jeg troer af en hemmelig Kierlighed til Deres William, som jeg hvis han var lidt ældre, vilde have største Aarsag at være skinsyg paa. — Jeg hører
10 at man i Khavn har kastet en forfærdelig Misfornøielse paa os Stakler herude i Sorøe, og at man troer vi ikke duer til andet, end til at tiene som Skive for Kiøbenhavnernes Persiflage. — Jeg kan vel begribe hvoraf det kommer. Det store Ord, der gik af dette Academie i Begyndelsen, de Fordele vi her og i pecuniair
15 Hensee[nde] skulde efter Sigende være i Besiddelse af; vores fortreffelige Director; flere ubetydelige Misgreb, som paa andre Steder vare blevne ubemærkede, men her bleve regnede selv de deri Uskyldige til Last; endelig et stort skrigende Partis (Det Heibergske nemlig) Misfornøielse med og Forbittrelse mod Enkelte af os,
20 der bragte dem til at forfølge os in corpore, have vel været Aarsager hertil. — Mange Hilsener til Deres elskværdige Familie. Nu da vi, efter at have døbt ham, faae Tilladelse at føre vor Dreng ud af Byen, som vi ellers ei havde, kunne vi vel tænke engang igien at see vore kiere Venner i Khavn. Dog maae vi vel bie til Foraaret.
25 Til Døden Deres hengivne

I C Hauch.

1132. *Fra O.L.B. Wolff.*Jena den 4ten Februar 1830

Ew. Wohlgeboren

werden vielleicht fragend diese ganz fremden Züge betrachten, mit welchen ein Ihnen Unbekannter, sich erlaubt Ihnen aus weiter Ferne näher zu treten, und Ihnen vertrauensvoll die Hand zu reichen, um Ihnen seinen herzlichsten Dank auszusprechen, für so manche schöne Stunde, die Ihre Werke ihm gewährt haben. — Es mag seyn dass mein Name und das gewöhnlich mir beygelegte Epitheton des deutschen Improvisators Ihnen nicht ganz unbekannt sind; so wenig Anspruch ich indessen auf mein geringes Talent, und auf meine Persönlichkeit machen darf, so sehr fühle ich doch inneren Ruf in mir mich mit herzlichem Gefühl Ihnen vorzustellen, und lebhaft zu bedauern, dass Zeit und Umstände nicht gestatteten es mündlich zu thun. — Was mich vor Allem bewegte war aber Ihre, der Gesamt-Ausgabe Ihrer deutschen Werke, vorgesezte Autobiographie, die mich innig überzeugte dass der gottbegabte Dichter auch ein gottbegabter guter Mensch sey, voll Liebe und Adel der Gesinnungen. Wie nun Ihre Werke besonders, wahrscheinlich mein|er| Individualität nach, Hakon Jarl, Stärkodder, Hugo von Rheinsberg, Axel und Walburg, viele kleinere Gedichte, hauptsächlich des Troubadours Schwanenlied, den Geist erfreuten, so erfreute mir Ihr Leben das Gemüth, und ich beschloss Ihnen aus voller Seele zu danken, und thue es nun, so gut sichs mit den steifen schwarzen Lettern thun lässt, mündlich, Aug' in Auge würde es herzlich wärmen, und durchdringender geschehn.

Wie Sie Dänemark und Deutschland einwirkend angehören, so gehöre ich passiv als geborener Holsteiner, ebenfalls beiden Ländern an; Sie können also leicht denken, wie lebhaft mich Alles interessiert, was den Norden und vor Allem mein stets geliebtes Kö-

nigshaus, sowie das geistige Treiben dort, berührt. — Ich hätte Ihnen gern von meinen Musenkindern Einige zugesandt, aber ich hätte diesem Briefe doch eine zu schlechte Begleitung mitgegeben, und hatte den Muth nicht dazu, obgleich unter Anderen
 5 Menzel in einer Uebersicht der deutschen erzählenden schönen Litteratur, mich nach Tieck und Steffens, denen ich nicht das Wasser reiche, den besten deutschen Erzähler nennt, dem Willen nach, mag er Recht haben, der That nach irrt er sich wohl. Vielleicht, wenn ich erst weiss, dass Sie mir wegen dieser Zeilen nicht
 10 zürnen, fasse ich ein ander Mal Muth dazu.

Aber ich möchte Ihnen gern beweisen dass meine Liebe und Anhänglichkeit nicht bloss in Worten besteht; deshalb bitte ich Sie, obgleich Sie soviel Freunde in Deutschland zählen, mich es wissen zu lassen, wo ich Ihnen, vielleicht in litterarischen Wün-
 15 schen und Neigungen, dienstlich und nützlich seyn kann; es wird mir eine grosse Freude machen, und meine wissenschaftlichen Verbindungen sind ziemlich ausgebreitet.

Noch einmal, verehrtester Herr Professor, verzeihn Sie freundlichst die Keckheit dieser Zeilen so wie

20

Ihres
 ergebensten
 Dr. O. L. B. Wolff

ausserordentlichem Professor der Philosophie
 und neueren Litteratur an der Universität

25

Jena. —

1133. Fra Ludwig af Bayern.

München den 7ten Februar 1830.

Herrn Professor Oehlenschläger! Ihren Brief vom 12ten December hatte Ich das Vergnügen zu empfangen, und gleichzeitig durch die Verlagsbuchhandlung Max in Breslau erhielt Ich die erste Lieferung Ihrer Mir gewidmeten Schriften. Das viele Rühmliche, 5
welches Ich von Ihnen vernommen, lässt Mich auf einen grossen Genuss zählen, den die Lesung Ihrer Schriften mir gewähren wird. Empfangen Sie Meinen Dank dafür, und nicht minder für alles Verbindliche, welches Ihr Schreiben Mir ausdrückt. Ich bin mit Werthschätzung 10

Ihr wohlgewogener
Ludwig.

1136. Fra K.L. Rahbek.

Bakkeh. d. 27 Febr. |1830|

Kiere Oehlenschläger!

Du har med din Autobiographie, som du saa venskabelig har 10
meddelt mig, giort mig en saa overordenlig Fornøielse, at jeg anseer, eller rettere føler det som en Æresgiæld, der hviler paa mig, indtil jeg faaer ydet dig min Tak derfor, uagtet denne min Taksigelse først i Morgen, tilligemed Bogen selv, kommer dig tilhænde. Det er ikke blot det gamle lætus sum laudari a te, laudato viro, 20
som jeg deri paaskiønner, hvorvel jeg oprigtigen tilstaaer, at jeg ikke kunde ønske mig rigtigere og retsindigere bedømt — som en Anderledestænkende — end jeg S 144 og 148 finder mig, og er jeg virkelig dig og næst dig, vor Steffens oprigtig forbunden, for den Maade, hvorpaa han i sine Noveller, og du fremfor Alt her hos 25
gamle Venner og nyere Bekiendte i Tydskland paa ny bringer mig til Ære.

Non omnis moriar; multaue pars mei
Vitabit Libitinam.

Men skøndt dette ikke er mig ligegyldigt; tilstaaer jeg dog, at hvad end er mig kjærere, er, at der ikke om Msket Rahbek deri
5 findes eet Bogstav, som han fra nogensomhelst Side maatte ønske anderledes. Især overraskede, efter at jeg nu en rum Tid havde været in der Fremde min og min Cammas inderlige Hukommelse S. 175 mig indtil Taarer, der atter staae mig i Øinene, medens jeg skriver disse Linier. Modtag min inderlige hiertelige Tak-
10 sigelse derfor, som overalt for den Aand og det Hierte, der fra Begyndelsen til Enden er over det hele Skrift.

Hvad der, næst det usigelig meget positive, der i denne din Autobiographie glæder mig, er mig særdeles kiert og velkomment, er det negative Fortrin, som ved et Skrift af denne Natur er saa saare
15 sieldent at bevare, at der efter min Overbeviisning intet findes, der kan blive ein gefundenes Fressen for Døgnets ækle og usle Styverfængere. Altfor let kunde det have været Tilfældet, at hvad i al Uskyldighed var meent og skrevet, da Manuskriptet tiltraadte sin Udenlandsreise, nu, da det i en saadan Gadedren-
20 getid, som trykt Bog her seer Lyset, kunde tillægges og tildigtes Anledninger og Betydninger, som der ikke havde været drømt om; men om dine Stridigheder og dine Avindsmænd taler du paa en saa varsom og værdig Maade, at der ikke vilde findes noget, de kunde faae Tag i.

25 Det eneste, hvad jeg, af aldeles personlige Aarsager maatte ønske, er at P. A. Heiberg, ikke var omtalt, det skulle harme mig at see hans Forsvar af den Søn.

Og nu blot, for deslængere at have den Fornøielse at sysselsætte mig med denne min rige Nydelse. Det var, og er vel saa, at vor

Mester Gøthes ældste Arbeider — i 4 Bind — staae mig øverst; men du har mellem dem ikke nævnt det, der — fra den Tid af Wertherfeberen gik over,

stedse har staaet og maa staae øverst hos mig; hans Götz: Es lebe die Freiheit, und wenn die uns überlebt, können wir ruhig sterben! er, som du veed, hvad ogsaa staaer dybt i mit Bryst, som mein letztes Wort.

Af Schillers Arbeider var det egenlig Bruden fra Messina og den sorte Ridder i Johanna d'Arc, jeg ikke vilde lade mig paatvinge af de Exalterede. Vosses Yttring, da du havde forelæst ham Correggio: Ich wollte, dass Lessing heute Abend hier gewesen wäre! torde have en Commentar i, hvad jeg for adskillige Aar siden mindes at have sagt i en Forelæsning over dette Stykke: Hvad Lessings Nathan er mig i sit Slags: et Læredigt over Theophilantropie, er Correggio mig over Kunst. De tree Kunstnere ere et uovergaaet Mesterstykke af Caractertegning.

Jeg kunde have ønsket, du havde sagt noget om den overordnede Lykke, din Hakon Jarl, og din Palnatoke, endnu i din Fraværelse gjorde; jeg er overbeviist om, at vi ikke have undladt at mælde dig det, og som en Begyndelse af en ny Smags og Kunsts Æra fortiente den vel at omtales.

Dog det er Tid, at jeg slutter, for ei at giengielde saamegen Fornøielse med alt formeget Sniksnak. Altsaa endnu eengang den inderligste Tak fra den gamle paa Bakken, som Litterator, Mske, Ven og Kammas Mand! tusinde Hilsener til den venlige Atair, Bakkehusconstellationens blideste Stierne, da den var i sin fuldeste Glands, det sidste venlige Lys paa dets Himmel, da alle andre forsvandt, og der blev Mørke. Mange mange skønne uforglemmelige Dage fra den lange Aarrække har dit Mindeskraft kaldet mig ihu; jeg har levet forgangne Dage paa ny, og længe hedenfar-

ne Timer have omsvævet mig, som yndige Drømme. Sandelig, Oehenschläger! aldrig har din broderlige Linie: Men Bakkehusets Vraa blev uforandret saaledes i sin heele Betydning talt til mit Inderste, som nu. Jeg skal aldrig glemme Eder eller
5 den. Hils alle dine. Din gamle

Rahbek.

1140* *Til Johan Daniel Timotheus Manthey*. Kbhvn den 13 Marts 1830.
Høistærede Herr Conferenceraad!

Jeg sender Dem herved mit Lystspil Trillingbrødrene i Damask
10 tilbage; De vil see at jeg har taget Deres Anmærkninger ad notam, og forbedret en Deel Udtryk, som De har havt den Godhed at gjøre mig opmærksom paa.

Selv der, hvor jeg ikke var af Deres Mening, med Hensyn til Udeladelseerne, har jeg dog med nogle Liniers Borttagen med et
15 forandret eller tilsat Ord nærmet mig Deres Anskuelse.

Mit Ønske er nu, at Stykket som snarest maa leveres Regiseurerne fra Directionen som antaget og at det maa komme paa Repertoiret, saa det kan blive spillet i denne Saison før Heden kommer.

20 Medtag det nu heller ikke for haardt i Characterbogen, hvor jeg vel staaer iblandt endeel Stympere, men dog ogsaa mellem erkendte Lys, der efter min høistærede Vens Mening har givet os Charactertegninger, bedre end hvad der af andre originale Digtere i et heelt Decennium har været frembragt.

25 Tilgiv, hvis De skulde synes at Egenkiærligheden her drev mig til en ubillig Ømfindtlighed!

Men min Ømfindtlighed kan gjerne [være] saaret, endogsaa

temmeligt haardt, uden at jeg derfor ophører at elske mine gamle Venner, af hvem jeg har havt Prøver paa uskrømtet Hengivenhed i flere Aar.

Saaledes er det et almindeligt Rygte, at den Yttring i Dagen for nogen Tid siden kom fra Dem, hvori Publicum, som til Undskyldning, giordes opmærksom på, at Fidelio af Bethoven og Karl den Store af Oehlenschläger, der, iblandt endeel andre maadelige Stykker, ingen Lykke gjorde, — vare antagne, ikke af de nærværende men af de forrige Censorer.

Men sæt ogsaa at De havde givet nogen Anledning hertil, skulde jeg derfor ophøre, at være den Mands Ven; der med saa megen Omhyggelighed og Flid har hiulpet mig med mine tyske Arbejder? Der altid har viist mig ellers saamegen Hengivenhed og Agtelse? der i sin Oversættelse af Faruk (et Værk der vist næppe overgaaer Karl den Store) tilskrev mig:

»Was Du der freye Dichter, dreist
 Mit Himmelslauten einst gesungen,
 Und was dem hohen Sehergeist
 Ein lieblich Meisterwerk gelungen,
 Versuchte hier die schwache Hand
 Wohl kühn, in fremde Sprach' zu fügen
 Und in der Töne ehern Band
 So streng als duldsam einzuschmiegen.
 Jedoch, wenn matt das Werk nur ist,
 Wenn der Gedanken schöne Fülle
 Dein Kenner Auge hier vermisst, —
 Verzeich's — der Bürd' erlag der Wille!

Hav altsaa Tak for den Opmærksomhed De har skienket Tril-

lingbrødrene i Damask. Jeg overlader det ganske i Deres Hænder og er overbevist om at det vil vel fare.

Ærbødigst og venskabeligst
[A. Oehenschläger.]

5 1141. Fra Josef Max.

Breslau 17. Merz 1830.

Hochwohlgeborener,
Hochzuverehrender Herr Professor!

Meine Sendung vom 16^t Januar, c., mit den Frei-Velin-Exemplaren Ihrer Schriften Band 1-8, werden Euer Hochwohlgeboren,
10 unstreitig richtig empfangen haben, obzwar Ihr geehrtes Schreiben vom 27ten Februar davon nichts erwähnt.

Die Honorar-Zahlung ist in dem abgeschlossenen Kontrakt, wie folgt stipulirt:

$\frac{1}{3}$ des Honorars bei Ablieferung des vollständigen Ma-
15 nuscripts

$\frac{1}{3}$ des Honorars 6 Monat später.

$\frac{1}{3}$ in 2 Terminen, nach Maassgabe des im Kontrakt näher bestimmten Absatzes.

Nun habe ich nicht allein vor Empfang des vollständigen
20 Manuscripts, Abschlags-Zahlungen, so wie Sie es wünschten geleistet, sondern ich habe auch, nachdem, wie ich die Bogenzahl des Ganzen, jetz berechnen kann, bereits mehr, als das 1te Drittheil beträgt, gezahlt, und der festgesetzte Zahlungs Termin, des 2ten Drittheils, ist noch nicht eingetreten.

25 Ich glaube nämlich, dass alle 18 Bändchen, 204 Bogen in 8vo zu

16 Seiten geben werden. Da 12 Frd'or für die Wäriinger in Abzug gebracht werden, so beträgt $\frac{1}{3}$, 200 Fdr'or, nun habe ich aber bereits 200 Frd'or gezahlt, und wenn ich heute Ihrem Wunsche genüge in beiliegendem auf Baur in Altona — neue 60 Frd'or sende, so habe ich Ihnen gern gefällig sein wollen. Alle 18 Bändchen, hoffe ich Ende des künftigen Monats, oder Anfangs Mai im Druck vollendet zu haben, worauf alsdann die genaue Honorar-Berechnung, ohne alle Säumniss erfolgen wird.

An den König von Baiern habe ich das Dedikations-Exempl. bereits am 16 Januar c. gesandt. Eben so habe ich geglaubt dem Staatsminister von Schenk, und dem Geheimerath von Schelling, diesem für seine Dedikations-Bemühungen, Artigkeiten erweisen zu müssen, und so habe ich an Jeden, 1 Expl. Ihrer Schriften gesandt.

Jeder Einband für den König kostet Zwei Thaler, also die gesandten 8 Bände, 16 Th. Bin ich so glücklich von Seiner Majestät ein Antwortschreiben zu empfangen, so trage ich gern die Kosten, im andern Falle werden Sie mir erlauben sie Ihnen anzurechen.

Bis jetzt habe ich erst von Schelling eine Antwort erhalten, welche Theilweise ich hier mittheile:

— »Der Inhalt Ihres Schreibens, und das übersendete schätzbare Geschenk, haben mich auf das Angenehmste überrascht. Beim ersten Anblick dieser kostbaren Ausgabe, konnte ich mir nicht vorstellen, dass das herrlich gebundene Exemplar für mich bestimmt sein sollte, und nur die ausdrücklichen Worte Ihres mir sehr werthen Briefes, konnten mich endlich zu der Ueberzeugung bringen, dass meine geringe Bemühung hinsichtlich der Zueignungsbewilligung unseres Königs, die schon der Name eines Oehlenschlägers, allein hinreichend war zu erhalten, so ansehnlich belohnt werden sollte. Empfangen Sie nun also meinen verbind-

lichsten Dank. Zugleich ersuche ich Sie, Herrn Prof. Oehlenschläger zu sagen, wie sehr es mich freut, seine Geistes Werke nun zum zweitenmale in dieser vollständigen Zusammenstellung mit erhöhtem Sinn und besserer Einsicht zu geniessen. Besorgen Sie übrigens, dass ungeachtet der Art, wie Ihre Güte mich in den Besitz eines Exemplars dieser Schriften gesetzt hat, mein Name in das Subscribenten-Verzeichniss kommt; ich will mir durch Ihre Freundlichkeit den Vorthail nicht entziehen lassen, unter den Freunden und Verehrern des Dichters öffentlich zu erscheinen.«

10 Das Schellingsche Schreiben, woraus ich Ihnen diesen Auszug habe mittheilen wollen, hat mich wahrhaft glücklich gemacht.

Auch an Steffens, dem ich in Ihrem Namen, ein Exemplar habe überreichen sollen, hatte ich bereits in meinem Namen Eines verehrt. Auf meine Bitte, hat er in hiesigen Zeitungen, eine kurze Anzeige, über Ihre Schriften, geliefert, die ich Ihnen hiermit übersende.

Das Resultat der Aufnahme und des Absatzes Ihrer Schriften, werde ich Ihnen seiner Zeit genau und gewissenhaft melden. Sollte ich ein Schreiben vom König von Baiern und vom Minister von Schenk, noch erhalten, so werde ich Ihnen den Inhalt mittheilen. Ungemein erfreuen würden mich Euer Hochwohlgeboren, wenn Sie mir eine Abschrift des Königl. Schreibens, welches Sie gewiss erhalten werden, mittheilen möchten.

25 Mit den Gesinnungen der innigsten Hochachtung und Verehrung, habe ich die Ehre zu sein

Euer Hochwohlgeboren
ganz ergebenster Diener
Jos. Max.

Um gefällige Abgabe der inliegenden
Zettel, an die Buchhandlungen
Gyldendal und Reitzel bitte
ich ganz ergebenst.

1142. *Fra C. Hauch.*

Sorøe den 28 Marts 1830. 5

Min elskede Ven.

Deres venlige, kiære Brev har overordentlig glædet mig. — At De ei endnu har faaet Hamadryaden ærgrer mig meget, men Skylden er denne Gang ikke ganske min, men vor Ven Boyes, der havde paataget sig at overlevere Dem Deres Exemplar, men det er sandt, jeg burde have forespurgt mig, om det var skeet; nu skal De ufortøvet, faae det. De burde rigtignok være den første, som Enhver, der skriver Noget, der nærmer sig til at være et Digt i Danmark, burde tilsende det. Usigelig glæder mig Deres milde og skaansomme Dom over mit Værk; som jeg med en Art af veemodig Erindring hænger ved, da Sysselsættelsen dermed trøstede mig i de sørgeligste Øieblik af mit Liv. Jeg erindrer godt den Scene jeg skrev, da Dommen blev fældt, at jeg skulde miste mit Been, og den jeg udarbeidede, Aftnen før Operationen skeede. Dengang følte jeg ret, at der er Trøst i Poesien, selv naar alle andre Glæder forsvinde. — Deres Dom over min lille Comedie er jeg stolt af, som overalt Deres Dom er mig vigtigere end alle Andres; en betinget Ros af Dem er mig meer værd, end de meest udsvævende Lovtaler fra Andre, thi jeg veed at deres Dom er grundet paa Billighed og Indsigt, og at De elsker og agter Retfærdighed og Poesie for høit, til at tage Hensyn til noget personligt Forhold. — Jeg de-

ler ogsaa Deres Mening med Hensyn paa H...s bedste Vaudevil-
ler, kun den høie Plads han vil give dem irriterede mig. Men De
har Ret, kun hans moralske Slethed fortjener vor Forbittrelse.
Han er meer end en daarlig Criticus, thi han er en falsk, usand-
5 færdig og ubillig. Slet er han, naar han er hidsig, og endnu slette-
re, naar han er kold, men som jeg hører, falder Sløret fra manges
Øine, og snart kan man lade ham bruge Critiken til Skiul for sine
Lidenskaber, saalænge han lyster. — Deres Anticritik mod Y Z
var Dem værdig, og vil læses med Glæde, naar H' Y Z og hans go-
10 de Venner længst ere glemte. — Vi have herude i Sinde at udgive
et Tidsskrift, der ei skal udkomme for ofte, men dog i det mindste
to Gange om Aaret, og indeholde videnskabelige Afhandlinger,
der dog maae være saadanne, at de af alle Dannede kunne for-
staaes og om muligt med Fornøielse læses. Lütken er Redacteur,
15 han er bedst skikket dertil, langt bedre end Hiort, thi han har
Tact og Fiinhed, og er desuden maaske i visse Maader det bedste
Hoved af os Alle herude. Jeg har udarbejdet et Par Afhandlinger,
som jeg strax vil lade sætte deri. — Vilde De bæere os med nogle
Bidrag, vilde de naturligviis blive modtagne med Erkiendtlighed.
20 Forresten er det indtil videre en Sag, der, for at vi ei skulle blive
criticerede før Tidsskriftet kommer ud, endnu ei maa siges til Al-
le. — De stakkels Hiorts have havt den store Sorg, at deres lille
Frederik har faaet en Sygdom, der ligner caries i Benet, saa han
maaske kommer til at miste Benet. Fru Hiort er i største Hast reist
25 til Kiøbenhavn med Drenge, og har der dog faaet den Trøst, at
man skulde see det an i nogle Aar; men [efter]Beskrivelse er en
Deel af Foden sorteblaa, og uhyre hovnet; hvilket jeg af Erfaring
veed at være et slemt Tegn, jeg kan derfor kun lidt troe paa det
Glimt af Haab Forældrene synes at have. —
30 Vor Lille er overordentlig rask, han kan bevæge sig stærkt, og

vi maa tage os i Agt, at han ei ved sin begyndende Kryben skal gjøre sig Skade. Vi glæde os begge meget over ham. Renna hilser tusind Gange Dem selv, Lotte og Fru Oehlenschläger, og Deres andre kiære Børn. Vi haabe vist at see Dem og Deres Familie hos os i Sommer, og glæde os inderlig dertil. Vi have herude alt seet den første Sommerfugl. — Hils endelig Deres Familie og alle kiære Venner fra Deres til Døden tro

I C Hauch.

P.S. Ved at giennemlæse mit Brev seer jeg at jeg altfor flygtig har berørt den Gienstand, der af alle er os vigtigst, nemlig vort Haab at see Dem hos os i Sommer. Kom dog endelig, ikke blot vi, men alle de, der kiende Dem her i Sorø ønske inderligt at see Dem, og ovenikiøbet de, der ikke kiende Dem med. Fru Oehlenschläger har og lovet at komme, husk hende paa det, hun er dog og af en trofast Natur, og pleier ei at glemme sine Venner. Lotte haabe vi vist at see, hun maa erstatte os hvad hun berøvede os i Vinter. Johannes, William og Marie komme dog vel og engang ud til os?

1144. Til K. L. Rahbek.

d: 6 April 1830.

Min gode velsignede Rahbek!

Jeg vilde Dig ikke andet, end gierne see til Dig, og tale lidt venligt med min kiære faderlige Broder! Det har gjort os alle usigeligt ondt, at Du er syg; men vi haabe alle at Din gode stærke Natur snart vil faae Bugt med denne Svaghed; især da nu den skønne store Natur hielper til med, og fordriver den fæle Kuld, som har frembragt saa mange Forkiølelser. Du gjør ganske Ret i, at holde

de sunde Deeltagere i din Sygdom fra Halsen; thi naar man er syg, skal man have Pleie og Ro.

Imidlertid længes jeg meget efter en saadan smuk Aften igien, som den vi sidst tilbragte sammen, saa at jeg i et Glas Viin kan
5 drikke din Skaal og gratulere til en lykkelig Opkomst!

Dertil styrke Dig Gud! Det ønsker med et kiærligt og trofast Hierte alle Dine Venner, min hele Familie og Din hengivne Broder

A. Oehlenschläger.

10 *1145. Til Andreas Faye.*

Kiøbenhavn d: 6 April 1830.

Høistærede Ven!

En af de største Glæder en Digter har, er at see hvorledes han med sine Sange har gjort Indtryk paa et ædelt ungdommeligt Hierte, og hvorledes en Yngling med Ild og Kraft slutter sig til
15 ham.

De, kiæreste Faye er en saadan Yngling! Det glæder Dem at gjøre mig Tienester, som det kunde være Dem selv, og De regner mig det til Fortieneste, at jeg gjør Brug af Deres Forekommenhed.

Kan De fortænke mig i, at jeg benytter mig af denne Velvillie,
20 og at jeg sender den Mand, som ynder mine Værker, igien her en Subscriptionsplan, paa en stor Deel deraf, med Bøn om at interessere sig derfor?

Men genere Dem dermed maa De ikke i mindste Maade; og endogsaa nogle Faa fra deres Haand vilde være mig kiere.

25 Min Kone hilser Dem venligst med megen Tak for de tilsendte Penge*). Lev vell! Og hils alle Venner fra

Deres hengivenst forbundne

A. Oehlenschläger

*) som vi alle rigtig har erholdt, først 60^r, saa 73^r.

1148. Fra C. Hauch.

Den 17de April 1830.

Kiereste Ven.

Jeg maa dog endnu skrive Dem et Par Linier til Svar paa et Par Steder i deres forrige Brev. De gjør deri Undskyldninger for at De undertiden ei strax svarer mig, dette behøver De sikkert ei heller, og hvis De skulde afbryde Deres Arbeider af denne Aarsag, saa vilde jeg selv meer tabe end vinde derved, saa interessante og kiere Deres Breve forresten ere mig. — Dernæst kan De og være sikker paa, at jeg ei skal forevise Nogen Deres Breve, uden Deres Tilla-delse. Jeg føler selv godt, at Friheden i Meddelelsen meget for- mindskes, naar man istedetfor at skrive til en fortrolig Ven, maa frygte at skrive for og læses af et blandet Selskab. — Jeg veed ikke, om jeg skrev Dem sidst, at jeg skal reise til Hamborg med de naturhistoriske Professorer. Jeg glæder mig meget til denne Reise. Først komme vi til Kiøbenhavn, hvor vi da have den Fornøielse at faae Dem at see. Jeg har et halvt Haab, at Renna og vor lille Dreng kunne ledsage mig paa denne Reise, men dog er det kun svagt endnu, det dependerer af, om vi faae Penge dertil. — Fru Hiort har da været i Kiøbenhavn, jeg hører hun har fortalt meget med Hensyn paa vor lille Drengs Opdragelse, og sandsynligviis har hun ei sadt Sagen i det bedste Lys. — Hans Sundhed og tilkommende Vel ligge os naturligviis begge meget paa Hierte, og for at befordre denne have vi handlet efter bedste Indsigt og Samvittighed. Det er sandt, at Barnet har været ude i Kulden, og at vi vaske ham i iskoldt Vand, at han har faaet Lov til at strække sine smaa Lemmer uden Svøb etc; men vel at mærke, han er ogsaa bleven en af de stærkeste Børn jeg har seet, han er aldrig syg, sover den hele Nat, er overordentlig lykkelig, leer og er munter den hele Dag, selv ikke for Tænder er han stort syg, han spræller og vælter sig som en Fisk i Vandet. Havde vi seet den mindste Upas-

selighed ved vor Fremfærd havde vi strax holdt op. Vi ere heller ikke gaaet hovedkulds frem, men have lidt efter lidt vendt ham til den koldere Luft, og Resultatet har overgaaet vor Forventning. — Heiberg bliver stedse ved med sin kiedelige Anticritik, og jeg, som
 5 det dog vedkommer har neppe Taalmodighed at læse den, langt mindre, tænker jeg, de fleste andre. Jeg tænker kun at svare ham kort, og dermed at lade det beroe. Han er en foragtelig Chicaneur og en ussel Ordfordreier, det viser han her som sædvanlig. — Jeg veed ikke, om jeg har fortalt Dem, at der kom en halvgal Mand til
 10 mig for noget siden, der bad mig meget vogte mig for narcotica, som han forsikrede ventede mig, hvis jeg kom til Kiøbenhavn. Han var Læge, og kaldte sig Dr Koch fra Norge. — Jeg har faaet et Brev fra en mig Ubekjendt, der indeholdt et langt Angreb paa H...g, som han bad mig at lade indrykke i Kiøbenhavnsposten.
 15 Da jeg ei var berettiget til at tilbageholde Stykket, og da det paa enkelte Steder nær, ei var saa ilde, saa sendte jeg den til Liunge. — Mange Hilsener fra Renna og mig til Dem og Deres Familie. — Jeg længes meget efter Deres sidste Værker. Til Døden Deres inderlig hengivne og tro Ven

20

I C Hauch.

1151. *Fra Carl Gustav v. Brinkman.* Stockholm den 17. Mai 1830.
 »Ein Brief ist bald geschrieben«, sagt Jacobi irgendwo, — »aber einen Brief nicht schreiben, der doch geschrieben werden müsste, u. den man gerne schreiben wollte, — das ist eine ganz
 25 andre Plage, u. damit wird man nie fertig.« —

So, mein edler Freund ist es auch mir gegangen; und beinah mit eben so viel Angst, als Stolz u. Freude, habe ich in der letzten

Zeit Ihre herrlichen Briefe vom vorigen Jahr gelesen u. wiedergelesen. Aber endlich bin ich fest entschlossen, von dem Schwereren zu dem Leichterem überzugehen, u. den Brief nun wirklich zu schreiben, der so lange schon hätte geschrieben werden müssen.

5

Wie soll ich Ihnen aber meinen ganzen jugendlichen Dank ausdrücken für die Freude, die Sie mir durch Ihre gütigen Briefe gemacht haben, u. für den Geistesgenuss, den mir Ihre herrlichen Schriften täglich gewähren?

Ich bin freilich ein wenig stolz derauf, dass ich mich von jeher öffentlich zu Ihren Jüngern bekannte, als das »Judenthum des guten Geschmacks« mit allen seinen Satzungen noch schwer auf uns lastete. Hätte Tegnér nicht glücklicher Weise Ihnen erst den Weg bereitet, u. Sie alsdann als »den verkündigt, der da kommen sollte, u. schon mitten unter uns sei«, so würde die Decke Mosis die Menge vielleicht nok lange blind gemacht haben, u. Ihre Verklärung auf Thebor wäre bloss einigen Auserwählten zu gute gekommen. Allein nun haben Sie nicht bloss »Siebenzig andre Jünger, die auch schon Teufel austreiben in Ihrem Namen« — sondern die Bekehrungen geschehen schon in Massen; und als unsere Schaubühne vorigen Winter endlich ihre Pfingsten feierte mit — »Axel und Valborg«, — »geschah schnell ein Brausen vom Himmel als eines gewaltigen Windes, u. erfüllte das ganze Haus, da sie sassen«. —

Denn nicht Ihr überlegener Geist allein macht Sie unsterblich, sondern Ihre Thaten! — Ihre Siege mit dem Tirfing! Ihre Todtenerweckungen! »dass die Gräber thäten sich auf, u. stünden auf viele Leiber der Heiligen, die da schliefen«. — Baldur u. Hakon, Helge u. Stärkodder, Hrolf u. Palnatoke!! — Denn auch Ihre unermüdete Thätigkeit ist

30

eine unschätzbare Wohlthat für den verjüngten Norden. Darin stelle ich meinem Freund Tegnér immer Ihr Muster vor Augen, wie Göthe's u. Schillers. Ein Dichter, der Kraft in sich fühlt, sein Jahrhundert zu bilden, muss so tief eingreifen in das Herz seines
5 Volks, dass jedes Gefühl desselben, jede Ahnung des Höhern u. Bessern, einen Ausdruck finde in den Gesängen seines Lieblings. Ein Werk, wie vortreflich es sei, vermag selten den ganzen Reichthum des innern u. äussern Menschen zu umfassen. Für das Höchste des Gedankens, für das Heiligste des Gefühls, wie für den
10 leichten Scherz des beweglichen Lebens in allen seinen Verhältnissen, muss das reich besaitete Harfenspiel des Dichters weckende und antwortende Töne anschlagen. So Göthe u. Schiller für unsre Nachbarn, so Sie u. Tegnér für uns!

Wer konnte wohl ein vaterländischer Dichter sein, so lange
15 eine kunstgelernte Zusammenschleifung ungleichartiger Bestandtheile zu einer glänzenden Oberfläche überall unsre so genannte klassische Literatur ausmachte? So lange unsre Musen, wie unsre Töchter, von einer armseligen Französin mehr abgerichtet als erzogen u. selbständig gebildet wurden? —

20 Aber früher oder später steht doch unter jedem ursprünglichen Volk ein Moses der Dichtung auf, der seine Stammbrüder aus der Egyptischen Knechtschaft zurückführt, sie mit dem Gott ihrer Väter versöhnt, und ihnen wenigstens den Weg öffnet zu der gelobten Heimat, von der sie ausgegangen waren, um mit unwürdiger Selbstverleugnung ihren kümmerlichen Lebensunterhalt zu
25 betteln von stolzen, hartherzigen Fremdlingen.

Ein solcher Moses war Klopstock im vorigen Jahrhundert, nicht bloss für Deutschland, sondern in keinem unbeträchtlichen Grad auch für uns; und er verdiente, dass der Herr ihm noch vor
30 seinem Tod das ganze Land der Verheissung, wenn auch von

ferne nur, zeigte: »denn die Augen des Edlen waren nicht dunkel worden, und seine Kraft war nicht verfallen«. Und wir, die nun einmal siegreich durch das rothe Meer gebracht worden, die wir von Sinai den Donner u. den Blitz gesehen, u. den Ruf der Posaune gehört haben — wir müssten doch in der That ein hartnäckiges u. verstocktes Geschlecht sein, wenn wir wieder unsre Knie beugten vor den goldenen Kälbern der Egypter. —

Ist es nicht höchst merkwürdig, dass wir schon in der griechischen Anthologie eine Warnung vor dem verderblichen Einfluss der französischen Bildung finden, u. eine wirkliche Weissagung aller der mannigfaltigen Übel, die sich späterhin von diesem Volke aus über alle die übrigen verbreiten würden?

„γάτης ἐκ Γαλάτων μηδ' ἄνθεα· ἧς ἀπὸ κόλπων
ἀνθρώποις ὀλέτειραι Ἐρινύες ἐβλάσθησαν.“

Hätten Sie u. Tegnér früher gesungen, mit welchem vertraulichen Schwesterngruss hätte nicht die klopstockische Muse die Ihrige empfangen! mit dem nemlichen Gruss, den er der Britischen in den Mund legt, als diese mit Erstaunen die Zauberstimme ihrer jüngern Nebenbuhlerin vernahm:

»Ja, bei Barden

20

wuchs ich mit Dir in dem Eichenhain auf.
Allein die Sage kam mir, Du seist nicht mehr!
Verzeih, o Muse! wenn Du unsterblich bist,
verzeih, dass ichs erst jezo lerne;
aber am Ziele nur will ichs lernen!« —

Ungefähr um die nemliche Zeit, wo ich Ihre neuesten Schriften erhielt, schickte mir auch der junge Baggesen die ersten 6 Bände von seines Vaters gesammelten Werken. Diese waren mir zwar grössten Theils bekannt, allein aus alter Freundschaft für

den Verfasser, las ich solche doch alle wieder durch, aber meine Stimmung war nicht vorthellhaft, da ich mich kurz vorher so gründlich mit Ihren Meisterstücken beschäftigt hatte. Ich bin nicht ungerecht gegen die leichtfüßige Muse meines alten Freun-

5 des. Wir haben in der Jugend manchen Spass zusammen getrieben, u. ihn selbst betrachtete ich gern in seinem ganzen Leben u. Thun — wie ein scherzhaftes Gedicht, ohne bestimmten Plan, aber voll glücklicher Einfälle. Aber nun auf einmal, Ihnen so nahe gestellt, erinnerte er mich unwillkürlich an Klopstocks Ode:

10 »Der Hügel u. der Hain«, wo sich ein Dichter u. ein Poet unterhalten, u. der letztere den ersteren zu bekehren, zu bilden u. zu vervollkommen sucht, ungefehr wie Baggesen den Oehlenschläger in seinen »Riimbreve«. Leichtigkeit kann man diesen «Jens Baggesenske Bagateller» gewiss nicht absprechen;

15 aber eine solche unermessliche Breite ist mir doch kaum jemals vorgekommen, u. gerade diese macht doch auch nicht selten den Scherz schwerfällig. Ich kann immer nicht begreifen, dass ein Mann mit so viel dichterischen Anlagen, sich so selten zum Dichter erhebt; denn im Grunde sind ja auch seine späteren

20 Arbeiten, nicht eigentlich Früchte, sondern Dichterblumen eines viel versprechenden Jünglings.

Der Dichter antwortet in der angeführten Ode von Klopstock auf die Anmutungen des Poeten, vielleicht etwas stolz, aber sehr wahr:

25 »Wenn dich nicht gern, wer denket und fühlt,
zum Genossen seiner Einsamkeit wählt,
so erhebe sich aus der Trümmern Nacht der Barden einer,
erschein' und vernichte dich!« —

Aber ich fange an zu fürchten, dass Sie ungeduldig dieses lan-

ge, vielleicht langweilige Sendschreiben, schon bei Seite geworfen haben, u. doch möchte ich noch gerne mit einer demütigen Bitte schliessen, an deren grossmütiger Gewährung mir nicht wenig gelegen ist. Da ich nehmlich alle Ihre Werke nicht etwa flüchtig lese, sondern so gründlich studire, dass ich auch überall gern die ältern Ausgaben mit den neuern vergleiche, so ist es mir wichtig die Sammlung dieser Schriften so vollständig wie möglich zu besitzen. Ich habe daher auf beiliegendem Blatt alles angezeigt was ich schon habe, u. erlehe nun von Ihrer Güte, dass Sie auf dem nehmlichen Zettelchen bloss anzeigen was mir noch fehlt, indem ich dem Überbringer dieses, Herrn Michaelson, aufgetragen habe, mir diese Kostbarkeiten, zu jedem Preis, in Kopenhagen zu verschaffen. —

Aber ist es auch wohl war, was unsre Zeitungen verkündigen: dass Sie uns diesen Sommer in Stockholm besuchen werden? Brauche ich wohl hinzuzusetzen, dass wir Sie hier mit einer wahren Nordischen Schwärmerei erwarten?

Bis dahin, u. auf ewig, Gruss, Ehrfurcht, Bewunderung u. ehrliche Freundschaft!

Ihr Ergebenster
von Brinkman.

1152. *Fra Bernh. v. Beskow.*

Stockholm den 21. Maji 1830.

Min högtärade wän!

För ett par månader sedan hade jag det nöjet med General Consul af Lundblad sända ett exemplar af mina senast utkomna små digter. Jag hoppas de framkommit, tillika med brefvet. Nu önskar jeg få göra en fråga. Wår wän Tegnér har sagt mig, att vi

kunde äga hoppet, att i sommar få se Hr. Professorn här. Jag skulle högeligen önska få veta, om detta goda löfte bekräftar sig, och vid hvilken tid vi få vänta Hr. Professorn. Jag hade ämnat göra en resa i sommar, men jag skjuter gerna opp den, för att få glädjen här omfamna en sådan vän och söka göra les honneurs i Stockholm. Visserligen ämnar jag flytta något på landet och göra små resturer inom vår gräns; men jag skulle inrätta dem så, att min hustru och jag kunna wara här, när Professorn kommer hit. War därför af den wänksapliga godhet och låt mig med ett par ord weta, i hvilken månad vi kunna wänta »vår wärd på Frederiksberg.« -

Min hustru hälsar tusindefallt.

Tillgifnast

Bernd. v. Beskow.

P.S. Kom ändtligen i sommar. Nästa år är jag kanske ej hemma, och det skulle kosta mycket på mig, att ej få deltaga i hedern, att välkomna en sådan gäst.

1154. Fra O. L. B. Wolff.

Jena 27. May 1830.

Schon längst, verehrtester Herr Professor hatte ich mir vorgenommen, Ihnen auf Ihren lieben Brief zu antworten und herzlich für die grosse Freude zu danken, die mir derselbe machte. Ueberhäufte Geschäfte aber, mehrere kleine Reisen, und dazwischen längeres Unwohlseyn, raubten mir eben mein Bischen Zeit gänzlich, und erst jetzt komme ich dazu, Ihnen wiederholen zu können, wie sehr ich Sie liebe und verehere, und mit welcher Lust ich Alles ergreife und in mir aufnehme was von Ihnen kommt.

Die Gesamtausgabe Ihrer Werke, hat so viel ich weiss, überall grosse Theilnahme erregt; auf die Äusserungen des Verlegers darf man übrigens in unseren Tagen garnicht gehn, denn rem, quocunque modo, rem ist die Devise dieser Herrn; kein Wunder also dass der Ihrige, der übrigens sehr achtbar seyn soll, aber doch immer ein Sosier ist, so lange gegen Sie geschwiegen hat. — Wes- 5
sen dramatische Werke einheimisch sind, auf deutschen Bühnen und sich im übersättigten Treiben der Zeit so erhalten haben, wie die ihrigen, der braucht wohl nicht zu sorgen. — Es ist aber eben Ihre so grosse und zarte Bescheidenheit, die echte Schwester des 10
wahren Genius, und wer Grosses und Gutes will und kann, wird immer ängstlich seyn, dass es nicht so gelingt, wie er sich das Ziel setzte. — Aber Gott sey gedankt dafür, noch dringt das Edle in Deutschland durch, trotz dem Schutte den die Gemeinheit, Jahr aus, Jahr ein auffährt, und der am Ende doch nur den Tüchti- 15
gen, die Bahn pflastert und sie sicher über der Menge einerschreiten lässt. —

Unter anderen Freunden brachte ich auch unserem grossen Denker, dem edeln liebenswürdigen Fries, die neue Ausgabe Ihrer Werke, und habe mich über seine Äusserungen darüber, in 20
innerster Seele gefreut.

Ausserdem lege ich Ihnen eine kurze Anzeige derselben, aus meiner unbedeutenden Feder bey. — Es ist das Lit.bl. zum Kometen, einem wenigstens frischen Blatte. Aufgefordert zur Theilnahme, behielt ich mir vor, nur über bedeutende Erschei- 25
nungen zu reden, oder gegen Schlechtes und Verderbliches die Geissel zu schwingen.

Auf ihren Karl d. Gr. freuen wir uns ungemein.

Einer unserer jungen Privatdocenten Dr. Succow, machte diesen Sommer, eine wissenschaftliche Reise nach Schweden und 30

Dänemark. — Ich habe ihn gebeten Sie, bey seinem Aufenthalt in Copenhagen auf das herzlichste von mir zu grüssen, und Ihnen mündlich die Versicherung meiner innigsten Verehrung mitzutheilen. Aus der Feder kommt es doch nicht so warm, wie es im
5 Herzen lebt. —

Mich beschäftigt jetzt eine grosse Ausgabe des Dante, mit möglichst vollständigem Kommentar; an dem ich schon jahrelang arbeite und deren ersten Theil fav: Diis wohl im Herbste an das Licht treten wird. — Ich werde mir erlauben, zum Winter, wo ei-
10 nige hier studierende Dänen wieder in die Heimath zurückkehren, diesen ein kleines Paket für Sie mitzugeben.

Leben Sie wohl, so wohl und froh, wie es Ihnen aus tiefstem Herzen wünscht

Ihr

ganz ergebener

Prof. Dr. O. L. B. Wolff.

15

In Eile.

Daher Entschuldigung für die Flüchtigkeit dieser Zeilen; aber ich wollte nicht länger zögern.

20 1158. Fra C. A. Agardh.

d. 9 Junii | 1830 |

Högtärade Herr Professor,
gode Wän,

Med största nöje skulle jag haft äran göra sällskap på resan till Wexiö; men då just i Julii månad min hustru kommer att falla i
25 Barnsäng, ser jag mig betagen detta nöje, emedan jag wid en sådan crisis ej gerna will eller kan wara skild ifrån min familj.

Deremot är Professor Engeström fullkomligen beredd att göra Dem sällskap; och den tiden Herr Professorn föreslagit är äfwen för honom fullkomligen passande. Han har uppdragit mig, att säga Herr Professorn detta; men skrifwer ej sjelf förr än i nästa wecka, emedan han förut will göra en resa till Malmö, för att der med Lagman Hoffman arrangeras om allehanda, som är nödwändigt för Herrarnes resa, såsom om wagn etc.

Biskop Tegnér har jag underrättat om vårt samtal rörande denne resa. Han är oändligen glad deröfwer, men han önskar att De wille underrätta honom närmare om dagen, då De ankommer, på det han må göra sig fri från alla Embetsgöromål, och helt och hållit lefwa för sina wänner.

Att wistas i Stockholm om Sommarn är ej det angenämaste. Dock äro både Brinkman och Beskow alltid i Stockholm, eller i grannskapet, och de kunna visserligen skaffa Dem agrément, ehuru det ej står i deras magt att ersätta de nöjen i en hufwudstad, t. ex. Theatrens, som endast kunne gifwas om wintern. Jag anser således mig böra wara så uprigtig att förbereda Dem på mindre frukt af denna resa om Sommarn än om wintern. Så är det äfwen med ett besök i Upsala, som endast är intressant under Lästerminerne. Jag bör äfwen säga, att Kronprinsen i början af Juli afreser till Petersburg; Han förlorade så det nöjet att se Dem, som säkert woro honom kärt. Om De derfor kunde uppskjuta resan till Stockholm till en årtid, då societéerne åter börjat i Stockholm, då theatern åter blifwit öppen, då Upsala Professorer åter äro samlade wid deras Academie, tror jag att De blefwe mera nöjdt med Deres resa. Såsom Swensk böra De ej undra, att jag gerna wille att De skulle se vårt land i en tid, då det kan synes Dem intressantast. Annat är det med Wexiö. Tegnér ensam är som en hel hufwudstad, en theater, och ett universitet. Han är wist

ledig för göromål om Sommarn; Resan är kort, obetydlig, och utan kostnad. Ressällskapet blir angenämt och wänkskapsfullt. De skall, jag är öfvertygad derom, finna sig oändligen nöjd med en sådan resa; och jag skulle beklaga, om två sådane män i Norden,
 5 som Tegnér och Oehlschläger, så nära hwarandra, ej skulle känne hwarandra äfwen som menniskor.

Reser De endast till Wexiö, så skulle jag råda Dem att låta Fröken Oehlschläger göra sällskap. Hon skulle finna sig wäl i Swenska skogsbyggden, och Tegnérs döttrar fingo då äfwen njuta af
 10 detta tillfälle. Det är i allmänhet icke Tegnér, såsom skald, utan Tegnér i sin familj, som De kommer att lära känna, för hwilket ändamål, De äfwen sjelf bör icke komma ensam.

Förlåt den omständlighet, hwarmed jag skriftwit. Engeström underrättar om resten. Wälkommen till os, och glöm ej
 15 Deras tillgifne
 C A Agardh.

PS. Jag erhöill ej Deras bref förrän i dag, och jag beswarar det genast.

1160. Til Esaias Tegnér.

Kiøbenhavn d: 19 Juni 1830.

20 Min elskede Broder Tegnér!

»Mennesket spaa'r og Gud raa'r« sige vi for et gammelt Ord, paa dansk; og jeg tænker at I sige ligesaa paa svensk! — Nu havde jeg dog vist troet, at jeg skulde besøge Dig og Stokholm og Upsala i Aar, men der bliver intet af, formedelst Forretninger med mine
 25 Bøger, som skal udgives til Trykken, og som tage mig mere Tid her, end jeg havde troet. Desuden hører jeg, at kun Een af jer Tre

nylignævnte er hiemme; nemlig Du; men Stockholm og Upsala ere tagne paa Landet i Juli. Skiøndt nu vel en Digter som Du kan opveie en Hovedstad og et Universitet, saa havde jeg dog ikke Lyst, at kiøre en uendelig Hoben Miil i Heden, for at lægge mit Visitkort af i det nordiske Neapel (med Hensyn til skøn Beliggenhed, og ved de gamle Ynglingers Gravhøi. — Jeg opsætter det alt-
saa til en anden Gang, og skal naar det kommer saa nær lade Dig det vide. 5

Aflæg paa mine Vegne en inderlig Lykønskning til Dine elskværdige Døttre, hvis Fæstensøl jeg rigtignok usigelig gjerne vilde drikke. Kongen og Kronpindsen vilde jeg ogsaa gjerne see, og takke for al beviist Naade, hvilket heller ikke i den Tid kunde skee, da Kongen reiser til Norge og Kronprindsen til Petersborg. 10

Ved Rahbeks Død har jeg faaet meget mere at bestille, og maae nu ogsaa holde Sommerforelæsninger, hvorfra jeg før var fri. 15

Jeg indlægger her et par Subscriptionsplaner paa mine Værker, som jeg beder Dig broderligt tage Dig af hos den Stokholmske beau monde.

Synes Du ikke ogsaa at Du gjerne kunde overrække den svenske Majestæt og hans kongelige Søn en Plan. Nu er jeg jo dog deres Ridder. Maaskee de tegne sig for nogle Exemplarer, naar Du proponer|er| det. 20

Jeg har i den senere Tid skrevet et orientalsk Lystspil i fem Akter: Trillingbrødrene i Damask, som minder noget om Aladdin. Jeg skal sende Dig det saasart det bliver trykt. 25

Men lig nu heller ikke der og hviil paa Dine Laurbær! Skiænksomt og Elskeligt igien af Din sieldne Musa.

B|ispe|huen er vel smuk, men Laurbærkrandsen er dog |sm|ukkere; og ikke saa heed at bære.

Husker Du i fior Sommer, da Du maatte lægge den fra Dig paa 30

Alteret? Det behøvede jeg ikke med den Laurbærkrands, Du satte paa mit Hoved.

Nu giemmer jeg den i mit gamle Chatoll, og den skal engang ligge paa min Ligkiste.

5 Hils Din elskværdige Familie mange mange Gange! og glem ikke

Din trofaste Ven
A. Oehlenschläger.

1162. Til P. D. A. Atterbom.

Kiøbenhavn d: 19 Juni 1830.

10 Min ældste svenske Ven!

Det skal jeg vist aldrig glemme, at *Du* (ere vi ikke Du's, saa maae vi være det, men jeg veed ikke andet, end at vi ere det) — at Du var den første, som i Sverig agtede paa mig, kiendte min Musesa, yndede og gjorde den bekiendt i Dit Fædreland.

15 Jeg havde haabet i Sommer at komme til Stokholm og Upsala, og den Glæde at fornye Venskabet der med Dig og Geyer foresvævede mig, som een af mine kiereste.

Men der bliver intet af dennegang, uforudseete Forretninger holde mig tilbage, og desuden hører jeg, at jeg i Juli Maaned
20 hverken vilde træffe Upsala eller Stokholm hiemme.

Jeg opsætter det da til en andengang, men har paa ingen Maade opgivet Haabet snart engang at see det kiære Naboland, skøndt saa mange Mile adskiller os.

Jeg er overbeviist om, kiæreste Atterbom! at den Ære og det
25 Venskab man har viist mig i Sverige har fornøiet Dig. Jeg takker Dig inderligt for den skønne Gave af Din Lyksalighedens Æ, som jeg med megen Fornøielse har læst. Men jeg er en doven Brevskri-

ver, og det maa undskylde mig, at jeg ikke strax takkede Dig, og siden altfor længe opsatte det.

De tre Dele af mine nye poetiske Skrifter have længe indbundne ligget færdige til Dig, og jeg skal opsende dem nu med Skibslejlighed. 5

Hermed sender jeg Dig to Planer paa mine samlede Værker, som jeg beder Dig i Upsala gøre Dig lidt Uleilighed med. Jeg er vis paa at jeg ogsaa har Venner der, saavel som i Lund.

Hauch og Hiorth leve vel og hilse Dig venligst. Mange Hilsener til Geyer og til en hver ædel Svensk som med Venskab mindes Din 10
trofaste

A. Oehlenschläger.

Send mig Planerne igien om en Maanedstid.

1163. Til Carl Gustaf v. Brinkman.

Kiøbenhavn d: 19 Juni 1830

Min ædle Velynder!

15

Deres Ord komme vederqvægende for mig, som Manna i Ørken. Hvor herligt er det ikke at høre en genialisk fuldmoden Mand, der selv har bragt det vidt i Verden, tale til os med Bifald, Opmuntring og Begeistring! Den prosaiske Lunkenhed og Lige-gyldighed ere vi saa vante til. Tilgiv at jeg engang skriver Dem til i 20
Modersmaalet! De forstaaer dansk, og De maae ogsaa engang skrive mig til paa svensk. Vi maa stifte Fostbroderskab med at blande vore skandinaviske Sprog sammen, i Øret og Hjertet.

Deres venlige Glæde over at jeg skal komme i Sommer til Stockholm, er rørende og hædrende. Men tilgiv, kiæreste Velynder, at 25
det ikke skeer i Sommer. Jeg havde først besluttet det; men siden

hører jeg at Kongen, Kronprindsen og den halve By er borte i Juli Maaned. Det samme er Tilfældet i Upsala; og naar jeg kommer, vilde jeg dog gjerne tage alting med; thi slig en Reise gjør man ikke ofte i sit Liv.

5 Arbeidet med mine egne Skrifter gjør mig det ogsaa dennegang mere besværligt, end jeg havde troet, og jeg maa opsætte det til en anden beleiligere Tid. Jeg sender Dem hermed en Subscriptions-Plan, maaskee skaffer De mig nogle faa Subscribentere i Deres Kreds. Hav den Godhed, at sende mig den tilbage, inden Ef-
10 teraaret begynder.

I Tydskland er nu, tænker jeg, »die letzte Lieferung« af mine tyske Skrifter udkommen. Jeg haaber, det gaaer ret godt. Stef-
fens, Schelling, Prof. Wulf i Jena og flere have skrevet mig hæder-
ligt til derom; ogsaa offentlig have Steffens og Wulf talt til min
15 Fordeel, men en anonym Recensent i Blätter für litterarische Unter-
terhaltung, har rakket mig til, som om jeg var en maadelig Smø-
rer. Det maa man finde sig i. Tonen i Tydskland er ussel, og Poe-
sien truer med at forsvinde i Røg og Damp. De Mennesker der ha-
ve noget Talent (Menzel, Platen, Heine) allegorisere spodsk og
20 phantastisk med alting. Natur og Eenfold Følelse og Smag søger
man at fortrænge, som noget borneert trivielt, der ikke sømmer
sig Mænd af Genie.

Men høistærede Ven! »Die unsichtbare Loge« — den
hemmelig aabenbare Guds Kirke af sunde Hoveder der
25 kunne tænke og vide, af Hierter der kunne føle og flamme, er
»Überall und Nirgends. Overalt hos de Enkelte, Ingensteds hos
Mængden.

I Stokholm hilser jeg den ædle Brinkmann, som een af disse
herlige Enkelte, og skal elske ham, saalænge mit Hierte slaaer.
30 Tillad mig, at kalde mig Deres Ven

A. Oehlenschläger.

1166. *Fra Josef Max.*

Breslau 20. Juni 1830.

Hochwohlgeborener,
Hochzuverehrender Herr Professor!

Euer Hochwohlgeboren letztes geehrtes Schreiben, ohne Datum, habe ich Gestern richtig erhalten, und ich beeile mich dasselbe sogleich zu beantworten.

Der Druck Ihrer Schriften, ist, durch Papier-Mangel, einige Wochen verzögert worden. Jetzt ist Alles fertig, bis auf das Subscribenten-Verzeichniss, welches ich heute, in die Druckerei sende. Dasselbe enthält ungefähr 600 Subscribenten, welches für ganz Deutschland, wenig ist. Ich habe aber auf mehr nicht gerechnet, weil ich die Laufigkeit des Publikums kenne, und meine im Kontrakt festgesetzten, und von Ihnen genehmigten Honorar-Zahlungs-Bedingungen, sind richtig berechnet gewesen. Ich habe das Subscribenten-Verzeichniss nach den Städten geordnet, und es wird für Sie nicht ohne Interesse sein, den Absatz Ihrer Schriften in den verschiedenen Städten zu vergleichen. In Breslau und in Schlesien, habe ich 140 Subscribenten gewonnen; in München und in ganz Baiern vielleicht nur 15-16; in Dresden 3!! In Baiern hatte ich auf mehrere Subscribenten gerechnet, und unter dieser Zahl ist auch Schelling aufgeführt, dem ich ein Frei-Exemplar gesandt.

Binnen 14 Tagen, eher wird es nicht möglich sein, werde ich Ihnen die Frei-Exemplare, durch Herr Reitzel übersenden. Haben Sie doch die Güte, diesem Herrn, es vorläufig zu sagen, dass ich seine Vermittelung in Anspruch zu nehmen, mir die Freiheit nehme.

Mit diesen sende ich Ihnen auch die vollständige Honorar-Berechnung, und heute in Wechsel auf Baur in Altona vorläufig neue Sechszig Stück Frd'or Gold.

Anfang dieses Monats habe ich von dem Baierschen Minister Herr von Schenk ein sehr schmeichelhaftes Schreiben erhalten. Ich lege es hier vollständig in Kopie bei, weil es auch für Euer Hochwohlgeboren Interesse haben wird. Ihre Adresse, habe ich
5 ihm sogleich gemeldet.

Die Fortsetzung Ihrer Schriften habe ich an Seine Majestät, so wie an den Minister und Schelling noch nicht senden können, und kann die Absendung auch erst in 14 Tagen geschehen. Ihr Schreiben an den König, habe ich empfangen und sende ich mit.
10 Lesen Sie die Blätter für literarische Unterhaltung, bei Brockhaus erscheinend? — In diesen ist in den Juni-Stücken, eine sehr tadelnde, ja hämische Recension Ihrer Biographie erschienen, offenbar von einem zur Tieckschen Partei gehörenden Recensenten. Um diese zu neutralisiren, habe ich Steffens Re-
15 cension, die ich Ihnen bereits gesandt, sogleich zum Abdruck in die Brockhaus' schen Blätter gesandt, weil sie bisher nur in Schlesien bekannt war.

Bei meinem letzten Aufenthalt in Dresden, im Mai, habe ich mit Tieck, bei dem ich oft war, niemals über Ihre Biographie
20 sprechen wollen. Ich weiss wie empfindlich er ist, und die ihn betreffenden Stellen, so mild sie auch sind, müssen ihn unangenehm berührt haben.

Böttiger hat mir zugesagt, über die Ausgabe Ihrer Schriften in der Allgemeinen Zeitung zu sprechen.

25 Euer Hochwohlgeboren werden mich verbinden, wenn Sie mir den Tag Ihrer Abreise nach Schweden, so wie den Ihrer Wiederkunft nach Kopenhagen, gütigst anzeigen wollten, um mich mit meinen Briefen danach richten zu können.

Herr Friedrich Fleischer in Leipzig hat mir gesagt, dass

von Ihnen ein neues Trauerspiel in der Minerva erscheint. Ich freue mich darauf es zu lesen.

Mit der Gesinnung der innigsten Verehrung, habe ich die Ehre zu sein

Euer Hochwohlgeboren 5
 sehr ergebenster und
 gehorsamster
 Jos. Max.

1167. *Fra Johan Niklas Hoffman.* Malmö d 22 Juni 1830 kl 2 Efmid.

Biskopp Faxe som jag råkade här i går, på Embetsförrättning, 10
 lemnade mig ineliggande bref, dem jag icke förr än i dag, i avse-
 ende till saknad Lägenhet till Kjöpenhamn, kunnat fortskaffa.

I särskildt bref säger Engeström, vår Vän, mig, att vi kunna på-
 räkna det nöjet snart se Herr Professorn hos oss, kanske kunna vi
 vänta Herr Professorn med Caledonia, som efter hvad Herr Etats 15
 Rådet Hvith i bref i dag sagt mig, den 27, det vill säga nästa Sön-
 dag här inträffar, han har bjudit mig med mina barn på en lust-
 fart med fartyget till Djurhagen, derifrån det återgår samma dags
 afton, visste jag, att Herr Professorn då ville göra sällskap kom
 jag, om möjligt vore, att hämta och hoppades då för aftonen få 20
 bädda Sängen i den lilla välmenta kammarn, derifrån utsigten till
 fäderneslandet är fri, och luften ren och öppen för all Gästfritt
 och hjerteligt emottagande, kan intet Paquet Jagts Skepparen
 Smitt, som medtager detta och lika på Torsdag, får lemna mig
 någon säker avis, hvilken dag man får vänta Herr Professorn, 25
 medtag Fru Professorskan och familjen, jeg bestyr om säker och
 angenäm återfart och de följa ju så gerna deres innerligen älskade
 och värderade goda far, på resan.

Engeström har omnämmt en vagn, att få lega. Nog skall jag efterhöra en sådan; men vanligen är man oförskämd i sine fordringar. Har Herr Professorn någon Egen, skulle jag snarast tillstyrka att den medtogs.

5 Paquet Jackten är färdig att afsegla, jag måste därför skynda med detta bref, för att få det fort. Min vörndnad för Fru Professorskan. Var granno tacka henne för de vänskapliga rader, hon skref till mig med breffen till Lund, som genast, efter hennes önskan, fortkommo. Om hon ännu en gång ville besöka oss skulle hon,
10 med sin familie, med öppne armar emottagas; utan att Herr Professorn skulle hafva ett ord att säga deremot, öfvertygad, om vår upricketighet, och glädje att se dem alla!

Vänskapsfullt och ödmjuk

J. N. Hofman.

15 1168. *Fra Gottlieb Christian Friedrich Mohnike.*

Stralsund, den 5. Julius 1830.

Mein hochverehrtester Herr

Professor!

Empfangen Sie mit diesen wenigen Worten meinen Dank und
20 den Dank meiner Frau für alle Güte, welche auch Sie und Ihre hochverehrte Gattin uns während unserer Anwesenheit in Kopenhagen erwiesen haben. Spät freilich kommt dieser Dank, aber der Winter trat so früh ein, dass bald nach unserer Zuhausekunft die unmittelbare Communication gestört wurde. Wie oft haben wir
25 Ihnen mit inniger Liebe und Hochachtung gedacht, und wie lebendig brachte uns das Lesen Ihrer Schriften und besonders Ihrer vortrefflichen Selbstbiographie Ihr Bild vor das Auge! Auch für

den Genuss, den Sie durch Ihre gesammelten Schriften und durch diese Lebensbeschreibung uns verschafft haben, unsern innigsten Dank!

Manches hat sich in den wenigen Monaten, seit wir uns sahen, geändert. Der vortreffliche, uns so theure Münter ist nicht mehr, 5 und auch in Ihrer Familie hat der Tod theure und innige Bande zerrissen.

Ich erlaube mir Ihnen hierbei einige kleine Drucksachen zu übersenden — und auch den noch fehlenden Bogen zu Ihren und Tegnér's Gedichten vom 23. u 28. Junius des vorigen Jahres. Neh- 10 men Sie diese Sachen gütigst entgegen und beurtheilen Sie sie span|n|end.

Es war mein Plan im Laufe dieses Sommers nach Stokholm, und zwar über Wexiö, zu reisen, aber es wird nichts daraus weil die kirchlichen Angelegenheiten Pommerns meine Gegenwart 15 fordern. Will es Gott, so geschieht es im künftigen Jahr.

Meine Frau empfiehlt sich mit mir Ihnen und Ihrer hochverehrten Gattin auf das Dankbarste und Verbindlichste; ich aber ersuche Sie um die Fortdauer Ihrer mir so theuren Gewogenheit. Meine Marie grüsst Ihre liebe Tochter. 20

Mit der innigsten Hochachtung und Verehrung nenne ich mich

Ihren
treu ergebensten und
gehorsamsten 25
Mohnike.

1170. Til Edv. Schenk.

Kopenhagen d: 10 Julii 1830.

Mein edler, unbekannter Gönner!

Ich habe durch Herrn Buchhändler Max in Breslau eine Abschrift des Briefes bekommen, worin Ihre Excellenz so gütig
5 und erhevoll meiner gedenken, dass mich Dankbarkeit und Freude dazu treiben, ein Paar Zeilen an Sie zu wagen, obschon ich noch nicht das Glück habe von Ihnen persönlich gekannt zu seyn.

Was kann ein Künstler und Gelehrter besser's wünschen, als
10 des edeln mächtigen Mannes Beifall zu gewinnen, besonders wenn es sich so trifft, dass dieser Mann selbst Genie und Verdienste mit Macht und Glück in der Welt vereinigt?

Wie wichtig es besonders mir, dem Abwesenden und Fremden seyn muss, Gönner und Beschützer in Deutschland zu haben, die
15 mich mit ihrer Anerkennung aus dem Staube des grossen Schreiberhaufens herausheben, und mit ihrer Auctorität, zu meinem Vortheile auf die Menge wirken, leuchtet von selber ein; besonders in dieser Zeit des Neides und der Partheilichkeit, wo Spitzfindigkeit Verschrobenheit und Phantasterei das treue Gefühl und
20 die wahre Natur aus der Dichtkunst wegzuscheuchen suchen.

Es hat mich gestärkt und entzückt, dass Männer wie Ihre Excellenz und Geheimerath Schelling sich meiner annehmen. O möchte bald ein gnädiges Wort Ihres grossen Königes mich davon überzeugen, dass ich selbst Ihn zu meinen Gönnern und Be-
25 schützern rechnen dürfte!

Seine Majestät haben mich schon huldreich mit einem Schreiben beim Empfange meiner Schriften begnadigt. Wie stolz würde ich seyn, Seinen Beifall zu gewinnen, und zu wissen, dass er mich nicht dazu unwürdig fände, Thorvaldsens Freund und Lands-
30 mann zu heissen.

Wenn es einmal das Glück so fügt, so komme ich gewiss wieder nach Deutschland, und dann besuche ich gleich München und meine hohen Gönner. Allein ein Hausvater mit Frau und Kindern bewegt sich schwer von einem entfernten Orte zum andern, selbst wenn es ihm nicht an Zeit und Lust mangelt. 5

Leben Sie wohl! theurer, unbekannter Gönner! Gott segne und erhalte Sie. Nehmen Sie noch einmal meinen herzlichsten Dank für die Zeilen an Max, worin Sie meiner mit Güte gedenken.

Unterthänigst

A. Oehlschläger. 10

1171. Fra P. D. A. Atterbom.

Upsala och Sätuna d. 25 Juli 1830.

Vördada och älskade Broder!

Nyss återkommen från en högst interessant resa till ett af Sveriges skönaste och äfven i historiskt afseende märkligaste landskap, Dalarne (Tyskarnes såkallade »Dalekarlien«), hvilket jag hittills 15 aldrig med egna ögon sett, — fann jag i min Hustrus förvar Ditt dyrbara bref, som under min frånvaro anländt. Jag behöfver icke förklara, huru mycken glädje det gjorde mig. Om jag i sanning är den »äldste« af Dina svenska Vänner, vet jag icke: men det vet jag, att jag alltifrån den stund, då jag gjorde bekantskap med Di- 20na skrifter, varit en af Dina varmaste beundrare, och att jag för en af de lyckligaste dagar i min lefnad anser den, då jag blef bekant med Din person. Jag hoppas snart få tillfälle, att på något offentligare vis, och i någon hjertligare form, än i den af kritisk prosa, tillkännagifva Dig min oföränderliga kärlek och tack- 25 samhet.

Vi hoppades i Upsala, att också der få se Dig till en Promo-

tions-fest. Vid 1824 års Promotion hade vi den glädjen, att äga Steffens ibland oss; och onekligt är, att Upsala vid sådana tillfällen visar sin lifligaste och glansfullaste sida. Denna gången ökade äfven Drottningen, Kronprinsen och Kronprinsessan med sin närvaro dessa dagars högtidlighet. Mellertid kan dock å andra sidan sägas, att om Du vid ett annat tillfälle hedrar oss med Ditt besök, så få Dina vänner mera odeladt njuta Dig, i fred och ro. Således, om och Upsala då presenterar sig mindre fördelaktigt, så äro likväl Dina vänner nog egennyttiga, att önska, det Du ingalunda måtte uppskjuta Din hitresa ända till nästa Promotionsfest. Alla ropar: »Välkommen, ju förr dess hellre!!!« Alltifrån medlet af September till medlet af Juni träffar Du i Upsala alla de personer tillståds, som der längta efter Din ankomst, — alla de personer, af hvilke universitetet egentligen representeras.

De mig öfversända Subscriptions-listor, den ena på Ditt »Levnetslöb«, den andra på Dina »Tragödier«, afskickade jag strax till min vän Palmblad i Upsala, och bad honom der göra dem bekanta. Om Tisdag reser jag in till Upsala (det ställe, der jag med Hustru och en 10 månader gammal Dotter tillbringer sommarn, ligger 2 svenska mil derifrån), och skall då se efter, huru många som antecknat sig. Olyckligtvis var icke blott jag sjelf frånvarande, då Ditt bref anlände; utan äfven de fleste af både Professorer och Studenter (åtminstone af dem, som höra till den vittra classen) äro nu kringspridda i landsbygderna. Hade Ditt bref blifvit skrivet blott 14 dagar förr, så skulle jag kunnat insamla en skräcklig hop Subscribenter. Nu kan jag ej garantera, att antalet blir stort. I anledning häraf anhåller jag, att snart med ett par rader få veta: om Du önskar genast få Subscriptions-listorna tillbaka, eller om Du vill låta dem dröja i Upsala till slutet af September? I sista fallet blefve antalet visserligen betydligt större.

För löftet om de tre delarne af Dina nya poetiska Skrifter tackar jag af mitt innersta hjerta. Jag önskar, att jag vore väl färdig med mina gamla! Jag är nämligen just nu sysselsatt med en revision af mina poetiska ungdoms-försök; och, om möjligt, skall en samling af mina Dikter utkomma till Jul eller till nästa Vår. Visserligen har jag i sinnet åtskilliga planer till nya saker (bland annat till en Ridder-dikt, på mitt manér, öfver Erik den Helige); men jag har ingen ro förr, än jag hunnit bringa in's Reine det, som ligger bakom mig. Dit hör äfven, att utgifva en styckevis omarbetad och framförallt förkortad (concentrerad) upplaga af Lycksalighetens Ö.

Tusenfaldiga innerliga helsningar till alla gemensamma Vänner, — och framförallt till Din älskade Fru, samt öfriga Familj!!! — Från den hedersmannen Hjort har jag haft bref just i dessa dagar.

Evigt Din trofaste
P. D. A. Atterbom.

1175. *Fra Josef Max.*

Breslau 11. August 1830.

Hochwohlgeborener,
Hochzuwehrender Herr!

Am 10ten August, habe ich endlich an Seine Majestät den König von Baiern die 2te Lieferung oder Band 9-18, Ihrer Schriften senden können; so lange hat sich der Druck des Subscribenten-Verzeichnisses und das Einbinden der Exemplare verzögert. Das mir übersendete Schreiben habe ich beigelegt. Eben so sind gleichzeitig die Exempl. an den Minister von Schenk, so wie an den Geheimen-Rath von Schelling nach München abgegan-

gen. Ihnen habe ich unter der Adresse des Herrn Reitzel, 10 Exempl. Velin, 9-18 gesandt.

Es ist mir sehr angenehm, dass Euer Hochwohlgeboren mit mir als Verleger zufrieden sind. Ich habe diese Ausgabe aus alleinigen Interesse für Ihre trefflichen Schriften unternommen, und dieser Verlag macht mir Freude, wenn ich auch für Zeit, Mühe und Kosten-Auslagen nicht kaufmännisch belohnt werden sollte. Denn das Unternehmen kostet mich mehr, als ich Anfangs berechnete, und die erste Auflage von 1000 Exempl. deckt die darauf verwendeten Kosten nicht. Ich hatte auf einen schnelleren Absatz gerechnet, und gehofft, die zweiten 1000 Exempl. bald nachdrucken lassen zu können; allein das wird sobald wohl nicht sein können, und ob und wann für mich als Verleger, einiger Gewinn herauskommen wird, steht zu erwarten.

In Ihrer Geldberechnung haben Sie sich geirrt, Sie haben gewiss eine Zahlung im Januar d.J. vergessen. Heute sende ich Ihnen neue Ein hundert Stück Frdr'or in Anweisung auf Baur in Altona. Eine Special-Berechnung über das ganze, sende ich Ihnen nächstens. Ich gehe auf einige Wochen nach Berlin, vielleicht auch nach Doberan, von wo es wohl geschehen könnte, dass ich hinüber nach Kopenhagen segelte, und mich Ihnen Persönlich darstellte.

Das neue Lustspiel die Drillingsbrüder in Damaskus, sollten Sie den Hauptbühnen Deutschlands: Berlin, Wien, Hamburg, München, Frankfurth a.M., Weimar, im Manuscript anbieten, weil auf diesem Wege allein ein anständiges Honorar zu erzielen ist. Und erst, wenn das Stück auf allen Bühnen gegeben ist, den Druck besorgen lassen.

Wegen der Bogen oder des Bogens, welcher im Hugo von Rheinberg, fehlerhaft gedruckt sein soll, muss ich das Manu-

script, welches ich aus der Druckerei zurück verlangt habe, nachsehen und vergleichen. Finde ich einen Fehler, so werde ich den Bogen sofort umdrucken lassen, und ihn zu allen Exempl. nachliefern.

Von Steffens erscheint eine neue norwegische Novelle: Mal-⁵kolm in 2 Bänden. Steffens, der mir die herzlichsten Grüsse für Sie aufgetragen, würde sich freuen, wenn Sie seine Novellen, in einem dänischen Journal ausführlich recensirten.

Nun wünsche ich dass Sie von Seiner Majestät dem König von Baiern, eine angenehme Anerkennung Ihrer Schriften erhalten¹⁰ mögen!

Mit den Gesinnungen der innigsten Verehrung, habe ich die Ehre zu sein

Euer Hochwohlgeboren
ganz gehorsamster Diener¹⁵
Jos. Max.

1176. *Fra Carl Adam von Nolcken.*

d. 13 August | 1830 |

Høistærede Hr. Professor!

Da jeg var hos Dem for at sige Dem Farvel og takke Dem for all den Godhed, som De haver beviset mig i den lykkelige Tid jeg har²⁰ havt den Ære at kjende Dem, saa var Deres Datter saa god at love mig nogle Ord til en Erindring i min Stambog; men Frøkenen blev forhindret fra at skrive det før min Afreise; der blev imidlertid spurgt Budet om min Adresse og jeg skrev den i all Hast men ikke sikker paa at Deres Datter har faaet den, tager jeg mig den²⁵ Frihed at sænde den i dette Brev, i det jeg tillige faaer Leilighed til at skrive Professoren til, og omtale noget, som ofte siden jeg forlod Danmark har beskæftiget mine Tanker.

Den sidste Gang jeg havde den Fornøjelse at tale med Frøkenen fortalte Deres Datter mig ganske oprigtigt at jeg havde paadraget mig Deres Vrede, hvilket jeg desværre allerede havde mærket. Jeg vil ikke mere omtale Aarsagen dertil — da det vil være Dem lige-
5 saa ubehageligt som mig at erindres denne — og derfor vil jeg kun søge at retfærdiggjøre mig og bede Dem om at allt maa være glemmt.

At De i høieste Grad er opbragt paa den Mand, som paa en saa uretfærdig og skjændig Maade har omtalt Deres skønneste Digt-
10 ninger er ligesaa naturligt, som at De fordre af Dem som besøge Deres Huus at De ikke søge denne Mands Selskab; men De fordrer sikkert ikke at noget Menneske for at fortjene Deres Godhed, skal være ligesaa opbragt paa Deres Fiende som De. Jeg hader Profes-
15 sor Heiberg ligesaa meget som jeg elsker Dem, men derfor kan jeg aldrig nægte at han har megen Vittighed og Satire og at mange af hans Arbejder ere forsynede med disse for en Digter i det comiske Fag vigtige Egenskaber. Derfor foragter jeg ikke Dr. Heiberg som Digter og dette troer jeg [jeg] kan sige paa samme Gang som jeg ganske oprigtigt forsikrer Dem at den Digter som har gjort meest
20 Indtryk paa mig har været Adam Oehlenschlæger. Jeg maa derfor fortælle Dem at jeg holder for meget af Heiberg som Digter for at være uartig mod ham og jeg elsker Dem altfor meget for at ikke bede Dem om Tilgivelse hvis jeg har paadraget mig Deres Vrede og jeg haaber at De for min Roe's Skyld vil selv forsikke mig at jeg
25 har fundet denne Tilgivelse, hvilket De sikkert strax vilde gjøre dersom De vidste hvor meget jeg holder af Dem og hvor bedrøved jeg er siden jeg sidst saae Dem. —

En ung svensk Digter Ingelman i Stockholm er nu færdig med en Oversættelse af Deres mæsterlige Helge. Den vil nok snart
30 komme ud, og Oversætteren er meget fordelagtigt kjendt.

Endnu bliver jeg noget Hiemme, siden reiser jeg til Upsala og Stockholm og dersom De har noget jeg skulde udrette eller sige til Beskow eller nogen anden, saa vær saa god og skriv kun derom til

Deres hengivneste

C. Nolcken.

5

Hils Frøkenen og beed hende sænde mig Bladet. Min Adresse er Ystad & Jordberga.

1179. *Fra Studenterforeningens Seniorat.*

d: 12te Sept: 1830.

Professor Oehlenschläger

Ridder af Dannebrog og af Nordstjernen

10

Digteren, som ved Aladdins Lampe lærte os at skue Østens Paradiis — ved sine mange — skønne Sørgespil viste os Nordens Kraft og Nordens Ynde — i sine mange udødelige Sange begejstrede os [for] Alt, hvad der fortjener Navn af Godt og Stort, Oehlenschläger, Danmarks Stolthed, Danmarks Sønners Fryd, 15 har atter skjenket sit taknemmelige Fødeland en Blomsterkrands fra Østens Have. Og denne Krands, saa synger Skjalden selv, skulde tilhøre os hans Lærlinge! — vi skulde have besjelet ham, vor Mester, til denne Digtning! I Sandhed! da prise vi høit den Kjæde, der binder os til hverandre og glæde os inderligt over, at Hensig- 20 ten af vort Samfund dog ikke ganske forfeiles, tvertimod nærmer sig meer og meer sit fjerne Ideal. Skulde det også nogensinde kunne naaes, ja! da maatte det være, fordi saadanne Mænd, som vor Oehlenschläger, værdiger os deres Selskab.

I hele Studenterforeningens og vort eget Navn frembære vi der- 25 for vor varmeste Taksigelse saavel herfor, som for Deres skønne

Gave og tilføre kun endnu den Bøn, at De ville troe om os, at vi i vort Hjerte gjemme en varmere Begeistring for Dem, end disse matte Ord have formaaet at udtrykke.

Senioratet for Studenterforeningen. d: 12te Sptbr 1830.

5 Holm C. C. Smidt Randbøll J. Marckmann Gad

1180. Fra Ludwig af Bayern. Berchtesgaden den 16ten September 1830.

Herr Adam Oehlenschläger! Ich habe durch den Buchhändler Joseph Max zu Breslau die zweite und letzte Lieferung Ihrer deutschen Schriften nebst Ihrem Schreiben aus Kopenhagen vom 11ten
 10 Mai d.J. richtig erhalten. Stets nehm Ich den lebhaftesten Antheil an Ihren schriftstellerischen Leistungen, worin sich der Geist nordischer Dichtung so glücklich mit den Formen deutscher Poesie verbindet, und indem Ich Ihnen für diese Zusendung, welche Mir ein bleibendes Merkmal Ihrer aufmerksamen Gesinnungen seyn
 15 soll, danke, wiederhole Ich Ihnen die Versicherung Meiner besonderen Wertschätzung.

Ludwig.

1182. Til Chr. Molbech.

Kiøbenhavn d: 21 Septbr. 1830.

Det fornøier mig at Herr Justitsraaden er tilfreds med Hans Sachs.
 20 Den unge Deinhardtstein var mig allerede i Wien 1817 saa kiær, da han holdt sig til mig, som en Discipel til sin Lærer, at jeg med Glæde nu har oversat hans, i mine Tanker yndige Idyl.

Jeg takker Dem ogsaa for den Opmærksomhed, De har skienket Sproget i Oversættelsen, og modtager gerne Anmærkninger

af en Mand, der saa flittigt og heldigt har beskæftiget sig med Modersmaalet, og i betydelige Værker lagt sin grundige Kundskab for Dagen.

De vil see, at jeg har benyttet flere Vink; kun enkelte Ord vover jeg at tage i Forsvar, eller i det mindste til mit Forsvar, eller min Undskyldning, at sige min Mening derom. 5

De mener at det Ord Rækkel er af saa lav Natur, at det ikke maa høres paa Scenen, og at det slet ikke passer i Hans Sachs's Mund, der fører et poleret Sprog og godt veed at vælge sine Ord. Dette har frapperet mig; thi jeg — som dog ogsaa veed at vælge mine Ord, og som afskyer alt virkelig Lavt og Uanstændigt har ingen Samvittighed gjort mig af saavel her, som oftere at bruge dette Ord. 10

Maaske har det en Oprindelse, som jeg ikke kiender. Jeg har troet, det hang sammen med det Tydske Recke (en Rise) og at det tilsatte L var et foragteligt Diminutiv ligesom naar man for Spot siger: »En heel Karl«. Vi sige jo paa dansk at række i Veiret. Billedet er en Spas, som udtrykker Foragt. Det foreslaaede Slyngel er efter min Følelse plumpere og uædlere, og betegner ikke saa bestemt. En Slyngel er slettere end en Rækkel, en Rækkel latterligere end en Slyngel. 20

Imidlertid har jeg, for at gjøre Sagen kort, sat det andet foreslaaede Ord: »Usling« istedet.

Hvad de Ord »steds« og »stedse« angaae, saa er det ene ikke tydsk, det andet dansk, men førstegang staaer stedse abbrevieret fordi der følger en Vokal efter, andengang uden Abbreviation, fordi der følger en Consonant. Allerede Evald tog sig denne Frihed i sin Ode: Rungstedts Lyksaligheder. 25

»Med stedseensrislende Fald«

Vi Poeter ere undertiden nødte til Sligt, for at give Sproget Kraft og Sammentrængthed. Hvad Tydskerne og andre Nationer uafladelig gjøre, maae vi i det mindste stundum have Lov til. Hvorledes skulle vi ellers tale naturligt og dog undgaae den umu-
5 sikalske Hiatur i et Sprog, hvor de flere Tostavelsesord ende med det stumme E?

Den Talemaade: »Nu kommer Humlen!« finder De ogsaa trivial. Maaskee! men jeg veed atter ikke Aarsagen. Nu kommer Humlen vil sige: Nu kommer det Bittre som ligger paa Bunden,
10 naar Øllet er drukket. Det er et velbetegnende Billed. Nu kommer Knuden, er ogsaa et Billed men som ikke betegner saa godt. Mig synes heller ikke at en Knude paa en Traad er en ædlere Forestilling, end Humlen i et Bæger. Imidlertid har jeg gierne, efter Deres Ønske, forandret det.

15 Det Ord: forbarmelig er en meget giengs Idiotisme som jeg har ofte hørt fra min Barndom af, og flere gode Digtere have uidentvivil brugt det. Jammerlig og ussel udtrykke ikke det samme, som forbarmelig. Det Ironiske i Udtrykket forsvinder og det bliver mindre individuel betegnende.

20 Tilgiv nu, at jeg forsvarer mig, hvor jeg troer, ikke at have feilet. Det skal være mig kiært at høre Oplysninger om hvor jeg har faret vild.

Deres ærbødigst hengivne
A. Oehlenschläger.

25 Var det ikke bedst, strax at lade Herr Prinzlau, hvem jeg har givet Stykket, trykke det? Saa sparede man Rolleskrivningen.

1183. Fra Chr. Molbech.

Onsdag d. 22. Sept. 1830.

Den Maade, hvorpaa Hr. Professoren har optaget de Bemærkninger ved Oversættelsen af H. Sachs, jeg i gaar havde den Fornøielse at tilsende Dem, kan ikke andet, end glæde mig. Jeg tillader mig, skiondt i stor Skynding, at besvare deres Skrivelse med følgende, som jeg vist nok tildeels maa grunde paa den Tiltro, jeg har til min Sikkerhed i Kundskab til den danske Sprogbrug. At denne Tiltro ikke er ganske ringe — undslaar jeg mig aldeles ikke ved at vedgaa. Det er i sig selv slet ikke noget overordentligt, at kiende sit Modersmaal fra Grunden af — eller skulde synes, ei at være det, men for Os, som Sagerne nu staar, er det imidlertid en temmelig sielden Egenskab; og det vilde kun være en utidig og falsk Beskedenhed af mig, om jeg frakiendte mig den, eller om jeg, der er i Begreb med at udgive den første kritiske Ordbog over det danske Sprog, som hidtil haves, ikke tiltroede mig selv, nogen Auctoritet i disse Sager.

Ordet Rækkel er et meget lavt Uqvemsord, som umuligen en om ikke fiin, dog beleven og dannet Borgermand med Digtertalent saaledes som Hans Sachs nemlig fremtræder i Stykket (om den virkelige Digter, hvis Smag vel ikke var den fineste, er jo ingen Tale) kan bruge i sine Samtaler med en fornem Herre, uden at støde det for den danske Sprogbrug dannet Øre. Det udtrykker slet ikke det tydske Schurk, som snarere en en simpel — eller egentlig vel hvad vi kalde en slet Karl, en Usling. En lang Rækkel siges derimod i Pøbelsproget og dertil lavere Almuestale om en opløben, doven Knøs, ell. i lignende Tilfælde. Ordet kommer sikkert ikke af at række eller af det tydske »Racke«, men er et Dimin: af det gl. Danske Rakke, en Jagthund eller Støver. I Moths haandskrevne Ordbog tillægges endog Rækkel den Bemærkelse: en stor Jagthund, —) Ordet Slyngel er ikke

»uædlere« end Rækel; men omvendt. Hiint har derimod et stærkere Bibegreb om moralsk Slethed, som egentlig slet ikke ligger i det sidste, hvilket derimod ganske hører til Pøbelsproget; der, efter mine Grundsætninger, saa meget som muligt bør fjernes fra Scenen, men især, hvor i øvrigt modern Elegants slet ikke minder om vor gamle eller aristophaniske (: holbergske) Kommedies Charakter.

Elisionen Steds for stedse har altid stødt mit Øre meget, fordi den saa haandgribeligen giver os en tydsck Form for den danske. Jeg vil ikke benegte, at Ordet kan være ligefrem optaget af det tydscke; men vist er det, at saa tidligt som det forekommer, (allerede i Midten af det 16te Aarh.) skrives det stedse, og udtales aldrig anderledes paa dansk. At Evald har brugt (jeg tror neppe mer end paa det ene Sted) steds viser kun, at han der var i Forlegenhed med en Stavelse; og besynderligt nok er han blevet straffet med, at dette Sted uidentvill er den svageste Linie i det skønne, klangfulde Digt. Han har ogsaa, som hans Concept udviser, flere Gange udstrøget og forandret denne Linie.

Forbarmelig er ingen dansk »Idiotisme«, men i det Høieste kun en Hafnianisme; og det er bekiendt nok, hvor meget daarligt, det danske Øre stødende, der forekommer i det kiøbenhavnske Sprog. De vil ikke finde det i nogen dansk Ordbog, og ikke kunne vise mig det i nogen, mig bekiendt god Digtets Værker.

Talemaaden »Nu kommer Humlen« (som oprindelig ikke af mig er blevet underkastet Kritik) bemærker ingenlunde, som Hr. Professoren mener »nu kommer det Bittre, som ligger paa Bunden, naar Øllet er drukket«. Den bemærker: Nu kommer Hovedsagen, det vigtigste, det bedste i den Sag, der omtales; eller det, hvorpaa det især kommer an, o.desl. Billedet kan være taget af Humlen, som først fuldender det bryggede Øl.

Stykket Hans Sachs er alt i Dag kommet i Trykkeriet. Jeg beder at undskyldte Dettes Hastighed, og er med Høiagtelse

Deres ærbødigste Tiener

C. Molbech.

1184. *Fra Christopher Hansteen.* Christiania den 22de Septbr. 1830. 5

Jeg formoder, at De endnu erindrer den lille Norske Student Hansteen, som i 1804 daglig saae Dem ved Farver-Enken Madame Møllers Bord paa Vestergade, og som ofte nød den Fornøielse, at høre Dem oplæse flere af Deres første Ungdoms-Arbeider, tildeels saa friske, som de vare komne fra Pennen. I dette Haab skriver jeg 10 Dem i Dag til for at udføre en Commission fra Moscau, nemlig at oversende Dem indsluttede lille Hyldningsdigt fra en derværende talentfuld ung Dame Caroline Jaenisch. Anledningen hertil var følgende: paa Henreisen skrev jeg efter Anmodning nogle Linier paa Dansk i hendes Stambog, hvilke hun ved Hjelp af det Tyd- 15 ske og lidt Veiledning let forstod. Paa Tilbagereisen talte jeg med hende om forskjellige Digtere og iblandt andet om Deres Arbeider, af hvilke hun kjendte alt hvad som er udkommet paa Tysk. Jeg yttrede, at jeg holdt dog mere paa Originalerne, saasom Forfatteren, i hvor fortrinlige end Oversættelserne kunde være, deri 20 bevægede sig mere hjemligt. Hun sagde da: »jeg vil læse hans Arbeider paa Dansk; en Dansk Grammatik og Ordbog skal jeg strax anskaffe«, og virkelig foreviste hun om Eftermiddagen begge Dele. Deres Portrait, som hun ønskede at erholde, lovede jeg at skaffe hende, og da hun i Spøg sagde: kunde jeg dertil erholde et 25 Par Bogstaver skrevne med hans egen Haand, saa var det endnu fortræffeliger«, saa svarede jeg: »skriv De ham et Par Ord til, saa

skal jeg fremsende dem, og — vi ville da see, om dette ej kan udrette noget paa et ridderligt Sind«. Dette blev udført, og fremsendes herved.

Nu en liden Skildring af samme Dame: Hun er 22 Aar gammel, let og livlig, har læst de bedste Italienske, Tyske, Franske, Engelsk, Russiske og Polske Digtere i Originalsproget, og de Danske i Tyske Oversættelser; hun maler ualmindelig smukt saavel Landskaber, som Portraiter, spiller godt Fortepiano, danser godt o.s.v. Skulde jeg skildre hendes Ydre, da vilde jeg sige: hun har et Par livfulde Øjne og en let fin Figur, men er mere en interessant end egentlig smuk Person; allenfals staaer hun midt imellem begge. See dette er omtrent alt hvad De behøver at vide, ifald De vil lykسالiggjøre »das kleine Moscauer-Mädchen« (ad formam Schwaben-Mädchen) med et Par Ord. Da jeg ej ved, hvorvidt hun er avanceret i det Danske, saa var det maaskee bedst, ifald De føler Dem saa ridderligt stemt, at De vil optage Handsken, at skrive et Par Linier Tysk; dog staaer dette aldeles til Dem. I alle Tilfælde tilbyder jeg mig som Commissionær eller Secundant; d.e. at befordre hvad De sender til Vedkommende. Hendes Fader er Staatsrath Jaenisch, Professor ved det Chirurgiske Akademie i Moskau.

Det Portrait af Dem, som jeg holder mest af, er det første af A, Flint; andre har jeg kuns flygtig seet. Er dette endnu at faae, eller kjender De noget andet, som De vil recommendere?

En anden ung Dame i Orenburg født af ægte Russiske Forældre, som har næsten ligesaa mange Sprogkundskaber og omtrent ligesaa megen Belæsenhed i den skønne Literatur, har jeg sendt noget af Jean Paul, og jeg ønskede ogsaa at sende hende nogle af Deres tyske Arbeider.

Tør jeg spørge om alle Deres Arbeider ere oversatte i Tysk eller om der staaer meget tilbage?

Af Dansk Fødte traf jeg en 3-4 Personer i Sibirien, i blandt andre en gammel Oberstinde Børresen i Irkutsk, født i Løvstræde i Kiøbenhavn, som vi efter adskillige Opfordringer endelig bragte 5 til at conversere med os i en god ægte kiøbenhavnsk Dialect, uagtet hun ej havde talt Dansk i 20 Aar (hendes Børn forstaae blot Tysk og Russisk), ja tilsidst at spille Klaver og synge dertil adskillige af de i min Barndom gængse Sange af Rahbek og andre, hvorved hun ofte blev afbrudt af Rørelse over Fortidens Erindringer 10 fra Fædrelandet.

See saaledes har jeg udført min Commission. Det var mig særdeles behageligt derved at sættes tilbage i hine Erindringer om Fortidens og Ungdommens interessante Tider og at faae Leilighed til at bringe mig i Erindring hos en Mand, som jeg altid har 15 sat saa høj Pris paa.

Deres
Christ. Hansteen.

1185. *Til Heinrich Brockhaus.*

d: 26 Septb. 1830.

Mein werther Freund!

20

Lotte ist entzückt von Ihrer Güte, und ich will Ihr Vergnügen nicht entgegen seyn, obschon ich sie so lang entbehren soll. Ich zolle Ihnen und Ihrer lieben Frau meinen herzlichsten Dank. Da kann man recht sagen: unverhofft kommt oft!

Aber zu Mittag müssen Sie bei uns essen, denne ich muss 25 doch mit euch allen lieben Freunden noch einmal zusammensitzen, und wir müssen ein Glas mit einander auf eine glückliche

Reise zusammen leeren! Ich muss Ihnen auch mündlich danken und sprechen.

Ich hoffe nicht dass Sie schon sonst eingeladen sind, das sollte mich sehr betrüben.

5 Leben Sie also recht wohl. Wir essen um 3 Uhr! Viele Grüsse an Ihre liebenswürdige Frau. Ihr Herr Bruder kommt doch auch? Ergebenst

A. Oehlschläger.

1187. *Fra P. D. A. Atterbom.*

Upsala d. 29 Sept. 1830.

10 Ändteligen, min vördade och evigt älskade Broder, skickar jag tillbaka den mig tillsända Subscriptions-listan; men ganska missnöjd, att hon icke innehåller tre gånger så många namn åtminstone. Först nu, till October månads början, återströmmar hit från landsorterna den akademiska ungdomen; men jag vågar icke be-
15 hålla listan längre, då Du uttryckligen begärde, att hon skulle innan September månads slut återhändas. Alltså måste Du hålla till godo det arma dussin, som jag förmått sammanskaffa. Några, dem jag anmodat om Subscription, hafva svarat, att de hört talas om en i verket varande fullständig samling af alla Dina skrifter,
20 och att de vilja köpa den, när den utkommer. Andra hafva beklaget sig öfver den obestämda uppgiften af bokens pris (8 skl Octavarket) o.s.v. — Icke desmindre är ganska säkert, att Du här kan räkna på — åtminstone - dubbelt så många afnämare, som de, hvilka tecknat sig. Skicka till Palmblad 20 å 25 exemplar;
25 för dem skola vi nog draga försorg. I allmänhet har man i Upsala gräsligen ondt om penningar; och det gör, att man hellre lånar böcker (till och med när de äro skrifna af älsklings-författare), än

köper dem. — Skal Yrsa intagas söndrad från sitt sammanhang med den förträfflige Helge, som vi alla här anse för ett bland Dina mest classiska arbeten?

I händelse Du vill arrangera Subscribent-förteckningen på ett mera fullständigt sätt, så har jag tillagt de subscriberande personernas förnamn och ämbeten. 5

Evigt Din tillgifnaste

P. D. A. Atterbom.

1190. Fra Carl Adam von Nolcken.

Upsala d. 14 Nov. |1830|

Høistærede Hr. Professor!

10

Modtag en venlig Hilsen, og velmeent Lyckønskning, fra det kolde Sverrige, paa Deres Fødselsdag. Gid allt det Gode, som jeg saa oprigtigen ønsker Dem maatte blive Dem bestandigen tildeelt, og gid at jeg endnu ofte maa gjensee samme kraftige og ungdomligt livlige Mand, som jeg end[n]u bestandigt elsker høist af alle 15 Digttere, fordi det var hans Værker, som først rørte mit unge Sind, som opvakte en ædlere Følelse, og som stæmde mig for noget høiere. Ja, kiære Hr. Professor, det er kuns faae af Deres mange herrlige Værker, som jeg her er i Besiddelse af; men dem som jeg er lykkelig nok at eje, beskjæftiger jeg mig meget tidt med, og 20 hvor ofte erindrer jeg ikke da med Glæde den Venlighed De har beviset mig og som jeg veed at De — i det mindste i lang Tid — havde for mig. Om jeg siden skulde selv have formindsket denne Deres Godhed for mig, saa veed jeg at De undskylder dette, naar De er overbevised om min Anger og veed mit Ønske om Tilgivelse; og derfor smærtede det mig meget at De ikke ville skiænke mig 25 et Svar paa mit Brev i hvilket jeg saa inderligen bad Dem om denne —

Jeg har blevet Student her i Upsala; — jeg er her i Huuset hos Prof. Geijer, som De sagtens kiender baade som Menneske, Videnskabsmand og Digter; til næste Sommer haaber jeg at faae giøre et lille Besøg i Danmark.

5 Under mit Ophold i Stockholm udkom en svensk Oversættelse af Sanct Hans Aftenspil og til Nytaar væntes en af Helge. Baade Freyas Alter, Coreggio og Hakon Jarl har jeg faaet her i Upsala paa svensk. — Digteren Atterbom seer jeg meget ofte; han har ikke skrevet noget i lang Tid, men agter snart [at] udgive sine sam-

10 lede Værker.

Paa Reisen hid besøgte jeg Biskop Tegnër i Wexiö, vi taledede meget om Dem og Danmark og jeg fandt i ham en høist geniask Mand, om jeg end ikke kunde billige allt hvad han sagde eller gjorde. —

15 Af min Ven Wulff har jeg erfarit at Deres Datter have forladt Danmark, hvilket maatte være et stort Savn for den Fader Hun elskede saa overordentligt høit. Naar De skriver Frøken til beder jeg om min hjertelige Hilsen, ligesom til Deres øvrige Familje.

Med Høiagtelse

Deres ærbødige

C. Nolcken.

20

1191. *Fra Charlotte Oehlschläger.* Leipzig d. 15de November 1830.

Min elskede Fader!

Jeg kan ikke beskrive Dig hvorledes jeg i Gaar længtes efter Dig, og hvor inderlig jeg ønskede at være tilstede ved Din Geburtsdags Celebration, jeg veed ogsaa vist, at jeg blev savnet af Dig, og at jeg manglede Dig i Din Glæde, nu maa jeg da lade mig nøie med at

25

sende Dig nogle Linier, som skulle sige Dig hvor ubeskrivelig jeg elsker Dig, min egen søde Fader, og hvorledes jeg har fulgt Dig i Tankerne den hele Dag i Gaar. Da jeg i Gaar Morges kom ind til Cafféen faldt jeg mine gode Pleieforældre om Halsen, og de bleve nødte til at tage imod al den Kiærlighed, som Du skulde have 5
havt, jeg var hos Eder i Tankerne ved Chokoladebordet, som jeg haaber ei blev forstyrret ved Sophie eller andre uvedkommende Gjæster, thi saa veed jeg at det Hele er forspildt for Dig søde Fader. Om Middagen tænker jeg mig var Onclerne Ørsted Boye 10
Oncle C. og Etatsraaderne Hvidt hos Eder; Din Skaal blev drukket i Champagner af Familien her og nogle Huusvenner. Jeg var virkelig i Gaar for første Gang lidt melancholsk, thi jeg kunde ikke finde mig i at være fraværende paa Din Geburtsdag, som altid er os den kjæreste. Gud give os at høitideligholde den mange mange 15
Aar med Dig Du elskede søde Fader. Jeg har glædet mig ubeskrivelig over Johannes's veloverstaaede Examen, det har heller ikke været Dig nogen ringe Glæde. Jeg lever ganske fortræffelig, og er glæd Dig Fader! bleven saa feed, at jeg ikke kan bruge en eneste af mine Kioler, de maa alle lægges ud, jeg er selv just ikke meget fornøiet herover. Har Du hørt den sørgelige Efterretning, at Goethes 20
Søn er død i Italien? Naar det kun ikke maa have nogen farlig Indflydelse paa Faderen, jeg ønskede saa inderlig, at han endnu maatte leve en Tid. Brockhaus læser os hver Aften for, og paa min egen Haand læser jeg i Tieck's Phantusus, jeg er nær ved at døe af Latter over der gestiefelte Kater, jeg havde ganske glemt 25
den, og jeg kan ikke nægte, at den uendelige Humor, som hersker deri morer mig ubeskrivelig, Kongen holder jeg især meget af. — Du kan ikke troe hvad det er for velsignede Mennesker, de ere saa kjærlige imod mig, saa jeg aldrig kunde have det bedre hos nogen. Brock. læser med mig i Fiskeren, som interesserer ham me- 30

get, han forstaaer næsten alt kun er Udtalen ham noget vanskelig, og det bløde *d* lader ham undertiden fortvivle, p, b, s, t kan han igjen ikke udtale haardt nok. Det falder mig noget vanskeligt at oversætte Havfruens Sang og lignende Steder, jeg troer næsten at
 5 Din Oversættelse heraf vil klinge vel saa godt, naar bliver den færdig? jeg længes efter at han kan læse den paa tydsk, for at han ret kan faae Begreb derom, thi jeg bliver ofte utaalmodig, naar jeg ei er i Stand til at oversætte det med de rette Ord. Egentlig er vores Sprog endnu rigere paa Ord end det Tydske, men det tør
 10 jeg ikke nævne for ham. Jeg gjør slet ikke store Fremskridt i Tydsk, og det fordømte der die das kan jeg slet ikke faa i Hovedet, men jeg haaber, at det kommer med Tiden. — Lev nu vel min søde Fader, naar Du engang har en ledig Time, saa skriv mig nogle Linier. Du gjør mig derved saa lykkelig. Tak for Dit velsignede
 15 Dig|t|, jeg har grædt mine bittere Taarer derover.

Din Dig elskende Datter. --

1192. *Til Heinrich Brockhaus.*

Copenhagen d. 22 Nov. 1830.

Lieber Freund Brockhaus!

Als der Anonymus in die Blätter für litterarische Unterhaltung
 20 den hämischen Aufsatz gegen mich drucken liess, und als der selige Bischoff Münter die aegyptischen Steine in seine Hauswand hinein mauerte, hatte ich noch keinen Begriff davon, wie solches in der Zukunft mir und meiner Familie zu Nutzen gereichen würde. — Und doch war es also! denn nachher kamen Sie gutherzig
 25 und bieder, um ein ähnlicheres Bild von mir zu bekommen, und dann kam Ihre liebe Frau um die aegyptischen Herrlichkeiten zu besehen; — und auf die Weise kam Lotte nach Leipzig!

Meine Frau und ich zollen Ihnen und ihrer liebenswürdigen Gattin den herzlichsten Dank, für die grosse Güte, die Sie beide unserm lieben Kinde zeigen.

Sie haben die Güte gehabt Lotten 30 Thalen sachsich zu leihen; haben Sie noch die Güte ihr 30 Thlr zu geben; ich werde Ihnen dann nächstens einen Wechsel durch Deichmann oder Reizel 5
senden.

Wie geht's jezt in Deutschland? Ich lese keine Journale um mich nicht zu ärgern. Zweifelsohne haben mich mehrere anonyme Recensenten angegriffen, weil ich gewagt habe gegen herrschende Vorurtheile und Gebrechen mich frei auszusprechen. 10

Die heitre poetische Gesinnung, der lebendige Geist, das Herz und die Naivitet: ein neues Dichterwerk mit frischer Lust und Genuss zu empfangen, fehlt jezt in Deutschland ganz. Aber ich lasse mich nicht abschrecken. »Wähntest du etwa — sagt Goethes Prometheus — ich sollte das Leben hassen und in Wüsten flieh'n, weil nicht alle Blüthenträume reiften?« 15

Für Ihre Güte mir die mangelnden Theile des Conversationslexicons zu schicken, danke ich gehorsamst.

Leben Sie wohl: theurer Brockhaus: Grüssen Sie und danken 20
Sie ihrer holden Frau, meiner Tochter Freundin und Pflegemutter tausendmal. Und erfreuen Sie mir bald mit einigen Zeilen.

Ihr Freund

A. Oehlenschläger.

1194. *Fra Hollard Nielsen.*

Kjøbenhavn d: 6^e Decbr. 1830. 25

Undertegnede har paataget sig Redactionen af et æsthetisk Maanedsskrift, som under Navn af »Valkyrien« begynder sin Omsvæven til Nytaar. Jeg tillader mig i denne Anledning med dyb Ære-

frygt at nærme mig Deres Velbaarenhed med en Bøn.

Da de æsthetiske Blade og Tidsskrifter bidrage til at danne Publicums Smag, og de tillige ere de Organer, gennem hvilke individuelle Meninger udtale sig og erholde Almindelighedens
 5 Præg, saa burde de stedse staae under en competent, oplyst og samvittighedsfuld Bestyrelse. Dette har imidlertid vist neppe været Tilfældet siden Molbeks' Athene gik ind. Det er naturligt, at jeg ikke tør troe at kunne udfylde denne talentfulde Redacteurs Plads, og det var egoistisk, om jeg vilde tilskrive mig Besiddelsen
 10 af hine trende Egenskaber; men dersom uafsladelig Bestræbelse efter Tilnærmelse, i Forening med den reneste Villie, Begeistring for Poesie og Kunst og Bekjendtskab til Oldtidens og Nutidens Digtværker og æsthetiske Anskuelser kunde undskyldte, at jeg har paataget mig det Hverv at redigere det bebudede Maanedsskrift; og dersom jeg ved at opfylde disse billige Fordringer kunde vinde en Velynder for Skriftet som Europas kronede Digter, saa vilde jeg vove at bede Deres Velbaarenhed at bæere mig med et Bidrag allerede til 1ste Hefte. Foruden at det derved erholdt sin stolteste Prydelse, fik det tillige et betydeligt Sving fremad til An-
 20 seelse, og andre anseete Mænd vilde opmuntres til at meddele mig Bidrag.

Ved denne Lejlighed vover jeg at oversende Deres Velbaarenhed en Prøve af mine Vers, og at udbede mig Deres samvittighedsfulde Dom over dem; thi det var vist en meget ulykkelig Sag,
 25 dersom man invita Minerva opffrede Tid og Evner paa Digtekunstens Dyrkelse.

Jeg udbeder mig den Ære personlig at maate erfare Resultaterne af disse Linier

Med Beundring
 og Høiagtelse
 ærbødigst
 Hollard Nielsen.

1195. *Fra C. Hauch.*

Sorøe den 12 Dec. 1830.

Kiereste Ven.

Det er en stor Skam, at jeg ei før har skrevet og takket Dem for den inderlige Kierlighed og Godhed De viste mig ved vort sidste Ophold i Kiøbenhavn. Tilgiv, bedste Oehlschläger, det gaaer mig som det gik den Mand, der i ti Aar hver Morgen satte sig fore at staae op Kl. 6, og aldrig kunne bringe det i al den Tid til at udføre sit Forsæt. Hvordan lever De og Deres? Hvordan gaar det Lotte i Leipzig? Jeg længes usigelig efter at see og tale med Dem. Den ny Udgave af Deres Værker paa Tydsk har forskaffet os mangen sød og nydelsesrig Aften. Vi leve stille og lykkelige med vor lille William, der hver dag bliver stærkere og raskere. Han har nu blussende røde Kinder, og jeg synes han gienkalder mig lidt Deres egen søde William, da han var lille, og sad paa Fru Oehlschlägers Arm den første Gang jeg saa ham paa Frederiksberg. Han river mig dygtig i Haaret, det maa jeg see at giengielde ham, naar han bliver større. — Flere af mine Colleger her, hvoriblandt vor gode Ven Hiort, havde faaet Tillæg i Gage, jeg derimod har faaet Tillæg i Arbeide, nemlig omtrent tre Timers Forelæsninger mere hver Uge, saa at jeg nu om Sommeren holder Forelæsninger 12 og om Vinteren 3 Timer ugentlig; jeg har saaledes fire Slags forskellige Collegier at forberede mig til, saa at De seer jeg i det mindste i de første Aar ikke kan nyde godt af det Otium, som man almindelig troer vi alle have her, og som virkelig ogsaa Enkelte nyde godt af. Jeg har søgt Kongen om at faae Tillæg som de Andre, det er imidlertid henviist til Directionen, og det lader ikke til, at jeg har Noget at haabe. — Jeg er imidlertid ved godt Mod, vi maae hielpe os for en Tid som vi kunne, saa vil det vel gaae. Det var ubilligt, naar man besidder det Væsentlige, at være misfornøiet

for hvad man tilsidst dog maa kunne hielpe sig foruden. — Det Sørgeligste er, at jeg taber saa megen Tid for hvad jeg anseer for det Vigtigste, men ogsaa dette kan med Tiden forandre sig. Jeg benytter de sidste Øieblik i Vinter for at udarbeide et Stykke som jeg før har omtalt nemlig min Carl den 5te. Jeg har og et Program at skrive i Aar, jeg har desuden skrevet en naturhistorisk Afhandling, som udkommer i et Maanedsskrift, der udgives af Prof. Lütken og Bredsdorff her i Sorøe, saa jeg i alle Henseender har nok at gjøre. — Vi have faaet to smaae men ret smukke Værelser byggede til i vort Huus, saa vi nu kunne forskaffe vore kiere Venner nogle flere Bequemmeligheder, naar de engang ville gjøre os den Glæde at besøge os. — Hvad siger De om Urolighederne i Warschau? Skulde vi see det gamle Polen igien at reise jeg i sin Glands. Det vilde være et smukt Sidestykke til Frankrigs og den gamle Lafayettes Gienopstandelse, men desværre Rusland er vel for mægtigt. — Jeg har i denne Tid læst en heel Deel af de nyere franske Romantikere. Der er dog og i den Henseende en smuk Stræben i Frankrig. Hvad De engang har forudsagt, at Shakespeare engang med væbnet Haand vilde indtage Paris, synes nu at blive til Sandhed. Hos os stræber den misforstaaede og indsnerpede gamle Parisersmag omvendt at ville forjage baade ham og alt andet Stort, men det har vel ingen Nød at det vil lykkes. En Bremse, eller selv en halv Snees, faaer ikke saa let Bugt med en slig Collos, den Urenlighed den derpaa kaster og al deres Gift mærkes ikke engang. Hr. Heiberg dømmes maaske ganske rigtig paa sin Maade og efter sin Evner. Hvis en Kat skulde fælde Dom over et Menneske, da vilde den vel søge sig selv, sin List, Smidighed, Falskhed og Feighed og Lyst til at fange Muus overalt, og fandt den ikke det vilde den sige det Menneske har aldeles intet Genie, det er en Tos-

se. Folk, der ei begribe Religiositet, erklære alle Præster for Hyklere. De der ei begribe Sædernes Reenhed, eller Uegennyttighed søge overalt skidne eller egennyttige Motiver, og saaledes er Bagtalelse ofte kun en ærlig Dom over Bagtalerens egen Slethed. -- Med Hensyn paa flere af vore Critici kunde man anvende en Kirkefaders Ord: den tomme Form har slaget Christus paa Korset, og hvormange Gange har ikke den indholdsløse Regel gientaget det Samme. Tusind Hilsener fra min Renna og mig til Dem til vor tro, kiere fru Oehenschläger, til Deres Børn; Renna beder meget om at hilse Lotte paa det Kierligste, naar De engang skriver hende til. Jeg beder Dem ogsaa ret meget at tilbagekalde mig i vore Venner C Hegers og Boyes Erindring. — Til Døden Deres tro, hengivne Ven

I C Hauch.

1196. *Fra Charlotte Oehenschläger.* Leipzig d: 13ten December 1830. 15
Min elskede Fader!

Kan Du vel tilgive mig at jeg først nu takker Dig for Dit kiære Brev, som ikke alene glædede mig ubeskrivelig, men som jeg virkelig ogsaa er stolt over, thi jeg kjender hvor ubeskrivelig flittig Du er og hvor lidt Tid der bliver Dig tilbage til Brevskrivning, som Du jo i det hele taget ikke er nogen stor Ynder af. Jeg har i den senere Tid imod min Villie maattet gaae ofte i Selskab, da jeg langt hellere er hjemme. Hver Torsdag har Brockh[aus] abboneret for mig i Concerter som gives i Gewandthuset, som Du vel kjender og hver Mandag hører jeg Wachsmuth, det er altsaa to bestemte Dage om 25

Ugen hvor jeg ikke er hjemme. Der gives skønne Symphonier af Beethoven og andre store Mestre, som jeg al|drig| før har hørt for fuldt Orchester og som virkelig udføres fortræffeligt, i det hele hersker megen Smag for Musik i Leipzig. Jeg var i Gaar Aftes i
5 Selskab hos en allerkjæreste lille berlinsk Dame, som er givet her, hun spiller fortræffelig Harpe, og Du kan tænke hvilken Glæde det var mig at høre dette guddommelige Instrument fuldkommen godt spillet; thi der er dog intet Instrument der saaledes griber ind i Hjertets Strenge som Harpen. Der var en ung Pariser der med en
10 smuk Tenor og megen Begeistring sang: allons enfant de la patrie, og en heel Deel allerkjæreste Romancer. Jeg traf ogsaa der en Musikus der spiller Harpe fuldkommen og desuden Violin og Klaveer, han er en aldrende Mand, og lever kun for Musik, han taledede til mig om Schultz, og glædede sig i at finde i mig en saa
15 varm Beundrerinde af ham, han havde selv Taarerne i Øinene ved at tale om ham, han bad mig at jeg endelig maatte synge med ham hans geistliche Lieder, og jeg glæder mig ret dertil. Petersbryllup og Høstgildet, kjendte han slet ikke, jeg ønskede saa gjerne at gjøre ham bekjendt dermed, jeg har bedet Moder sende mig
20 Sangene, men jeg vilde endnu gjerne have de to Ovennævnte, vil Du maaske sende Bud til Elinor Hage og bede hende om Høstgildet, som hun alt længe har lovet at forære mig, thi den ligger mellem andet Skramlerie paa hendes Loft til ingen Nytte. Samme Mand taledede ogsaa om Dig med megen Kiærlighed, og drak Din
25 og Schultz' Skaal. Du maa endelig sende mig Din Prolog til Borupsselskab, jeg lider ikke at noget gaar fra mig. Hvad siger Du om Goethe der kom sig igjen, vi havde just Aftenen før vi fik Budskab om hans Blodstyrting læst Herman og Dorothea, og det smertede mig saa meget destomere at hans herlige Lys ganske

skulde sluttes. Jeg veed ikke hvoraf det kommer, men jeg ønsker saa inderlig at Du endnu engang maatte see Goethe, eller rettere sagt at han maatte lære sin Tronarving (som Tegnér kaldte Dig) ret at kjende. Selv at see ham tilstaaer jeg høier til mine inderligste Ønsker. Er det ikke besynderligt, Lægen har erklæret at Grunden til hans Sygdom for største Delen ligger deri, at han ikke har villet lade nogen mærke hans Sorg over Sønnens Død, og at denne Tvang har givet Anledning til Blodstyrningen. Jeg har seet en Büste af ham i Legemsstørrelse, det vil sige saa stor saa han kan staae paa en Comode, (jeg kjender ikke Kunstudtrykkene), som ganske fortræffelig han staaer der i sin Arbejdsfrakke med Hænderne paa Ryggen, det skal ligne ham som to Draaber Vand, jeg vilde ønske at Du havde den, men troer den er temmelig dyr. Jeg har ikke hørt nogen Dom over Karl den Store, da jeg ikke gaaer meget ud seer jeg heller ikke mange forskjællige Mennesker. Jeg læste derimod Begyndelsen af en Annonce af Dine Skrifter tilligemed en Slags Dom over Dig som Digter i der Freimüthige, men den var saa dum, saa jeg kastede den hen ad Gulvet, der var jo vel megen Roes deri, men den Characteristik som der var givet over Dig var saa forfeilet, at jeg ærgrede mig derover. Jeg troer mange holde Dig for alene sentimental og blød hvortil vist slet Opførelse af Correggio som en sygelig Stakkel har bidraget. Men i det hele taget har Du mange Beundrere, især have adskillige Damer modtaget mig med megen Kiærlighed, da de ønskede at kunne vise mig som Din Datter Erkiendtlighed for de mange glade Timer Du ved Dine herlige Skrifter havde skænket dem. Men Du kan slet ikke regne efter Leipzig thi her |er| virkelig ikke megen almindelig Interesse for Literatur, største Delen ere jo Kiøbmænd, naturligviis undtager jeg alt hvad der hører til denne Familie. Her er en

formelig Militairwuth, Friedrich Brock. er en udmærket Mand
 hvad det angaar, og trækker med hele Nætter paa Vagt, Heinrich
 har endnu ikke mældt sig til Tieneste, og vil neppe uopfordret
 5 gjøre det, da han ikke føler noget synderlig Kald til paa den Maa-
 de at indlægge sig Ære. Jeg troer ogsaa at han i Dag vil skrive Dig
 til, idet mindste har han bedet mig sige ham det naar jeg vilde
 skrive. Jeg har stor Glæde af Wachsmuths Forelæsninger, han
 gjør en mere bekjendt med de vigtigste Mænds Caracteer end
 10 med selve Begivenhederne, og hans egen elskværdige Personlig-
 hed taler saa tydelig igjennem Maaden hvorpaa han fremstiller
 det. Jeg agter med det første at besøge ham. — Du maa gratulere
 min egen søde William ret hjertelig fra mig paa hans Geburtsdag
 paa Søndag, jeg skal ret tænke paa ham den søde Dreng, beed
 15 ham bestandig at holde af mig som før. Hils ogsaa min egen Jo-
 hannes og min søde lille Marie, hun har skrevet mig et velsignet
 Brev, jeg længes usigelig efter Eder alle. Lev nu vel min elskede
 søde Fader, tak for al Din Kiærlighed og Godhed imod mig. Du
 kysSES tusinde Gange af Din Dig elskende

20

Datter.

1198. Fra A. P. Liunge.

Kjøbh. d: 29 Decbr 1830.

Gode H^r Professor!

I et Øieblik, da jeg ei alene personligen fra saamange Kanter
 overvældes med Haan; men ogsaa det af mine litteraire Foretagen-
 25 der, hvorpaa min Subsistence væsentlig beroer, haanes og neddra-
 ges i Dyndet — og det alene af den Grund, at en kraftig Opposi-
 tion deri har udtalt sig imod en arrogant og uretfærdig Kritik —

er det mig yderst magtpaaliggende, for den Deel af Publickum, der enten ikke kan, eller ikke vil aabne Øinene, at give mit Blad saamegen Relief som det paa nogen Maade er mig muligt. — Jeg er overtydet om, at et Bidrag af større Omfang fra den Digters Haand, for hvis Sag det, jeg tør sige med Selvopoffrelse, stadig har kjæmpet, væsentlig vilde bidrage hertil, og haaber derfor, at De ikke vil miskjende den Anmodning fra min Side, at Deres dramatiske Digt, som De nylig omtalte til mig, maatte forundes en Plads i samme. Det er mit Ønske, at De, med Hensyn til denne Anmodning, ganske vil betragte mig som Forlægger, og jeg er med Fornøielse beredvillig til at honorere dette digteriske Arbejde, som Reitzel eller nogen Anden; — eller og, hvis De hellere maatte ønske det, at besørge et saa stort Antal Expl. i 8vo paa Vellinpapiir frit leveret som De selv maatte ønske — ligesom jeg, hvis der allerede skulde være begyndt paa dets Sætning, naturligviis gerne holder vedkommende Bogtrykker skadesløs.

Jeg skulde sikkert ikke driste mig til denne Anmodning, hvis den ei netop for Øieblikket var af en saa overveiende og væsentlig Interesse for mig, og haaber den ogsaa derved undskyldes hos Dem.

ærbødigst
A. P. Liunge.

1200. Til Ed. Hvidt.

d. 23. Januar 1831.

Kiæreste Hvidt!

Tak for Pengene og for Uleiligheden! Jeg gik igaar efter Deres Ønske, strax til Dankwardt. Han blev meget rørt over at jeg vendte mig fortrolig til ham i Consulsatsagen, og jeg mærkede tydelig,

at han vist ingen ønskede heller dertil end Dem, ogsaa lovede han at gjøre alt hvad der stod i hans Magt — men han forberedte os paa, at Mange søgte det, og blandt dem ældre Mænd, med Koner og Børn. Toldkammeret giver det nok egentlig bort, dog har Finansministerens Forslag Vægt. —

De maa nu selv jo før jo heller gaae til ham og tale med ham, saa siger han Dem nok, naar De kan træffe Greven.

Jeg var ogsaa hos Fru Løvenstein, som lovede at tale et godt Ord for os, hos sin Onkel, og af Hiertet ønskede det maatte lykkes. Jeg haaber Forkiølelsen er forbi. Mange Hilsener til Forældre og Sødskende.

Deres

A. Oehlenschläger.

1201. Fra C. Hauch.

Sorø den 3^{die} Feb 1831.

15 Kiereste, bedste Ven.

Det er nu saalænge siden vi hørte fra hinanden, at jeg dog i Dag maa skrive Dem et Par Linier til, for at lade vide at jeg lever, om hvilket, i det mindste i aandelig Forstand, jeg godt kan begribe, at De maatte komme til at tvivle, hvis jeg blev ved med en saadan Taushed i alle Henseender, som jeg i den sidste Tid har iagttaget. — Jeg maa sige Dem til min Undskyldning, at jeg har haft et Stykke under Arbeide, der saaledes har beskæftiget mig, at jeg knap har mærket til det stærke Anfald uden fra, der skulde give mig mit Banesaar. I Dag har jeg skrevet den sidste Scene i min Carl den Femte, som jeg før har talt til Dem om. Jeg haaber, at De skal mærke, at jeg har taget mig adskillige af Deres Raad til Hierte i dette Stykke; jeg bilder mig selv ind, at det nogenledes er

lykkedes for mig, men det forstaaer sig, man kan bedrage sig. Mit Stykke er endnu ikke reenskrevet, jeg længes meget efter at høre Deres Mening derom. Jeg har nu et Program tilbage af videnskabeligt Indhold, som skal være færdigt inden to Maaneder. — Saa absorberet har jeg imidlertid ikke været, at jeg ei skulde have bemærket et Par smaa Stykker i Kiøbenhavnsposten, hvoraf det Ene forekom mig saa godt, saa ægte poetisk, og tillige saa klart og skarpt med Hensyn paa den Giengang det behandlede, at jeg næsten vilde bande paa, at det var af Dem selv. Jeg mener nemlig Giensvaret til Giengangeren. Hvor skulde slig udtømmende og stærkt billedlige Udtryk som Slag mod Sprogets Castagnetter etc komme fra uden fra Dem. Det andet Stykke er af vor gode Ven Wilster, der ikke lader Leiligheden gaae forbi til og at give mig en Hib ved at omtale mine lække Galeaser, som han gjerne ved denne Leilighed synes mig kunde have ladet været. Jeg har imidlertid ikke Noget imod ham derfor, thi jeg er saa vandt til solide Grovheder, at slige Smaating forekomme mig ikke stort vær|r|e end Myggestik. Molbeks Recension i Maanedskriftet for Literatur er af en Soliditet i denne Henseende, der har vakt min Forbauselse. Skulde De ikke vide Noget om hvo der har skrevet det korte Gien- svar i Kiøbenhavnsposten? Hvo det saa er, saa har han megen Adkomst til min Erkiendtlighed. — Giengangerbrevene vidne rigtig nok om megen Evne til at sætte sig ind i Baggesens Maneer, om denne for Resten er noget bevendt, det er en anden Sag. — Smidten skulde efter mine Tanker være En af de nærmeste man kunde tiltroe dem. Han har stedse med en ensidig Haardnakkenhed fordybet sig i de Baggesenske Skiønheder, han er og paa en Maade forelsket i Heiberg som Forf. af Giengangerbrevene stærkt viser; han er og en stor Ynder af den franske Conversationspoesie, og den heele Form, hvori der er Intet i, og kan ikke godt leve, naar

han ikke i det mindste hvert tredie Aar kan forfriske og befæste sin Smag ved en ny Udflugt til Gratiernes Pulterkammer, Vaudevilletheatret i Paris; men, det forstaaer sig, det er kun en rimelig Conjectur, og Sagen er temmelig ligegyldig; dog mindre ligegyldig er Kiøbenhavnernes constante Lyst til at foretrække versificeret Conversationssnak for ægte Poesie. — Hvordan gaaer det Deres Lotte? Har De nylig hørt fra hende? Hun morer vel baade sig selv og andre ved sit Ophold i Leipzig, men for Dem maa det dog være et Savn. Naar kommer hun tilbage? Renna og jeg ønskede overordentlig gierne at vide, hvordan hun har det. — Vi leve lykkelig som sædvanlig, og længes efter Foraaret, hvori vi haabe at see vore kiere Venner fra Kiøbenhavn hos os. — Hvordan gaaer det Fru Oehlenschläger, hun er dog rask? Hils hende mange Gange fra os Begge! Hils og den trofaste Boye og Carl Heger! — Det er dog Skade vi ere saalangt fra hinanden. Her have vi faaet en ny Adjunkt ud, der er en god Ven af Heiberg, saavidt jeg mærker og der har forsikret mig om, at han var et grumme godt Menneske, men Nathan David sagde han var en malicieux Hund, det Sidste kan han have Ret i. — Min kiere Renna er rask og anbefaler sig meget til Deres Erindring. Vor lille Dreng er og baade rask og munter, uagtet han nu skal have sine Øientænder. Vi var nødt at reise til Petersgaard i Juulen, det var haardt, dog fik jeg meer udrettet der, end jeg troede. Leev vel, min elskede Ven. Deres Navn er hver Dag i vor Mund, ret lykkelig, jeg mener fuldkommen lykkelig kan jeg aldrig blive, før jeg kommer Dem nærmere.

Deres inderlig hengivne

I C Hauch.

1202. *Fra C. Molbech.*

Kiøbenhavn 5^e Febr. 1831.

Da Theaterdirectionen har bestemt, i Vinter paa Ny at bringe Evalds Balders Død paa Skuepladsen, og den 50de Aarsdag efter Digterens Død i Aar den 17de Marts indfalder: har man troet det passende, at vælge denne Dag dertil, og at ledsage Forestillingen med en kort dramatisk Prolog til Evalds Minde. Det er i denne Anledning, jeg efter Hans Exc. Theater—Chefens Anmodning, giver mig den Ære at tilskrive Hr. Professoren, som den, vi nærmest maatte henvende os til i et Anliggende af den Natur, for at forespørge: om vi fra Deres Haand kunde vente os et saadant Digt, passende til Dagen og til Formaalet, at hædre en Digter, som Fædrelandet skylder saa meget? — At Ingen kan have nærmere Kald til at bringe vor nyere Poesies Skaber denne offentlige Hyldning, end De: vil ikke noget Øieblik være tvivlsomt; og at vi, dersom De maatte finde Dem stemt til at udføre et saadant Arbejde, tør vente os noget skønt og Dagen værdigt af en Digter, som tidligere med saa varm og begejstret en Kiærlighed har tolket sin Følelse for sin herlige Forgænger: er en Overbeviisning, som Mange maa dele med mig.

I Henseende til Digtets Form, har Hr. Exc. Theaterchefen i Samtale yttret, at han fandt en dramatisk Prolog med mythologiske Personer mest passende, og at den ikke vel kunde være længere, end at den fyldte 15-20 Minuter. Ved at anføre dette, maatte det være mig tilladt at tilføje: at jeg, hvad bemeldte Form angik, heri ei kunde andet end være enig med Hr. Excellence; og jeg tillige dannede mig den, tildeels af deres ideerige Elegie Evald udviklede Forestilling, at Personerne maaskee kunde blive Odin, Brage og Ydun; og at Digtets Ideer kunde være, deels at vise Opfyldelsen af det, som Digteren dengang lod Ydun efter Odins Bud skienke den her under Nød og Lidelser bøiede Skiald:

salig Udødeligheds Løn; deels at lade Brage udtale Danmarks sil-
 digere og fuldkomnere Erkiendelse af de ædle Gaver, Guden hav-
 de skienket sin første ægte Søn i det nyere Danmark; deels endelig
 med en Hentydning at betegne Forskiellen imellem Evalds Bal-
 5 ders Død og Tragedien Balder hiin Gode, som to i Charakter
 grundforskjellige Digte. Thi ingen kunde vel bedre, end Forfatte-
 ren af det sidstnævnte ypperlige Drama møde den endnu fore-
 kommende Vildfarelse, at bedømme Evalds Balder, ikke saa-
 meget ud af Digtet selv, og den Digtart, som det tilhører, som dets
 10 Grundsætninger, hvilke Ingen kiendte noget til, førend De havde
 digtet den første mythiske nordiske Tragedie m.m. derhen hø-
 rende, hvilket dog omtrent maa give samme Resultat — med
 Hensyn til at bestemme, ikke det Evaldske Dramas Art, Beskaf-
 fenhed og Forhold, men dets poetiske Værd — som naar man vil
 15 maale Klæde med en Skieppe, eller Rug med en Alen.

I det jeg beder Hr. Professoren modtage disse Yttringer ene
 som løst henkastede Indfald, har jeg endnu blot at tilføie, at jeg
 vilde udbede mig Deres behagelige Svar paa Ovenstaaende, saa-
 snart det maatte være Dem beleiligt, for at kunne melde Hs. Ex-
 20 cellence Chefen, om vi fra Dem kunde vente en saadan Prolog i
 indeværende Maaned,

Med særdeles Høiagtelse
 ærbødigst
 C. Molbech.

25 1203. Fra C. A. Agardh.

Lund d. 7 febr. 1831.

Min Bästa och Högtärade Broder.

Tillåt mig at communicera mig med Dig, för att erhålla en li-
 ten uplysning.

Man har uti lode häftet af Maanedskrift for Litteratur recenserat Upfostringscomitéens betänkande och mina särskilta afhandlingar om Sveriges upfostringswerk. Recensenten har derwid kommit till det resultat, att mina åsigter äro sådane, »att de mera utmärka en af vår tids Radicaler än en wetenskapsman;« »att de synas tillhöra Änglands Benthamister eller Utilitarier, hvilkas grundsats är, att egennytan är människans enda driffjäder«. Rec. finner desutom genom jevnförelse af de skrifter, som inlemnads ifrån Upsala och Lund, (således af mig engang), att Lunds Universitet hyl- 10 lar Demokratiska grundsatsar.

Hade Rec. hållit sig vid det theoretiskt rigtiga eller origtiga i min framställning, så hade en kritik icke bekymrat mig, men då Recensenten gjort mig till en »radical«, en «Benthamist» och »Demokrat«, så måste jag dervid fästa någon upmärksamhet. 15

Jag kan icke tro, att Recensenten kan wara angelägen om at bibehålla anonymiteten emot en namngifven person, som han gör dylika beskyllningar, jag förmodar äfwen att han är bekant i Köpenhamn som författare till Recensionen, och att han deraf gör ingen hemlighet, men då jag i mitt swar icke gerna will falla med 20 mina misstankar på någon person, som icke är delagtig i dessa omdömen om mina politiska tänkesätt, så skulle jag önska att känna författarns namn. Är han en obetydelig person, så är min anticritik öfwerflödig; är han en wetenskapsman af värde, skall jag weta att behandla honom med aktning. Om således hans 25 namn icke är en hemlighet, så utbeder jag mig att Du ville wisa mig den wänskapen, att gifwa mig det tillkänna. Skulle han åter wilja bibehålla anonymiteten, så begär jag icke, att Du skall förråda en hemlighet.

Då jag äger så få bekanta i Köpenhamn bland humanisterne, 30

emedan det är endast Naturforskarna, med hvilka jag står i förbindelse; så hoppas jag att Du förlåter, att jag vändt mig till Dig i denna fråga. Att jag icke skall compromittera Dig för det förtroende Du lemna mig; derom försäkras jag wid min heder.

5 Under det så många andra länder revolutioneras, är det i Sverige endast |Theatren| som äntligen undergått en revolution i det gref Puke blifwit afsatt, och vår goda vän Beskow erhållit hans plats.

Biskop Tegnér har varit farligt sjuk, men är nu aldeles åter-
10 stäld.

Helge är öfwersatt på Svenska, och har väckt en allmän förtjusning. —

Jag anhållar om en fortfarande vänskap, och framhävdar med utmärkt högaktning

15

Min Högtärade Broders
tillgifna vän
C A Agardh.

1204. Til C. Molbech.

d: 8 Febr: 1831.

Jeg skal med Fornøielse skrive en Prolog til Evalds Mindefest; men
20 maa udbede mig Tilladelse ganske at følge mine egne Ideer!

Digtet skal blive færdigt inden denne Maanedes Udgang.

Ærbødigst

A. Oehlenschläger.

1205. *Fra C. Hauch.*

Sorøe den 20 Feb 1831.

Kiereste bedste Oehlschläger.

Hvor gjør det mig ondt at erfare, at De ikke er vel, jeg kan ikke undlade at sende Dem i det mindste et Par Linier for at bevidne Dem vores Deeltagelse; Gud være lovet, at De dog er bedre. — Her er Alt ved det Gamle. Min Renna er rask, vi ere begge meget tilfredse og lykkelige, og ingen Fiendes Angreb udenfra kan i mindste Maade forstyrre vor Tilfredshed; jeg har sat mig paa samme Fod som De, i det jeg aldeles ikke læser Alt hvad jeg forudseer er skrevet af Lyst til at foraarsage mig Ubehageligheder, og derved befinder jeg mig meget vel. Indvendinger derimod, der fremsættes med Hensyn paa Sagen, skal jeg, selv om de fremsættes paa en umild Maade, gjerne høre og agte paa. — Mit Stykke er ganske færdigt, jeg lader det nu kun reenskrive, hvorefter jeg skal sende det til Kiøbenhavn, til Deres Giennemlæsning, naar De engang faaer Tid. — Vor Ven, Hiort kommer til Kiøbenhavn paa Fredag for paa Sorøe Academies Vegne, at besøge Indkiøb af Bøger paa Münters Auction. — Vor lille Dreng er overordentlig rask, og tiltager hver Dag i Styrke og Kraft; gaae kan han lidt, men endnu ikke tale, og overhovedet ere hans Sielsevner endnu ikke just udviklede paa en glimrende Maade, men det behøves heller ikke for det første. Vi have skaffet os en lille sort Pudelhvalp, og afskaffet den store Hund vi før havde, og Deres Spaadom gaer nu i Opfyldelse, thi Drengen og Hunden gaae, som De forudsagde, nu virkelig paa Gulvet og lege ved hinanden. — Tusind Tak for Løftet om Deres Levnetsbeskrivelse paa Dansk. Ved Deres Tydske Værker glæde vi os mangen en Aftenstund; blandt de andre vigtigere Fortienester synes mig og, at det er ikke en ganske liden Fordel, at Sproget er saa correct og fuldkomment her, saa at man aldeles ikke mærker, at en Udlænding har skrevet det.

— Lad ogsaa Tydskerne sætte deres Schiller og Gøethe som deres første Digtere, den Tid vil nok komme da de ville indsee at de maae sætte Dem paa en høiere Plads end paa den tredie. — Gud give dog og, at Deres Helge, Deres Nordens Guder og Deres Fisker
 5 maatte komme ud paa Tydsk, det er maaskee nødvendigt for at Tydskerne ret kunne faae Øinene op over Omfanget af hvad De har virket; men det forstaaer sig: En saadan Oversættelse er ikke let. — Titelen paa mit Stykke har jeg forandret, og istedetfor Carl den Femte har jeg kaldet det Carl den Femtes Død, hvilket giver
 10 et rigtigere Begreb om det Hele. — Nu skriver jeg paa en naturhistorisk Afhandling, der skal tiene til Program for os. Vi ere lykkelige, at vi ei behøve at skrive Sligt paa Latin, som det er nødvendigt ved Universitetet i Kiøbenhavn. — Vi kunne alt herude synes mig indaande det første Pust af Foraaret. Nu er jeg meer bunden
 15 til Sorøe, end nogensinde, da jeg skal holde Forelæsninger for Eleverne ved det her oprettede Agerdyrkningsinstitut. — Tusind Hilsener fra Renna og mig til Dem og vor elskede Fru Oehlenschläger.

Til Døden Deres tro hengivne

I C Hauch.

20

1207. *Fra Herman Schubart.*

Sallerup pr Odense d 1 Martis 1831.

Tillad mig min bedste Herr Professor Øhlenschläger at jeg yder Dem min inderligste Taksigelse for det skjønne Digt som Deres Muse har indgivet Dem for vor fælles afdøde ven Ernst Schimmel-
 25 mann.

Kunde jeg personlig udtrykke Dem min Følelser, ville det blot være ved en veemods Taare.

Kjere Søelyst! saa alene
 staaer Du nu bag dine grene
 brat dit Trylleri forsvinder
 Siig hvor jeg dig atter finder?

See deri har De Ret, min kjereste ven! 5
 Fremdeles hvor sandt, hvor simpelt, hvor Fordringsløst

Stats Minister, Digter, Tænker
 fri for alle Fordomslænker
 Sund dog øm for Andres Smerte,
 munter med et Englehjerte 10
 følsom som en Mø i vaaren,
 Øyet skarpt, men mildt af Taaren
 tankefuld, i viisdom kyndig
 lille bleg, og dog saa yndig —

Aldrig kunde nogen Maler, forfærdige et lignende Billede — 15
 Alt findes i disse herlige Ord! Hans træk staaer i Deres Sjæl! Deres
 Muse har foreviget dem.

Jeg vil ikke længer kjede Dem! og ender mit Brev. I May Maa-
 ned kommer jeg til Kjøbenhavn og haaber, ved et Favnetag at
 overbevise Dem om mit venskab, og min Beundring. 20

Baron v Schubart.

P.S. Petrarca, Dante og Tasso læser jeg i min Eensomhed! Axel og
 Walborg saa jeg tiest!!!

1208. Til C. Molbech.

d: 8 Marts 1831.

Kiæreste Herr Justitsraad!

Undskyld at jeg har opsat at svare Dem; en ikke ubetydelig Po-
dagra tvinger mig ligesom sal: Ewald — i disse Dage, at skrive paa
5 et Bræt i Sengen.

Tak for Deres Bog om Ewald! Jeg seer deraf, at De ikke blot kan
forstaa og bedømme, men ogsaa elske og beundre en Digter, og
det gjør Dem til min Mand.

Tak ogsaa for Deres Interesse for mit Digt. Allusionen paa hans
10 personlige Tilstand ønsker jeg ikke bort — da den fuldstændig-
giør Billedet; men forresten giver jeg Dem Ret i alle de Forandrin-
ger, som De med Smag og Indsigt foreslaaer.

Inderligt gierne tager jeg mod en kunstforstandig Mands Ind-
vendinger og Belæring, naar det skeer med Grunde, og af et godt
15 Hierte, med den Velvillie som jeg troer at fortiene.

Hav selv den Godhed at rette de foreslaaede Steder. For grove
Bønder, kan staae friske Bønder, eller hvad De vil. De andre
Forslag underskriver jeg alle.

Jeg haaber nok at komme mig til Festen!

20

Lev vel, kiæreste Molbech!

Deres

hengivne og høitagtende

A. Oehlenschläger.

1212. Fra G. A. Thestrup.

Lund d. 17/4 31.

25 Min Nådigaste Herr Bror!

Jemte förklarande af min liftgaste tacksamhet för sidsta högt-
ärade och vänskapsfulla skrifvelsen, får jag hafva äran avertera,

att ännu hafva icke de omskrefna paquetterna ankommit till Gleerup - Så fort de ankomma, skola jag och Magister Schönbech draga försorg om deras kringsändning efter anvisning

Herr von Schoultz är i Stockholm. Professor Engeström har mottagit subscriptionslistan af Schoultz och således vore det egentl. han, som skulle hafva befattning dermed; men Engeström är dugtigare uti incassering än redovisning af pgr Alla som subscriberat på hans lista hafva subscriberat på hela verket, till följd hvaraf incasseringen med tiden blir ganska betydlig. Jag låter derföre Gleerup mottaga denna lista, som är en utmärkt accu- rat och contant man, och »som säkert icke« beräknar sig betydlig procent af en älskad och beundransvärd landsman.

Hvad jag skrifvit om Professor Engeström, torde förblifva ett förtroende oss emellan

I medio nästa månad kommer jag troligen till Köpenhamn på några dagar, i sällskap med flera vänner från Lund för att bevista några Spektakler

Nästa Söndag skall jag predika prof vid Landskrona Pastorat. Om jag blir Pastor i Landscrona så gifter jag mig inom detta årets slut med Schönbecks Syster, med hvilken jag varit förlovad sedan d. 16. sidstl. Junii.

Jag ber om min vördnadsförmålan för Fru Professorskan, och min tendra compliment för samtl. familjen. Schönbech ber mig förmåla sin respekt.

Jag omfattar för öfrigt detta tillfälle att förklara den utmärkste högaktning, hvarmed jag har äran framlefv

Min Värdaste Herr Bror
ödmjukaste Tjenare
G. A. Thestrup.

1214. *Til Charlotte Oehlenschläger.*   Kiøbenhavn Den 21 April 1831.
Lode Oehlenschlägerske!

Det kan jeg sige hinne, hvis hun ikke veed det, at idag for 20 Aar siden var hun en ganske anderledes Tøs endinu. Rigtignok kunde hun endnu ikke siunge: »O en Orn har stukket den!« men derimod kunde hun deiligt skraale; hvilket allerede i Vogen beviiste hennes store Talent for Musiken. —

Tag ikke ilde op søde Lotte, at Din Fader, efter gammel kiær Vane snakker lidt bagvendt i Hondesproget, for at bevidne Dig 10 sin Kiærlighed. Du veed Følelsen stiger langt høiere, end Tanken kan følge den — og som en Følge deraf, troer jeg, griber jeg i min lyksalige Fortvivelse til det Barnlige, Barnagtige, selv det uskyldige Dyriske, eller hondske. Salig Karen Margaretha forstod fortræffeligt dette Sprog; og jeg troer, Du har arvet hendes Sprogta- 15 lent.

Nu alvorlig: Gud velsigne Dig, min elskede Datter, paa Din Fødselsdag, og giøre Dig saa lykkelig, som Din Fader ønsker og haaber. Moder har pakket lidt smaat Knasleri sammen til Dig, og jeg bad hende lægge mit danske Levnetsløb til; thi det vil dog vist 20 mere Dig at læse om de sidste tyve Aar; hvilket er kommet til.

Eders (Din og Brockhaus's) Interesse for mit dramatiske Eventyr Fiskeren, har bragt mig til aldeles at omarbeide den paa tydsk. Alle de store gode Situationer ere beholdte; mange komne til; det Vidtløftige og altfor Overgivne er skaaret bort; Dialogen 25 har vundet meget i Kraft, Billeder, Tanker, Sammentrængthed, og Charactererne stærkere tegnet. Og dog er Stykket kun bleven omtrent halv saa stort. Jeg tager det med naar jeg henter Dig, og læser det for i Tydskland. Det vil have en god Virkning. Ducinpoeterne og Sneesrecensenterne have sammenrottet sig, for saa 30 længe som muligt at ignorere mig, eller at ælte mig ned til Wer-

ner, Fouqué, Müllner. Men det skal ikke lykkes dem. De vilde gerne bilde Folk ind at min livskraftige sunde Musa havde Svind-sot eller var altfor qvindlig; men Apollo har heller ikke været min Stedfader. Dog nok herom. »Das Wort sie sollen lassen stahn, und keinen Dank dazu haben« sang Luther, da de vilde brænde ham i Worms — og det kan enhver miskiendt Mand synge, der haaber at seire for den gode Sag. 5

Nu lidt om Hiemmet. De gode Münters ere fløttede. Sophie og Ida blive mig kierere og kierere; det er ved Gud gode Piger, og jeg er overbeviist om at de elske Dig; det glæder mig at Du ogsaa holder af dem. Da de bragte Bispinden ud paa Gangen, for at lede hende tilvogns, og hun for sidstegang kom forbi Døren, hvor hendes Mand laa Liig, faldt hun paa sine Knæe og kyssede den. En skøn og ædel Natur er i denne ulykkelige Veninde gaaet tilgrunde; det er en ægte poetisk Character; og hun er i sine lyse 15 Øieblik klogere end de fleste saakaldte Fornuftige.

Det glæder mig meget at have opdaget Genie hos den unge Maler Müller (Bispens Søn). Han har adskillige Stykker paa Udstillingen, hvori der er meget Godt, især i Ansigterne, som ere characteristiske og aandfulde; hvilket vore Kunstprofessorer ikke 20 ere istand til at yde. En Lady Macbeth med Lyset, en Bondekone der lærer sine smaa Børn i et smukt Landskab at læse Morgenbøn, Ossian med Malvina paa Lyngheden, Aladdin der griber Apelsinen — alt udtryksfuldt og originalt; om enkelte Feil i det Techniske taler jeg ikke. 25

Jeg har ladet en ung Kunstner Simonsen, der arbejder iaar for den store Guldmedaille tegne mig til Brockhaus; og Billedet har megen Fortieneste, men skal endnu revideres, og sendes først næstegang.

Her kommer William ind og hilser Godmorgen, han skal skrive 30

en Linie til Dig: Søde Lotte, jeg maa dog gratulere Dig paa Din Fødselsdag. Gid Du maa leve længe og lykkelig.

Marie sover endnu, og Langhans med, som var i Selskab i Aftes hos Grev Holcks; Søbøtkers boer hos Holcks, derfra kommer . 5 Bekiendtskabet. William har derimod alt været ude at ride hos Fouraux, hvor jeg lader ham øve sig, før Skoletiden i ridderlige Øvelser. — Jeg spiller lidenskabeligt Skak i denne Tid; hvad synes Dig? Paa Theatret have vi ingen store Nyheder, Folk stimler aldrig mere hen end for at høre den Stumme fra Portici; hvori 10 Jfr Pætges spiller meget godt, med alle mulige Fagter og Armopløftelser. Stærkodder have vi dog ogsaa havt, og den er seet med Fornøielse. Ryge skal reise til Paris. Hilsen fra Rosenkilde. Godt Infald af Krøyer. Han havde ikke Lyst til at følge Liig, og da man bebreidede ham det og sagde: saa vilde der heller ingen følge 15 ham, svarede han: Ja jeg risquerer rigtignok, at komme til at kiøre allene.

To Produkter af saakaldt Skjønaanderie har forlystet den belletristiske Beaumonde her i Byen i Vinter. Først Giengangerbrevene et ret vittigt Plaisanterie, med enkelte gode og mange 20 skiæve Bemærkninger, hvori der blev appelleret fra Baggesen til J. L. Heiberg, for at redde den gode Smag. Dette Flitterværk blev forgudet — og selv betinget rost og agtet af Mænd, som jeg mindst havde ventet det af. — Dette afløstes af et i mine Tanker lige saa godt Produkt, nogle saakaldne Kiældermænd (Ord- 25 spil, Calambourgs). Utallige flauue, og nogle ret vittige: Som f. Ex. »Hvorfor vil Fru Haxthausen ikke have sin Mand længer? Svar: Fordi han er lang nok. »Kan man see paa Rundetaarn naar Rothe præker? — Ja! — (Man kan gabe derpaa i Tanker) — Hvad kan man sige om den, der sidder paa et Hølæs? — At han er høit paa 30 Straa.

Jeg vilde gjerne skrive meer, men Moder kommer og forlanger Brevet. Lev vel min elskede Lotte! Til Middag kommer Hvidt, Onkel Carl, Boye og Rothe, saa drikke vi alle Din Skaal; og paa Bordet staaer der en Kage med Dit Navn paa.

Hils de velsignede Brockhaus's mange Gange. Du skal snart hø- 5
re mere fra

Din kiærlige Fader
A. Oehlenschläger.

NB. At jeg henter Dig i Sommer forstaaer sig selv, men jeg kan endnu ikke idag gjøre videre Bestemmelser. Reitzel sender Dig 10
med det første 100 Rdl.

1216. Fra Simon Meisling.

Helsingør d. 23. April 1831.

Høistærede Hr. Professor!

Jeg seer af Secretaerens Brev fra Selskabet for de skjønnede Vi-
denskabers Fremme, at Deres mangfoldige Antegnelser ved min 15
danske Ovids Forvandlinger (rigtige? eller urigtige? Alle?) er nær-
ved at kuldkaste mit Haab om at faae Understøttelse til dets Tryk-
ning. Er det da virkelig Deres Mening, at disse Præfixer (som jeg
selv har senere udjaget) Bruget af *udi* (som jeg har casset) o.s.v.
skal tilintetgjøre den forhaabede Bistand? Da jeg har lovet, hvor 20
det lader sig gjøre, at benytte de givne Bemærkninger (men Alle
er det mig aldeles umuligt at benytte) haaber jeg, at De, kjære
Hr. Professor vil bidrage til at jeg faaer den forventede Understøt-
telse, og at jeg om ikke lang Tid tør vente at høre noget derom.

Ærbødigst

S. Meisling.

1217. *Til Kongen.*

Den 25 April 1831.

Ifior Efteraar, allernaadigste Konge, tillod jeg min Datter at reise med en Veninde til Leipzig; da jeg troede at hendes Sundhed ville vinde ved denne Bevægelse, og da jeg gjerne ville unde hende den
5 Fornøielse, at see sig lidt om i Verden, inden hun blev Huusmoder. Jeg maatte love at hente hende hiem. Digteren længtes ogsaa lidt efter at fornye Mindet om skønne Ungdomsdage. Det er fem og tyve Aar siden jeg førstegang nød den Lykke at giøre en Reise, ved Deres Majestæts allernaadigste Understøttelse; og fiorten Aar
10 siden, jeg atter ved en lykkelig Leilighed nød denne nyttige Glæde. Her er det nu, som om Skiæbnen atter vinkede mig! Men skiøndt den kun, formedelst mine Universitetsforretningers Skyld dennegang maa være kort; saa er dog selv en kort Reise, med en Datter i nogle af Tydsklands Hovedstæder, kostbar for mig, som
15 imidlertid skal underholde en Familie hiemme, bestride to Børns Underviisning, og en voxen Søns Manuduction.

Jeg vover derfor allerunderdanigst at bede Deres Majestæt forunde mig det Gratiale af 400 Rigsbankdalere, som jeg i en Række af Aar har nydt af Deres kongelige Haand ved Nytaarstid, den
20 negang nu i Sommer til Reisen. Den kongefaderlige Gave vil sætte Skioldungens Skiald istand til at reise uden Næringsorg, og Følelsen af min Konges Naade vil uendeligt forhøie mig denne Glæde.

Allerunderdanigst
Adam Oehlenschläger.

1224. *Til Christiane Oehlenschläger.*

Hamburg d: 27. Mai 1831.

Bedste Christiane.

Efter at jeg havde skrevet Dig det lille Brev til paa Dampskibet, som jeg haaber Capitainen har givet Dig — vedblev jeg, som de fleste andre at være karsk og sund. Vi havde et ypperligt Veir, og Maanen skinnede om Aftenen. Stuvet i min Køie nød jeg ogsaa en ret god Søvn, indtil et lille Kanonskud forkyndte os, at vi vare ved Kiel. Nu skyndte jeg mig iland med alle mine Pakkenilliker, og glemte ikke andet, end Eau de Cologneflasken, af hvilken jeg ikke havde mindste Nytte — men jeg behøvede den ikke heller, som Maren sagde, salig Hukommelse. Jeg logerede i Kiel i Stadt Hamburg hos Rath, og havde det der ret godt og billigt. Jeg tilbragte Tirsdagen i Kiel, gik ud for at besøge gamle Pfaff men traf ham ikke hiemme. Prof: Flor traf jeg heller ikke, men Tante Mimi var hiemme, jeg slog en Sladder af med hende, og drak et Glas Himebæræddikevand paa hendes Sundhed. Hun var meget venlig, og bad at hilse alle. — Scavenius var gaaet i sig selv — og tilbød mig Plads i sin Vogn til Hamborg. Sekretær Kierulf lovede at medtage min Kuffert. Jeg gjorde endnu Bekiendtskab med Grosserer Gottschalck og hans Familie. Hans Kone har været opdraget hos Liebenbergs (Annehmlichkeiten) og har som ung Pige godt kiendt min Syster og Tante Rahbeck. Alle vi her nævnte gjorde en Tour ud til Knoop som er dejlig; og drak Thee der. Kierulf har en rar lille Datter med sig, som ligner Marie lidt, men Gud ske Lov ikke paa Ryggen, thi der er lidt i Veien, hvorfor hun i to Aar skal være i Lybeck. Det rørte mig meget, at see den gode Fader kiele med sin liden, forresten raske, norske Giente, der var stolt af sine Fielde, og paa norsk Viis, satte ud paa, hvad hun havde seet i Danmark — men paa lille Pigeviis — gjorde hun det paa en naiv og yndig Maade, saa man ikke blev vred derfor.

Næste Morgen (Onsdag) gik Reisen for sig til Hamborg. Vi kørte til Preetz. Egnen er usigelig deilig her — den gamle Vært (en Botaniker) viste os det adelige Jomfrukloster, og Kirken — derpaa sin Have, og i sine Stuer en Kobberstykkessamling af alle mulige Naturforskere. En træffende Tegning af H. C. Ørsteds Ansigt, var der iblandt andre, meget bedre end Eckersbergs Portrait. — Siden blev Egnen ved med at være skøn lige til Aschberg, et sandt Paradies, der tilhører en Greve Ahlefeldt. Men som nu intet i Verden skal være fuldkomment, saa blev vi ogsaa skuffede kort efter — thi altsom Skavenius og jeg sadde og udtømte os i Lovtaler over det velsignede Holsten, mit Fædreland — forsvandt lidt efter lidt Vegetationen og vi befandt os kort efter i en Ørk - en Sandhede - hvor Veiene gik paa Kryds og paa Quær. For at fuldende Maalet for vore Ulykker, havde vi faaet en Svoger med, som ikke kiendte Veien bedre end min Sover Conferenceraad = Assebarnet. — I Førstningen mærkede vi ikke hans Uvidenhed; men naar vi hvert Øjeblik kom til en Korsvei, hvor en Pæl udstrakte sine magre Arme, for at vise Vej — vidste han hverken ud ikke |c: eller|ind, thi han kunde heller ikke læse Skrivt. — Endelig bleve vi utaalmodige og sagde: det er skammeligt, at din Herre har medgivet os saadan en Karl |.| Da vendte han sig meget fornemt om og sagde: Ik bin de Herr; denn das sind mine Peerte. Han skulde bragt os til Segeberg i fem Timer, men brugte otte dertil. Vi vilde givet ham en Clamamus i Skudsmaalet, men nu gav han gode Ord; og paa min Forbøn udstrøg Scavenius Klagen. Vi trode næsten ikke vore egne Øjne, da vi virkelig vare i Segeberg thi Taarnet havde vi længe seet, omtrent i lige Afstand, snart til Høire snart til Venstre, saa jeg kom til at tænke paa den Skystøtte der ikke vigede fra Israels Børn i Ørken om Dagen. Vor Trøst var et stort Huus som vi saae langt borte, og

tænkte: der maa være godt Logie — men det var en Skruptudse istedet for en Lærke (efter salig Simon Bugge) det vil sige — et Kridtbiereg istedet for et Giæstgiverhuus.

Logiet var maadeligt. Jeg laa i en daarlig Seng. — Men det er nu Baggatelle[r] og nu »ere vi der«. (Carl Heger bedes at hil- 5 ses). Vi kom til Hamborg i gaar Middags (Torsdag) spiste i Kongen af Engelland, drak Kaffe i Jungfernstieg, og gik paa Comødie. Vi saae den Stumme af Portici, hvis Stemme lyder i denne Tid over den ganske Verden. Kornet spillede fortræffeligt og forsonede mig med sig igen. I K[øben]havn behagede han mig ik- 10 ke i Figaro og det [s: den] hvide Dame. Jeg traf Prof. Kruse og Dr. Zimmermann paa Comødien; de ville besøge mig i Formiddag.

Marers sorte Kiøle kan jeg slet ikke bruge, den bliver sendt til Khavn igen; og han maa tage den til Afregning og betale hvad Klædet har kostet. Det er ikke Skrædderen muligt at gjøre den 15 rigtig uden at lappe den. Nu maa jeg lade mig gjøre en Kiøle; men hvad den koster har jeg halvveis sparet ved at kiøre gratis til Hamborg. (Det vil sige jeg betalte selv Fortæring etc.)

Hils nu mine søde velsignede Børn tusinde Gange. Maaskee naar Du skriver strax kan jeg faae Svaret endnu her. Inden jeg rei- 20 ser, skal jeg vist afsende Palnatøke og den Marerske Kiøle maa jeg see at faae hiem leilighedsviis. Jeg har ogsaa kiøbt mig en ny Hat. Max har Du vel endnu intet hørt fra? Jeg skriver ham og Lotte til her.

Level bedste Christiane! Befind Dig vel, og glæd mig snart 25 med glade Efterretninger om Eders Velbefinde[n]de.

Farvel Vovle! Farvel Ville! Farvel lille Bæst!

Eders altid kiære Fader

A. Oehlschläger.

NB: Jeg flytter imorgen hen i mit gamle Logie Im römischen 30 Kaiser og der hen maa Du adressere dit Brev.

1226. *Til Christiane Oehlenschläger.*

den 30 Mai 1831.

Kiæreste Christiane!

Tak for Dit velsignede Brev, som jeg fik ganske rigtig hos Donner. Men derimod kom jeg ganske urigtig til Donners. Om jeg
5 mindes ret er jeg for tretten Aar siden engang faret vild og kommen til Donners, da jeg skulde til Poels|;| nu kom jeg til Donners istædet for — til Donners. Tag ikke fejl der er To — det huskede jeg først, da jeg med Scavenius havde været hos den urette Broder
10 Etatsraaden, der tog meget venligt imod os, og holdt os en lang Forelæsning (politisk) over det Loyale, saa jeg ingen Tid fik til at røgte mit Ærinde, før der kom en anden Mand, som ogsaa skulde tale med ham. Jeg bukkede altsaa og gik, efter at jeg havde sagt, at jeg ogsaa havde et lille Ærinde til ham — om hvilket han meente at vi altid siden kunde tale. — Men da jeg var kommen
15 ud i Luften og havde faaet et Indfald, fandt jeg det dog urimeligt at kiøre til Altona blot for at høre Etatsraad Donner ivre mod Reformerne. Dog gik jeg først op i Byen og besøgte Etatsraad Schumacher og Conferensraad Rist. Saa ned til Donners igen — hvor jeg viste en Comtoirbetient min Anvisning, som endelig bragte
20 mig ud af Drømmen, og viste mig til Broderens. Broderen kan jeg meget bedre lide, ikke fordi han gav mig en heel Slump dobbelte Frederiksdor, thi det var hans Pligt; heller ikke fordi han inviterede mig til Middag i Dag, thi det er sædvanlig Artighed; men det er en meget smuk Mand forresten. Det var nu i Løverdags. Om
25 Aftenen var jeg paa Comødie og saa Kong Saul en stor Marionettragødie, der bragte mig til at tænke paa Dukkeskuespillet i Vilhelm Meister. Musikken, der som Sauce skulde bøde paa det magre Kiød, kunde ikke erstatte Poesiens Tab. Skuespillerne vare ret gode deri. Aftenen i Forveien (Fredag) havde de Cardillac.
30 Guldsmedden (efter Hoffmann) der stikker Folk ihjel for at faae

sine Smykker tilbage. Sujettet er interessant, men slet behandlet. Herr Jost var meget god som Cardillac. I Aftes havde de en Farce Die Schwestern von Prag — en gammel Wienerspas — men hvori Herr Gloy var en meget god Skræddersvend, og høstede meget Bifald, især da han kom med et Indfald om Centralkassen (: Sparekassen) der er gaaet fallit her med omtrent halv anden Million Mk. banco. 5

Jeg havde endnu ingen af Skuespil = Directeurerne besøgt, med Flid, for at det ikke skulde see ud, som om jeg kom for at faae en Fribillet. Men det havde heller ikke været smukt ei at besøge dem, især Lebrun, som har bragt flere af mine Stykker paa Scenen. Idag gjorde jeg det; men traf ingen hiemme. I 1/2 Et Par Timer derefter kom Theaterbudet, og bragte mig Billetter med følgende Brev fra Lebrun: 10

Hochgeehrter Herr Professor: Erst heute vernehmen wir, dass Hamburg so glücklich ist den Dichter des Correggio in seinen Mauern zu begrüßen: Was die dramatische Literatur Ihnen dankt, vermag unser Institut durch seine Productionen nicht zu vergelten. Sollten Ihnen jedoch ein Paar unbesetzte Stunden übrig bleiben, so schenken Sie einen flüchtigen Überblick unsern Bemühungen. 20

Mit wahrer und schuldiger Verehrung
Ihr ergebener
C. Lebrun
in fidem: F. L. Schmidt. 25

Ligesom jeg i Aftes sad i Comødien, kom Johan Dahl yderst glad ved at træffe mig. Han bragte mig gode Efterretninger fra Lode, og han fortalte mig at Tieck i Dresden havde talet med stor Kiærlighed og Begeistring om mig og mine Værker (: paa

Correggio nær, som han nu eengang ikke lider) — og ønsket at jeg dog skulde besøge ham. Dette vil jeg nu ogsaa gjøre. Jeg har altid elsket Tieck, og han behøver kun at række mig en Finger, saa tager jeg en heel Haand.

5 Igaar Formiddags (Søndag) tog Scavenius og jeg ud til Flotbeck for at besøge den gamle Etatsraad Baron Vogt, som Du veed jeg lærte at kiende for tretten Aar siden hos Fru Stael-Holstein. Han saa nu noget mumieagtig ud, men en smuk gammel Mand, fuld af Ild og Forstand. Et velconditioneret Menneskeexemplar af bed-
10 ste Slags fra Lessings og Schrøders Tid; altsaa mig — ogsaa for egne Erindrings Skyld — høist interessant. Han boer overmaade deiligt. Vi talede meget sammen; og da han saa venligt fulgte mig til Trappen, stod Taarerne mig i Øinene; thi jeg seer ham, sandsynligviis aldrig meer.

15 Stakkels Lauritz Kruse seer jeg ogsaa her. Han lever af at skrive Noveller og slaaer sig taaleligt igennem. Det er dog en gammel Ungdomskammerad fra mine første Ungdomsdage — med mere Genie end Herr Ingemann. Det har fornøiet mig at spadsere og tale med ham. Vi gik en Aften sammen paa den deilige Vold
20 der er blevet til en Have. Det samme skulde man forvandle vor Vold til, saa var den dog noget i Fredstider, og i Krigstider maa vi dog give os Gud i Vold; der duer Kiøbenhavns Vold til intet. — Kruse bragte mig til Dr: Zimmermann, der har skrevet gode Recensioner over Skuespil; en meget aandrig og kundskabsrig
25 Mand.

Til Middag skal jeg spise hos Donners i Altona. Adieu so lang: Dog maa jeg først fortælle, at jeg nylig var hos de venlige Campes og takkede for Lotte; de vare meget kiærlige, og jeg skal spise der til Middag imorgen.

Torsdag den 2 Juni.

Altsaa spiste vi hos Donners næsten i 3 Timer. Bliv ikke bange! Jeg holder god Maade i Mad og langt meer i Viin. Da det endelig ingen Ende fik, thi der skulde ogsaa ryges Cigarrer og drikkes Kaffe ved Bordet, brøde Scavenius og jeg op — for at drikke Thee hos Rist, som vi havde lovet. Hos Donners traf vi en tyk og feed bergensisk Kiøbmand, et godt Hoved men noget lystig-plump — Herr Mohr — en Gartnersøn fra Vesterbro, som kiendte mig fra min Ungdom — men jeg først ham nu.

I Tirsdags spiste jeg hos de gode Campes, som holde saa meget af Lotte, her traf jeg den Sievekingske Familie. Den gamle Kone er især excellent, forstandig og aandrig. Igaar Formiddags læste jeg dem første Deel af »Fiskeren«, som fornøiede dem særdeles, og idag skal jeg atter forelæse samme Selskab hos Campes anden Deel. — Kruse vilde endelig engang være min Vært, og jeg kunde ikke undgaae det. Vi gik hen sammen igaar paa en Restauration, hvor jeg ikke fik en eneste Mundfuld god Mad, just fordi den gode Karl vilde gjøre det saa godt. Thi istedet for at holde sig til det gode Hamburger-Oxekiød forlangte han lutter gale fransøiske Retter — og det var lutter opbrasede gamle Levninger; saa jeg var nødt til at spise Aftensmad, hvilket jeg ellers her, formedelst Middagsmadens Tilstrækkelighed ganske har aflagt. Vi vare sammen i Tivoli, hvor der spilles slette franske (oversatte) Vaudeviller ved høi lys Dag for den simplere Borgerklasse. — I Aftes saae jeg igen Cardillac. Som jeg sad i Parkettet kom en Herre hen til mig — det var en Grev Moltke — som smilte forundret, men dog godlidende over at jeg ikke kiendte ham igen. Han havde i Commission at bede mig komme op til Fru Bügel, som sad i første Etage. Jeg kom og slo|g| en Sludder af med gale Mutter. Hun kiører omkring, og har endnu ikke bestemt, hvor hun vil hen, — hun ha|r| sin Frihed

siger hun, og sin egen Vogn og alle fire Verdenshjørner staae hende altsaa aabne.

Idag reiser Dahl. Han tager min Kiøle, Palnatøke og dette Brev med, som jeg endnu ikke vil slutte, førend jeg har været hos Campes.
5 pes.

Jeg har nu været hos Campes, og forelæst den anden Deel af Fiskeren, som blev hørt med overordentlig megen Fornøielse, hvorom ogsaa Dahl mundtligt kan fortælle Dig. Nu maa jeg gjøre Pakken med Kiølen færdig til ham, og slutte Brevet.

10 Gud velsigne Dig og alle dine tre! Jeg iler nu imorgen til den Fierde til Lode Ølenslægerske, eller som hun ogsaa hedder: Talke Lorden Qvaks.

Det glæder mig uendeligt at see hende igen. Dit Brev maa Du adressere til Brockhaus i Leipzig. Jeg har skrevet Max alvorligt og
15 venligt til — og haaber, han finder sig i Billighed. Jeg gaaer formodentlig over Brunsvig. Imorgen Aften er jeg hos den gamle Frue Sieveking i Altona. Lev vel min velsignede Christiane! Lev vel Johannes, William og Maria! Glemmer ikke at skrive Eders Fader til.

20

Din

A. Oehlschläger.

1228. *Til Christiane Oehlschläger.* Braunschweig d: 6 Juni 1831.

Naar Du faaer dette Brev, kiæreste Christiane! er formodentlig liden Dahl i Kiøbenhavn, og vil mundtlig kunne fortælle Dig om
25 mit Ophold i Hamburg og mine Besøg hos Campes. Jeg havde havt isinde at blive endnu et Par Dage, men saa hørte jeg at Scavenius vilde reise til Braunschweig, og da han tilbød sig at tage

mig med, saa gjorde jeg det gjerne, for at reise noget mageligere, og noget sparet ogsaa derved, skøndt ikke saa meget, da Reisen varer længer og Opholdet i Værtshusene er dyrt. Imidlertid er jeg dog hidtil kommen afsted for godt Kiøb fra Kiel af.

Vi reiste altsaa i Fredags Kl 11 Formiddag, og tog paa Dampskibet til Harburg. Denne Tour var meget behagelig og Synet af Hamburg, de smaae Øer og Harburg malerisk. Men neppe kom vi lidt længer, saa trillede vi atter i en ubeboet Sandørk, ligesom fra Aschberg til Segeberg. Dog var Veien meget bedre, ordentlig, og vi gjorde ogsaa Reisen i to Dage. I Fredags kom vi til Welle, hvor vi spiste til Middag; og hvor Værten, Postmesteren var meget fornem, og da vi spurgte om hvad vi kunde faae, viste os til Pigen med de Ord: Ich gebe mich nicht viel ab mit den Kochenangelegenheiten. Hvilket vi da ogsaa kunde mærke. Vi sov i Soltau, og spiste igaar tilmiddag i Celle. Mere har jeg ikke at fortælle om Welle og Celle. For tretten Aar siden saae jeg Caroline Mathildes Værelser, men de ere nu beboede af andre. — Vi skyndte os altsaa til Braunschweig — nu blev Veien endnu bedre, og Egnen smuk — og nu »ere vi her« fra i Aftes Kl 9 af. Men Regnen er her ogsaa, det er en melankolsk regnfuld Dag. Imidlertid har det trøstet mig her at høre, at Polakkernes Nederlag ikke skal være saa betydeligt, som man i Førstningen vilde gjøre det til. Vi lode os af en Leietiener vise lidt om i Byen, vi saae det Landständische Haus, hvor Stænderne komme sammen, en meget smuk Bygning, hvor Billeder af alle gamle Hertuger hænge; ligefra Henrik Løve af, som du veed, Axel tiende. Hans Steenbillede saae vi atter nede i Cathedralkirken og flere ældgamle Mindesmærker; iblandt andet den uhyre store syvarmede Metalstage, som han bragte med fra Palæstina. Vi saae ogsaa det Sted, hvor Slottet — har staaet — og denne Steenhob fornøiede os meget — og jeg er vis paa at

det ogsaa vilde fornøiet Henrik Løve at see sin uværdige Ætling, der høiest fortiente at hedde Rat stødt fra en Throne, som han paa den skammeligste Maade vanærede.

Vi vare paa Paraden og saa de brave brungsvigske Soldater —
5 smukke Karle. — Jeg sendte strax Bud til Viewegs. (jeg havde et Brev med fra Campes i Hamburg) — men de boe udenfor Porten. De have inviteret mig til Aften, og jeg kiører derud.

Jeg har ladet mig indskrive til imorgen at reise med Schnellposten til Halberstadt. — Min Kuffert gaaer med den farende Post
10 fra Hamborg til Leipzig. I overmorgen er jeg selv i Leipzig, og glæder mig uendelig til at omfavne min Lotte. — I de første Dage, da jeg havde forladt Eder derhjemme, tænkte jeg meest paa Jer Fire; Men Lode maae ei heller være Stedbarn — nu længes jeg usigeligt efter hende. Om kort Tid sees vi Gud været lovet alle
15 igien!

Den 7 Juni.

Det blev taaleligt godt Veir i Eftermiddags, og jeg kiørte ud til Viewegs og tog min Rejsesfælle Scavenius med, ligesom jeg havde gjort til Donners i Altona. — Viehweg har et nydeligt Landsted
20 en stor Hauge, en stor Familie og vi fandt os strax hjemme i hans Cirkel, thi der hersker den gode ærlige nordtydske Tone. Lotte i Robinson den Yngre er nu Huusmoder og Moder til mange Børn. En fortræffelig Character — Godmodighed og Forstand lyser hende ud af Øinene. Viehweg er en meget forstandig og godliden-
25 de Mand. Han har været meget driftig, har forlagt en stor Deel af de bedste tydske Skriffter. Vi gik i deres smukke store Hauge, det er baade Park, Mark og Hauge i Forbindelse. — Paa eet Sted i Haugen er en lille Indhegning og en temmelig stor Jordforhøining overvoxet med Grønt. »Da liegen meine beide Aeltern und zwei

Kinder begraben«. sagde hun. Vi kom til en lille Kilde, hvorpaa stod udhuggen i Steen Eddas Quell. En nydelig lille syv Aars Pige til Minde, som de havde mistet. Jeg havde al Umage for at skiule min Følelse; tænkte paa mine kære Børn og takkede Gud for dem, idet jeg beklagede de stakkels Forældres Tab. Men det er 5 længe siden og de har endnu 7 eller 8 Børn. Vi kom til et smukt Lysthuus beskygget af to brede store Lindetræer. Der stod skrevet om deres Stammer: »O wunderschön ist Gottes Erde, und werth darauf vergnügt zu seyn. Af disse Smaatræk, som maaskee mange kolde Siæle vilde kalde affecteret Sentimentalitet — men som er 10 ægte ærlig poetisk Følelse, kan Du gjøre Dig et Begreb om disse vakkre Folk; med hvilke jeg ret blev bekient da vi taledes ud paa eet sammen fra Kl 6 til Kl 11. Jeg har lovet at besøge dem igien, dersom vi kommer tilbage giennem Brunsvig. Jeg vilde ogsaa gjerne besøge min gamle Veninde Wilhelmine Wolf i Halber- 15 stadt, men dertil faaer jeg nok ingen Tid. Thi den ene Schnellpost afløser formodentlig den anden strax.

Idag morges er Scavenius reist. Det var mig ret behageligt at reise med ham — men jeg savner ham ikke. Det er et smukt ungt Menneske, men noget for kold og ikke aaben nok for Venskab. 20 Uagtet han er rig lader han heller ikke til at være gavmild. Men han har Forstand, gode Forkundskaber, er honnet — og jeg troer ikke han fortryder den lille Uleilighed at dele Plads med mig. Det kostede ham intet, skøndt det sparede mig noget, og med mig har han egentlig lært at kiende Tydskere uden for Værtshusene. 25

— Veiret er atter slet. Det regner imellem —, graat og koldt. En smule Snue har jeg havt imellem — lidt Kløen i Ganen — men ubetydelig — og næsten helbredet med Honning. — I Overmorgen omfavner jeg min Lotte, og saasnart jeg har været en Dags Tid i Leipzig, skal I strax høre fra mig.

Farvel min gode Hansemand!
Lad mig nu ogsaa see at han
Smukt daglig til sin Larsen gaaer
Og Roes af ham for Fliden faaer.
5 Min Willeconne Dig dernæst
Som rider paa Beriderhest
Hvor glad din Fader ikke blev
Hvis Du fik Godt af Ingerslev,
og hvis Du ei gjør Mater Din,
10 Som Faderen til Masculin.
Har hun nu ogsaa Lexen læst
Til Mammesellen, lille Bæst?
Og skriver hun sin Fader til
Hvordan i Skak og Kortenspil
15 Hun vinder, sætter Moder mat —
Naar Sengen seent hun har forladt? —
Gud signe Jer I søde Glutter!
Nu er det Tid, jeg Brevet slutter
Jeg hilser Lode fra enhver,
20 Jeg veed I har jer Søster kiær.
Farvel! Hav Gud og Pligt for Øie!
Og hilser Onkel Carl og Boye,
Samt Rothe, Krøyer, hver en Ven
Og glem ei Madam Christensen
25 Saa lidet som min gode Christen,
Endskiøndt han kommer sidst paa Listen.
Eders kiærlige Fader
A. Oehlenschläger.

1229. Til Christiane Oehlschläger.

Leipzig den 11 Juni 1831.

Kiæreste Christiane!

Af mit sidste Brev seer Du, at jeg forlod Brunswig den 6 Juni (: jeg troer jeg skrev Feil den 7de) og reiste med Schnell- eller Eilposten til Leipzig. Paa Vognen traf jeg en artig gammel Kone en Fru Wagener som vilde til Leipzig for at besøge sine Børn og Børnebørn, til hvilke hun havde medtaget Dukker og Legetøj; ogsaa tre Lever-patienter fandt jeg, som vilde til Carlsbad for herefter at tale reent ud fra Leveren. Den ene var ret lystig, og blev fulgt til Vogns af sine fire Børn, som trykkede ham i Haanden og kyskede paa Fingeren ad ham; men den tredie maatte engang paa Veien med Tugt at sige kaste op, da han havde spist — dog det generede mig ikke i mindste Maade; maaskee Fortællingen derom generer Dig meer. (NB. det forstaaer sig da at han, efter den Horatiske Regel ikke lod skee paa Scenen, hvad der burde foregaae uden for). Den anden af de Leversyge var en stum Person, eller Statist (skiøndt han sad) ligesom Herr Møller paa det danske Theater. Saaledes kom vi da halv sovende og halv vaagne til Leipzig; hvor det første hvad jeg gjorde, var at spørge efter den ledrene Mand som min Siælesørger Mynster vil vide noget om; men der var saa mange lederne Mænd, at man ikke vidste, hvilken var hvilken — især da de fleste ogsaa sich eine Frau genommen hatten. Inden han altsaa opgiver mig et nøiere Signalement paa denne Mand, kan det ikke nytte, jeg lyser om ham i de Leipziger Aviser. Dette kan du »vorläufig« sige ham. Er der ellers noget, jeg ikke kan være ham til Tieneste med, saa gjør jeg det med Fornøielse.

Saa snart jeg kom til Leipzig bragte Brockhauses Bud mig til Lotte. Men førend jeg kom saa vidt, blev jeg paa Gaden grebet i Haanden af en Mand, som jeg først troede var gal; thi uden at see

paa mig, men blot klemmende mig næsten Blodet ud af Negle-
rødderne, fortalte han mig i slet men meget flydende dansk, at
han ikke vilde opholde mig, da han vidste, jeg ilede til min Dat-
ter. Dermed forsvandt han — og jeg opdagede i Frastand at det
5 var Herr Veltheim maaskee det er den ledrende Mand, Mynster
længes efter. Han komme giærne ved mindste Vink; thi hele Ver-
den er hans Hiem; hvorfor han egentlig burde hedde Weltheim.

Lottes og min Glæde var stor, kan Du troe da vi fandtes! Jeg sy-
nes hun er blevet lidt høiere. Brockhauses vare usigelig venlige;
10 jeg har nu forelæst dem Fiskeren, og de have selv foreslaaet mig at
forlægge den; ogsaa Trillingbrødrene ville de tage. Men for det
første faaer jeg kun 2 Fridrichsdor for Arket for begge Dele. Naar
det gaaer godt med Afsætningen vil de give mig een til. Dermed
er jeg tilfreds. Jeg har vundet meget, ved at komme i Forbindelse
15 med B. — Forfølgelserne i Blätter für It: Unterhaltung, ville nu
ophøre, og maaskee forvandle sig til Roes. Jeg har fundet mange
unge Tilhængere, og min Nærværelse gjør godt. Tieck venter jeg
nu ogsaa at faae paa min Side, og saaledes vil jeg atter komme i
Skuddet, som man siger. Derfor skal Du heller ikke bryde Dig
20 om at Max udsætter Betalingsterminen og klager meget over Af-
sætningen af mine samlede Skrifter. Det kommer nok! Brockhaus
betaler mig om et Par Maaneder og de 150^r som Lotte fik, blive
da fradragne. Jeg har altsaa Reisepenge nok. Jeg skal ogsaa skrive
Brockhaus en Novelle til hans næste Taschenbuch.

25 Den første Dag jeg kom her var stor Stads for hans Kongl: Høi-
hed Prindsen af Sachsen: Johan, der var her. Theatret var prydet
med Blomster og Grønt, og propfuldt af Mennesker. De spillede
en slet Rossinisk Oper. Neppe var første Akt forbi, saa trængte
Frits Brockhaus, der var Vicecommandant, sig gennem Mæng-
30 den ned til mig i Galleriet af første Rang, hvor jeg sad, hos Hein-

rich Brockhaus og hans Kone, og sagde: at hans Kongelige Høi-
hed ønskede at gjøre mit Bekendtskab, og bad mig komme op i
hans Loge til ham. Det gjorde jeg da: fandt en elskværdig dannet
Mand i ham, der viste mig den største Agtelse og Venlighed, sag-
de mig meget Smigrende over at jeg saaledes forstod at digte i to
Sprog, og bad mig at besøge sig i Dresden. — Han skal selv meget
godt have oversat endeel af Dante. — Denne for alle Leipzigers
Øine mig viste Hæder glædede mig meget, og trøstede mig paa
Max's Hiobspost — som jeg nylig havde faaet. —

Jeg har endnu |i| Leipzig seet en Farce af Lebrun, som var ret
morsom, og en casortisk Pantomime, uden Casorti — men med
en god Harlekin og Columbine. I Aftes spillede de Mozarts Figaro.
Grevnen, Grevinden og Figaro vare gode, især de to første for-
træffelige. Jeg har disse Middage spist hos Brockhauses og hos
Hofrath Keil forhen Bibliothekar i Weimar, der ved Giftermaal
med en fortræffelig (om ikke smuk) Kone, er bleven en hovedrig
Mand, og beboer et af de deiligste Huse jeg har seet i min Livstid,
fuldt af herlige Malerier, og med en stor Hauge. — Men Veiret
har været saa nederdrægtigt i disse Dage, at man ikke kunde
komme i Hauge. Idag tegner det bedre. Lotte, der hilser Dig og
sine Sødskende tusinde Gange, reiser i denne Morgenstund til Dres-
den, med Fritz Brockhauses, og jeg den samme Vei i Aften med
Schnellposten. Vi blive der sammen i tre Dage; jeg har lovet at
bringe hende til Tieck, saa drager hun med de andre til Tøplitz,
og jeg bliver en 14 Dages Tid i Dresden. Otilie er en charmant
Pige. Lotte er bleven mere uddannet og taler tydsk som en Ind-
født. Hun var meget bedrøvet i Aftes over at forlade de andre.

»Tak min lille søde Marie! for dine kierlige Linier! Beed dine
Brødre ogsaa skrive mig lidt — det glæder mig saa usigeligt, at
høre noget fra Jer. Lotte hilser kiærligt. Nu seer Du hende snart.

Staaer Du smukt op om Morgen? Skriv mig det til med næste Post. Din kiærlige Falle!

Lev vel kiære Moder med dine søde Børn! Jeg længes efter Eder, og kommer vist ikke for silde hiem til Rectorværdigheden.
 5 Marer er en Esel! Eftersee mine Gallaklæder! Skulde der ikke lidt Broderie paa Vesten?

Din A. Oehlschläger.

Min Adresse: Hofrath Böttiger i Dresden.

10 1230. *Til Christiane Oehlschläger.*

Dresden d: 16 Juni 1831.

Kiæreste Molle!

Jeg fik Dit Brev fra Leipzig og fra Brockhaus i overgaars her i Dresden, hvor vi nu have tilbragt 5 behagelige Dage. Lotte reiste med Brockhaus's jeg med Iilposten — og efter en Nats slet ikke
 15 ubehagelige Rullen, kom jeg Søndag Morgen til Dresden, hvor jeg strax traf Lotte i Stadt Gotha, og gik med hende i Kirke, hvor vi hørte den deiligste Musik. Om Eftermiddagen kiørte Lotte en Tour med Brockhaus's, men da jeg havde rullet hele Natten, følte jeg ingen synderlig Lyst dertil, men gik ud til Theatret i Forsta-
 20 den, hvor jeg sad og svedte og faldt i Søvn over et Par Farcer. I Mandagsmorges sendte jeg strax et Visitkort til Tieck og lod ham spørge, naar jeg maate besøge ham? Budet svarede: strax, om jeg vilde. Jeg kom — og traf ham i den kiærligste, fortroligste Ven, som ydede mig al mulig Agtelse og Forekommenhed. Jeg
 25 haaber nu vort Venskab er urokkeligt og at intet uden Døden skal adskille os. Vi føle begge at vi ere to sande Digtere, der staae ene i den prosaiske politiske Tid — og som maa holde sammen, som

Gøthe og Schiller. Tieck har ikke det mindste »absprechende« imod mig, tvert imod, han er mild opmærksom og for det meeste bifaldende, lige som jeg med ham. Jeg har spist to Gange til Middag hos ham — eengang med Lotte, som er meget i Kridthuset, og sidder og kysser ham paa Haanden, naar han er vittig og spotter hende godlidende. To Aftner har han forelæst os, først den Stundesløse, saa Falstaf (Henrik de|n| 4 første Deel) — mesterligt. Han har næsten hver Aften nogen hos sig til Thee, og forelæser bestandig. Det er ogsaa en god Motion for ham, som ikke kan gaae meget. Dog er han slet ikke svag — kun meget sammenknuget af Gigt. Det herligste Ansigt. Kraftig lunefuld, forstandig og satirisk. En vis Eensidighed, som var mig imod ytrer han ikke længer. — Naar jeg kommer hjem, vil jeg ogsaa undertiden have nogen hos mig, og forelæse snart eet snart andet Værk. Jeg veed ikke hvorfor en Digter, selv i sit eget Huus, skal træde tilbage, og give Rum for den daglige Tale, eller for andre Digtekunsten uvedkommende Gienstande. — Hvo der træder over Digterens Tærskel skal elske Poesie og skøn Kunst; med Philistrene har han intet at gjøre, og øder ikke Mad og Drikke paa dem, for at træde tilbage og spille en stum Person i sin egen Stue.

I Aften skal jeg forelæse Tieck første Deel af min Fischerinn. Han vil ogsaa høre Trillingbrødrene i Damask. Du veed, Brockhaus forlægger dem og giver mig — for det første — 2 Frederiksdor for Arket. Jeg skal ogsaa næstegang skrive en Novelle til Urania for Brockhaus —

Jeg har været paa Billedgaleriet — hos den gamle Hofraad Bøttinger hos vor Chargé d'affaires Kammerherre Copmanns. I forgaars kom Fröhlich (fra Kiøbenhavn) Musikeren, til mig — og igaar mødte Millioner Gange bedre sin Fader, som kom, og som jeg skaffede at see Galleriet. Reinhardt reiser nok i dag eller i morgen igen; thi Hambro har Bisselæder i Skoene.

Nu nylig reiste Lotte med Fru Brockhaus og Ottilie til Töplitz. Jeg fik da kun Lov at blive til den 9^d Juli! — for — som en stum Person at staae og faae en Guld (eller en forgyldt) Kiæde om Halsen — paa det at Studenterne kan faae — Ferier! Det er haardt
 5 — men lad gaae! — Jeg længes dog efter at see Jer alle snart igien og Digteren kan (ligesom Maleren) i kort Tid »udrette meget«. Lotte bliver nu fire Dage i Töplitz — bruger to Dage til Frem- og Tilbagereisen; saa bliver hun endnu to Dage her — Til Berlin 1 Dag, i Berlin 4 Dage — Til Hamborg een Dag — I Hamborg 3 eller
 10 4 Dage, til Lübeck og med Dampskibet 2 Dage — saa gaaer det an.

Jeg har nu i Aften (den 17) været hos Tieck og forelæst ham og et heelt Selskab min »Fischerinn« til største Glæde og Bifald for dem alle. Tieck beundrede i eet væk og sagde: »So etwas ist mir
 15 noch nicht vorgekommen, das ist höchst originell und reizend, zart und schön. I de comiske Scener loe han høit i eet væk. — Det er andet, end at læse for de kolde Statuer — der ikke sige een et Ord, naar Læsningen er forbi, ikke yttre en Følelse eller Tanke, — og som endogsaa mistænke Digteren undertiden, at han be-
 20 stikker dem til en gunstig Dom, med et godt Foredrag.

Jeg har skrevet et Digt til Tieck; thi jeg dedicerer ham Bogen. Om et Par Aftner skal jeg læse Trillingbrødrene for ham.

Jeg var forleden i Tharand med Lotte og Brockhauses, og der var guddommeligt. Man spillede i Overgaarsaftes Romeo og Julie
 25 slet (de bedste Skuespillere ere borte) — for tomme Bænke, uden Applaus. Tiek vilde give Axel og Valborg, mens jeg er her — men jeg har sagt ham: at Østers og Tragødi er maa man kun nyde Maanederne med R i, og han giver mig Ret.

Hos Kronprindsen Johan lod jeg fornemme, naar jeg maatte
 30 gjøre Hans kongl. Høihed min Opvartning. Igaar kom en Kam-

mertiener og inviterede mig til Taffels hos hans Kongl: Høihed idag — »Jeg kunde gjerne komme i Frak og med Støvler. — Jeg sagde: at jeg havde Skostøvler — og det var godt sagde Kamertierenen.

En stor Ære! — men mig ikke engang ret tilpas — thi jeg troer 5 aldrig Tieck kommer til Prindsen, som han overalt er meget slet lønnet af sit Fædreland. Dog har han 800^r som Theaterdirecteur og er Hofraad. Men han er vel ogsaa lidt stiv og tilbageholden i den Punkt. --

Jeg maa giennemsee Trillingbrødrene, og har derfor i Formid- 10 dag ingen Tid at skrive mine kiære Børn til; men næste Gang faae de hver et lille Brev. Det glæder mig at det gaaer saa rask med Værelserne. Skaf Dig nu ogsaa nogle smukke Klæder, at Du kan gaae med Falle og Børnene til Frespærre, naar jeg kommer hiem med Lode. Lever vel I Velsignede. 15

Eders

A. Oehlenschläger.

Min Adresse er Grev Bernstorff i Berlin.

1231. *Fra Christiane Oehlenschläger.*

Kiøbenhavn Løverdag den 25 Junii 1831. 20

Kiæreste, bedste Oehlenschläger!

Jeg har for ganske nylig faaet dit Brev fra Dresden og vil da det kom med Dampskibet (Løverdag) skrive strax med Posten. Et Øyeblik efter kom Ørum med et Brev fra Consistorium som skulde sendes Dig og som han skulde have Addressen til, som han da 25 fik ligesaa varm jeg havde faaet den. Jeg spurgte ham om denne

nye Skrivelse indeholdt nogen Forandring i den forrige Bestem-
melse eller en mulig Prolongation (jeg havde nemlig beklaget mig
for Hornemann og flere at Du maatte afsnuppe Din og Lottes
Reise) men Ørum vidste ikke nærmere end at Skiftet skulde være
5 før Ferien som begynder 15 Julii; jeg besluttede da at skrive et
par Linier til Hornemann og det har jeg gjort og venter nu Chri-
stens Tilbagekomst for heri at give Dig bedre Efterretning en|d|
Consistoriums Skrivelse med dansk Udskrift. Det er mig kiært at at
I komme til Berlin, det er vel den Søde Lottes Skyld, som Fader vist
10 ikke kan nægte noget; men søde Fader gjør bare rigtig Regning og
mærk vel Dampskibenes Afgangsdage; efter den Beregning Du
gør i dit Brev kommer Du først her den 9 Julii (Løverdage) og det
er jo den til Rectorskiftet bestemte Dag. Vil Du gaae i de Dage
fra Lubeck maae det være den 8de eller den 9de at Du kommer her,
15 med Wilhelmine den 8de og med Frederik den 9de altsaa maa man
have feil underrettet Dig. Nu kom Christen og hilser fra Horne-
mann at det sidste Brev fra Consistorium indeholdt det samme
som hans, nemlig at det skulde være den 9de, som alt var bestemt.
Du kan ikke troe hvor ondt det gjør at Du maa haste saa meget,
20 min bedste Oehlschläger. Du kunde nu da Du har Din Lotte
som kan føle med Dig have en endnu større Glæde end for Exem-
pel for 13 Aar siden. Der er lidt Forskiæl paa disse Reisefæller! Vi
leve vel og i Glæde naar vi faae Breve fra Dig, de ere Gud være
lovet alle af glædeligt Indhold. Det er vist og sandt, at det var en
25 god Idee at reise Selv efter Lotte. Du skriver ikke om at Ottilie
kommer fra Töpplitz med Lotte, er det forandret? Kommer hun
ikke med? Det maae Du dog lade mig viide. Usigelig glæder det
mig at Du har funden Tieck saa brav og saa ganske din. Gud veed
Du har trængt til disse Hiertestyrkninger Du herlige siældne
30 Mand. Det var godt at den lille elskværdige Dahl gik forud, han

har kundet give Dig paalidelige Efterretninger til rette Tid. Lange Andersen har været her igaar da jeg og Johannes spiieste hos Hvidts i stort Selskab (det var Lise Tuteins Geburtsdag) han har sagt at vilde komme igien for at bringe mig Hilsen fra min kiære Lotte som han har seet i Leipzig. I dette Øyeblik kom Hornemann selv for at sige mig, at Brevenes Indhold var det samme og at hans havde kun været et privat for at underrette Dig i Tide. Du bør altsaa komme min søde Oehlenschläger før 9de, thi naar Ferien begynder den 15 er der ingen Løverdags før denne Dag efter den 9de og en Løverdags vil de altid have det for at Honoratiores kan være tilstæde (ved de menes Directionen og Consistorium). Han forsikkrede at det ingenlunde var for at blive af med Forretningerne, men fordi han vilde helst at det skulde nu gaae saaledes for Din egen Skyld. Hvidt er nok i Berlin dog det veed Du vel bedre end jeg siden Du ogsaa er der. Det er Skam at Un- gerne ikke skrive til Dig de ere saa flaut undselige og nu er de fleste af dem ude. Tak for Mindelserne om at kiøbe mig Klæder. Du er altid sød og jeg har nu siddet og talet om Dig saa længe med Hornemann at jeg vilde ønske Du var mindre sød, saa var jeg ikke saa rørt nu at jeg bedre kunde se hvad jeg skriver. Dog Du kan jo godt læse og saa troer jeg at være bedst tient med at Du er den Du er. Jeg haaber at Farvelugten skal være borte, naar kun det ikke var Regnveir saa ofte men det sinker Udluftningen. Godt Veir er det ogsaa iblandt. Det næste Brev skal vel til Hamburg. Nu Gud velsigne Dig og bevare Dig! Vi kysse Din Haand og Din Mund alle fire i Tankerne!

Din hengivneste Christiane.

1232. Til Christiane Oehlenschläger.

Berlin d: |28. |Juni 1831.

Kiæreste Christiane!

Du seer af Overskrivten at vi ere lykkelig ankomne til Berlin. Det skeedte med Iilposten i gaar Nat og i gaar. Fortræffeligt Reiseveir; lidt Regn imellem Skyer til Afkøling, og dog Solskin til malerisk Belysning.

Du har af mit sidste Brev erfaret, at Kronprindsen havde budet mig til Bords i Dresden — jeg tilbragte en behagelig Middag der, og vi talde om alle haande; jeg sad hos hans Gemalinde; de beviste mig al mulig Artighed. Men dog langt over dette satte jeg det Venskab og den ømme broderlige Kiærlighed, der opstod mellem Tieck og mig. Med største Glæde hørte han min »Fischerstochter« og vilde at jeg skulde forelæse den engang endnu han roste den overordentlig. Trillingebrødrene holder han ogsaa meget af, og vil prøve, om han ikke kunde faae den opført. Selv læste han os for af sine fortræffelige Noveller om Shakespeare. Lotte vandt ogsaa hele Familiens Hierte, vi vare der som hiemme, og mange Taarer bleve fældede ved Afskeden. Jeg har lovet at komme snart igien, og hente Tieck med en Sommer til Kiøbenhavn. Den gode Dahl var ogsaa yderst kiærlig og elskværdig, og vi spiste en Dag hos ham med Tieck. Böttiger gjorde mig bekiendt med Statsministeren Nostiz, jeg spiste en Middag paa deres Vinbjerg og Ministeren holdt en lille Tale over Bordet til Ære for »den store Digter der glædede Tydskland med sin Nærværelse. Böttiger holdt ogsaa en lille Tale, hvori Meningen var at jeg havde forsonet Verden med Begrebet om »der Zweizüngigkeit ved at digte saaledes i to Sprog. — Hos Tieck's vare vi næsten hver Middag og Aften og den hulde Grevinde Finkenstein viste mig ogsaa det største Venskab. Jeg har skrevet et Digt til Tieck, hvori jeg dedicerer ham min Bog, og han har skrevet en skønt Digt i min Stambog. Den

sidste Dag i Dresden havde jeg meget at løbe om, men kom dog endnu hen i Kirken at høre den deilige Musik. Men som jeg sad allerbedst savnede jeg min Brevtaske — den var stiaalet mig ud af Lommen. Der var ingen Penge deri, men mit Pas, et Brev fra Max og de velsignede Breve fra min Molle. Dem har den »banne«⁵ Tyv stiaalet fra mig. Jeg skrev strax til Kammerherre Coopmanns for at faae et nyt Pas — og Brevet var neppe begyndt før han sparede mig Umagen ved at træde ind til mig. Inden en Time havde jeg et nyt Pas; og Kl 6 rullede vi afsted.

Hos Coopmans vare vi ogsaa en Middag; de viste os al Godhed¹⁰ og Venlighed — den gamle Grev Yoldi var ankommen fra Kiøbenhavn; men han har stødt sig et fælt Hul paa Skindebenet, Stakkel og maa sidde inde, istædet for at fornøie sig. I aftes Kl 8 kom vi til Berlin.

Imorges tidlig før 6 — (Pigerne snue til den er 8) var jeg en¹⁵ Tour til Fods til den saakaldte Dyrehave, og drak Caffé en Fierdingsvei fra Staden. Under den Linden, (der var endnu kun faae Mennesker oppe) mødte jeg — min gamle Schleiermacher lyslevende. Vi faldt hinanden om Halsen, og det gjorde ham ondt, at jeg kun kan blive 3 Dage i Berlin.²⁰

Nu sidder jeg i Værtshuset Hotel de Russie og skriver Molle til. Om en Times Tid gaaer jeg ind i Musæet med Pigerne, og besøger Boghandler Reimer.

Jeg kom ikke i Museum igaar men gjorde Visitter hos Boghandler Reimer min gamle Kammerat — der næsten ligesom Kong²⁵ Holofernes af Mudien, boer i et Elfenbeensslot — det vil sige et prægtigt Palais. Selv gaaer han gammeldysk klædt siger man. Jeg har endnu kun seet ham med Slooprok paa. Han modtog mig med Glæde, og imorgen Aften skal jeg komme og læse ham,

Schleiermacher, Raumer og flere »Die Fischerstochter« for. — Fra ham gik jeg til min gamle Velynder Grev Bernstorff. Tieneren sagde først at han var upasselig men da han hørte mit Navn og at jeg var fra Kiøbenhavn, vilde han ikke lade mig gaae, men sagde:
5 Erlauben Sie mir doch vorzufragen. Greven modtog mig med aabne Arme og kyssede mig, som en Broder. Sie kommen mir eben recht, sagde han, ich bin wieder so ganz vertraut mit Ihnen geworden. Da liegen Sie!« Han viste mig mit Levnetsløb paa sit Bord. Grevinden kom og var den samme venlige Veninde som i
10 gamle Dage. De inviterede mig Lotte og Otilie til imorgen Middag. Da jeg gik Hotel de Rome forbi tænkte jeg: du maa dog see om ikke Raczinsky er her. Han var der, og jeg gjorde en Tour med ham og en fransk-reformert Præstefamilie Moliere, (Sønnen er Ritmester) til [ikke oplyst] et Lyststed 1½ Miil fra Berlin[.] Her
15 er en meget smuk Egn, (af en Markbrandenborgsk at være) Raczinsky tracterede os gallant i et aabent Lysthuus. Haven tilhører Ministeren Wilhelm v: Humboldt som boer i Nærheden i et smukt Huus. — Raczinsky vilde ikke lade sig melde, at Frygt for at afvises — thi Humboldt tager sielden mod Visiter; men de sag-
20 de alle, at jeg maatte gaae til ham. Det gjorde jeg da, og den temlig udlevede men genialske aandfulde Lærde modtog mig yderligst kiærligt. Han kan nitten Sprog siger man, og deriblandt ogsaa dansk. Han spadserede med mig til sin Kones Grav i hans Hauge: Roser og Forglemmigei om Graven, en høi Granitpyrami-
25 de med en hvid Marmorfigur Haabet, efter Thorvaldsen. Han traf ogsaa Raczinsky i Haven og taledet et Par høflige Ord med ham, men holdt sig i Samtalen til mig. — Vi kiørte derpaa til Byen, hvor jeg kom tidsnok for med Raczinsky at gaae i Comødie og see de tre sidste Akter af Shakespeares Kiøbmanden i Venedig.

Her beundrede jeg de sidste Levninger af Devrients store Genialitet, som Shylock — men allermest den fortræffelige Mad: Stich, som spillede Portia til den høieste Grad af Fuldkommenhed. Hun er endnu deilig paa Theatret og fuld af Liv, Gratie, Følelse, Forstand og Skalkagtighed. Den deiligste Talestemme — det fineste Væsen. — Da jeg gik fra Comødien tænkte jeg: Hvordan er det gaaet mine Piger i Dag? Mon de havde været paa Comødie? Mon Hvidt er her i Berlin. »Fader! raabte i det samme Lotte som kom løbende efter mig: Her er Hvidt! — Vi ere nu alle fornøiede og forenede. Men imorgen Aften maa vi vel afsted igen med Iilposten hvis jeg skal komme tidsnok, for at faae Lænken om Halsen.

1234. Til N. L. Hvidt.

den: 11 Juli 1831.

Min ædle Ven!

Med inderlig Bedrøvelse skriver jeg Dig til i Anledning af vore Børns uheldige Forhold. De ere aldeles ikke skabte for hinanden; og det har længe anet mig, hvad Udfaldet tilsidst vilde blive, af den altfor tidlige Forlovelse. De ere i Characteren grundforskjellige; begge gode af Hiertet, begge med særdeles agtværdige Egenskaber, er dog deres Maade at tænke og føle paa ofte saa modstridende, at den aldrig vilde frembringe den for Ægteskabet nødvendige Sympathie. Man kunde spørge: »I hvormange Ægteskaber finder man denne Sympathie?« Det er sandt; men indseer man den uundgaaelige Følge før det hellige Baand er knyttet, saa er det også fornuftige og kiærlige Forældres Pligt, at hindre dette Skibbrud, ved itide at undgaae den truende Klippe. Jeg vil aldeles ikke forsvare min Datters Feil: hun er hæftig, lidenskabelig, lunet

og Phantasien løber ofte af med hende, og i slige Øjeblik siger hun, hvad hun ikke kan forsvare, og hvad hun selv ikke mener. Dette kan kun bødes paa ved andre udmærkede Egenskaber; jeg kiender hende, seer hende ikke med forfængelige Faderøine; men
5 jeg seer, hvad mange Andre see, at hun er et ungt Fruentimmer med sieldne Talenter, med et fortræffeligt Hoved, og med megen personlig Elskværdighed.

Din Søn har i en altfor ung Alder forlovet sig med hende. Jeg gav paa ingen Maade mit Minde til denne Forening. Jeg fik at vi
10 de at Du var aldeles derimod, jeg sagde det til Eduard, og bad ham saalænge at blive fra mit Huus og fra Lotte, til han havde faaet sin Examen og dit Samtykke. Han lovede mig det, som du vil see af medfølgende Brev; men han holdt det ikke. De havde forlovet sig paa egen Haand. Og her havde udentvivl især Eduard
15 Uret, som Mand; han burde ikke overtalt en ung Pige til dette Skridt, imod Forældrenes Villie. Dog — man kiender Kiærlighed, og vi ere alle Mennesker! — Uagtet Du nu altsaa aldeles ignoreerte dette Forhold, kunde jeg ikke forhindre, at han undertiden besøgte Lotte; og disse Besøg gientog han saa tit, at han tilsidst kom
20 hver Dag flere Timer for det meeste naar jeg var ude. Hvad kommer der nu ikke ud af sligt i fire Aar? — Og vilde jeg gjøre Indsigelse, saa var jeg en haard og følesløs Fader. Endelig fik han sin Examen, hvortil han studeerte med al Flid, og du fandt dig i Forlovelsen. Men jeg mærkede desværre altfor snart, at den ikke behagede dig, at Lotte ikke var efter dit Sind, og at hendes Tone og den Tone, der hersker i dit Huus, ikke kunde bringes til Harmonie. — Forelskelse er en mægtig, øieblikkelig Lidenskab, den sande Kiærlighed er bygget paa aandelig Meddelelse, paa en skøn fortrolig Overeensstemmelse i Siælene. Denne havde Eduard og

Lotte ikke for hinanden. De vilde begge have hinanden anderledes. Hun kunde ikke finde sig i hans tause, ofte forstemte Væsen, der let gik over til Misfornøielse og Buthed; han fandt ingen Smag i hendes poetiske Hiertesudgydelser, og naturligviis mindre i hendes phantastiske Overdrivelser. Imidlertid vilde de ikke |være| sig selv Mangelen af den egentlige Kiærlighed bevidst. Hyppige Forsoninger fulgte paa hyppige Uenigheder. Hvad der lod til at krænke Lotte meest, var at hun ikke kunde komme i Sympathie med din Familie. Tilfældigviis kom Brockhaus's til Kiøbenhavn, og da de bade mig om at tage hende med, tillod jeg det, fordi jeg haabede, at maaskee en kort Skilsmisse skulde jevne Alt. Men paa Reisen har jeg desværre overbeviist mig om — uagtet Lottes Glæde ved Giensynet, at Eduard og hun aldeles ikke harmonere; og hvad der før adskilte dem, som aldeles unge Mennesker, gjør det mere nu, da Charactererne paa begge Sider have stærkere udviklet sig. — Jeg raadte dem derfor tilsidst, — skøndt med blødende Hierte, at skilles |som| gode Venner ad. De fandt selv, det var det Bedste, og rakte hinanden venligt og rørt Haanden til Afsked. Jeg taledede ved denne Leilighed med din Sø|n| |om| mit Forhold til ham; det skulde glæde mig, hvis det var sandt, hvad han selv mener, at jeg i vor Bekiendtskabs Tid har bidraget noget til hans Aands og Hiertes Dannelse. Han lovede: bestandig at blive min Ven, og jeg og min Kone bede dig, kiæreste Hvidt, din ædle Hustru og dine elskværdige Døttre inderligt om det samme. — Neppe vare de skilte ad, førend Lotte svømmede trøstesløs i Taarer, og vilde gjøre det om. Hun skrev et Brev strax i Kiel til Eduard; — men Skiæbnen har ikke villet, at han skulde faae det, skøndt en Reisende sikkert lovede hende, at besørge det til ham i Hamburg. Her hiemme er hun nu atter hvert Øieblik trøstesløs og ulykkelig.

Igaar skrev hun atter et Brev, Gud veed, om det er kommen eller kommer til ham. Jeg vil ikke forhindre hende i, paa denne Maade at lette sit Hierte. At hun i disse Breve formodentlig |lide|nskabelig anklager sig selv har lige saaliden Hiimmel, som naar hun i
 5 |samme| Sindsstemning anklager andre. Først rolig og kommen til Fornuft igien indseer hun Sandheden og det rigtige Forhold, og tilstaaer da altid at hun og Eduard ikke ere skabte for hinanden.
 — Dette have vi Forældre længe følt. Lader os altsaa som fornuf-
 tige gode Mennesker see at hæve denne Forbindelse paa den bed-
 10 ste, venligste, mildeste Maade, uden Nag paa nogen af Siderne.
 Du var min gode Ven i gamle Dage, før nogen af os tænkte paa at faae Børn lader os vedblive at være Venner. Himlen velsigne dig og dit Huus, og giøre den gode Eduard saa lykkelig som hans redelige Hierte, som hans Flid og Dygtighed fortienner. Gud giøre
 15 ogsaa min Lotte lykkelig. Jeg skiælver meest uagtet hendes Uskyldighed for hendes hæftige Sind og altfor stærke Følelser. Jeg beder Eder: værér ikke vrede paa hende! Hun har i Grunden det bedste Hierte, der aldrig |vil| ophøre at føle Venskab og Høiagtelse for den kiære Eduard. — Hvad hun er, veed ogsaa han!

20

Gud velsigne Eder alle!

Din Ven

A. Oehlenschläger.

1235. Til Heinrich Brockhaus.

d: 23. Juli 1831.

Mein edler Freund!

25 Verzeihen Sie, dass ich erst jezt schreibe, und für alle genossene Güte und Freundschaft danke. Ich habe eine unruhige Zeit ge-

habt. Sie wissen vielleicht noch nicht dass wir mit Hvidt von Berlin nach Hamburg reisten? Auf diesem Wege sah ich denn deutlich, wie wenig Er und Lottchen für einander passten — und nach einigen Mishelligkeiten und Tränenstunden, schlug ich Ihnen väterlich und freundl. die Trennung vor, worin sie sich beide fanden. Kaum aber war es geschehen — so fing Lottchen an zu weinen und zu verzweifeln. Am folgenden Tage hatte sie sich wieder mit ihm versöhnt. Neue Mishelligkeiten! — Nun machte ich Ernst daraus. Wir trennten uns — die Sache ist Gott lob abgemacht, und obschon Lottchen noch immer Rückfälle hat von Betrübniß und Kummer, findet sie sich doch darein; und die Zeit wird schon alles ausgleichen.

Dann kam das Rectoratsfest, welches mich wieder hinderte Ihnen zu schreiben.

Ich habe Ihren Brief in Berlin bekommen, und bin vollends mit ihren Bedingungen zufrieden. Durch Reimer'n werden Sie schon das Manuscript einige Zeit gehabt haben, und ich denke, Sie drücken schon daran.

Hiebei folgt ein kleines Gedicht an Tieck, das als Dedication vorne in den Morgenländischen Dichtungen stehen muss. und ich wurden wieder die besten Freunde, wir waren alle Abende zusammen, lasen einander aus unsern Schriften vor. Die Fischertochter liebt er sehr. Es ist ein herrlicher Mensch. Ich hoffe ihn vielleicht nächsten Sommer nach Copenhagen zu bekommen.

Aber, lieber Brockhaus! noch konnten Sie mir einen wahren Dienst zeigen. Schaffen Sie mir einige Subscribenten auf meine gesammelten Werke bei Max. Sollten sich nicht ein duzend Stück Freunde in Leipzig finden, die ihre Namen auf ein Stück Papier schreiben würden, vorauf nur stehe: »Subscribenten auf Oeh-

lenschlägers Schriften bei Herrn Max in Breslau«. Probiren Sie das, oder mögen Sie es nicht selbst, so sagen Sie es dem Dr: Adler, er wird es gewiss gern thun. Ich bitte meinen Freunden in Hamburg, Dresden und Berlin um ein Ähnliches. Die Leute müssen im Anfang von aussen einen Impuls haben; dann geht es nachher von selbst. — Erst wenn Max noch 200 Exemplare verkauft hat, bekomme ich meine rückständige 119 Frederichsdor. Wie wichtig für mich. Wie leicht für meine Freunde im grossen Deutschland mir solches zu verschaffen. Ich rechne dabei auf Ihre Güte, bester Brockhaus. Ich habe einen wahren Freund in Ihnen und in ihrer lebenswürdigen Familie wahre Freude gefunden.

Ottilie ist ein herrliches Mädchen; wir lieben sie alle, und ich glaube dass sie hier in Copenhagen bei uns recht zufrieden ist.

Geht es mit den Subscribenten, so schicken sie mir die kleine Liste, ich werde sie an Max besorgen.

Vo|n dem Kr|onprinzen in Dresden wurde ich zu Mittag eingeladen, und genoss viele Güte. Dafür danke ich d|em| Vicecom- mandanten, ihrem excellenten Bruder.

Grüssen Sie ihre liebe Frau, dem Bruder und Die Schwägerinnen tausendmal. Und gedenken Sie immer mit Güte Ihren

getreuen Freunde

A. Oehenschläger.

Mitfolgenden kleinen Brief bitte ich dem Herrn Dr. Adler zu geben.

1239. *Til Ludwig Tieck.*

|Beg af Aug 1831|

Mein herzensgeliebter Freund!

Endlich bin ich ein wenig zur Ruhe gekommen und kann ein Stündchen ungestört nicht leider mit — aber doch zu Dir sprechen. »Die Rectorsgeschäfte?« wirst Du vielleicht ironisch lächelnd 5 fragen. Nein, lieber Tieck! bin ich auch gewissermassen ein Herman v: Bremischer Bürgermeister geworden und hat man mir eine goldne (eigentlich nur Silbervergoldete) Kette um den Hals gehangen, brauch ich mich doch deswegen nicht selbst zu hängen; denn ich habe einen Heinrich (den Pedel) der mir treffliche Hülfe 10 leisten kann, und nicht, wie der andre Schlingel seinen Herrn bei den gefährlichsten Gelegenheiten im Stiche lässt. Ich rufe auch nicht, wie der blinde goethesche Sänger: »Die goldne Kette gieb mir nicht — gieb sie dem Canzler den du hast«, denn die Canzler haben Ketten genug, und bellen schon oft laut genug wie Ketten- 15 hunde.

Aber eine andre wichtige Begebenheit hat sich zugetragen, die mir in den ersten Wochen das otium litterarium beraubte, dass ich brauchte, um Dir einen ordentlichen Brief zu schreiben. Die Verlobung meiner Tochter Charlottens mit dem jungen Hvidt ist 20 nehmlich — aufgelöst! — Diese jungen Leute passten sich durch aus nicht für einander. Hvidt ist ein braver Mensch, auch hat er etwas gelernt ist fleissig und ordentlich — aber durch aus prosaisch. — Er liebt nicht Scherz, nicht Begeisterung, nicht Musik; in seinem zweiundzwanzigstem Jahre ist er schon als Bräuti- 25 gam mürrisch und grämlich wie ein alter Ehemann. Das geht nicht. Lottchen ist Feuer und Flamme. Enthusiastisch und oft wild und ungestüm in ihren Gefühlen. Das geht nicht — Sie haben sich in gar zu jungen Jahren mit einander versprochen. Jetzt ist das Band — nicht zerrissen — sondern freundlich und gelassen 30

aufgelöst. Seine Familie wünschte es gewiss auch. Übrigens weint Lottchen noch oft, weil sie mit ihm gebrochen hat, und beklagt den Verlust eines Glücks das sie nie genossen -- So sind die Weiber; und leider muss ich noch hinzufügen --, die Menschen!

5 Mit uns zweien, liebster Tieck ging es aber, Gottlob, grade umgekehrt, wir hatten mit einander gebrochen; kaum sahen wir uns aber, so erwachte die alte Liebe in ihrer ganzen Stärke; wir fühlen was wir einander waren und liessen die verfluchten kleinlichen Tracasserien zum Teufel fahren. Wie? soll der dreizig-
10 jährige Krieg wieder anfangen? Sollen Catholiken und Protestanten sich wieder die Gurgel um nichts und wieder nichts abschneiden? Sollen wir, wie Steffens, unsern (Freundes =) Abschied verlangen? Können Ironie und Sentimentalität nicht in die selbe Kirche gehen?

15 Ich bin jetzt älter geworden, und die Sentimentalität bete ich nicht, (und bat ich nie) als einen Abgott an; obschon die zarten Gefühle vielleicht bisweilen zu weit gingen und zu lange dauerten. Du bist jetzt gesunder und milder vielleicht, als vor einigen Jahren, und polemisirst freundlicher. Bene! -- Wir werden
20 unsere beiden Schriften lesen und studiren, und einander nicht verkennen. Denn das können wir doch wohl -- ohne uns zu rühmen sagen: dass wir die zwei besten jetztlebenden Dichter in Deutschland und Norden sind. Und das ist doch immer etwas. Den Alten rechne ich natürlicherweise nicht mit; er hat nicht
25 aufgehört zu leben -- aber er ruht so süß auf seinen Lorbeern, dass dieser Ruhe dem Schläfe und oft dem Tode ähnlich wird. Gott gebe uns Alter und einen Winter wie den seinigen. Amen!

Denke ich mir nun die Tage zurück, die ich mit Dir in Dresden lebte, so kann ich mir kaum der Tränen enthalten. Welche wahre
30 Freundschaft, Achtung, Vertrauen, Anhänglichkeit, welche

schöne kindliche Neigung, hast Du mir gezeigt. — Aber ich liebe Dich auch! Ja weiss Gott! Wir wollen der Welt zeigen, dass noch Männer von 56 und 51 Jahren sich wie Jünglinge lieben können. — Beinahe glaubte ich es unmöglich. Mit meinen alten Freunden hier in Dännemark lebe ich — im guten Verhältnisse aber nicht 5 viel. Jeder geht dem seinigen nach. Man wird zuletzt ein ander fremd — Alle drei Monathe, oder höchstens |alle| Monathe, sieht man sich einmal — bei einer Mahlzeit! — Allein die Vertrautheit? Der tägliche Umgang? Die Sympathie? —

Das versteht sich, wenn wir uns jahrelang und alle Tage sähen, 10 würde auch etwas der ersten Begeisterung nachlassen. Aber wie Brüder wollten wir doch zusammen leben, einander unsere Arbeiten und Ideen mittheilen — mit Herz und Geist da sympathisieren, wo die Unpoeten nicht mit können — in dem innersten Heiligthum des Gefühls, der Anschauung der Kunst! — Haben 15 wir auch etwas auf einander geschimpft, und nicht jedes Wort gewogen, weil uns der Kopf unrecht stand, so werden wir auch inniger und herzlicher lieben — als Goethe und Schiller — die nie auf einander gestossen sind, eben weil sie sich immer in gravitätischer Ferne von einander auf drei Schritte gehalten. 20

Ich habe Reimern in Berlin gesagt, er solle Dir meine Inseln im Südmeere schicken; und Max hat mir schon geschrieben, dass er Dir meine gesammelten Schriften geschickt hat. Ich danke Dir sehr für Deine Novellen das schöne Dichterleben, und die Musikalische Freuden und Leiden habe ich schon mit vielem Vergnü- 25 gen wieder gelesen. — Jetzt, liebster Freund könntest Du mir einen wahren Dienst zeigen. Es kommen so Viele fremde zu Dir; könntest Du nicht ein Blatt hinlegen, worauf nur stünde: »Subscription auf Oehlenschlägers Schriften, bei Max herausgekommen?« Könntest Du mir nicht einige Subscribenten noch verschaffen? 30

Ich werde es meinen Freunden in Berlin, Hamburg und Leipzig auch schreiben. Er soll nur noch 200 Exemplare verkaufen, so bekomme ich den Drittel noch von meinem Honorar — sonst bekomme ich nichts mehr. Das ist mir über 1000 Rbdlr Unterschied. — Vielleicht könnte Dahl das selbe für mich thun. Grüsse den edlen Freund tausend mal.

Und nun Deine liebe Familie, und die treffliche Gräfinn Finkenstein. Nie werde ich Eure rührende Güte gegen mich vergessen. Oft, wenn die Uhr sechs schlägt, denke ich an unsere liebe
10 Zusammenkunft, wo Du uns mit Deinem erstaunlichen Talente vorlassetest. Nie vergesse ich auch den Mittag bei Dahl — als wir als wahre Künstler zusammen sassen; wie so oft bei Dir.

Der Himmel segne und erhalte Dich und die Deinigen! Ich hoffe euch bald einmal wieder zu sehen. Ich hoffe Dich bei mir in
15 Copenhagen zu sehen; wo Du Dich gewiss ammüßieren würdest. Unsere schöne Natur ist von der Dresdner ganz verschieden. Meer und Wald und grünes Feld und Hügeln wirken hier göttlich, wie dort Berg und Fluss und Weinberg und mahlerische Aussicht. Aber meine Natur ist, natürlicherweise, mehr für die vaterländi-
20 sche eingerichtet. Ich liebe kühle Schatten grosse schöne Buchen, wo ich bei der Quelle sitzen kann, und meinen Tieck, meinen Shakespeare und Goethe lesen.

Lebe wohl, herzgeliebter Freund, Dein bis zum Tode treuer
A. Oehlenschläger.

25 Lottchen grüsst vielmals, sie hat schon an Agnes geschrieben.

1241. *Fra C. Hauch.*

Sorø den 4de Aug 1831.

Jeg maa dog sende Dem, bedste Ven, disse Par Linier for at bevidne Dem min Glæde over Deres Tilbagekomst. Jeg kan forestille mig, at den Reise, De har gjort, maa være Dem interessant, jeg er nysgierrig for at høre Noget derom. Maaskee komme vi paa et Par Dage til Kiøbenhavn i Sidstningen af denne Maaned. Det smerter os meget, at den hos os herskende Kighoste har berøvet os Deres Datters Nærværelse for det første, men snart er den forbi, og vi opgive da ikke Haabet om at see hende, Dem og maaskee Fru Oehenschläger hos os. Carl Heger var her, men jeg saae ham saa kort, at det næsten var for Intet at regne. Min Oncle kommer her den 7de og Prinds Christian den 17de i denne Maaned, hvilket hindrer mig at reise fra Sorø nu, da vi ellers har Ferie. Etatsraad Ørsted har jeg seet her, han var meget vel stemt, jeg troer at der manglede blot Leilighed til at sees, for at Forholdet med ham kunde blive ganske som i gamle Dage. — Det var ogsaa altfor sørgeligt, hvis fremmed Indflydelse, skulde kunne adskille alle tidligere Forbindelser. Hvad jeg saa har gjort, saa er jeg ei bleven slettere fra den Tid han yndede mig, skulde da ikke den høieste Agtelse fra min Side, og en Smule Velvillie fra hans kunde bringe det forrige Forhold tilbage? — Tusind Tak for de tilsendte Tragoedier, vi have modtaget dem med overordentlig Glæde. — Jeg har mod Deres Advarsel dog vovet at lade mit Stykke trykke. De maa tilgive mig, elskede Ven, men jeg troede i det mindste, at der var Alvor og Poesie i meget deraf, feilfrit er det for Resten ikke det veed jeg vel. — Jeg har usigelig Glæde af min lille William, der er en mageløs rask Dreng, og saa god og føielig som jeg vel kunne ønske ham. Kighosten har ei kunnet gjøre ham nogen Skade. Han kører i sin lille Vogn, som Pigen trækker, igiennem Byen, og kaster Kysse til alle Sider, og siger Da Da (Goddag) til Alle, der mø-

de ham. Vi fandt ham for nogle Dage siden i Gaarden, hvor han neiede og gjorde Complimenter for alle Høns og Ænder, og sagde sit Da Da meget omhyggelig til hver Høne, meget ivrig for ikke at støde nogen af de sidste ved at forglemme dem. Saaledes danner
5 han sig for det tilkommende Selskab og for Høflighed, medens hans Fader arbejder sig saadan ind i sit lille Sorøeiske Liv, at han snart bliver en Art af Jean Paulsk Qvintus Fixlein, der seer hvert Græsstraae giennem et mikroskopisk Glas, og tillægger det en forholdsmaessig Vigtighed. — Jeg skriver Dem slige Ubetydeligheder,
10 fordi De saa ofte har viist, at De har et Hierte derfor, til Enhver anden vilde jeg tage det i Betænkning. — Af de saakaldte Sorøeiske Blandinger, hvori jeg ogsaa foruden Talen som De kiender har skrevet en Afhandling, skal jeg paa Løverdags sende Dem et Exemplar. Det vrimler for Resten af Trykfeil, saa Molbech og andre
15 Sproggrandskere heri kunde finde Stof til Recensioner, der kunde fylde tykke Bøger. — Hvis man ikke kunde skrive lange Afhandlinger, saa vilde min Velynder Molbech snart vise Verden at han var en Tosse, men nu holder han sig, da Ingen kan læse hans Afhandlinger, og hans Perioder til Ende, saa kan man heller ikke
20 med Sikkerhed dømme derom. Og saaledes holder han Publicum i en evig Uvished, og Ingen kan med Sikkerhed sige, at han er et Tossehoved, men det staaer bestandig hen in suspenso. — Tilgiv, at jeg kom til at omtale ham her, det var egentlig mod min Villie.
— Tusind Hilsener til Fru Oehlenschläger, og til Deres hele Familie.
25 lie. Renna hilser venligst.

Deres til Døden tro

I C Hauch.

1245. *Fra Heinrich Brockhaus.*

Leipzig, 24. Sept. 1831.

Sr. Wohlgeb. Herrn Professor Oehlenschläger in Kopenhagen.

Unsere Briefe haben sich gekreuzt, verehrter Herr Professor, und da jetzt die Morgenländischen Dichtungen ausgedruckt sind, so beeile ich mich Ihnen die letzten Aushängebogen sowie Berechnung über das Honorar zu senden. Das Specielle über dieses letztere finden Sie umstehend, und es kommt Ihnen also noch Rg 232., 12 Gr. Sächs. gut. Da ich hier keinen Wechsel auf Kopenhagen kaufen kann, die Berechnung per Hamburg weitläufig ist, so bitte ich in der Anlage Herrn Deichmann Ihnen obige Summe für meine Rechnung zu entrichten, was ohne Zweifel gleich geschehen wird, da ich mich zur sofortigen Wiedererstattung an seinen hiesigen Commisionnair erbiete. Auch Prof. Thiele, für den ich zum Behufe seines Thorwaldsen, über den wir uns geeinigt, hier Papier kaufe, wird mir zu zahlen haben, aber ich kann ihm erst in 8 Tagen Berechnung zustellen und mag ihn daher noch nicht incommodiren.

Möchten Sie mit Druck, Papier und Correctheit recht zufrieden sein! Es wird noch ein Umschlag gedruckt und beide Bändchen werden in einigen Wochen ausgegeben. Ich sende Ihnen die Freiex, seiner Zeit durch Reitzel, behalte aber von den 6 Ex. auf Velinpap., die ich für Sie gedruckt, 2 Ex. für den Prinzen Johann u. Tieck hier und erwarte dazu Briefe von Ihnen. In den Blättern für lit. Unterhaltung habe ich den ersten Akt der Fischerstochter als Probe abdrucken lassen u. hoffe dadurch am besten die Aufmerksamkeit des Publikums auf die Dichtungen zu richten. In einer der nächsten Lieferungen dieser Zeitschrift wird auch ein Aufsatz über Sie, den ich in dem Foreign review fand, bearbeitet mitgetheilt, was Ihnen nur angenehm sein kann. Mit Ihrer Erlaubnis sende ich Ihnen die Bl. monatlich durch Einschluss von

Reitzel, damit Sie mit grösserer Bequemlichkeit darin blättern können und sich durch dieselben bisweilen an Leipzig erinnern lassen. Durch Reitzel werden Sie die Urania u. ein humoristisches Taschenbuch ohne Titel bereits empfangen haben, und dieser 5 Tage sind auch 4 Ex. Ihres Portraits in Quarto für Sie durch ihn abgegangen.

Ich hoffe gelegentlich durch einige Zeilen erfreut zu werden, bitte Sie mich den Ihrigen bestens zu empfehlen und grüsse Sie auf das Freundschaftlichste

10

F. A. Brockhaus

Ich bitte Sie um Abgabe des Couverts an Ottilie.

Br.

Berechnung.

Honorar für Ihre Morgenländischen Dichtungen, 2 Theile:		
15	Erster Theil — 317 Seiten, zweiter Theil 241 S. = 558 Seiten	
	= 35 Bogen in Octav, à Bog. 2. Louisdor = 70 Louisdor zu	
	5 12 Gr. oder 110 o/o	
	S ä c h s .	385,, — ,,
In verschiedenen Raten zahlte ich an Ihre		
20	Tochter	150,, — ,,
	Portoauslagen für Ihren Koffer	2,, 12,,
		<u>152,, 12,,</u>
	Beträgt Ihr Guthaben Sächs.	232,, 12,,

1247. Til Direktionen for Det kgl. Teater.

Kjøbenhavn den 8de November 1831.

Jeg giver mig herved den Ære at indsende mit dramatiske Eventyr Rübezahl til den kongelige Theaterdirection, med Ønske om, at det maa blive antaget til Opførelse. Herr Dr: Ryge og Herr Nielsen, som kiende Stykket, have forsikkret mig, at det vil fornøie dem at spille Hovedrollerne deri. Den Smule Musik der behøves, vil det være let at finde allerede componeret Musik til; og jeg kan da let indrette Versene derefter. Nye Dekorationer behøves ikke. Naar da Rollerne bleve strax afskrevne (: og bedst var det vel, at Publicum i Forveien ikke kiendte Stykket) saa vilde der intet være i Veien for, at det snart kunde blive opført.

Allerærbødigst

A. Oehlschläger.

1248. Fra Johannes Wilstrup. Kjøbenhavn d: 14de November 1831. 15

»Naar Hjertet taler, spørges ei om kunstig Veltalenheds Blomster
—«

»Hvis Fødselsdag er det idag? Hans, Du skylder saa mange af dine interessanteste Timer i Livet! Gjerne vilde Du, i denne glædelige Anledning, sende ham Noget der, i Tidens Løb, venlig kunde erindre: baade om denne Dag og tillige om den Person der sendte Erindringen. Hvad kan, hvad tør Du saaledes sende Ham, at ei din gode Villie skal mistydes? Hvad kan blot noget interessere Ham af de Ubetydeligheder, hvorover du kan disponere?«

25

Saaledes raisonnerede jeg imorges frem og tilbage, indtil det randt mig i Hu: at De, Hr. Professor! med Velbehag dvælede ved

Beskuelsen af flere Kobbere, den Dag i Sommer De viiste mig og min Familie den Ære at besøge os. Kobberne efter Rafael interesserede Dem dog meest?!

Jeg er saa heldig at være i Besiddelse af to Exemplarer af en raelisk Madonna, smukt stukket i Kobber af den berømte Desnoyers. Und mig den Glæde at modtage dette Billede! Det følger hermed. Saavidt jeg erindrer, er der i Professorens Studereværelse en ledig Plads paa Væggen. Naar De da engang imellem med Velbehag seer paa Billedet, da — det er jeg egoistisk nok til at troe —
 10 da vil De ogsaa med samme Følelse tænke paa ham der sendte Dem det! Ham, der blandt de Flere han høiagter og elsker, dog først og sidst med sin hele Taknemmeligheds Følelse dvæler saa gjerne — ja saa gjerne ved Navnet Oehlenschläger!!! Navnet paa den Mand der — som Tegnér, hiin Festdag paa Bellevue, saa rig-
 15 tig sagde — er Nordens Ære!

Hr. Professoren modtage venligst min og Mines hjertelige Lykønskning i Anledning af een for Dem, og deres mange, oprigtige Venner, saa glædelige Dag! Gud lade os beholde Dem længe! længe! Ingen skal det glæde mere end

20

Deres
 taknemmeligste og
 ærbødigste
 J. Wilstrup.

1253. *Til Heinrich Brockhaus.*

Copenhagen d: 20 Dec. 1831.

Mein bester Brockhaus!

25 Gestern bekam ich die sechs Exemplare meiner morgenländischen Dichtungen, und danke Ihnen jetzt herzlich für alles Gute; für das Geld, und für Urania, und das ähnliche gute Bildniss, und

für die Mittheilung der englischen Recension in den litterarischen Unterhaltungsblättern etc: etc: etc:

Jezt bitte ich Ihnen noch die Freundschaft zu haben, das Exemplar an seine königliche Hohheit den Prinzen Johan von mir zu schicken; hübsch eingebunden. Ich habe Ihnen nicht schreiben können weil ja die Briefe durchgestochen werden, und ich [c : es] ziemt sich nicht, dass ich ihm einen durchgestochenen Brief sende. Vielleicht haben Sie die Güte ihm in einem Paar Zeilen zu sagen, dass Sie versprochen haben, mein Commissionair zu seyn. 10

Auch Tieck sollte ein Exemplar haben.

Otilie befindet sich gut, und ist bei uns wohlvergnügt, sie schreibt selbst heute. Grüßen Sie ihre liebe Frau, ihren Bruder und seine Frau vielmahls, herzlich!

Ich erwarte bald eine Recension von den morg: Dichtungen in ihrem Blatte zu sehen. In der Börsenhalle hat eine recht hübsche Erwähnung gestanden. Leben Sie wohl bester Brockhaus. Lotte grüsst herzlich.

Ihr treuer Freund

A. Oehlenschläger. 20

1254 Til C. Hauch.

d. 14 Jan. 1832.

Bedste Hauch!

Nu trænger jeg til Vennehjelp — og jeg anseer det for en Styrelse af Himlen, at Lotte netop i denne Tid selv fik isinde at tage ud til Dem og Deres ædle Hustru — thi jeg veed intet bedre Sted, hvor hun i sin nuværende Tilstand kunde komme. 25

Det Rygte som De formodentlig har hørt — er grundet. Hun

har forelsket sig i Skuespiller Phister; han i hende; og nu ønske de intet videre, end at jeg skal bifalde Partiet og saa lade Lotte blive Actrise, saa er alting godt. — At jeg ikke deler de plumpe For- domme mod Standen, som Philisterne havde, har jeg mit hele Liv
5 igennem beviist, men at jeg holder det for en stor Ulykke, hvis Lotte blev Skuespillerinde det kan De begribe. Hendes letsindige flygtige hæftige Character vilde sætte hende meget ifare paa dette Sted — og til at blive en stor Kunstnerinde mangler hun Skønhed, den første Ungdom, en dyb høj Følelse og den egentlige
10 Kunstnernatur. Hendes Talenter og gode Egenskaber ere for en huuslig Kreds, ikke for Skuepladsen.

Og nu Herr Phister! som for kort siden var et meget udsvævende Menneske. Han skal rigtignok have forbedret sig, men kan jeg stole paa denne Forbedring? — Jeg giver aldrig mit Minde dertil, og
15 Lotte kommer ikke til Theatret, saalænge jeg lever.

Men nu kan De vel begribe at der er en stor Ulykke paa Færde, og at saavel jeg som min Kone ere haarde og grusomme Forældre.

Jeg vil ingen Forekastelser gjøre Lotte, jeg har Medlidenhed med hendes Lidenskab og Overbærelse med hendes Hæftighed.
20 Men jeg maa gjøre alt hvad jeg kan for at redde hende.

Mit Haab staaer nu ogsaa til Dem og Deres Renna! Hun er forresten rolig, og hos Dem vil hun vist være ret elskværdig. Ottilia som følger hende, er den excellenteste Pige der er til — fornuftig, billig — og indseer alle Lottes Daarligheder.

25 For Guds Skyld holder nu ikke med hende, saa bliver ondt værre. Deres gode kloge Renna vil vist vide at forbinde Venindens Godhed med Viisdom og Forsigtighed.

Hun maa ikke vide, at jeg har skrevet Dem til — det er meget bedre at hun ikke veed det.

30 Lev vel, kære Hauch! Tak for at De tager sig af mig — hvor-

om jeg ikke tvivler; og lad mig snart høre fra Dem. Lotte og Ottilia komme paa Tirsdag.

Apropos! I Aftes udhyssedes Heibergs nye Lystspil Magt og List meget stærkt. Stykket har ellers nogle gode Scener, men den moralske Tendens deri er skiæv, som altid hos H; og det gaaer saa vidt at det virkelig tilsidst har noget Oprørende. En Stedfader staar som et reent Beest, og en Steddatter forsvarer Løgnen meget rhetorisk og lyver i eet Væk af lutter Fornuft. Heiberg har ellers ved Gud Talent for Skuepladsen, det er Skade, at Hie|r|tet ikke sidder ham paa det rette Sted. 10

Jeg seer helst at De ikke taler om dette til andre som en Efterretning fra mig, det kunde misforstaaes, som om det var Skadefrohed, hvilket det ved Gud ikke er.

Ogsaa Sagen med Lotte beder jeg Dem om at fortie saa meget som muligt. 15

Deres trofaste Ven
A. Ohlenschläger.

NB. De kan nok begribe, at jeg i denne Tid er meget bedrøvet og nedslaaet; men jeg trøster mig med at arbejde, og stole paa Guds Forsyn. 20

Gud veed, jeg elsker min Datter, meer end hun selv veed.

For Guds Skyld hindre al Correspondance fra Lotte til Byen, undtagen under Couvert til hendes Forældre. Det er af yderste Vigtighed at hun ingen Brevvexling fører med Phister.

1255. Fra C. Hauch.

[Sorøe. Efter 14/1 1832]

Min inderlig elskede Oehlenschläger.

Jeg sender Dem kun to Ord, for at bevidne Dem hvor usigelig
kiært det skal være os at see Deres Datter hos os. Vi ere begge in-
5 derlig bedrøvede over den Vending Alt har taget, og jeg finder
hvad De derom siger saa fuldkommen sandt, at det forekommer
mig som det var skrevet ud af mit eget Hierte. Alt i Kiøbenhavn
sidste Gang da De talte med mig om Phister hørte jeg om ham fle-
re Ting, som ikke behagede mig; og uden at jeg troede mig beføiet
10 med Hensyn paa blotte Rygter at sige noget til Dem om ham, er-
farede jeg dog kun med et beklemt Hierte, at han kom i Deres
Huus. At De ingen Fordomme har imod hans Stand har De ofte
viist, og det vilde og kun lidt stemme med Deres humane Aand,
men Hr Phister er ingen Mand for Deres Lotte, og Theaterlivet er
15 det af Alt, der mindst fordeelagtig maa virke paa hendes levende
elskværdige, men flygtige Natur. Paa det Sidste bygger jeg især
mit Haab. Lotte er som et elskværdigt Barn, og har ogsaa dettes
mindre gode Egenskaber; hun begiærer heftigt, men hendes Flyg-
tighed tillader hende ikke længe at ønske det Samme. Dog Alt
20 dette veed De selv, og kan see bedre, end jeg. Jeg siger det kun for
at overbevise Dem om, at hun hos os mindst af Alle kan vente No-
gen Bestyrkelse i sine Ønsker, og selv om vor Overbevisning i den-
ne Henseende var mindre fast, saa vilde Deres blotte Ønsker heri
være en Lov for os. Jeg kan ikke sige Dem hvormeget jeg deeltager
25 i deres Sorg, og bedrøver mig ved Deres Smerte. Hils ogsaa vor tro
Veninde Fru Oehlenschläger tusinde Gange fra os.

Det Vanskeligste at opfylde af hvad De ønsker er Tilbagehol-
delsen af Lottes Breve. Jeg skal gjøre Alt i denne Henseende, men
kan dog kun gaae til en vis Grændse, da al Indiscretion med Hen-
30 syn paa Andre naturligviis ikke kan rinde os i Tanke, og da vi for

at være sikre dog maatte befale vore Tienstefolk at give os Brevene. Imidlertid haaber jeg, at ogsaa dette kan lade sig arrangere.

Renna, der er Lotte saa inderlig hengiven, er ganske af de samme Tanker som De og jeg, og vil sikkert opbyde Alt hvad Venskab kan indgive hende, for at bestemme Lotte til at blive fornuftig. Gud vende Alt til det Bedste. Baade Lotte og hendes fortreffelige Veninde glæde vi os saa inderlig til at see. Gid de kun ikke altfor meget maae føle Savnet ved at omblytte Oehlsenschlägers Huus med vores stille Krejds.

Til Døden Deres trofaste 10

Ven

I C Hauch.

1256. *Til Christen Thorkildsen.*

Kjøbenhavn d: 20 Januar 1832

Kiæreste Thorkildsen!

I Nød skal man kiende Venner, og jeg er vis paa De svigter mig ikke i min Nød. Hør Sagen kort og godt. Min Datter Charlotte er en Pige, som De veed med et godt Hierte og med sieldne Anlæg, men fuld af Egensind og Phantasteri. I en urimelig ung Alder forlovede hun sig, mod mit Ønske, med den unge Hvidt. Tiden lærte at disse To aldeles ikke vare skabte for hinanden, at hans tungsindige prosaiske Natur ikke kunde sympathisere med hendes altfor flygtige poetiske, og for at forekomme et ulykkeligt Ægteskab fik jeg dem til at skilles ad, som gode Venner.

Men nu har en Skuespiller Phister forelsket sig i hende, og faaet hende til at elske sig igien. Denne Phister er en god Comiker, men han har for kort siden været et udsvævende Menneske, og havt et Barn med en Skuespillerinde, som døde. Barnet lever endnu.

Tænk Dem, med denne Herr Phister vil Lotte give sig, og havde endogsaa isinde at gaae til Theatret! Jeg deler ikke Philisternes crasse Fordomme mod Theatret, men vilde dog af al Magt sætte mig mod et Skridt, som vilde geraade Lotte og hendes Forældre
5 til Skam og Skade. Thi hun ere uagtet alle sine Talenter, ikke skikket til at være Skuespillerinde, og hendes Character passer aldeles ikke for dette Sted. Jeg har altsaa aldeles afslaaet at give mit Minde til denne Forbindelse, og forsikkert at Lotte ikke skulde komme paa Theatret saalænge mine Øine seer Solen.

10 Nu er jeg altsaa en haard grusom Fader, og min stakkels Christiane ingen bedre Moder, og vi have i nogle Uger havt et Helvede i Huset.

Nu har jeg faaet Lotte ud til Hauchs i Sorøe, hvor hun skal blive en 3 Ugers Tid, og hvor vi hindre al Brevvexling med Phi-
15 ster.

Men det forslaaer ikke, hun maae længer bort, paa en længere Tid, til denne urimelige Lidenskab er bortdunstet; hvilket den ganske vist vil naar man kun vinder Tid, thi Lotte er intet saadant dybt Gemyt, og det er i slige Ting mere Phantasien der driver
20 hende end Hiertet.

Vort eneste Haab er at faae hende et Aars Tid ud paa Landet til en ædel, kraftig, stille Familie, som er os venskabelig hengiven, og som Lotte selv elsker. Hvem kunde vi altsaa bedre vælge, kiæreste Thorkildsen end Dem og vores prøvede Oline, i hvem Lotte
25 vilde finde en anden Syster, og som vist paa den fornuftigste Maade vilde staae os bi.

I Huset hos mig tager jeg ikke Lotte for det første, thi vi maae redde vores gode lille Maria fra at fordærves af slige Exempler. Jeg troer vist at Lotte selv vælger Dem frem for alle andre; og nu
30 er altsaa min inderlige Bøn, om De vel paa et Aars Tid vilde tage

den stakkels forvildede Pige i Huset. Min Kone ønsker det overordentligt, og hun har selv i sinde at bringe Dem Lotte, og at aftale alt det Nødvendige mundtligt med Dem.

Lad mig altsaa med nogle Linier vide, og |o: om| jeg tør sende Dem hende, og om hendes Moder maae bringe Dem hende om en 5
4 Ugers Tid?

Christiane frygter ikke Veiret og Vinteren; tvertimod, det er en Reise efter hendes Sind.

Lev vel, min prøvede Ven! tag mig ikke min Dristighed ilde op, og lad mig snart høre fra Dem. 10

Deres Ven
A. Oehenschläger.

NB. Jeg haaber at hvad min Pung kan undvære for min Datter, dog vil være en Præst paa Landet til Fordeel, og at vi altsaa alle kunne være tiende dermed. Lotte tager jo naturligviis tiltakke med 15
et lille Værelse.

1257. *Fra Charlotte Oehenschläger.* Sorøe d: 5te Februarii 1832.

Jeg kan ikke være rolig, før jeg har forsøgt at vise mine Forældre, at enhver god Følelse ikke endnu er forsvunden af mit Hierte. Jeg vil ikke forsvare min Letsindighed, thi den har ladet mig glemme 20
meget, jeg vil ikke bebreide mine Forældre Deres Vrede; men jeg vil indstændig bede Dem endnu engang at beskue Sagen fra sin første Begyndelse som kiærlige Forældre, uden at gaa ud fra at Ondskab og Nederdrægtighed har lagt Spiren til min urigtige Fremgangsmaade. At jeg havde isinde at skrive til Phister, vidste 25
Du af min Samtale med ham Dagen før min Afreise; Moders

uskaansomme Behandling mod ham, kunde ogsaa kun bidrage til mere at befæste end tilintetgjøre enhver Følelse for ham, og det Forsæt at vise Verden, at han ikke var mit Offer uværdig. Jeg var overbevist om at det kun var Eders inderlige Ønske for min Lykke, der lod Eder modstride mig; og det bevidner jeg i dette Øieblik uden Lidenskab og med største Rolighed, hans Opførsel mod mig, har været ædel, og har givet mig Grund til at troe, at han kan gjøre mig lykkelig. Du vil vist selv finde det naturligt kiære Fader, naar Du betænker min ulykkelige heftige Caracteer, at jeg ikke ved kold Strænghed lod mig strax bøie, og paa den anden Side havde det dog været en mageløs Utroskab, dersom jeg strax af Moders Skiældsord imod ham, havde ladet mig overbevise om, at han er en Skurk. Jeg tilstaaer gjerne at det var Uret af mig, ikke strax at qvæle min Følelse i sin Opkomst, men det har Du jo selv med Din retfærdige Mildhed undskyldt det, og fundet det naturligt og begribeligt. O Gud jeg er saa inderlig sønderknust over at maatte overbevise mine Forældre om at jeg ikke er fordærvet, Gud give at I vilde troe det uden min Forsikkring, at mit Hierte er nær ved at briste ved Tanken om at jeg har græmmet mine elskede gode Forældre, som altid før have vist sig saa kiærlige imod mig. Jeg skønner med den inderligste Taknæmmelighed paa dit Løfte, at ville prøve en tidlang om hans Følelse er sand, jeg forlanger intet Bedre. Og nu tilsidst beder jeg Eder, dersom I endnu have en Følelse tilbage for mig, tilgiv min Trods, den er ved Gud ikke kommet af et ondt Hierte, men, ja Du veed nok selv hvoraf den er kommet naar Du med Overbærelse og Skaansel betragter min Opførsel. —

Hauchs ere som Engle imod mig. De ville ikke at jeg skal reise til Jylland, men at jeg derimod skal blive hos Dem, Deres Godhed er saa rørende, at jeg ikke kan taale at tale derom, thi den opløser

mig, de ere de Eneste som ikke forskyde mig i min Ulykke. Gud give mig nogensinde at kunne lønne Deres mageløse Godhed. De ere sande Venner, for de Andre, hvoraf Huset efter Moders Fortælling i denne Tid har vrimlet for at condolere og blæse til Ilden, giver jeg ikke meget, undskyld denne Yttring, men der er Flere 5 som istemme den; jeg vil ønske at Moder ikke maa komme til at fortryde sin mangesidige Fortroelighed. Jeg beder dig ikke at lade Moder læse dette Brev, thi hun kunde let mistyde det. Dig selv elskede Fader beder jeg ogsaa om Overbærelse med disse Linier, dersom de skulde forekomme Dig skrevne i en urigtig Tone, thi 10 jeg har ønsket at vise Dig min Kiærlighed og Fortrydelse deri, og troe ikke at det har været min Hensigt at forsvare min Opførelse, fordi jeg har nægtet den de uædleste og sletteste Bevæggrunde, som Moder i sine Breve saavel til mig som til Hauch og Renna, har villet give den. Jeg beder Dig hilse Moder fra mig og sige hen- 15 de, at jeg hvor haard hun er imod mig og Phister, dog ikke skal troe at enhver moderlig Følelse er uddøet for mig hos hende, og jeg haaber at der endnu kan komme en Tid, hvor det vil gjøre ondt at have udtalt sit Had til mig for Alle og Enhver; det er for mig et uopretteligt Onde; thi det er et siældent Tilfælde, at en 20 Moder paa en saadan Maade omtaler sit Barn. Lev vel kiære Fader, jeg haaber paa Din Tilladelse til at blive i Sorøe, thi jeg kan ikke nægte at jeg har en Rædsel for at blive aandelig begravet. Hils min kiære kiære Ottilie, hun har ogsaa vist sig som en Veninde, jeg skal aldrig glemme hende. 25

Din Lotte.

1258. *Til Bernh. v. Beskow.*

Kjøbenhavn d: 8 Feb. 1832.

Min elskede Broder!

Du kan ikke tro hvor inderligt Dit Brev har rørt og glædet mig. Jeg seer, at jeg i Dig har en sand og ædel Ven. Alt hvad jeg kan
5 ønske, gør Du for mig: Du sender mig Penge, Du skaffer mig
Penge, og Du ender Dit Brev med at byde mig Dit Broderskab!
Tak, kiæreste Beskow! vær vis paa at jeg dybt føler den Godhed og
det Venskab Du, ogsaa mange andre ædle Svenske, viser mig.
Maatte jeg kun ret være istand til at udtrykke min Taknemlighed!
10 For at der dog skal være en Modsætning i Sverrig til saamange
Velyndere og hielpssomme Venner, har Skiæbnen ogsaa sendt mig
en Herr Bruzelius imøde.

I mange Aar har jeg laboreret med denne Herre og paa for-
skiaellige Maader søgt at komme, i det mindste til Noget af mit;
15 endogsaa i Somner ved at give Bonnier en Boghandler, det i
Commission. Men nu da jeg hører han nægtede Gielden ligetil
Kniven kom ham paa Struben, og da det bliver mig muligt at faae
noget Mere end jeg ellers haabede, vil jeg paa ingen Maade vide
noget af Forlig. Brevet til Herr P. Jerving følger indlagt, som Du
20 ønskede det.

Bruzelius har i denne Tid bombarderet mig med Breve, men
jeg har intet at svare en Mand, der har viist mig saa stor Ringeagt
og forholdt mig min lovlige Eiendom, indtil den ved Lov og Dom
bliver ham fravristet.

25 Jeg beder Dig derfor have den Godhed at drive paa Sagen. Jeg
giver Dig i dette Brev Fuldmagt til paa mine Vegne at modtage
Pengene; som Du nok er saa god snarest muligt at sende mig.

Nu der 3de Deel af Tragødierne færdig, som jeg sender Dig Dine
10 Expl. af saasart jeg kan.

Tak fordi Du vil snart lade Hakon Jarl spille. Hils Din elskværdige Hustru mange Gange

fra Eders trofaste og
taknemmelige Ven
A. Oehlenschläger.

5

NB: Min Hustru har endnu vedlagt medfølgende Efterretning for at forklare, hvorledes hun var kommen til at bede Bonnier om en Tieneste, som vi nu ikke behøve, og hvorved vi vilde tabt meget, baade i Afdrag og Procenter.

Farvel! Farvel! Glem ikke at besøge os til Sommer, som Du love- 10
de!

1260. Fra C. Hauch.

Den 11 Feb 1832

Min ædle Ven.

Tilgiv, at jeg har ladet saamange Dage hengaae uden at svare paa deres kiærlige fortreffelige Brev. Den inderlige Veemod og 15
sande faderlige Følelse for Deres ulykkelige Charlotte, der lyser frem af dette Brev, og af Alt hvad De og Fru Oehlenschläger skriver i denne Anledning, kan sikkert ikke tilsidst være uden Frugter. Den formindskede Heftighed, som den større Eftergiven-
hed fra Deres Side har vakt, vil sikkert gjøre sin Virkning. Der er 20
opstaaet en større Rolighed, og forbunden dermed en sindigere Adfærd hos Lotte, saa hun nu er langt billigere, og bedre at komme til Rette med end før. Gud veed om hun dog ikke nu fortryder meget, som hun just ikke saa lige vil tilstaae. Saameget er vist, at
der i de sidste Par Dage har viist sig en Følelse for Dem og for hen- 25
des Moder, der forhen aldrig fik Leilighed at komme frem. Et

Brev fra Fru Oehlenschläger har i Dag smeltet hende i Taarer, jeg veed for Resten ei hvad det indeholder, men hun begynder dog nu at indsee hvilken dyb inderlig Kiærlighed, der ligger i hendes Forældres Adfærd, imod hende, og hvor utilladeligt og forvoent
 5 hun har leget med de helligste Forhold. Om denne Følelse vil være bestandig veed jeg ikke, men at den engang er vakt, synes jeg dog vi kunne glæde os over. — Mod os er hun saa mild og tam, at vi ikke kiende hende igien, og man skulde ikke tro, at hun var det samme Menneske, som tilforn. — Disse Efterretninger har jeg ei
 10 villet tilbageholde for Dem, min Ven, da de, uagtet man Intet bestemt kan sige om Fremtiden, dog noget maaskee kunne trøste Dem og den fortreffelige Fru Oehlenschläger. Et Aar er en lang Tid, hvori det vel er muligt at komme til Besindelse. — Jeg takker Dem Begge meget for at Lotte maa blive hos os; at hun kan finde
 15 sig i vort høist tilbagetrukne og stille Liv synes mig og giver meget Haab. Kun maa Ph. ei komme herud, da vilde vel Alt igien gaae galt. — At tillade en Correspondance synes mig dog rigtigt, det skulde undre mig, om Ph. tilsidst havde saameget at sige, og naar han endelig har udtalt sig, og udtømt al sin Spas for hende, saa vil
 20 hun maaskee dog mærke, at der ei boer saameget i ham, som hun troer. Den Ting at skulle nødtvungen udfylde sine Breve, uagtet man mangler Stof vil maaskee ikke gjøre Correspondancen saa underholdende, som de Begge først troede; med et Ord, naar Dæmningen tages bort, rinder Strøm|mmen| ofte mindre stridig det
 25 kunde maaskee |ogsaa| vise sig her. — Mange Hilsener fra Ren-na og mig til Dem, den fortreffelige Fru Oehlenschläger og vores kiære Ottilie. — Til Døden Deres

hengivne Ven

I. C. Hauch.

1262. Til C. Hauch.

Khavn. d. 28 Feb. 1832.

Min elskede Hauch!

Jeg kan ikke sige Dem, hvor Deres Godhed og Venskab rører mig. Gud hjælper mig dog altid, naar jeg er i Nød. Havde jeg ikke havt Dem, hvad skulde jeg da i de værste Dage have foretaget mig med Lotte? Og siden — Thorkildsen er vel ogsaa en prøvet Ven, men det er dog meget bedre at hun er hos Dem. Men det maa ogsaa for hende være med den udtrykkelige Betingelse, at hun i et Aar ikke seer Phister. Experimentet gaaer jo netop ud paa at prøve, om den indbildte hæftige Kiærlighed kan vedligeholdes af sig selv, uden at der lægges Tønder til, altsaa er Skilsmissen aldeles nødvendig til Prøven. Har hendes Lidenskab til ham, uagtet Savnet, da holdet sig saalænge — og hun endelig vil have ham, saa lad hende gjøre hvad hun vil, og tage hvad der følger paa. Men dette sidste faderlige Bud haaber jeg dog ikke hun er saa uchristelig og føleløs at være ulydig. Kommer han igen derud, og giver hun atter Anledning til afskyelige Rygter, saa — kan jeg aldrig mere see hende for mine Øine! Men heller ikke i Deres Huus maa hun modtage hans Besøg.

Fortsætter hun derimod et sædeligt og stille Liv hos Dem, saa skal der intet mangle hvad Billighed og Tarvelighed forlanger, men Ødselheden bliver ikke mere tilfredsstillende; og den værner hun sig vel desuden fra i Deres beskedne ordentlige Huus. Et Instrument skal hun ogsaa faae derud. Hvad denne Opræden i et Declamatorium offentlig for Penge angaaer, saa synes mig heller ikke derom. Noget andet havde det været i et Privat-selskab mellem Venner.

Hvad De skriver om Deres dyrebare Rennæ foruroliger mig, dog det har med Guds Hielp ingen Nød. Porterens skal som snarest blive besørget. Men nu et Ord mellem os, bedste Hauch! Rig-

tignok frygter jeg for stærke Modsigelser og Vægringer af Deres mageløse Uegennyttighed og Ædelmod — men — alles mit Massen! — De har ikke noget tilovers, og De maa endelig tillade mig — ikke at betale noget for Lotte, men i det mindste at bestride
5 de Udgifter som hun foraarsager Dem. Jeg vilde ikke have hende ringere hos Thorkildsen end for 200rd i eet Aar — dersom De nu nøiedes med 150rd saa vandt jeg jo — foruden alt det andet — endnu 50rd!

Bliv ikke vred, min bedste Ven, for dette billige og naturlige
10 Forslag. Var De riig, saa vilde jeg ikke betænke mig paa at modtage den Velgierning af Dem, at have Lotte ganske for intet; men da det modsatte finder Sted, saa kan De jo heller ikke med Rette vægre Dem ved, at jeg selv vil betale, hvad min Datter koster. Det er jo aldeles i sin Orden.

15 Maria var uartig i nogle Dage, det vil sige, hun havde faaet den fixe Idee ikke at vilde staa op om Morgenen for at gaae i Skole. Forresten læste hun hver Aften flittig paa sine Lectier, kunde dem, og Jfr. Bierfreund var vel fornøiet med hende. Vi fik hende ind til Ørsteds (Etatsraadens) i otte Dage, hvor hun var meget artig, lærte at staae op, er nu kommen hjem, og stod i Morges meget ordentlig op og gik i Skole. — Paa disse sære Griller nær, der undertiden kommer over hende, og vel ikke ganske er frie fra lidt
20 Orm i Maven — er jeg meget vel tilfreds med hende.

Jeg har da for mine Synders Skyld maattet holde en latinsk Tale
25 i denne Tid, og gaaet med Kiæden om Halsen. Nu arbeide vi paa Rübzahl, jeg lægger Text under gam|me|l Musik af Cora og Orpheus. Det morer mig at have disse Nodebøger i Haanden og at skrive i dem, som bleve brugte da min Moder var en ung Pige og min Fader et ungt Menneske, og saae disse Stykker med Beun-
30 dring. Jeg har foræret Portrættet og Busten til den fattige Berg-

gren, det skulde glæde mig om hans Musik nogenlunde maatte behage. Hans hele Haab staar til denne Indtægt; jeg faaer ikke en Skilling og risikerer at Stykket med en forfeilet Musik ingen Lykke gjør. Nogle rose det dog, og han har en stor Hob Venner mellem Studenterne. Lev nu vel, min elskede Ven! Hils Deres fortræffelige Kone og min ikke saa fortræffelige Datter. 5

Deres trofaste

A. Oehlenschläger.

1266. Til Direktionen for Det kgl. Teater. Kiøbenhavn d: 21 Marts. 1832.

Jeg giver mig herved den ærbødige Frihed at spørge den kongelige Theaterdirection, hvorledes Honoraret bliver bestemt for mit dramatiske Eventyr Rübezahl, der nu snart skal opføres. Aldeles en Aften vil det vel ikke udfylde, uden en Ballet eller et andet lidet Stykke til; men da Herr Professor Heiberg har faaet sit Kiøge-Huuskors betalt som et Stykke der udfylder en heel Aften, saa viser maaskee Directionen mig den samme Godhed. Jeg har lidt mange Tab ved Theatret i de senere Tider; tvende af de forrige Theatercensorer til Opførelse antagne Syngespil: Portrættet og Busten og Overilelsen, faaer jeg slet intet for, skjøndt det første dog nu skal spilles. Forresten dersom min Rübezahl bliver honoreret med det dobbelte af hvad jeg fik for Oversættelsen af Hans Sachs, nemlig 400 Rblr, saa er jeg vel tilfreds. 15 20

Allerærbødigst

A. Oehlenschläger.

1268. * *Fra Teaterdirektionen.*

d: 24 Marts 1832.

I Hr. Professorens Skrivelse til Directionen af 21 Marts andrager De paa, at tilstaaes et Honorar af 400^r for Deres dramatiske Eventyr Rübezahl, uagtet dette 3 Acts Stykke ei kan udfylde en Aftens
5 Forestilling, paa Grund af at De har lidt Tab ved at tvende, af foregaaende Theater Censorer antagne Syngespil af Dem: Billedet og Büsten og Overilelsen, ikke ere blevne Dem betalte; samt at Professor Heiberg har faaet sin Vaudeville »Kiøge Huuskors« betalt som et Stykke, der udfylder en heel Aften. Herpaa
10 undlader Directionen ei at svare: at hvad den sidste Paastand angaar, er Professoren urigtigt underrettet; da Directionen (og det kun som en særdeles Undtagelse for dette ene Tilfælde) bevilgede Prof. Heiberg 1/5 af de 1ste fem Afteners Indtægt af Kiøge Huuskors, i Forening med et andet originalt Skuespil »Sprog-
15 læreren«, hvilket vel ei dengang blev opført; men hvorfor Prof. Heiberg ikke har faaet, eller faaer andet Honorar, end det allerede paa bemeldte Maade oppebaarne. Hvad de af H^r Professoren anførte Syngespil »Billedet og Büsten« og »Overilelsen« angaar, (af hvilke det sidste er Directionens Medlemmer aldeles ubekiendt)
20 da maa den bemærke, deels at disse Stykkers Antagelse af foregaaende Censorer (i Følge en Kongl. allernaadigst Resolution) ikke medfører noget Slags Forpligtelse, enten til at opføre eller honorere dem, i Fald deres Opførelse ei findes stemmende med Theatrets Fordeel; deels, at overhovedet Antagelsen af Texten
25 til et Syngespil uden Musik, i sig selv er uden videre Følge, inden en brugelig Composition til Texten leveres. Directionen hvem det er bekiendt at Hr. Professoren har overladt H^r Berggreen Deres Syngespil »Billedet og Büsten« til fri Disposition, har ikke fundet Anledning til at antage Hr. Berggreens Composition til dette
30 Stykke paa andet Maade, end at han, i Fald Stykket ikke gaar 5

Forestillinger igiennem, resignere paa ethvert Honorar. Men i modsat Tilfælde har Directionen tilstaaet ham den sædvanlige 1/5 af disse 5 første Forestillinger, overladende det til H^r Berggreen i saa Fald at afgjøre med H^r Professoren, som Forfatter af Stykkets Text om hvorledes Honoraret imellem begge bliver at dele. 5

Directionen maa endnu tilføie, at den ikke, for Følgens Skyld, seer sig i Stand til at tilstaae H^r Professoren et større Honorar for 3 Actsstykket Rübezah! end det hidtil vedtagne for Stykker af denne Størrelse, nemlig 300 Rblr; men at den, i Betragtning af at H^r Professoren ved flere Leiligheder har viist Theatret velvillige Tienester, saavelsom i Betragtning af Deres erkjendte betydende Fortienester af Skuepladsen, vil tilføie en extraordinair Gotgiørelse af 100 Rbdl. En Anviisning paa Udbetalingen af den samlede Sum af 400 Rbdl. vil i disse Dage blive udstedt til Kammerraad og Kasserer Printzlau. 15

Holstein.

Molbeck.

Kirstein.

1269. *Fra Carl Gustav v. Brinkman.* Stockholm den 25. Mars 1832.

Utan allt slags titlar och fåfångans prydnader, som äro så djupt under Oehenschlägers medfödda värdigheter, skrifver jag ärligt och enkelt till den ädle Vännan, som sjelf med så förekommande godhet uppmuntrat mig dertill. Så begagnar jag äfven, enligt Er egen önskan, vårt gemensamma språk; ty den lilla skillnaden emellan Danska och Svenska, er ej stort mera betydande än den var emellan några Grekiska mundarter. Också predikar jag jemte, att Er ursprungliga egendom likaledes tillhör oss. Ty blott igenom en tillfällighet har det händt, att I, eller vi längre bibehållit ett särskilt ord ur det gamla språket, som fordom varit 20

gemensamt, och då vore det löjligt, om vi heldre ville låna ett sådant ur Franskan, än åter upptaga ur Danskan det infödda, blott för någon tid utflyttade ordet. Det samma synes mig äfven böra gälla om sådana ord, som I ganska språkriktigt bildat efter
5 Tyskan, som lidenskap för det odrägliga passion, som stöter hvarje Nordiskt öra, och som likväl ännu vanställer våra vers och vår prosa. Wallin har likvist på min tillstyrkan redan upptagit lidenskap, och jag hoppas, att det snart skall få medborgare-rättighet. Lidelse är äfven ett godt ord för passion, och bör bi-
10 behållas, men passar dock bättre för den passiva än den aktive bemärkelsen.

Betänkligare skulle jag finna, att lika med den nyare Danskan, efterbilda några sådana Tyska ord, hvilkas rot ej mere uppfinnas i Svenskan, såsom »hyppig« — det tyska häufig; »begei-
15 string« ehuru vi, ty värr, ej äga något motsvarande. Ty så snart slägtskapen ej genast igenkännes, låter ett sådant ord alltid litet främmande för det skandinaviska örat.

Deremot har man hos oss länge, ända till löjlighet varit rädd för återupplifvandet af »Calmarska Unionen«, och heldre ansett
20 Franskan för vår naturliga bundsförvandt, än vår samsyster Danskan. Ännu i denna stund är ordet »vä n i n a« en stötesten för våra renläriga, som påstå, att det är alldeles onödigt, när ordet vän kan nyttjas för begge könen. Men detta medgifver jag så mycket mindre, som begrepps-skillnaden emellan begge orden är
25 ganska väsendtelig. När Klopstock säger: »Heil dir, wenn dir das Glück, was es so selten that, eine denkende Freundin giebt!« — så menar han dermed något helt annat än »einen denkenden Freund.« En sådan äga vi ofta, medan vi sakna den förra. Och hvarföre skola vi blott med detta ord göra ett
30 undantag, när vi dageligen nyttja: Furstinna, grefvinna,

prestinna och dylika, dem jag åtminstone snarare kan undvara än en tänkande väninna. Också hafva vi nyare och nyaste författare ej dragit i betänkande, att på Danska älska och värda en väninna, och för att göra behöfligheten af detta ord påtaglig, har jag sagt, uti en liten afskeds-sång till vår gemensamma 5 väninna Grefvinnan De Geer:

»Din skald med tårar saknar än
i dig sin vishets hemgudinna,
hos hvilken snillet fann en vän,
och hjertat mer — en öm väninna«. 10

Det är i sanning oförsvärligt, att vi så länge vårdslösat vårt sköna, rika, för dikten och känslan så böjliga språk. Vore vår Svenska Akademi hvad den borde vara, så skulle mycket kunna uträttas; men olyckligtvis ger den en hederstitel och vissa företrädesrättigheter, och således uppfylles den ofta till hälften med förnä- 15 ma ledamöter, som åtminstone ej hafva tid, att allvarsamt sysselsätta sig med språket. Hade naturen blott gifvit mig litet mera snille, och hade jag litet förr hunnit grundeligen lära mitt modersmål, sedan jag ifrån barndommen lefvat, tänkt, skrivit och talt med idel utlänningar, så hade jag ej varit oduglig hvarken 20 som Svensk språkforskare, eller författare. Ty jag smickrar mig, att åtminstone vet a litet mer än några af mina vittra medbröder, emedan jag blifvit uppfostrad i en allvarsammare skola, och under en tid, då man ännu lärde plantera skog för framtiden, i stället att man nu finner både roligare och bekvämare, att blott 25 uppamma blomsterlökar i små fönsterkrukor, för att så snart som möjligt få njuta lukten af ofruktbara snillesrosor. —

Att det emedlertid ser klen ut med mitt så kallade snille, kan

jag ej bättre bevisa än genom närlagda små-dikter, hvilka ej såsom en skänk, utan endast såsom en undersätelig hyllning nedläggas för den stora Sångare-kungen. De innehålla blott, hvad deras titel uttrycker: »tankar, försinligade genom en bild«, — som så
5 många af de lyckligaste uti den Grekiska Anthologien, lika som i dylika smådikter hos Göthe och Schiller. Som lärodikten i allmänhet, i synnerhet genom den långsläpiga Alexandrin, blifvit ledsam, och kommit i vanrykte, har jag alltid trott, att den blott genom förkortning skulle kunna åter upphjelpas, och genom ett
10 mindre utvattnadt diktspråk. I ett större skaldestycke, som jag kallat: »Snilletts värld«, har jag sökt förekomma samma ledsnad och långtrådighet genom en lyrisk behandling af ämnet. Ännu lyckligare har Tegnér förädlat lärodikten till en verkligt episk framställning uti »Nattvardsbarnen«.

15 Men i alla fall nödgas jag bönfälla om Er skonsamhet för dessa försök, som blott antyda hvad en bättre skald i samma väg skulle kunna åstadkomma.

Jag smickrar mig väl, att Ni ej skall finna dem alldeles tomma, och att Ni hos författaren, måhända, igenkänner en
20 tänkare, som med uppmärksamhet genomvandrat snilletts värld, och om jag så får säga: genomlevvat dess äldre och nyare hvälfningar; derigenom äfven ökat sina begrepp, och erhållit en viss öfning, att ledigare utveckla dem. Men en sådan i mitt anletes svett förvärfvad egendom, är ju blott en nödtorftig ersättning för
25 bristen af medfödda rikedomar och Oehlschlägerska faddergåfvor. Nog vet jag hur det sanna snillet bör se ut, och just därför kan ingen egenkärlekens synvilla låta mig uti det förras klara spegel igenkänna min egen bild. Nog kan man lära gå, springa, äfven dansa med ett slags behaglig konstfärdighet,
30 men ännu lärde ingen flyga utan medfödda vingar; och des-

sa är det just, som lyfta den högborna skalden, den sjelfskapande konstnären, den Platoniska förnuftforskaren, den heliga, kärlekingsifvande qvinnan — äfven då de hvarken sjunga, måla, eller skriva, utan blott lefva som förtjusande gästväner ur en högre verld. Och jemförda med dessa Majestäts-rättigheter är i mina ögon sjelfva författare-skapet endast en underordnad värdighet. 5

Hvad jag, till en viss grad, må äga af verkligt snille, tillhör företrädes-vis menniskan, ej konstnären. Det är emottagande och utbildande, ej kraftfullt och sjelfskapande; det är hjertats uppföding, ej den bevingade inbillningens; det är med ett ord, i en god bemärkelse, af en qvinnlig natur; och just derföre, måhända, kommer jag så väl öfverens med mina — läsarinor, hvilka hålla mig räkning för den lilla förvärfvade färdigheten, att så tydligt kunna renskrifva, hvad de sjelfva med lifligare ingifvelse både känt och genomtänkt. Jag förmår ej sjelf skapa det innre livvets odödliga föremål, men jag har lärt den lilla handverks-skickligheten att slipa glasögon för de närsynta. — Se der, min ädle Vän! en uppriktig trosbekännelse, hvarigenom jag söker förekomma Er alltför stränga granskning, ty Ni finner, att fotgängaren ej gör några anspråk på vingar. 20

Gerna skulle jag vid tillfälle få veta, huru Ni som konstnär varit nöjd med språkets metriska behandling. Härvid har jag åtminstone sökt att förena välljudet med det strängaste iakttagande af de grundsatser, som onekeligen äro gemensamma för alla äkta döttrar af den Germaniska stammen, och som derföre hos oss, som hos Er och Tyskarne, sluteligen måste bli allmänt gällande. Stamstafvelsens naturliga längd är öfverallt så omisskännelig, att undantagen ingenting bevisa deremot; i synnerhet då dess undantag äro så få, och aldrig godtyckliga, utan äfvenledes hvila på be- 30

stämnda reglor. En enda skiljaktighet emellan Danskan och Svenskan synes mig besynnerlig nog, men äfven denna iaktages af Er, så väl som af Baggesen, så bestämdt, att den måste vara rotfästad uti Ert språks — ej blott hvardagagtiga, utan äfven högtidliga ut-
 5 tal. Alle prepositioner äro nemligen hos oss begge, lika som hos Tyskarne, alltid medeltidiga och kunna ömsom nyttjas korta eller långa: »mit, zu, an«, »hin och med till, om, på«, och dylika; ty det tyska be och ver hvilket vi upptagit är alltid kort. Men när nu dessa prepositioner sammansättas med ett verbum, eller ett
 10 substantif så ikläda de sig i Svenskan, lika som i Tyskan, alla rättigheter af en stamstafvelse, och bli ovillkorligt långa; till ex: Aūfzūg, Mītlaūfen, zūbringen — Ānkunft — hīngegeben m.m. Lika så i Svenskan: ūpptåg, mēdgörlig Pāschrift tīllåtelse, ānspråk. —

15 Deremot finner jag, att de just i dylika sammansättningar af Er företrädesvis nyttjas såsom korta; till ex. »og tilltalte ham« — nediilte han. — att afvende vor ankomst — han tilltalede kredsens. — og udbrød — let at opnaae — aftvang dem etc. Poetisk frihet är detta näppeligen, då det hos sådana konstnärer som Ohl och Bagg. ständigt förekommer. Uttalas då verkli-
 20 gen dessa prepositioner kort i hopsättningen med verber och substantiver, också utom versen? — I Svenskan skulle det genast stöta örat i det vanliga talet, och i vers ej kunna nyttjas af någon, som har riktigt begrepp om meter. Visserligen äga vi ännu hela
 25 långa hjeltedikten som ej erkänna någon lag för sina frivilliga Hexameter; men den riktigare läran har dock dageligen öfverhand. Men onekeligt är, att välljudet är ännu viktigare än hvilken sträng regel som helst, och den egenteliga konsten består deri att förena dem begge, hvaruti vår förträffliga Adlerbeth ej alltid lyc-
 30 kats. Jag har nu gjort på sätt och vis som Fichte, när han länge

ej kunnat göra sig begripelig, så skref han ändteligen ett: »Versuch die Leser zum Verstehen zu zwingen«. Jag söker nu att tvinga läsaren att låta höra den riktiga versen, han må vilja eller ej, blott han läser den som riktigt betonad Svenska.

Förlåt, min ädle Vän! detta långa prat, utan särdeles viktigt innehåll. Men jag ville gerna begagna D: Berthelsons afresa, för att öfversända mina Tankebilder, och hvem sliter sig gerna lös ur Oehlenschlägers sällskap? Unna mig äfven den högfärden, att kunna säga åt mina vänner: »Jag har skrifvit ett långt bref till – Oehlenschläger«.

Och nu hjertliga helsningar från den älskvärda Grfv. De Geer, som önskar att för allting ej bli bortglömd af Er. Hon låter tillika säga: »att då hon ej ännu skickat Er 2dra Delen af Nican- ders resa, så är detta ett tillräckligt bevis, att den ännu ej utkommit«.

Helsning, vördnad och uppriktigaste tillgifvenhet!

v. Br.

1271. Fra Friedrich Brockhaus.

Leipzig d. 29. III. 1832. 20

Sehr geehrter Herr und Freund

Indem ich heute an meine liebe gute Ottilie schreibe, und sie ernstlich mahne nun an ihre Rückkehr zu denken, und ihr auftrage sich deshalb mit Ihnen zu besprechen, kann ich nicht umhin Ihnen geehrter Herr, so wie Ihrer Frau Gemahlin, und Ihrer gan-25 zen Familie meinen innigsten Dank zu sagen, für die liebevolle Aufnahme die Ottilie in Ihrem Hause gefunden. Wie dankbar sie selbst Ihnen ist kann ich Ihnen nicht sagen. Sie verehrt Sie aber wie ihren Vater und Ihre Frau Gemahlin wie eine andere liebevolle Mutter.

Der Aufenthalt in Ihrem Kreise wird für Ottilien von unendlichem Nutzen sein, und schon deshalb kann ich Ihnen nicht dankbar genug sein, dass Sie den Wunsch der lebenswürdigen herrlichen Lotte nachgegeben, und Ottilien solange aufgenommen haben, nun aber bitte ich auch Sie, halten Sie Ottilie nicht länger ab, zu uns zurückzukehren, es ist diess aus mehr als einer Hinsicht nöthig, und wird sie Ihnen sagen auf welche Art ich ihre Reise eingerichtet habe.

Ich ersuche Sie geh|r|ter Herr, mich Ihrer Frau Gemahlin unbekannterweise ganz ergebenst zu empfehlen, so wie der lieben Lotte, der ich gern ein paar schöne Worten sagen möchte, hätte ich ihr noch welche zu sagen.

Meine Frau umarmt Sie, und bittet ebenfalls Ihrer Frau sie zu empfehlen und wird sie sich die Freiheit nehmen recht bald an Ihnen zu schreiben, um Ihnen auch ihren Dank für Ottilien zu sagen.

Mich Ihnen bestens empfehlend, bitte ich um die Fortdauer Ihrer Freundschaft und habe die Ehre zu sein

Ihr
ganz ergebener
Fritz Brockhaus.

20

1274. Fra C. Hauch.

Sorø den 7de April 1832.

Kiereste Ven.

Jeg takker Dem inderligt for Deres venlige Brev, som meget har glædet mig. Om Lotte veed jeg kun Lidet at sige, jeg formoder næsten, at der i denne Tid er en Spænding mellem hende og Ph., da hun dog for hendes Moders Skyld har overvundet sig til i lang

25

Tid ei at skrive ham til, men hvorlænge den vil vare, maa Himlen vide. Jeg kan ikke dølge Dem en Frygt, som jeg af Lottes Yttringer ei troer at være ganske ugrundet, at Hr. Ph. nemlig har havt den Plan at reise herud i Sommer. Hvis han skulde handle saa troløst, saa vilde med Lottes forvildede og forvovne Adfærd, der her rimeligviis vilde finde Sted, de græsseligste Scener være at forudsee. Jeg vilde ikke skrive Dem til derom, hvis jeg ei næsten med Vished vidste, at det er hans Hensigt at anmode Dem selv om Tilladelse til dette Skridt, og hvis den, som han vel formoder, negtes ham, dog at gjøre hvad ham lyster. — Det indignerer mig, at tænke mig, at Sligt er muligt, men efter Ph|.s| hele Adfærd mod Dem, kan jeg ei tænke mig, at han skulde være at stole paa i nogen Henseende. — Hvis hiint Skridt skulde finde Sted, saa ønskede jeg at vide hvad der under slige Omstændigheder skulde skee; jeg kan lukke min Port i, men dette kunde lede til endnu heftigere Extravagancer. — Tilgiv, at jeg ængster Dem med hvad der endnu ei er skeet, men det er kun for om muligt at forebygge hvad der forestaaer. Et alvorligt Ord af Dem kunde maaskee i Tide forebygge Meget. —

Lotte har faaet Brev fra Krøier, som jeg har læst, og som jeg tilstaaer er skrevet saaledes som det bør af en tro Ven, der mener det vel med hende, og har den høieste Ærbødighed og Kierlighed til Dem. Hun svømmede i Taarer, da hun fik det, men hos ubestændige Mennesker ville Taarer, ja selv Beslutninger ikke sige Meget, og dog vilde jeg ønske hun oftere fik slige Breve; hvo veed hvad de kunde virke i Længden. Det var skrevet med Venlighed og en stille Bedrøvelse over at hun saaledes vilde kaste sig hen, saa at det paa engang smigrede og ydmygede hende, uden at gjøre hende vred, og det er maaske den bedste Vei for at bringe hende i det Mindste til at høre, og at tænke over sin Stilling.

Deres Rübezahl maa, efter Alt hvad jeg har hørt deraf, sikkert være et fortreffeligt Stykke og en Vinding for vort Theater, Gud give man ret maa skønne derpaa. — Det er meget smukt af Dem at forære Billedet og Büsten til den stakkels Componist, jeg har
5 aldrig hørt om et lignende Offer af en Digter, der dog ikke er riig; jeg længes meget efter at vide hvordan hans Musik er bleven optaget.

Saa er da Goethe død, de store Aander blive stedse færre, nu har vi kun Dem og Tieck tilbage; og hvad har den yngre Slægt,
10 der kan erstatte dette Kløverblad! Det gjør mig ondt at ogsaa han skulde møde saamegen Bitterhed og Ubillighed i sine sidste Aar. Börne haaber endog at Frihedens Morgenrøde i Tydskland skal begynde med Goethes Død; og hvad der gjør mig mere ondt, er at denne herlige Aand ved ei at lade sig hilde af, men ved med vel-
15 beraad Hu at lade sig omslynge af Aristokratiets Lænker, har givet et Slags Grund til Demokraternes Angreb. Paa Dem maa hans Død have virket smerteligt. Mange Hilsener til Fru Oehlenschläger og Ottilie, Renna skriver til Fru Oehlenschläger med P. Lædefoged, hun hilser Dem inderlig.

20

Til Døden Deres tro og
hengivne Ven
I C Hauch.

1276. Til A. P. Liunge.

d. 11 April 1832.

Høistærede Herr Liunge!

25 Jeg nægter ikke at det undrede mig atter igaar ikke med et eneste Ord at see mig omtalt i Deres Blad. Det hører dog til Bladets Nyheder at Billedet og Busten blev i Løverdags Aften spillet med

overordentlig Bifald, at næsten hvert Nummer og mange Scener bleve applauderede. Hvortil denne Taushed? Frygter De for at rose mig? Men jeg forlanger ingen Roes; kun en historisk Efterretning om hvad der er skeet synes mig kan jeg ligesaavel fortjene som Andre i et Blad, hvor jeg i mange Aar ikke har været en ringe Medarbejder. Og skeer det ikke, hvad maae Folk tænke? Jeg havde dog ikke talet derom |om| det ikke var for Berggreens Skyld, hvis Indtægt beroer |p|aa Stykkets talrige Besøg, og dertil bidrager |n|aturligviis Efterretning om Udfaldet i de offentlige Tidender. 5 10

Da jeg forresten kiender Deres gode Sindelag mod mig, har jeg ikke taget i Betænkning at give Dem dette Vink itide, saa at et Par Ord endnu idag kan staae i Deres Kiøbenhavnspost.

Deres ærbødigste

A. Oehlenschläger. 15

1277. Til Johan Dahl.

Kiøbenhavn d: 21 April 1832.

Her, gode Dahl! sender jeg atter en Ladning af Tragødiernes 3 Deel til Herr Cappeln. Prisen er for Exemplaret 1 Rbr 4 Mk. 8 sk. Vi trykke nu paa Correggio og Hugo v: Rheinberg. Hils Herr Cappeln og tak for de 250 Rblr som jeg fik af Hambro, imod at 20 betale Renter for 3 Maaneder, hvilket dog kun er en Baggatel.

Jeg havde nu megen Lyst til med næste Deel at lade Subscription gaae ud paa mine Episke og eventyrlige Digtninger. Hvad siger De dertil? Deri skulde være: Aladdin, den ny Fiskerdatter (efter den tydske Omarbejder af Fiskeren). St Hans Af- 25 tenspil, Vaulundur, Aly og Gulhyndy, Ludlams Hule Rubezahl (ny) Helge (med et nyt Antal Romancer om Yrsa, siden Tragødi-

en nu er skilt fra Romancerne, Nordens Guder og Hrolf Krake. Det bliver trykt ligesom Levnetsløbet og Tragødierne, og udgjøre, for dem der have det forrige, en Følge deraf; for dem, der ikke have det, et selvstændigt Værk. Troer De, at de fleste af Deres
5 Subscribenter ville indlade sig herpaa?

Lad mig snart høre noget fra Dem; og hils Herr Cappeln.

Deres Ven

A. Oehlenschläger.

1279. Til Friedrich Brockhaus.

Kopenhagen d: 3 Mai 1832.

10 Werther Freund!

Heute ist der letzte Tag, da die liebe Otilie bei uns ist, und indem meine ganze Familie den Verlust des lieben Mädchens betrauert, fühlen wir uns tief dazu verbunden Ihnen, lieber Freund und Ihrer holden Gemahlinn für die Güte zu danken, uns so lan-
15 ge die Freude vergönnt zu haben, Otilie bei uns zu behalten.

Obschon sich traurige Ereignisse während der Zeit in unserer Familie zugetragen haben, die Ihnen Otilie mündlich erzählen wird; hat ihr doch — ich weiss es — die Reise nach Dänemark nicht verdrossen; und wir haben in unserm Kummer das Glück
20 gehabt eine theilnehmende und tröstende Freundinn zu finden.

Besuchen Sie uns auch einmal, theurer Freund! wir werden uns alle darüber freuen.

Ich schreibe jetzt die Novelle, die ich zum Taschenbuch versprochen habe, sie wird, wie Ihr Bruder es wünscht, ohngefähr 5
25 Bogen ausmachen. In Juni werden Sie sie erhalten. Es freut mich dass die Morgenländische Dichtungen von verschiedenen Recensenten gerühmt werden; möchten Sie jetzt auch gut verkauft ge-

worden seyn so dass ich noch den dritten Friederichsdor für den Bogen bekommen könnte — so wollte ich mich noch mehr freuen.

Für die zugeschickten Blätter der litterarischen Unterhaltung danke ich schönstens.

Grüssen Sie jezt Ihre liebe Frau herzlich und Otiliens Mutter, 5
und Heinrich und Pauline, und die Schwester Rosalie, und Dr:
Adler und Herrn Bockmann und alle Leipziger Freunde

von Ihrem treuen Freunde

A. Oehlenschläger.

1281. Til Kongen.

Den 28 Mai 1832. 10

Jeg vover allerunderdanigst at ansøge hos min allernaadigste Konge, om det Gratial af fire hundrede Rigsbankdaler, som Deres Majestæt i en Række af Aar har forundt Deres Skiald, som et hædrende og opmuntrende Tegn paa kongelig Bevaagenhed.

Dette Gratial blev mig ifior forundt paa denne Aarstid, og jeg 15
beder Deres Majestæt vise mig samme Naade iaar, da mine Sø-
ners Studeringer, min yngste Datters Opdragelse, og flere uheldi-
ge Forhold i vor Familie, som Deres Majestæt med landsfaderlig
Godhed værdigedes at kiende og beklage, foraarsage mange
usædvanlige Udgifter, hvilke jeg kun seer mig istand til at bestri- 20
de, ved at tage min Tilflugt til min Konges Naade.

Allerunderdanigst

Adam Oehlenschläger.

1282. Til P. W. von Wylich.

d: 8 Juni 1832.

Høistærede Ven!

Det gjør mig meget ondt at det er truffet saa uheldigt med William idag og han havde vist Uret i at svare sin Lærer saaledes; 5 men De siger jo selv at De før aldrig har havt Grund til at klage over ham — vi ere alle Mennesker, saavel gamle som unge og trænger alle til hverandres Skaansel og Mildhed. — Det traf saa ulykkeligt at han netop blev hørt i et Par Spørgsmaal, som han stammede i; han forsikkrede mig at han meget flittigt havde læst 10 paa sin Lectie og kunde den. Jeg har for at see om det var sandt hørt ham den igiennem, og skøndt det er et stort Pensum, der vimler af Navne og Aarstal, tog han kun 2 gange feil i en 30, 40 Spørgsmaal. — Det burde jo heller ikke være, men jeg er overbeviist om, det kan han ikke for — han læser saa flittig som det er 15 ham muligt.

William er hidsig, men det er en fortræffelig Dreng med det bedste Hierte, med Ærbødighed og Taknemmelighed for sine Foresatte. Han er egentlig ikke Dreng meer, hans Character er temmelig udviklet, og hans Aand langt mere dannet end hans 20 Kundskaber store, efter hans Alder. Han har en meget øm Følelse, en fiin pointe d'honneur, men han føler ligesaa dybt for Andre, som for sig selv hans Natur har aldeles intet Uforskammet og han har et beskedent og tækkeligt Væsen i det Hele. Jeg er overbeviist om, at han saalænge han lever vil være sine fortræffelige 25 Lærere forbundne og elske dem, fordi de i et vigtigt Livets Øjeblik hielpe ham.

Det er jo naturligt, kiæreste Ven! at De i Deres daglige møisommelige Timer kort og godt maa undersøge enhver af Deres Elever. Men glem ikke, at en saadan Examen dog altid er uvis, at man 30 kan være uheldig deri, — og jeg beder Dem — hvis sligt træffer

igien — viis ham ikke Foragt; thi det er det Eneste han ikke kan taale; og De er selv en saa god Mand, med et saa ædelt Hierte, at naar De ikke er vred, vil De selv tilstaa: Foragt fortienet han ikke.

Ræk ham nu altsaa en faderlig Haand, naar han atter sønlig kommer til Dem; den stakkels Diævel har i dette Aar overmaade 5 meget at lære; man har desværre før altfor meget forsømt ham, men jeg forsikrer Dem han stræber ærligt, — og det er jo al Ære værd. — Til alle aandelige vigtige Beskiæftigelser hører der Fred og Ro i Sindet, som en reen Grund til at male paa; jeg er vis paa, at De ikke længer er vred paa ham; han vil være Deres God- 10 hed inderlig forbunden, og det skønne Forhold af elsket Lærer og ærbødig Lærling vil igien finde Sted.

Deres ærbødigst hengivne

A. Oehlenschläger.

1283. Til Christiane Oehlenschläger.

d: 15 Juni 1832. 15

Det glæder mig usigeligt, bedste Christiane! at min kiære Lotte som jeg altid saa usigelig gierne vilde have elsket, dersom hun selv havde tilladt mig det — faaer Øinene op og bliver fornuftig. Men for det første holder jeg det for aldeles ikke raadeligt at hun kommer hjem. Sagen maa først være aldeles afgjort, — det maa væ- 20 re bleven offentligt almindeligt bekiendt, og vi maae være visse paa at Feberen virkelig er sat, og at der ingen slemme Recidiver kommer. Sa a skal jeg modtage hende med aabne Arme, men en Maanedes Tid efter Afgjørelsen maa hun blive derude.

Dette Ophold hos hendes kiære os evig dyrebare Venner, vil jo 25 nu ogsaa, naar ingen Lidenskaber, ingen stridende Meninger og Følelser forstyrrer Forholdet, være begge Parter behageligt; især da nu »Vaaren er kommen og Busken er os Læ«.

Hils dem altsaa alle hierteligst fra mig! -- Tak Lotte inderligt, fordi hun skiænker en kiærlig Fader et elsket Barn igien. Men jeg maa være fuldkommen overtudet om og forsikkert om at det mislige Forhold er forbi og har været nogentid forbi; naar jeg selv
5 skal være rolig.

Mit Huus skal med alle Døre staae mit elskede Barn aabent igien, men jeg maa have Fred i mit Huus -- vi maa ikke udsætte os for nye Storme, for personlige Sammenkomster og Tilbagefald.

Altsaa det ædle Forsæts faste og dygtige Iværksættelse og saa en
10 Maaned endnu.

Og bliv Du et Par Dage, nogle Dage derude endnu! Vi leve alle vel og fornøiede, og yilde gjerne see Dig snart men nogle faa Dage kan Du gjerne blive.

Guds Fred med Eder alle

Din

A. Oehlenschläger.

15

1285. Fra C. Hauch.

Den 16 Juni 1832.

Kiæreste Oehlenschläger.

Uagtet jeg maaskee seer Dem selv ligesaa hurtigt, som De mod-
20 tager dette Brev, saa troer jeg dog at burde sende Dem det. Sidste Gang var der ei Tid til at skrive Andet, end Udfaldet af Sagen, hvordan den er gaaet til, veed De endnu ei. Fru Oehlenschläger havde fra det første Øieblik hun kom herud, med den høieste Kraft og Alvor og med en Overbevisning, der uimodstaaelig
25 trængte til Hiertet, og støttede sig paa de vigtigste Grunde, udviklet for Lotte sin Dom om Sagen, og om hvad hun havde at gjøre, Alt, som det syntes, forgieves. -- Den smertelige Kamp vi vare

Vidner til, vil jeg ikke prøve paa at beskrive Dem; Fru Oehlen-
schläger har lidt, for at gienvinde sit inderlig elskede, fortabte
Barn, langt mere end en Moder lider for at bringe et Barn til Ver-
den. Hendes Holdning og Ansigt vare, efter enhver Samtale med
Lotte, saa bedrøvede, at hun hver Gang syntes mig at være bleven 5
flere Aar ældre. Hendes Reise til Kiøbenhavn var nu bestemt, vi
fulgte hende til Ringsted, men et Regnveir, der var saa heftigt, at
Fru Oehlen schläger troede ei at burde sætte sit Helbred paa Spil
derved, nødte hende, meget imod sin Villie til at vende tilbage til
Sorøe igien. Her læste hun et Brev fra Krøier til Lotte, hvilket var 10
saa hierteligt og smukt skrevet, at hun faldt i den heftigste Graad
derved, og overbeviste sig, om muligt endnu mere end før, om at
al Overtalelse var tabt, og at ingen Omvendelse mere var mulig.
Da kom, som vi syntes, i et meget ubeleiligt Øieblik Fru og Frøken
Wilster, der, under Lottes Ophold i Sorøe, have fattet Venskab 15
for hende. Fru Oehlen schläger gik nu hen for at skrive til Dem. I
denne Tid talte Renna og jeg, i Lottes Fraværelse, med Fru og
Frøken Wilster, forestillede dem Sagens sande Sammmenhæng,
og førte dem til Hierte, hvilken hellig Pligt det var for Enhver, der
kunde, at virke for at holde Lotte tilbage. — Dette, og vel mere 20
end Alt, Synet af Fru Oehlen schläger selv, og af den Ulykke, der
var præget i dennes Ansigt bragte disse særdeles godmodige Men-
nesker ganske til den Overbevisning, at Lotte burde renoncere. —
Lotte kunde ikke selv skiule, at der var en Kamp i hendes Indre,
og at hendes Moders Ord og Udseende havde virket paa hende. 25
Hun spurgte nu Fru W.: Hvad vilde De gjøre i mit Sted? Fru Wil-
ster svarede: Jeg veed ikke hvad De vil gjøre, men hvad jeg gjorde i
Deres Sted veed jeg vist. Renna lagde til: Tænk Lotte hvordan Du
vilde blive elsket af dine Forældre og baaret paa Hænderne, hvis
Du kunde overvinde Dig selv. Nu reiste Lotte sig, gik ned til sin 30

Moder, bad om at tilgive hvad hun havde syndet imod hende, og lovede hende under Strømme af Taarer at bryde sin Forbindelse med Phister. Fru Oehlschläger troede hende endnu ei, og svarede venligt, at hun ei ved Overraskelse vilde aflukke hende Noget, og at hun skulde betænke sig. — Omtrent en halv Time efter kom Lotte, og rakte os Alle Haanden, og aflagde til Enhver af os det høitidelige Løfte for bestandig at opgive Phister. Jeg maa gjøre det, sagde hun, saamange gode Menneskers eenstemmige Dom maa være den rette, og jeg maa have Uret. Hendes Ord og Løfte bleve modtagne med en usigelig Glæde af os Alle og især af hendes Moder. — Fra dette Øieblik synes det Gode at have gienvunden sin Magt over Lotte. Hun er yderst elskværdig, stille og venlig, men, som det lader, fast i sin Beslutning. Vi skiule ikke for hverandre, at dette endnu kun er en skøn Begyndelse, og at der er en lang Kamp tilbage, før Seieren er vunden, men Bevidstheden om en Overvindelse stiller et Menneske paa et høiere Standpunkt, og giver Kraft til at gaae videre. Overbærelse, Godhed og Forglemmelse af hvad der er skeet trænger Lotte nu især til. Hun maa føle et Savn i sit Inderste, som vi vil Alle søge at bringe hende til at glemme, men der skal Tid til, før Saaret |læges|, og Adspredelse bliver sikkert i Førstningen nødvendig. Fru Oehlschläger har baaren sig saa energisk og fortreffelig ad, i denne Sag, at hun havde vundet den høieste Agtelse af os Alle, hvis hun ei alt tilforn besad den. Forunderlig mange Omstændigheder maatte støde sammen for at Alt kunde tage den Vending. Var Fru Oehlreist efter sin Bestemmelse, var det ikke skeet, i det mindste ikke denne Gang. Men det Vigtigste var den Begeistring og veltalende Siæleangst, hvormed Fru Oehlschläger kæmpede med sit Barn, for at beholde og frelse det. Hun er sandelig en ædel og herlig Natur, der fortjener den høieste Agtelse. Gud give hende Løn for

hvad hun har stridt og giennemgaaet. Dog den vil De skienke hende, min ædle Oehlenschläger, en høiere Løn end den, at erkiendes og agtes af en saa udmærket Natur, som Deres, gives der ikke. — Uagtet jeg har mange Forretninger, og vanskelig kan komme fra Sorøe, saa har jeg dog givet efter for Deres Kones og Lottes Ønske, om at følge med til Kiøbenhavn paa kort Tid, for dog og at være med at overgive Lotte i sin Faders Arme. Fru Oehlenschlägers Bønner ere overalt i denne Tid uimodstaaelige. — Lotte glæder sig ved at skulle see Dem, omgaaes med Dem, spille for Dem, og overhovedet ved igien at indtræde som den ældste, høitelskede og agtede Datter i sine Forældres Huus. — Lev vel, bedste kiæreste Ven!

Deres inderlig hengivne
I C Hauch.

P.S. Efter Modtagelsen af Deres Brev ere naturligviis vore Bestemmelser forandrede, og vi vente nu her indtil videre Deres Brev paa Onsdag, og Sagens endelige Afgiørelse. Lotte bliver hos os. Fru Oehl. reiser nok ind i Morgen.

1288. *Til Heinrich Brockhaus.*

Kopenhagen d: 7 Juli 1832.

Mein werther Freund!

20

Gestern habe ich mit der Post das Manuscript abgeschickt, eine Novelle »Der bleiche Ritter« für Urania; ohngefähr fünf Bogen gross, wie Sie es wünschten. Es ist eine romantische Ritter- und Liebesgeschichte, und es sollte mich sehr freuen, wenn die Erzählung Ihren Beifall findet. Um die Zeit nicht zu verlieren, habe ich das Manuscript von keinem Deutschen durchsehen lassen.

Der Styl ist aber sorgfältig bearbeitet; und ein jeder gute Corrector wird im Corrigiren die kleinen Dänismen leicht entfernen können, die noch hie und da seyn möchten. Thun Sie es selbst wenn Sie Zeit haben, wo nicht schlage ich meinen Freund Dr. 5 Adler vor, es zu thun. Einer muss es gewissenshaft thun.

Senden Sie mir das Geld sobald sie können, denn ich brauche dieser Zeit viel Geld. Den dritten Louisdor für die Morgenländische Dichtungen seh' ich auch mit Sehnsucht entgegen. Das Buch hat ja Aufsehen und Glück gemacht. Nicht wahr?

10 Ich bitte allen Freunden und namentlich die guten lieben Ottilie zu grüssen, die Ihnen jezt mündlich hat sagen können, was wir nicht schreiben mochten. Ich sehe jezt bessere Tage entgegen, denn Lotte hat den thörigten Einfall aufgegeben, und komt in dies|en| Tagen wieder nach Hause.

15 Für die litterarischen Blätter danke ich schönstens.

Mit grösster Hochachtung

und

Freundschaft

Ihr treuer

A. Oehlenschläger.

20

1289. Til Ludwig Tieck.

Kopenhagen d: 7 Juli 1832.

Mein geliebter Tieck!

Nie habe ich stärker die Macht einer übeln Gewohnheit empfunden, als wenn ich an Dich denke, und dann wieder denke: 25 aber warum in aller Welt (oder in Teufels Namen) — (oder um Gottes Willen) — schreibst du nicht den edeln Freunde, an den du so oft denkst, und jedesmal wenn du etwas gedichtet hast bei

dir wünschest, um seine Meinung zu hören und vielleicht die grosse Lust seines Beifalls zu gewinnen.

Leider mein theurer Bruder! hast Du den selben Fehler. Man sagt sonst les beaux esprits se rencontrent, aber auf die Art können wir uns nicht leicht rencontrer. Ich schrieb Dir einen langen Brief im vorigen Sommer. Du antwortetest nicht darauf — aber glaube ja nicht dass ich deshalb schwieg. Du hattest mir in Dresden gar zu viele und rührende Beweise Deiner Freundschaft gegeben — es wäre schlecht von mir gewesen deshalb Verdacht gegen Deine freundliche Gesinnung zu schöpfen. Aber da muss ich doch zu meiner Entschuldigung sagen: da war noch ein anderer Grund, warum ich lange schwieg. Es ist so betrübt seinen Freunden etwas Unangenehmes mitzutheilen, und es begegnete mir, nach meiner Zurückkunft, viel Unangenehmes. Lottchen hatte sich nehmlich mit einem Schauspieler bei dem hiesigen Theater — Phister —, heimlich versprochen; und obschon ich keine von den dummen Vorurtheilen gegen den Schauspielerstand theile, so war doch das ein Schwiegersohn den ich auf keine Weise anerkennen wollte, denn obschon nichts Schlechtes von ihm zu sagen ist, so ist er sehr leichtsinnig und wird nicht im Stande seyn Lottchen eine sorgenfreie Existenz zu verschaffen. Das hat sie nun zulezt eingesehen, und sie hat sich wieder von ihm getrennt.

Diese Verstimmung mag einigermassen zu meiner Entschuldigung dienen, dass ich Dir so lange nichts geschrieben habe. Auch könnte ich eine Menge Philisterursachen anführen; das Recto - rat hat mir auch Zeit gekostet ich musste zwei lateinische Reden theils verfertigen theils verfertigen lassen. In der letzten Rede sprach ich eine ganze Viertelstunde davon, wie dumm es ist lateinisch zu reden. Ich hoffe wir werden jezt bei unserer Universität

auch dänische Reden in der Zukunft halten. Ich sprach auch viel von Goethe!

Ihn haben wir denn auch verloren! —

Wie schön war es, lieber Tieck! dass Du eben kurz vor seinem
5 Tode in Deiner schönen Novelle sein unsterbliches Verdienst als
lyrischer Sänger mit so vielem Geiste und Tiefe darstelltest.

Wir zwei sahen uns wieder und versöhnten uns kurz vor seinem
Tode. Das war auch schön! O lasse uns dieses herrliche Verhält-
niss pflegen und hegen; und einander öfter schreiben; wenigstens
10 zweimal im Jahre.

Aber kommst Du nicht einmal nach Dänemark? O komm,
komm! Du sollst bei mir wohnen und bleiben so lange Du Lust
hast, und ich werde es als ein ausserordentliches Glück betrach-
ten.

15 Um doch recht viel mit Dir zu leben, habe ich seit meiner Zu-
rückkunft, sehr vieles von Dir wieder gelesen. Die Novellen. (den
Aufbruch in den Cevennen musst Du absolut fertig machen) Auch
Octavian und mehrere von den alten Sachen.

Ich habe auch Vorlesungen gehalten und mehrere ästhetische
20 Abhandlungen ausgearbeitet. Im künftigen Herbst gebe ich eine
dänische Monatschrift »Prometheus« heraus, die Ästhetik, Kri-
tik und Poesie enthalten wird.

Ich habe ein kleines romantisches Schauspiel in gereimten Ver-
sen Rubezahl geschrieben — es wurde gespielt, aber — das war
25 »Caviar für den grossen Haufen, es gefiel nur den Poetischen,
Gebildeten.

Mein Singspiel »Das Bild und die Büste« (in der deutschen
Sammlung übersetzt,) ist von einem jungen geistreichen Musiker
»Berggren« sehr gut componirt, und hat auch gefallen. Was

sagst Du dazu dieses Stück mit Berggreens Musik in Dresden aufzuführen zu lassen?

Hast Du daran gedacht einige von meinen Stücken in Dresd|en| sonst aufzuführen? Robinson in England? Erich und Abel [?]

5

Ich wünsche sehr einige gute Nachrichten von Deiner Gesundheit zu hören. Und wie befindet sich Deine gute Frau? Deine lieben Töchter, und die treffliche Gräfinn Finkenstein? — Zu Brockhaus habe ich eine Novelle für Urania geschrieben: »Der bleiche Ritter. Sage mir Deine aufrichtige Meinung darüber, 10 wenn Du sie gelesen hast. Ich freue mich dazu wieder eine Novelle von Dir in Urania zu finden.

»Quid novi ex Africa« kann ich sonst fragen; den|n| das poetische Deutschland fängt jezt so ziemlich an eine africanische Sandwüste zu werden. — Aber so ist es überall — und so war es zum 15 Theil überall. Der Fluss des Lebens fließt über Sand, und der Sand enthält immer nur wenige Diamanten. Lebe wohl!

Dein treuer Bruder

A. Oehlenschläger.

1298. Til Ed. Hvidt.

Kiøbenhavn d: 6te Septbr. 1832. 20

Min bedste Hvidt!

Jeg ønsker Dem til Deres ny Forbindelse al Livets Held og Lykke, af mit inderste Hierte! De veed, at jeg altid var Deres Ven og jeg har handlet som Deres Ven! —

Her sender jeg Dem et Exemplar af Tragødiernes fjerde Deel, 25 som De ikke vilde forsmaa. Til Bogbinderen har Christiane sendt de fiorten vestindianske Exemplarer, som De faaer saasnt de

ere færdige. Jeg har modtaget 42^r for de tilsendte Levnetsløb; saasnart det er Dem muligt veed jeg at De skaffer mig Pengene for Resten.

Tillige giver jeg mig den Frihed at sende Dem en Subscriptionsplan paa min Prometheus, med Haab om, at De maaske i Deres Cirkel kunde skaffe den nogle Subscribentere.

Mange Hilsener til Deres kiære Familie!

Deres Ven

A. Oehlenschläger.

10 Prisen for 4de Deel er 2^r 8 sk.

1299. *Fra Heinrich Brockhaus.*

Leipzig, 7. Sept. 1832.

Sr. Wohlgeb. Herrn Professor A. Oehlenschläger in Kopenhagen.

Den herzlichsten Dank, verehrter Freund, für Ihre beiden lieben Briefe von 7. Juli u. 25. Aug. und für die Erzählung zur Urania. Ich würde Ihnen den Empfang dieser letztern schon früher gemeldet haben, wenn ich nicht zugleich die Berechnung des Honorars und eine Anweisung dafür hätte beifügen wollen, was mir erst jetzt, nach beendigtem Druck des Taschenbuchs, möglich ist. Sie haben dafür nach umstehender Berechnung Rg. 130,, 15 Gr. Sächs. zu erhalten und Deichmann wird Ihnen auf die Inlage gewis gleich diese Summe bezahlen. Gelesen habe ich Ihre Erzählung noch nicht, da ich mehr als je beschäftigt bin und meine Mussestunden sehr verkürzen musste, ich hoffe aber bald zur Lecture zu kommen und werde dann gewis meinen Dank für Ihre Gabe wiederholen, sowie ich nicht zweifle dass sie grosse Theil-

nahme von Seiten des Publicums finden werde. Für Correctheit und das Entfernen kleiner Nachlässigkeiten ist bestens Sorge getragen worden, wie Sie sich überzeugen werden wenn Sie in etwa 14 Tagen Ihr Freiexemplar erhalten.

Über den Absatz der Morgenländischen Erzählungen bin ich erst jetzt ins Klare gekommen und finde dass er eben nicht sehr glänzend zu nennen, ja unter der billigen Erwartung geblieben ist. Er ist wenigstens von der Art, dass noch gegen 400 Thaler zur Deckung der Kosten fehlen, und es kann daher von dem dritten Louisdor einstweilen noch nicht die Rede sein, wie es wol überhaupt nicht zur Nachzahlung desselben kommen wird.

Sonst leben wir in der gewohnten Weise fort und haben im Ganzen Ursache mit dem Geschäft zufrieden zu sein; mehre|re| unserer neuen Unternehmungen machen viel Glück, namentlich das neue Conv.-Lex., aber es gibt auch mehr zu arbeiten wie je, sodass man bisweilen nicht weiss, wo man anfangen soll. Otilie hat sich wieder eingewohnt, aber sie denkt gern an Dänemark zurück und es ist ihr eine wahre Freude, von Kopenhagen zu erzählen.

Alles grüsst Sie und die Ihrigen herzlich|s|t und ich bin und bleibe Ihrer truer Freund und Verehrer

Heinrich Brockhaus.

Die Erzählung: »Der bleiche Ritter«, nimmt im Druck ein 4 Bogen 12 Seiten und das Honorar für den Bogen beträgt laut mündlicher Rücksprache 5 Louisdor oder, á 5 Thlr. 12 Gr., Rg. 27., 12 25 Gr., das Honorar also im Ganzen: 4¾ Bog. à 27 Thlr 12 Gr. Sächs. Rg. 130., 15 Gr.

1300. Til C. Hauch.

Kjøbenhavn d. 31 Octb 1832.

Min sande Ven!

Endelig har jeg faaet et lille Pusterum fra mine hyppige Morgenarbeider, og griber nu Leiligheden, for at tale med min Ven. Det kunde synes underligt, at der ikke ofte var Leilighed og Tid nok dertil; men nei! Et Brev er mig det samme, som et Digt eller et andet litterairt Arbeide; jeg maa have Lov at begynde Dagen dermed; ingen andre Ideer maa fortrænge Brevets. Det ligger desuden i min Natur, med Undtagelse af Reenskrivning, at 10 hade Blæk og Pen om Eftermiddagen og Aftenen. Heraf kommer det, at jeg saa ofte opsætter at skrive Venner til.

Betænk nu hvad jeg har alt maattet skrive og arbeide i dette Halvaar. Min Rectortale to Gange paa Dansk og siden (tildels) paa Latin. Saa maatte jeg holde æsthetiske Forelæsninger over ly- 15 risk Poesie, og skrev endeel dertil. Saa digtede jeg den blege Ridder (Novel) paa dansk og tydsk, og skrev den tregange af. Saa oversatte jeg Kiærlighed uden Strømper paa tydsk, og skrev den to Gange af. Saa digtede jeg Tordenskiold i 5 Akter, og skrev den to Gange af. Saa oversatte jeg et Stykke for Theatret Garrick i 20 Bristol. Saa læste jeg næsten 500 danske Stile og examinerede over 200 Candidater i Tydsk — Saa var her Uroligheder — Spænding etc. i Huset i Anledning af Lotte.

Undskyld mig altsaa, at jeg nu først takker for al den Godhed De viste Lotte. — I Førstningen, da hun kom hiem, var det lige- 25 nær — Det gad jeg heller [ikke] skrive Dem til. Thi jeg ynder ikke at klynke til ingen [Ny]tte for mine Venner. Der ligger noget Maliciøsk deri! Hvad kan det hielpes at andre lide, naar jeg lider? En anden Sag er det, naar Hielp eller Trøst kan raade Bod paa et Tab, eller hindre det. Men et forestaaende Onde, som ikke 30 kan afhielpes, for det gives der ingen provisorisk Trøst.

Nu har Naturen hiulpet sig selv; vi have funden os i Omstændighederne og ville haabe det Bedste. Allerede det er meget godt, at jeg ved nøiere Bekendtskab har lært at agte Phister som et langt solidere Menneske end jeg først troede, han var.

Brylluppet skeer snart — og Lotte skal nu forsøge sin Lykke ved Theatret. Dumme Fordomme foragter jeg, og blandt disse hører Foragt mod Skuespillerstanden. Det er en Udart af det aristokratiske Fnat som i lang Tid hiemsøgte det stakkels Statslegeme. Men her maa man sætte Foragt imod Foragt. Det er en god Svovlcur.

Jeg ønsker meget Held med den søde lille Tøs, skøndt jeg egentlig allerede har en Høne at plukke med hende i Anledning af Navnet og Opkaldelsen hun skilte mig ved. Men min Kone er meget rørt over at den lille Christen skal være en Christiane efter hende. Hvor gjerne kom Een af os ud i denne Tid — men Lottes Bryllup hindrer det —

Jeg har med stor Fornøielse læst Deres Mastrichts Beleiring. Det er en sand — i god Betydning — poetisk Haupt = und Statsaction. Det vil sige et poetisk Malerie af en stor politisk Begivenhed. Altsaa egentlig ingen Tragødie, der maa foregaa mellem enkelte Mennesker, og hvor Stoffet er en Handling der udvikles til sin Catastrophe, ved de Motiver der er Følger af de fremtrædende Characterer. Stoffet i Mastrichts Beleiring er en Tilstand, men den er skildret levende med stærke Træk, og man oplever virkelig denne Beleiring. Der er en dyb, alvorlig, kraftig Tone i det Hele. Den Idee: med Værdighed at gaae til Grunde |besie|ler det Hele. Her er ikke giort Vold paa Historien; Digtningen har en solid Basis, hvilket især er nødvendigt i et politisk Digt. Saa er der ogsaa skønne Episoder, med Euphemia og van Alfen; med Manzano, Carlos og Isabella. Et fortræffeligt reent Sprog og smukke Vers er Digtet ogsaa skrevet i. — Og

det har høie lyriske Steder — som Plaisanterie-Digterne nok bare dem for at efterpense i deres Van der Werft'ske Maneer. —

Men jeg forbeholder mig at tale om alt dette Vidtløftigere og Grundigere i Prometheus, hvor en Artikel i Vinter skal helliges
5 den Hauch'ske Poesie.

Lev nu vell! og hils Deres fortræffelige Renna! Hils ogsaa Wilster og siig ham, at han faar Brev fra mig om et Par Dage, med den Homeriske Sang tilbage. Jeg skal bidrage alt hvad der staar i min Magt til at skaffe ham et anstændigt Honorar fra de skønne Vi-
10 denskabers Selskab. Ogsaa mange Hilsner til Hiorth. Hils ogsaa Ingemann!

Deres tro

A. Oehlenschläger.

1302. Til N. P. Nielsen.

d. 18. Novem. 1832.

15

(Evalds Fødselsdag!)

Tordenskiold er nu antaget af Theaterdirectionen og jeg længes efter at forelæse Dem de øvrige tre Akter. Flere af de Rollehavende ønskede at jeg skulde selv forelæse Stykket, hvorved man kunde spare en Læseprøve, men da jeg troer det er Dem ikke med, og De
20 er Hovedmanden vil jeg heller lade det være. — Hvis De tillader det, saa kommer jeg til Dem i Formiddag fra Kl 10 til 11 og læser Dem det Øvrige.

Under Digtningen af Stykket da det Følsomme og Pollitiske traadte stærkere frem i Miss Harriets Rolle, blev den ogsaa mere
25 egnet til at spilles af Mad: Wexshall, hun har faaet Rollen og jeg haaber hun gjør mig den Glæde at spille den.

Svar min Søn mundlig med to Ord, om jeg maae komme Kl 10.

Deres hengivneste

A. Oehlenschläger.

1313. *Fra Heinrich Steffens.*

Berlin. d. 22^e Ap. 33.

Lieber Oehlschlaeger!

Der Überbringer dieses Briefes ist der Kammerherr v. Sackelberg, der während der Abwesenheit des Ministers Gr. v. Razinski, als interimister Charge d'affaires nach Kopenhagen ist — es wird ihm angenehm seyn Deine Bekanntschaft zu machen und, so weit ich ihm kenne, glaube ich auch in ihm einen recht interessanten Mann zu erkennen —

Ich denke es werden wohl während den Verlauf des Sommers noch einige Landsleute nach Berlin kommen — durch diese er- fahren wir doch wechselseitig noch am Leichtesten etwas von ein- ander. Dein Tordenskiold wünschte ich zu kennen — das Stück ist doch gedruckt?

Innliegende Zeilen bitte ich dich ja recht bald abzugeben. Die gute Frau hat sich einreden lassen, dass ich hier recht in der Wol- le sitze — Ich soll, meint Sie, gewaltige Summen durch Schrift- stellerey und Vorlesungen verdienen. Ich hatte den ersten Som- mer nur wenige — bezahlende Zuhörer — diesen Winter viel mehr, aber mein Auditorium war zu klein und es liess sich nicht ändern — Schriftstellern konnte ich, seit ich hier bin, gar nicht — bin aber jetzt damit beschäftigt — und da jezt in der That alle Aussicht dazu vorhanden ist, dass ich ein bedeutendes Auditori- um erhalten werde, da auch die Buchhändler etwas geben müssen, so habe ich die gegründete Hofnung die Summe, die Justitzer. Grønland fordert — in einigen Monathen zu zahlen — in wenigen Wochen ist es unmöglich — Ich kämpfte den ganzen Winter hindurch mit rheumatische Fieber — die mir sehr beschwerlich waren — Übrigens scheint sich meine Lage hier nicht ungünstig zu stellen —

Gott behüte dich, lieber Fr! Grüss alle Freunde, Mynster, Sibbern, die Oersteds und deine Frau recht herzlich.

Dein treuer
Steffens.

5 1315. *Til Finansdeputationen.*

Kjøbenhavn d. 25. Mai 1833.

Da jeg meget ønsker at kunne gjøre en Reise til Norge i Sommer, hvor jeg aldrig har været, saa vover jeg at ansøge den høikongelige Finantsdeputation, om et Forskud af min Gage fra Finantskassen for et halvt Aar, altsaa Trehundrede Rigsbankdaler Sølv. Denne
10 Sum forpligter jeg mig til at afbetale næste Aar 1834, da jeg bliver Decanus ved Universitetet, og faaer flere Indtægter. Men da Decanatsindtægterne især komme i den sidste Halvdeel af Aaret, saa er min Bøn, at Forskudet maatte saaledes forundes mig, at det blev mig afdraget ved at tilbageholde den sidste Halvdeel af min
15 Gage for Aaret 1834, og at Gagen for det første Halvaar endnu ubeskaaret maatte forundes mig.

Allerærbødigst
A. Oehlenschläger.

1316. *Til Josef Max.*

Kopenhagen d: 30 Mai 1833.

20 Hochzuverehrender Freund!

Ich habe Ihnen lange nicht geschrieben, weil ich mit einer Bitte nicht kommen wollte, die Sie mir wahrscheinlich hätten abschlagen müssen; und noch würde ich schweigen, zwänge die Noth mich nicht zu reden. Können Sie mir nicht etwas von dem

rückständigen Honorare zahlen? Ist Deutschland wirklich so unpoetisch, so hart und unbillig gegen mich, dass nach dem Verlaufe beinahe dreier Jahre, noch nicht 262 Exemplare von meinen Schriften verkauft sind? So viel mangelte ja noch (nach der Subscribentenliste) um die 900 Explr auszumachen, nach deren Verkauf ich noch $119 \frac{3}{8}$ Frd'or Gold erhalten soll. 5

Lieber Freund! ich habe in diesem Jahre meine Tochter zu ihrer Hochzeit ausgesteuert, es hat mit viel gekostet, Schulden drücken mich. Eine kleine Reise nach Norwegen möchte ich in diesem Sommer — zum ersten male — gern machen, aber ich habe kein 10 Geld! Sie sind ein edler wohlhabender Mann, und obschon wir uns nicht persönlich kennen, weiss ich, dass Sie mich anerkennen, dass Sie mir gut sind! Ist es Ihnen möglich, so senden Sie mir nach Empfang dieses Briefes einen Wechsel auf — was Sie wollen, nur lassen Sie mich nicht mit leeren Händen seufzen und darben. 15

Ich höre, dass mein Roman: Die Inseln im Südmeere doch einigeges Aufsehen macht. Was sagen Sie dazu diesen Roman in drei Theilen verkürzt herauszugeben und zu verlegen?

Schicken Sie mir jezt keine Hiobspost, und seyn Sie für die Güte die Sie mir immer gezeigt haben herzlich gedankt. 20

Mit Hochachtung und
Freundschaft
Ihr ergebenster
A. Oehlenschläger.

1320. Til Universitetsdirektionen.

Kjøbenhavn d: 4 Juli 1833. 25

Da jeg ønsker at gjøre en Reise i Sommer til Norge, hvor jeg endnu aldrig har været, for som Digter at gjøre mig ret bekiendt med den scandinaviske Fieldbonde og Klippenatur, og da denne Syssel

udelukkende kræver Anvendelsen af et Par Maaneder, saa er min Bøn til den kongelige Direction for Universitetet, hos Hans Majestæt Kongen at udvirke mig allernaadigst Tilladelse til denne Reise og til Fritagelse for de Forelæsninger, jeg i den Tid skulde holde.

Allerærbødigst
A. Oehlenschläger.

1321. Til Universitetsdirektionen.

Kjøbenhavn den 21 Juli 1833.

Da jeg nødig vilde opgive min Reise til Norge i Sommer, saa tager jeg mig den allerærbødigste Frihed, at bede den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler enten, om muligt, snart at udvirke mig denne Tilladelse hos Hans Majestæt Kongen; eller at bære mig med en Skrivelse, hvori mig tilkiendegives, at der fra Directionens Side intet er til Hinder for Reisen, og at jeg har Directionens Samtykke, hvis jeg kan erholde Hans Majestæts Tilladelse.

Jeg vil da sende Directionens Brev til Herr Kabinetssecretair Justitsraad Feddersen, og privat bede ham om den Godhed at forevise Brevet til Hans Majestæt, og saaledes udvirke mig en allernaadigst mundtlig Tilladelse; at ikke altfor meget af den gode Aarstid skal gaae hen for mig, inden Reisen begynder.

I min Audients hos Hans Majestæt i denne Anledning syntes Han allernaadigst intet at have mod Reisen, men for at fritages for Sommerlæsningerne befalede han mig først derom at indgive en Ansøgning.

Allerærbødigst
A. Oehlenschläger.

1323. *Til Christiane Oehlenschläger.*

Mandag d: 29 Juli 1833.

Kiæreste Christiane!

Her sidder jeg nu lykkelig og vel i Christiania, (en By som er opkaldt efter Dig) og det træffer sig saa besynderligt, at jeg kan sende Dig den første Efterretning ved den samme Mand, som paa min sidste tydske Reise fra Kiel, nemlig Secretair Kierulf, der tilfældigviis reiser herfra til Kiøbenhavn i dette Øieblik.

Efter at jeg i Fredags havde fulgt Eders Baad med Øinene, saa langt jeg kunde og rørt med min Hanske besvaret Eders kiærlige Tørklædeviften, gjorde jeg mig bekiendt med nogle af mit Reiseselskab, som var en Kammerherre Anker fra Sverrig, en Capitain Anker fra Norge, en Hofmarskal S ... fra Preussen, en Kiøbmand Wiese fra Bergen og et Par unge Studenter. Med disse sladdrede jeg Tiden hen; vi spiste til Middag i Cahytten og Capitain Meyer viste mig al mulig Forekommenhed. Veiret var noget vindigt; det regnede lidt, men hen ad Aften skinnede Solen just ligesom vi kom forbi Kronborg; og Solskinnet giennem Regnhimmelen over den gamle Fæstning gav et malerisk Skue. — Nu kom vi ud i Kattegat, og Søen begyndte at gynges. Jeg lod mig ikke anfægte, men spiste noget Aftensmad i Cahytten. Dog — atter kommen op paa Dækket, blev jeg i den stærke Kuling pludselig søsyg og maatte vende mine Lommer to Gange; sidstgang var det værst. Capitainen ledte mig selv ned i Cahytten og jeg sagde: »Jeg holder det ikke ud. Jo det er en net Lystreise«. — Men neppe var jeg kommen i Seng i Cahytten i den horizontale Stilling, saa gik det strax over. Jeg sov fortræffeligt, og vaagnede kun et Øieblik. Næste Morgen var Veiret godt; vi havde havt en stærk Søgang, der øste Vande ned, og Capitainen havde eengang ladet Skibet standse, af Frygt for at et forbiseilende Skib om Natten skulde støde derpaa. Jeg havde slet intet mærket. I Løverdags befandt jeg mig

fortræffeligt og siden altid. Min hele Sygdom varede knap $\frac{1}{2}$ Time; og havde jeg strax ligget horisontalt, saa var det ikke skeet.

Igaar — paa Din Fødselsdag, kom vi til Frederiksværn, og kom fra Dampskibet Prinds Carl over paa Constitutionen, hvor Capitain Budde, en meget smuk og behagelig Mand paa det meest forekommende hilste mig. — (: Jeg glemte: — at vi kun igaar holdt ganske kort udenfor Gothenburg, fordi det haarde Veir havde forsinket os —). Naturen er her skallet og gold. Men lidt efter lidt bleve Steenklipperne grønne af Graner, alt som vi seilede ind i Christianiafiord der gaaer 12 Mile ind i Landet; og Byerne Porsgrund, Laurvig, Valløe, Moss, Holmestrand, Drøbak, som vi kom forbi laae, som nydelige Blomster paa Strandbredden, med deres røde Tage. — Overalt kom der Baade med Folk fra disse Steder, som skulde til Nabobyen, eller til Christiania, og tilsidst var Skibet fuldt af Mennesker.

Ved Middagsbordet, som opfyldte hele Skibsdækket — stod Capitain Budde op, og proponerede Selskabet med høi Røst at drikke min Skaal, hvilket skeedte, under tre Canonskud. En sielden Ære, og jeg troer næsten ikke det er skeet før med en Pri- vatperson. Jeg takkede den ædle Budde, rørt, og det glædte mig, at jeg havde nævnet een af hans Forfædre som Tordenskiolds brave Cammerat.

I Aftes kom jeg Kl 8 omtrent til Christiania. I Moss var allerede den gode Dahl kommen ombord; der tager sig af mig og hielper mig som en sand Ven.

I dag formiddag har jeg været i adskillige Visiter og imorgen skal jeg til Prindsen (Oscar) men derom med næste Brev. Jeg vil ikke jasje, men fortælle alting ordentligt.

Gud velsigne Dig og vore kiære Børn! Hils dem alle fra mig paa det kiærligste. Kierulf skal bort, og jeg maa slutte.

Din

A. Oehlenschläger.

1324. *Til Christiane Oehlenschläger.* Christiania d: 1 August 1833. 5
Kiæreste Christiane.

Endelig finder jeg en ledig Time, for at skrive Dig til, efter megen Omtumlen. Vi slap sidst ved, at jeg kom i Søndags Aftes paa Din Fødselsdag, til Christiania. Strax paa Strandbredden, hvor der var mange Mennesker, mødte jeg Gierlew (vor General- 10
consul) med sine tvende Døttre under Armen, som jeg pleiede at møde ham tit paa Volden i Khavn. Han var meget complaisant, og fortalte mig, at han havde talet med Kronprindsen med |o: om| mig over en Time, og at han længtes efter at see mig. Ved Enden af Gaden forlod jeg Gierlev, for at tage ind i Giæstgi- 15
vergaarden Hotel du Nord, hvor jeg boer N° 21, og har det godt — Næstedag, Mandag, gjorde jeg en Deel Visitter til Statsraad Collett i Byen, som indbød mig til Tirsdagaften, til Gierlev igjen, derpaa med Dahl i en Vogn ud af Byen til Sverdrup, som boer ret smukt, og til gamle Treschou, som med sin gode Viv boer endnu 20
smukkere; en anden Philemon og Baucis. Jeg spiste i Hotel du Nord hvor Selskabet drak min Skaal, og tog derpaa atter ud i Kierulfs Vogn for at besøge hans Familie paa deres smukke Landsted. Derpaa kiørte vi ind, for at see Sovedrikken, der blev opført og hvor Ryge spillede Saft. Theatret er et daarligt Huus og Selska- 25
bet er et middelmaadigt Selskab, der ikke svarer til en By, som Christiania, hvorfor det heller ikke agtes meget af de dannede

Indbyggere. Dog gik det ikke endda saa ilde, men jeg blev ikke til Enden og spadserede i den smukke Maaneskinsaften med mine Venner Dahl, Krogh, og den unge Skiellerup paa Aggershuusvold. — Næstedags Morgen blev jeg af en kongelig Jæger tilsagt 5 til Audients og Taffel hos Kronprindsen. Hele Formiddagen havde jeg Visiter. Jeg besøgte ogsaa Steenblock, hvor jeg traf Hersleb og Sverdrup igien, siden min gamle Ven Maleren Capitain Munch, der 1808 malede mig i Paris.

Med Gierlev gik jeg til Kronprindsen, som var usigelig venlig 10 og talede med mig om særdeles Mange Ting; om Poesie især og Musik. Han fortalte mig, at han selv componerede, og havde fuldført en Oper af Beskow, som skulde gives. Han var Beskedenheden og Elskværdigheden selv, og det lod til at jeg særdeles behagede ham. Her traf jeg alle Statsraaderne, med hvilke jeg giorde 15 de Bekiendtskab og som vare høist forekommende og fornøiede over min Ankomst. Om Aftenen var der stort Selskab for Prindsen hos Collet; men skøndt det var en afskyelig Hede, morede det mig dog at gjøre Bekiendtskab med en stor Deel af Byens Damer i fuld Stads. Collett bragte mig selv ind i Salen, hvor der foruden 20 Damerne ingen anden sad end Kronprindsen, og tvang mig til at sætte mig paa en Stol, hvorfra hans egen Datter reiste sig. Siden vare en Deel Damer beskæftigede inde i et andet Værelse med at tage mit Portræt (det Feldborgske) ned af Væggen, hvor det hang hos Schiller, Byron og Tegnér, og at sammenligne det med mig; 25 hvilket gav Anledning til adskillige Complimenter til mig, paa Portraittets Bekostning. Ogsaa her talede Oscar meget med mig, og kom ofte til mig igien. — Igaar Onsdag blev jeg atter tilsagt til Taffels, hvor jeg traf Professorerne, blandt andet den gamle Skiellerup og Hansteen, som jeg i Forveien ogsaa havde besøgt. — 30 Om Aftenen skulde Prindsen i Skuespillet, og havde selv forlangt

at see Hakon Jarl, Ryges sidste Giesterolle. Her mødte mig et Qvid pro quo, som dog ikke sagde videre, men som kom af at jeg ikke ret havde forstaaet Kronprindsen. Han indbød mig nemlig til at see Stykket hos sig i den Kongelige Loge, jeg takkede ærbødigst, og gik siden hiem, for selv med Dahl først at gaae til Skuespil-⁵ huset, hvor jeg vilde vente Prindsen ved Døren. Men da Kl var 7, kom Commandanten Baron Wedel, Kammerherre Hesselberg, Kammerherre Sparre og Cancelliraad Tønsberg (Prindsens forrige Lærer, som han elsker høit) alle gaaende tilfods; og da De saae mig, forundrede de sig og sagde: Hans Kongl: Høihed ventede¹⁰ mig, for at kiøre med mig alene derhen, og at de vare gaede for at vige mig Pladsen. — Jeg blev meget befippet, og undskyldte mig paa bedste Maade. Een af Officeererne skyndte sig strax til Prindsen, som kom kort derpaa og loe over Feiltagelsen. Jeg sad ved hans Side i Logen. Han taledede bestandig med mig mellem¹⁵ Akterne og beundrede Hakon Jarl, som et »stort og fortræffeligt Maleri af den norske Historie«, hvor han er meget vel bevandret. Der havde været meget Tale om at modtage mig med et Hurra, men som Kronprindsens Giæst i hans Loge, gik det ikke vel an. Der blev heller intet raabt for ham, ingen Nationalvise sunget,²⁰ men Theatret var proppet fuldt af elegant klædte Herrer og Damer. Theatret, som det er, er heller intet ret Sted for Nationalhyl- ding. Ryge spillede godt — men blev maadeligt understøttet. Dog maa man være billig — Skuespillerne gjorde alt hvad de kunde, og et Par Stykker vare ikke saa gale. Ved Slutningen af Stykket²⁵ sagde Ryge en Epilog, hvori han rørt forsikkrede at han i sin sidste Dødstime vilde mindes de ædle Norske. Man beklappede ham. — Jeg kiørte med Prindsen i hans Vogn hiem; og han havde selv Omsorg for, at jeg fik en Kappe paa. Jeg drak Thee hos ham, og han var yderst venlig og naadig; sagde at han vilde bringe Hakon³⁰

Jarl paa Skuepladsen; og at jeg maatte besøge ham naar det skedte. Han sagde ogsaa smilende, at jeg gjerne maatte sige til hans Majestæt at han havde indbudet mig, for at skaffe mig dessnarere Tilladelse. Om Nordstiernen sagde han, at den svenske Konge blot havde efterkommet Nationens Ønske. Saaledes tog han Afsked med mig paa den meest smigrende Maade og tillige særdeles hierteligt. Efter denne Thee var jeg endnu hos Baronessen Wedel Jarlsberg (Din gamle Veninde) som presenterte mig alle sine voxne Børn, og hvor der var et Selskab, hvor vi spiste til Aften Kl 10 12½.

Igaar Onsdag Formiddags var jeg paa Landcadetacademiet, hvor jeg endnu engang traf Prindsen, som underholdt sig meget med mig. De havde først Algebra, hvorved jeg nær var sovet ind, og bandt min Stok med Baandet om min Haand, for ikke at tabe den paa Gulvet, ved Siden af Prindsen. Siden havde de Gymnastik, det var mere morsomt. Der er raske Gutter. Nogle havde Arme med Muskler, som Lægge paa Benene. Nu sagde jeg Prindsen Farvel for sidstegang for dennesinde. — Igaar Eftermiddags kørte jeg en Tour med Dahl for at see Omegnen; den botaniske Have. Vi kørte og klavrede op paa Egeberg, og her overskuede jeg Landet fra det første norske Field, jeg har været paa. Der er deilig! Christiania og Forstaden det gamle Opsloe ligger mellem Biergene og Fiorden strækker sig malerisk hen. Der var Røg paa Fieldet, vor Kudsk troede det var Skovbrand; men det var kun Græsstubbene der blev afsvedet til at giøde Jorden med.

Søndag d: 4 Aug. 1833.

Jeg er bleven afbrudt, og vil fuldende Brevet, uden at give det egentlig Dagbogsorden; thi Begivenhederne begynder alt at blande sig noget uordentligt i min Hukommelse.

Jeg har været i Stortinget — og desværre hørt at Bonderegimentet har sine sørgelige Virkninger. Til dette Thing ere Bønder fornemmelig valgte, som sætte sig imod alt hvad der koster Penge saa at man i disse Dage havde al Umage for at faae dem til at vedligeholde en Tegneskole og et Agerdyrkningsseminarium. Forleden paa Stortinget taledes Herr Maribo (: jeg var ikke tilstæde) ret hæderligt om mig. Der blev forlangt en stor Sum til en Flaade, i den Anledning taldes om den mulige Krig med Naboerne, navnlig Danmark. Han sagde at med Guds Hielp skulde ingen Krig finde Sted mellem et Broderfolk, der havde været forenet i 300 Aar; at intet fiendtligt skulde være der, uden den usle Pennekrig af enkelte Individder, der ei engang nyder Nationens Agtelse; men at tvertimod den litteraire og venskabelige Forstaaelse alt mere skulde tiltage, og at den udmærkede Mand (Oehl.) der i disse Dage glædede Byen med sin Nærværelse vist vilde bidrage dertil.

I Fredags var jeg hos gamle Treschous, hvor de havde bekrandset min Buste og hvor et udvalgt Selskab drak min Skaal.

Igaar Løverdags var jeg hos Hansteen, denne fortræffelige Mand havde arrangeret et Partie ret efter mit Hierte. Han, en ung Æsthetiker Wellhaven (et godt Hoved) Dahl og jeg kiørte 1½ Miil til Asker. Her havde vi de herligste Udsigter hele Veien og spiste til Middag i et Bondehuus. Om Aftenen var der temmelig stort Selskab hos ham, hvor min Skaal atter blev drukket. Hans Kone er en Kiøbenhavnnerinde, meget forstandig og god, hun bad venligst at hilse Ørstederne.

Idag Søndag, skal jeg spise hos Gierlev. Imorgen forelæser jeg et Selskab af de meest dannede Margareta. — Paa Onsdag reise vi til Ringerike etc. — Man vilde havt mig til Thellemarken; men jeg vil ikke ases ud i stærk Hede, og udsætte mig for at faae Fnat i

Bondehytterne for at see et Par høitidelige Klipper. Selv der bo-
siddende Præster havde raadet mig derfra, ligesom Thiele og
Møller, som just nylig kom hjem fra en saadan Reise. I Ringerike,
Drammen, Frederikshald etc. er det derimod deiligt og ikke ube-
5 qvemt. Jeg bliver en 5 sex 6 Dage paa denne Tour, bliver her saa i et
Par Dage og derpaa reiser jeg, saa at hele Reisen vil være afgjort
paa en Maanedstid, hvilket er nok.

I dette Øieblik kom Prof. Hersleb, Sverdrup og Hansteen som
en Deputation for en stor Deel af Stortinget, Statsraaderne
10 og Universitetet for at indbyde mig til et stort Diner paa Tirs-
dag, der skal holdes til Ære for mig.

Mandag d: 5 Aug:

Dampskibet er kommen efter temmelig Storm, temmelig silde,
og jeg maa slutte mit Brev; jeg venter hvert Øieblik et Brev fra
15 Dig.

I dette Øieblik fik jeg Dit Brev, som meget har glædet mig. Hils
alle mine kiære Børn og beed dem næstegang skrive mig til.

Apropos! Jeg reiser i Overmorgen til Ringerike, Drammen, etc.
og kommer hiem om nogle Dage, bliver her nogle Dage og reiser
20 derpaa hiem. Det Hele varer ikke stort meer end en Maaned.
Men jeg vil gjøre Eder en Fornøielse, Du og Maria (fulgt af Jo-
hannes og William) skal tage en Vogn til Helsingør der vil jeg ud-
skibe mig, og reise med Eder (Dig og Maria) til Fredensborg
hvor vi ville tilbringe et Par Dage paa Værtshuset. Men Johannes
25 og William maa nok strax ned til Khavn igien, for deres Stude-
ring. En nøiere Bestemmelse herom næstegang.

Lever vel! Eders
trofaste Fader
A. Oehlenschläger.

1325. *Fra Christiane Oehlenschläger.* Kjøbenhavn den 2 August 1833.
Kjæreste Oehlenschläger!

Vi havde en ubeskrivelig stor Glæde igaar Middags da vi sad og spiieste William, Marie og jeg (Johannes var paa Bakkehuset) det ringede og da jeg lukkede op stod en Mand ved Døren hvis Ansigt 5 var mig bekiendt, da han var kommen ind tog han et Brev frem med en Udskrift som vi alle havde seet og glædet os over ved lignende Leilighed. Den hele Formiddag var vi gaaet i spændt Forventning om Dampskibets Ankomst og just som det ringede læste vi i Veiviseren om Dampskibet, hvoraf [vi] fik ud at det vel 10 neppe var mulig at vi alt kunde havt Brev. Vi klyngede os nu om Brevet som vi ved din gamle Skolecamerats Godhed fik meget for en[d] paa den sædvanlige Maade, og du kan tænke Dig, at mit For[e]drag ikke var flydende, især da vi kom til de tre Canon-skud. Tusind Tak for den nøiagtige Efterretning om Alt Du giver 15 os, det er ubeskriveligt hvor lykkelige vi ere over saaledes at kunne følge Dig paa din hele Ve. Det har ogsaa glædet os inderligt at Du kun offrede Neptun en saa ringe Tribut. Din sunde Natur er Dig ved hver Leilighed til største Fordeel her bevarede den for et Onde som næsten alle lider af. Jeg bragte Bøye i aftes en Correc- 20 tur, han var paa en Søreise paa Kallebostrand, men hans Kone fortalte mig Nyt. Deres Vertinde havde været med Dig paa Dampskibet og fra hende havde man nu alt paa Vesterbro Efterretning om hvorledes man havde feteret Dig paa Constitutionen. Men jeg er bange at Oncle Carl til Middag bliver snudvred over at man end- 25 nu ikke veed »hvad det behagede Hr Professoren at svare«. Det var virkelig skjønt at Du fik den Reise istand, men Bønderne maae Du endelig see ind til, tænk Dig hvor det vilde røre Dig ifald Du et eller andet Sted fandt een af dine Bøger, det skal jo ikke være siældent, det maae Du endelig ellers er det synes jeg ingen norsk Rei- 30

se, kun et Besøg til norske Venner. Med mine Breve, min bedste Oehlenschläger maae Du være saa god at tage til Takke, de behøve Overbærelse; først fordi de ere saa middelmaadige, ogsaa er jeg reent i Forlegenhed med mine Øyne. Jeg stod tilig op imorges
5 for i Eensomhed ved dit Bord i Hiørnestuen at skrive Dig til, men jeg var ikke istand til at see at skiære mig en Pen. Hvad der forværrer dem er ogsaa at jeg hverken paa din Reise med Bertouch, eller efter Lotte eller nu kan skrive til Dig uden at mine Øine uformærkt fyldes med Vand; og dog troer jeg det er bedst at jeg fører
10 den egentlige Correspondence fordi jeg uagtet min Distraction dog formedelst mine Aar kan give dig en stadigere Underretning om os. William og Marie skal derfor ikke desmindre have den Glæde at skrive til Deres elskede Fader, som de savne ganske alvorligt. Johannes vil vist ogsaa skrive af og til, men han føler paa
15 en anden Maade og som William og jeg tænker paa dig, det kan man ikke forlange af ham. Den første Aften efter Du var reist gik den trofaste Søn ud i sin Faders lille Stue paa Frideriksberg og drak i Eensomhed sin The. Hans taknemlige Hierte var dybt bevæget og han vendte tilbage til vort Hiem med den blide Alvor,
20 som jeg ærer saa høit og som faae er istand til at tilegne sig. »Dieser ist und wahrhaftig dein — auch mein Sohn«, dette følte jeg da jeg saae ham i hans ærlige Øine og de vare svolne af Graad. — Da vi nu i Fredags havde forladt Dig paa Skibet gik vi ud paa lange Linie hvortil Johannes havde Tegnet derfra kunde vi
25 ypperligt see Dig seile, men der var jo noget i Veien for Eders Seil-lads thi før tre Qvarteer til fem kom de neppe afsted. Nu havde vi den Ærgrelse at see Dig sætte Dig ned bag Baaden, som hang paa Rehlingen af Skibet efter at Du først havde lagt dine Hænder paa Ryggen, som Du gjør naar Du spaserer; Marie var reent des-
30 perat over at Du krøb i Skiul just da vi saa herligt kunne have ta-

get Afsked med Dig staaende paa det hurtigt afseilende Skib. Men hvorfor havde vi ikke sagt vor søde Fader at vi ikke kunde gaae hiem til vort eensomme Huus saalænge vort Øie kunde naae Skibet, der skulde føre Dig til det fremmede Land? — Nu i Hast Efterretninger herfra. Kongen er endnu ikke kommen. Hans Slubroere ligge hver Dag ved Toldboden for at føre ham i Land; til 29 Julii vare Bulletinerne hver Dag bedre og bedre, men nu ere de ophørte, fordi Kongen har befalet det, og som der bekendtgjøres, fordi hans Sundheds Tilstand er vel. Studenterne og øvrige Corpser ere tilsagte at møde naar de tilsiges, men dog kommer han ikke, endskiøndt han skal ventes hvert Øieblik. Abrahamsen er nylig kommen hiem og er reist over Louisenlund, men har ikke seet Kongen, ei engang hans nærmeste Omgivning, det hedder af den Grund at ingen skal komme her, som har seet Kongen og som kunde give Underretning om hans Udseende, før han selv kommer. A: har været hos Dronningen, som det siges men skal hun være urolig. Det har været Cholera. Kongens Mave har været sort i tre Dage og da har man ikke troet ham til Live, han skal være behandlet ganske som Cholerapatienter. Dette har jeg fra Fru Kongslew, som jeg traf hos Fru Ørsted. — Paa min Fødselsdag tog William Marie og jeg ud til Lotte, hun havde sendt mig fra Løverdag Middag tree Breve om at jeg endelig maatte erindre Dagen og gjøre Dem den Fornøielse at komme. William gik hele Løverdag omkring men Vognene vare for dyre saa jeg var lige ved at opgive det, da jeg selv opsnusede en net Enspændervogn for 3rd. William og Marie vilde bidrage af Deres Formue til Udgiften men det kunde jeg ikke lide og jeg syntes ogsaa at da Geburtsdagene dog altid hos os har kostet lidt saa vilde jeg ikke spare saa stærkt den Dag. William kørte og vi havde det Held at vor Hest var det villigste Dyr jeg har seet og istedetfor at bruge Pidsk maat-

te William lægge Kræfter til for at den ikke skulde anstrenge sig. Lotte er meget rask men Ph: var endnu noget syg og mat jeg troer næsten det er en maskeret Koldfeber han har. Vi tog om Eftermiddag|en| til Nærum Lotte og Ph: med for at tale med en Kone
 5 der om hvorlænge Lotte kunde være rolig, et par Maaneders Tid meente hun, mulig Du kommer hiem som Bedstefader. Lotte har bedet mig inderligt at hilse Dig og sige Dig, at det gjorde hende stor Bedrøvelse at hun ikke kunde tage Afskeed med Dig. Phister var kiærlig og god, derom vidnede Lottes Miner fuldkomment.
 10 Biskoppen er kommen fra Bornholm igaar Morges efter 3 Nætter og Dages Krydsen i Storm og Modvind; han besøgte mig igaar og bad Dig hilset. — Nu lev vel min søde velsignede Oehl: Gud være med Dig, fornøi Dig godt. Lad mig viide hvor ofte Du vil jeg skal skrive. Johannes som har læst dette Brev paa denne Side nær blev
 15 stødt over at jeg ikke videre har omtalt hans Længsel efter Dig, men jeg har jo heller ikke nævnt saa synderlig om Maries, de er raskere paa det efter Deres Natur og ere derfor ikke mindre gode og kiærlige Børn. Jeg har nu nylig havt Spøg med Johannes og William som finde det under Deres Værdighed at skrive under
 20 mit Brev, jeg har derfor foreslaaet, at De efterhaanden skal skrive hver; og jeg da skal have Plads til nogle Linier i Deres Breve. Johannes fandt det bedst, at de alle 3 underskrev dette Brev, og da tilføjede jeg »med paaholden Pen«. Du seer at vi leve fornøiede med hinanden og spøge alt iblandt.
 25 Hils Dahl mange Gange, han har nylig sendt en Vexel til Deichmann som denne har meldt mig. Lev vel endnu engang
 Din hengivne Christiane.

Christian Oehlenschläger. William Oehlenschläger. Marie Oehlenschläger

Hvad synes Du om dette Jav af dine Unger. Mine Werlauff er her og hun skal som Secretair efter Johannes's Raad ogsaa under-skrive

/Wilhelmine W.

Efter Skrift. Theatermaler Wallich var her i dette Øyeblik, han ⁵ fortalte at man paa Posthuset havde sagt at Kongen kom idag og da skal vi illuminere iaften. Academiet havde Beegkrandse tilre-de. Jeg veed ikke om det er sandt, men det er rimeligt at hans længes hiem og da han aldrig er søsyg kan han taale Reisen bedre end andre. Stine har ogsaa nylig sagt mig, at Fru Fenger venter ¹⁰ sin Mand idag og det er jo ikke tænkeligt, at han kunde komme før Kongen. Wallich bad hilse.

1326. *Fra William og Christiane Oehlschläger.* [efter 5/8 1833]

Kjære Fader!

Jeg kan ikke noksom beskrive Dig vor Glæde over dit sidste ¹⁵ Brev; vi havde allerede opgivet Haabet om Efterretning fra Dig, da vi læste Brevlisterne igjennem paa Posthuset, og ei fandt vort Navn derpaa, men desto større blev vor Glæde, da det ringede paa Klokken og en fremmed Mand bragte Brevet fra Dig. Prinds Oscar er isandhed en sjælden Fyrste, man kan mærke at han el- ²⁰ sker Dig. Man maa rigtignok give Deichmann Ret i, at Du kun behøver at sætte din Fod uden for Danmark, for at blive paa-skjønnet, som Du fortjener det. Jeg var idag ude hos Oncle Carl og læste Dit Brev for ham, han var naturligviis uhyre fornøiet over den Maade Nordmændene behandle Dig paa; jeg mærkede en ²⁵ stor Bevægelse og Rørthed hos ham, især da jeg læste om, at Du

sad ved Kronpindsens Side i Comoediehuset. Uncle Carl var enig med Moder og os andre i, at vi vil overlade Bladene, at gjøre Folk bekendt med dit Ophold i Christiania; Du kan være vis paa at Mange misunde Dig, og derfor er Taushed for vor Side det bedste.

Det vil vist fornøie Dig at høre at vi føre et meget roeligt Liv herhjemme, Moder er sød imod os, kjæler tit for os, og længes bestandig efter Dig. Fra dit kjære Frederiksberg kan jeg hilse Dig; jeg har et Par Gange været derude alene, og tænkt mig at Du var med, jeg har drukken Thee af din store Kop og kysset gjentagne Gange Randen, der berørtes af Dine Læber. Flere Gange har jeg med et Par Venner besøgt Frederiksberg. Marie og jeg kjørte engang derud i Drosche, vi læste for hverandre i Benvenuto Cellini lod Pigen lukke os ud af Haugen og spadserede derpaa hjem, ligesom vi saa tit gjorde med Dig. Ogsaa har jeg været en Aften paa Bakkehuset hos Deichmann, hvor jeg morede mig godt; jeg har aldrig truffen paa Folk, som unde Dig det bedre, og elske Dig højere, end De gjøre. Lotte har været et Par Dage i Byen, jeg skal hilse Dig gjentagne Gange fra hende, hun befinder sig ret vel. Phister leiede en Vogn med et Par gode Heste for en Uges Tid. De ville i den Tid, de endnu blive paa Landet, gjøre nogle Toure omkring i Landet i denne Equipage. Fra Laura Lundblad skal jeg ogsaa hilse Dig, det gjorde hende saa ondt, at hun ei fik Dig sagt Farvel, hun elsker Dig saa ufandlig høiet, siger hun. Hendes Fästmand Bolmér var her. Jeg gjorde hans Bekjendtskab hos Münters; smuk er han just ikke, men det skal være et herligt Menne-ske og en lærd Mand. I Onsdags blev han givt med Laura. Baron Nolcken er her i Byen; han har besøgt os flere Gange, jeg skal hilse Dig fra ham. Kongen kom da i Løverdags den 3^{die}, og blev modtagen med uhyre Enthusiasme. Paa Toldboden var der en

stor Folkemasse, og Begeistringen og Glæden over Kongens Hjemkomst var saastor, at Hestene bleve spændte fra Vognen, og Folket trak ham til Amalienburg. Efter at han var kommen hjem, viste han sig paa Altanen tilligmed Landets Moder, disse modtoges med et 9 Gange gjentaget Hurrarraab. Studenterne marscherede i Søndags Eftermiddag Kl 7 til Amalienburg tre og tre under Armen med hinanden i sorte Klæder, med Musik fra Regentsen, og sang Kongen en Velkomstsang. Dagen efter defilerede alt hvad der var Militairt i Kjøbenhavn forbi Amalienburg. Det varede over en Time, men det undrer mig, at der ikke blev noget af at 10 Soldaterne sang din Velkomstsang til Kongen, rimeligviis har Kongen troet, at det var upassende for Soldater at synge, thi noget lignende, erindrer jeg, indtraf med Garden.

Jeg skal hilse Dig fra Johannes, han skriver næste Gang til Dig. Vi skrive kun een af Gangen, thi ellers ville vore Breve komme til 15 at ligne hinanden alt for meget. Moder skriver nu lidt til Dig i mit Brev, derfor maa jeg slutte det, Lev nu vel, min søde Fader.

Din
William.

Kun 4 a 5 Minutter har jeg før Brevet skal bort saalænge varede 20 det før den kiære William gav mig Pennen, altsaa min velsignede Oehl. kan [jeg] kun i Hast takke Dig for dit herlige Brev fra mig selv, Lotte som var i Byen og blev saalænge at hun kunde see Dit Brev og fra Marie. Vi fore som Rasende efter det og vor Glæde var ubeskrivelig, heller ikke var det liden Glæde, at Oncle Carl 25 havde Ret, som sagde igaar »en Maaned gaaer der til Reisen han bliver ikke længer borte«. Ogsaa for Din kiærlige Godhed at ville lade Marie see og mig giensee det mærkelige Helsingøer. Lev vel

fremdeles fornøi Dig godt. Tiden er udløben. Hils Dahl og mind
Dig imellem

Din elskende Christiane.

Marie skriver næste Gang!

5 1327. *Til Christiane Oehlenschläger.* Christiania d: 12 August 1833.

Kiæreste Kone og Børn!

Jeg kommer idag tilbage fra min Reise i Omegnene, men erfarer til min Bedrøvelse at Dampskibet, (der skulde være kommen i Aftes) endnu (Eftermiddag Kl 3) ikke er kommet. Jeg maa altsaa
10 skrive igien, inden jeg har den Glæde, at erfare noget fra Eder. —
Thiele som vare tilstæde i det smukke Biælkehuus uden for Byen, [og hvor] jeg forelæste et stort Selskab Marggereta vil mundtlig have sagt dig, at det blev hørt med meget Bifald og vakte stor Sensation. Næste Dag var den største Hædersdag jeg endnu har
15 oplevet. Om den vil I finde det Vigtigste i det norske Morgenblad. Alle i Byen værende Statsraader, en stor Deel af Storthinget (deriblandt et Par fortræffelige store godhiertige Field bønder) Universitetets Professorer og en stor Hob Indbyggere og Studenter
20 forhen havde været en Fest for Prinds Oscar. Ved Colletts Side gik jeg under Instrumenternes Lyd ind i Salen. I Høisædet hvor jeg sad mellem Præsidenten paa Storthinget (Pastor Ridder⸗vold) og den første Statsraad, var mit Billed bag ved paa Væggen ophængt i en Laurbærkrands. Lige over for, udenfor Galleriet, hvor Mu-
25 sikanterne sad, saa man et atter laurbærkrandset. Sverdrup holdt en Tale til mig i Selskabets Navn, hvori han omtalede

mig paa det hæderligste, og altfor hæderligt — Derpaa blev Visen siunget, og før og efter blev et Hurra, tre gange tre, med Haandklap raabt af hele Selskabet, med Pauker og Trompeter. Danmarks Skaal blev ogsaa drukket, det danske Universitet — Derpaa proponerede jeg: »Boer jeg paa det høie Field,« som jeg (til Selskabets Fornøielse) sang uden ad med høi Røst og vi drak Norges Skaal. Efter Maaltidet ved Caffeen stimlede alle de mange kraftige varme Normænd hen, for at give mig et velmeent Haandtryk. Og en stor Sværm gik derpaa en Tour ud af Byen med mig, til Hansteens Observatorium, siden gik vi hiem til Thee. 10

Denne overordentlige Hæder har dybt rørt mig i mit inderste Hierte. Næste Dag reiste jeg med den gode Dahl og Krog — Vi saae først Krogkleven et snævert Pas af høie Bierge, der tiene til Ramme for det delige Ringerike, som udstrækker sig bag ved. Her plukkede Krog en Kiærminde til Maria ved St: Olafs Kilde, 15 som han gav mig med, og jeg skrev mit Navn, paa et Fieldstykke. Ringerike er usigelig skjønt. En evig Afvexling af Bierge og Dale, og skønne Bønderhuse. Vi kom forbi Halfdan Svartes Gaard, besøgte Præsten i Norderhoug og den Stue, hvor man endnu seer Kuglen i Væggen fra Anna Colbiørnsens Dage, da hun op- 20 holdt den svenske Oberst, til han blev overfaldet af Normændene. Derpaa reiste vi til Hønefossen, som er saare deilig og tilbragte Natten i Byen.

Næste Dag gik det til Modum, ligesaa smukt som Ringerike. Vi skulde besøgt en Præst Essendrup, men han var ikke hiemme og 25 vi bleve om Natten i Haugsund. Trediedag reiste vi til Kongsberg. Jeg skrev et Brev til Biergmesteren Strøm, for at bede ham om Tilladelse at bese Gruberne. Kort efter kom han. Det var vor gamle Ven Strøm, som for 22 Aar siden besøgte os paa Christiansholm. Han veeg ikke fra vor Side; og vi kiørte op i vild Field- 30

natur til Biergværket. Den mørke Stolle gik vi igiennem dybt under Jorden og det varede vist et Qvarteerstiid. I dette høitidelige mørke Dyb, blot oplyst sparsomt af Biergmændenes Fyrrespaa-
ner, kom jeg høit til at lee af Dahl, som enthusiastisk raabte: »Det
5 er det brillantiske Syn jeg har seet i mit Liv«. Nu kom vi til Gruberne. Jeg betænkte mig, om jeg skulde stige ned eller ei. Jeg steg ned. Heelt ned. 37 Stiger ned under Jorden, og saa paa Bunden Sølværtsen i Klippen. Da jeg skulde tilbage var jeg nær aldrig kommen op af Træthed og især af Aandeløshed. Endelig
10 lykkes det. Jeg var drivvaad af Sved. Jeg tog min Frakke paa den nøgne Krop medens min Skiorte og mine Klæder blev tørrede ved Ilden. Nu kunde jeg varm og tør kiøre videre. Fierdedag (Løverdag) kiørte vi til Drammen til Amtmand Blom, en fortræffelig Mand, en æg[te] Nordmand (en smuk yngre Pløyen, uden Barsk-
15 hed og Capricer). I mit Sovkammer hang mit Portræt, stukket af Flindt, og et stort Billed af Axel og Valborg, som en Dame der i Huset, for lang Tid siden havde malet. Om Aftenen var jeg hos Kiøbmand Thorne (see Bilaget) hvor der blev sunget en Sang af ham i et stort Selskab og drukket min Skaal. Næste Dag stort Sel-
20 skab hos Amtmanden, og [min] Skaal, med et Digt af Wulfsberg, (see Bilaget).

Idag kiørte jeg til Christiania igien med Amtmand Blom. Jeg bliver nu her til paa Løverdag, gjør derpaa endnu en Tour med Dahl til Frederikshald etc: og tager med Dampskibet imorgen
25 otte Dage hiem.

Dersom Du nu synes om det Forslag, jeg gjorde Dig sidst, saa kommer Du og Børnene til Helsingøer Onsdagaften den 21 August. Torsdagformiddag kommer da jeg med Dampskibet; og gaaer i Land, hvis jeg faaer at vide ved et Bud at Du er der. Faaer

jeg intet Bud, saa |an|tager jeg, at Du ikke kunde komme, og seiler lige til Kiøbenhavn.

Gud velsigne Eder alle! Lever vel! Dersom Dampskibet kommer i Aften, saa kan jeg endnu faae Svar paa dette Brev.

Eders kiærlige Fader 5

A. Oehlenschläger.

1328. *Fra Christiane Oehlenschläger.* Kiøbenhavn den 16 August 1833.

Min inderlig elskede Oehlenschläger!

Først for en Times Tid siden fik vi dit velsignede Brev fordi Dampskibet ankom sildig iaftes; hvor rørte vi have modtaget alle 10 Efterretninger om den Enthusiasme hvormed Dit Værd er erkiendt der, hvor ikke Lunkenhed har hiemme, behøver jeg vist ikke at sige et Ord om. Jeg takker og priser Gud at Du i din kraftige Alder endnu har modtaget disse kraftige Erkiendelses Ytringer, som altid vil udgjøre en styrkende Erstatning for meget som var i 15 en anden Aand. Der gaaer ingen Dag ingen Nat hen uden at jeg med Taknemeligheds Taarer glæder mig i mit inderste Hierte over alt hvad Du i den korte Tid har oplevet af velfortient Hæder. Dine Børn glæde sig ved hver Ord som Begeistring og Kiærlighed sagt Dig, og det er ogsaa vist, at Din Nærværelse har opflammet 20 mangan Nordmand til skønne Digte. Vi takke Dig hierteligst for alle de officielle Meddelelser. Angaaende Fêten har Statstiden den og Dagen alt iforgaars havt Udtog af det norske Blad ogsaa meddeelt Sangen men uden dit Digt, det kommer vel idag. Dit Digt er guddommeligt jeg kan ikke slippe det igien, de norske ere 25 ogsaa deilige. Det er mig usigelig kiært at Du kom ind i Biergværket, nu har Du selv seet at: »en Grube staaer i Biergets Indre« og

Gud være lovet, at Du kunde taale den frygtelige Hede. Vi maae taknemlig erkiende at den gode Gud afvender Faren fra Dig og bes|k|ytter dit kostbare Liv og Sundhed. Det er ogsaa herligt at Reisen ikke behøver længer Tid. Vi vente Dig da med det næste
5 Dampskib som efter Bestemmelsen skulde indtræffe her den 22 August. Marie er i Skolen, da hun gik pinte hun om at jeg skulde sende hende Brevet hen naar det kom og vi andre havde læst, jeg frygter hun synes ikke vel om at jeg ikke føyer hende, men det gik dog ikke vel an, men bare hun ikke synes mindre vel om at vi
10 efter Overenskomst har besluttet, især siden Du i dit Brev idag overlader det til os at modtage Dig her eller i Helsingør; og at vi da vælge — her. Jeg vil give Dig mine Grunde i hvilke J: og W: ere enige med mig i endeel. Først antager jeg det som en af dine sædvanlige rørende og kiærlige Ønsker at fornøie os nu meget
15 foranlediget af at Du Gudskee Lov selv har fornøiet Dig at Du vilde lade os see de omtalte Steder, men at Du efter den megen Omtumlen dog i Grunden vilde befinde Dig bedre efter Reisen i dit eget Huus din egen Stue og din egen Seng end paa et Værtshuus, endog det bedste. Dernæst har de senere Dampskibsfarter været
20 meget irregulere (iaftes Kl. 10) og dertil kommer at vi her i næsten en heel Uge har havt den ene forfærdelige Tordenbyge afløst af Solskin efter den anden og undertiden halve Dage Skylregn uophørlig, Gaderne har aldrig faaet Roe til at tørres. Fik man nu det samme ustadige Veir naar vi skulde rejse, var en stor Deel af For
25 nøielsen forspilt, og da Vogn hen og hiem er temmelig kostbar, saa kunde jo ved dette Tilfælde dine mange Penge med mindre Satisfaction (end til en anden Tid,) blive anvendt. Dertil kommer nu at baade J: og W: have havt lange Ferier, men nu for faae Dage siden ere begyndt alvorlig at studere, samt Williams Fore
30 læsninger begyndte. Skulde nu J. og W. strax reise hiem igien

saa kom den første Vogn paa det dobbelte omtrent, og maatte vi vente længe i Helsingøer paa Dig, saa blev det maaske endnu mere. Fremdeles vilde William kun efter din strænge Ordre strax reise tilbage og Gud veed dog kun om han har Tid at give bort fra sine Examens Studier; og endelig troer jeg den Reise vilde blive Dig dyrere end Du formoder ved første Overslag, især da man saa lidt kan beregne Tiden der vil medgaae. Derimod er min Bøn ifald intet andet skulde gjøre Hindring, at Du maaske dog naar Du er i Ro her igien i nogle sikke skønne Septemberdage vilde foretage den os tiltænkte Tour, hvilken vi da i Mag kan arrangere saaledes, at den kan blive mindre kostbar. Det er ikke mig ene, men ogsaa Johannes, som er brav i at læse, som stemmer for at modtage Dig her, han sagde mig nylig idag, at det maatte naturligviis komme an paa mig, men da han tilføjede, at denne Fraværelse vilde genere ham, saa synes jeg da at $\frac{1}{4}$ af Hensigten var forfeilet. Tiden er knap da vi meget seent fik Brevet, efter da at have takket Dig min velsignede Oehl: for dine velsignede Breve rækker jeg Johannes min Pen naar jeg først har sagt Dig, at jeg usigelig glæder mig til paa Torsdag at modtage Dig her i Kiøbenhavn.

Din hengivneste Christiane.

Glem ikke at hilse Dahl, Krogh og Collet og glem heller ikke at tale med Dahl om Finantsspeculationen angaaende de Skrifters Nedsættelse (her og der) som ikke vedkommer den fortsatte Udgave af Skrifterne.

1330. Fra Jacob Samuel Eiserman.

Götheborg | efter 22/8 1833 |

Högädle Herr Professor och Riddare!

Ännu en gång: Tag ej ogunstigt upp, att jag, under Herr Pro-
fessorens korta wistande härstädes, icke mindre än 2^{ne} [gånger]
5 besvärade med min närwaro. Men den, som med innerligen varm
Känsla för den ägta Skaldekonsten och alla dess heliga inflytelser,
läst större delen af allt det herrliga Herr Professorens Dramatiska
Ande tänkt och skrifvit, — samt ifrån första ungdomen knappast
ägt någon lifligare önskan, än att en gång i lifvet få se och tala
10 med honom, som skänkt Europa så mycken själs-njutning,
»Thron-Arfvingen i Diktningens werld«, Danskarnas store Tra-
göd, — emellan hvilken och — sjelfwa Skakspeare rummet nu
mera icke finnes af någon lefvande Mästare upptaget; — och
den, slutligen, som har glädjen och äran att allt ifrån Akademi-ti-
15 den wara personligen bekant med Tegnér — — — måste väl,
såsom jag hoppas, vinna förlåtelse, för det han, litet eller intet på-
tänkande formlösheten härwid, sökte att träffa och, så mycket
möjligt var, få se och höra — Oehlenschläger!!!

Jemte tolkande, äfwen på detta sätt, af mitt hjertas rena glädje
20 öfver, att hafwa fått den äran göra Herr Professorens bekantskap,
tager jag mig nu friheten ödmjukast förnya min, ombord på Ång-
fartyget, till Hr Professorens framställde fråga om priset på och
inköp af Herr Professorens Skrifter. Jag önskade, nemligen, få en
fullständig förteckning, jemte en specifik uppgift om priset på dem
25 alla, så att jag, i fall alltsammans blefve mig för dyrt, af förtek-
ningen äfven kunde finna hvad »Lewnet« och »Tragödierna« ser-
skildt kosta. —

En i sig sjelf obemedlad Embetsman i Sverige med famille får ej
sällan undergå andlig svältkur hela lifvet igenom, för att kunna
30 skaffa sin och de sinas lekamen — potatis-nödtorften! — Derför

nödgas man stundom, fastän — det skall Gud veta — högst oger-
na att så här pruta på — sjelfva salighets-medlen!! — *)

Jag vågar också udbedja mig, att på samma gång få veta, om jag, sedermera, får lof, att wända mig direkte till Herr Professoren sjelf i fråga om handeln af Böckerna? En sådan fråga skulle 5
ingalunda varit tillständig, om icke Herr Professorens förekommande godhet dertill gifwit mig någon anledning.

Det blef ett förskräckligt wäder om aftonen och natten till den 22de dennes. Jag talade, efter aftonmåltiden, med hustru och barn härom, med afseende på Herr Professoren samt den gamle genia- 10
liske Gubben Ryge, som jag, först vid afgäendet från ångfartyget**) fick veta vara den person, hvilken utgjorde Herr Professorens sällskap. Min sista önskan före insomnandet var om en lycklig nu — och hele lifvet igenom — för »Charlotte Phisters« dyrkanswärde Fader — honom, som gamle »Malling« 15
visst måtte vara stollt öfver att få »kalde Søn«. Snart, tänkte jag också, /: kanske i Prometheus?:/ får man läsa en interessant berättelse om Herr Professorens Norrska Resa: Hwad det, i sådant 5
fall, skall bli skönt få höra hwad Oehlenschläger säger om — Oscar! — Skada, att icke Skalden fått se det ännu skönare, det 20
skönaste Sverige och Norrige äger, vår kärlek och förtjusning: — Josephina!!! »den nya Fridkulla«, om hvilken Tegnér vidare har sagt: »att hon skall bilägga den verldshistoriska gräns-tvisten emellan två Kämpande Tidevarf, och bli ett fridstecken emellan det gamla och nya; ty hon är ett barn af förtjänsten som bär sig 25
sjelf, men tillika en dotter af det gamla minnet, som dväljes kring

*) »Ett saadant aandeligt Styrkemiddel skæmper oss al ægte tragisk poesie«

Oehlenschläger

**) »När Solen skiner, synas ju Stjernorna ej!«

Olof Trätäljas graf och kring Upsala högar — en ättelägg af Hjeltemodet och Sagan«

Nu kan Herr Professoren hafva hunnit att tröttna wid mitt brev. Jag borde längesen hafva slutat det, eller — hvilket väl hade varit det artigaste, — aldrig börjat det samma. Men kärleken öfverskyler ju allt! och det är ju icke människornas skuld, utan Herr Professorens egen — i sammanhang med Vår HERRER, att man älskar »Skaldernes Adam«, ännu mera och alldeles oförklarligt, sedan man också haft lyckan att se honom: och det är 10 derföre icke så lätt att sluta, när man har tagit sig friheten att börja ett brev till Honom.

Med dessa känslor, ja! med wördnad, beundran och kärlek, har jag den äran förblifwa.

Högädle Herr Professorens och Riddarens

15

ödmjukaste tjenare

J. Eiserman.

1331. Til Direktionen for Det kgl. Teater.

Kiøbenhavn d: 24de August 1833.

Ved min Hiemkomst fra en lille Udenlandsreise har jeg erfaret, at den Kongelige Theaterdirection ikke har troet at burde antage 20 min Datter Charlotte Phister endnu som fast Skuespillerinde, men som Eleve og at hun har vægret sig ved at modtage dette Tilbud. Som hendes Fader, hvem hendes Fremtidsvel naturligviis ligger særdeles paa Hiertet, vover jeg i denne Anledning at gjøre den Kongelige Theaterdirection mit allerærbødigste Forslag, hvorved 25 man muligen endnu kunde blive enige.

At Directionen ikke meer vil binde sig til at modtage et Subject for Livstid, om hvis Talenter endnu intet ganske bestemt kan si-

ges, at en Skuespillerinde bør antages først paa Prøve — det er vist fuldkommen rigtigt. Og hertil er min Datter ogsaa villig; hun vil gjerne lade sig engagere saaledes, med hvilken Løn Directionen selv bestemmer, kun ikke som Eleve. Dette Ønske synes mig ogsaa billigt. Hun er ikke længer i Elevealderen, men toogtyve Aar gammel, og hvad hun især mangler er Mod og Øvelse paa Theatret; men ingen særdeles privat Underviisning, uden fremdeles i Musik; hvori hun alerede har haft saa god Veiledning af Herr Professor Siboni, at hun, efter den almindelige Mening, synger reent og smukt, og alerede med saa godt et Foredrag, at Herr Fløitespiller Petersen troede at have Medhielp af hende, ved sin Aftenunderholdning, da Publikum havde hørt hende i Fanchon førstegang. Hun har lært at dandse saa godt som man sædvanlig forlanger det af en Skuespillerinde, hun spiller Fortepianet med megen Færdighed. Hun forstaaer fuldkommen vel dansk, tydsk, fransk, engelsk, og noget italiensk; hun har, fra sin Barndom af i den bedste Selskabskreds erhvervet sig den Anstand og fine Tone, som ingen ved Theatret som Eleve kan lære, hvis den ikke var der i Forveien. Poesie og Kunst ere ligeledes fra Barndommen af blevne hende en anden Natur; og hvad en dannet Forstand og Smag angaae, saa vover jeg at troe, med de Fleste som kiende hende, at hun ikke viger for Mange. — At det i disse Forhold, i denne Alder vilde ydmyge og nedslaae hende, at blive ansat som Eleve, vil den ærede Direction vist ikke ansee som en Følge af for store Prætensioner.

Hendes Bøn — og min — er derfor, at hun for det første maae blive ansat som Skuespillerinde paa Prøve, og imidlertid gaae i Rang med de andre Skuespillerinder og nyde deres Fordele, det vil sige: Adgang til Actricelogen og Fritagelse for at gaae ind i Syngestykkerne som Choristinde.

betydelig Indflydelse i Publicum; Deres Bifald, Veiledning og Raad bør være Kunstneren dyrebare, Deres Daddel endogsaa bør aabne hans Øjne og føre ham fremad, men Deres Taushed og Li-gegyldighed er Døden; og denne har truffet min Virkekraft i det De i Deres sidste Hefte af Prometheus med Hensyn til hvad De 5 kalder anden Udgave af Balletten Romeo og Giulietta frakjender mig min væsentlige Andeel. Mit svage Talent underkaster sig villigen enhver Tilskuers arbitraire Dom, hvorfor da ikke ogsaa Danmarks og Europas Oelenschlæger's ?; men hvad der er min Eien- dom, og fordrer positiv Erkjendelse er: min Flid og min ærli- 10 ge gode Villie. Dette er den fattige Mands eneste Land, og den Rige har berøvet mig det!

Mme Schall har beviist mig den Artighed at indstudere Giuliettas Partie til Mme Kretzmer. Hr Fredstrup har erindret en betydelig Deel af Capulettis og Lorenzo's Roller. Hr Larcher hu- 15 skede ligeledes det meste af Paris som han før havde spillet. Jeg takker ikke allene disse Personers troe Hukommelse men deres særdeles Velvillie og Venskab, for den Deel af Balletten der blev samlet; men det var mig som først tænkte paa at frelse Arbeidet fra Forglemmelse, som proponerede det til Opførelse, hjalp 20 Ovennævntes Hukommelse, ved en endnu mærkeligere Hukommelse, bragt et Ensemble udaf Forvirringen, udfyldte de utallige Huller omcomponerede de forældede og forglemte Dandse-Nummere, stillede nye Grupper i samme Aand som de der forlængst vare glemte og endeligen anvendte ligesaamegen Tid, Om- 25 hue og Anstrengelse paa denne som paa en nye Ballet af egen Komposition. —

Mme Schall har selv sat sig imod at jeg i en lille Fortale offentliggjorde hendes godhedsfulde Medvirken, Ingen veed bedre end hun hvormegen Flid og Iver jeg har udviist, og i det jeg nævnes 30

som Samler og Fremsætter paa Tittelbladet hviler heele Ansvarret paa mig i Tilfælde af Uheld; hverken Daddel eller Skam havde truffet Galeotti eller M^{ne} Schall. —

At der iøvrigt til Opfattelsen af et geniask Værk, udfordres noget meere end en troe Hukommelse, er umiskjendeligt, og hos Manden af Følelse taler det vistnok ikke imod mig, at have plantet en Blomst paa min Forgjængers Grav, og ladet hans bedste Arbeide udtale sin egen Roes for en yngre Slægt. —

Hos ethvert velunderrettet og retsindigt Medlem af det kgl. Theater vil De erfare Bekræftelsen paa hvad jeg her har anført. Jeg tør derfor fordre af Deres Retfærdighed det, som tilkommer mig; og overlader til Deres Humanitet hvorledes De vil godtgjøre den mig tilføjede Uret.

Med skyldigst Ærbødighed

Hr. Professor!

Deres underdanige Tjener

August Bournonville.

15

1334. *Fra Teaterdirektionen.

9. Septbr 1833.

Direct. har modtaget Hr. Profs Skrivelse af 24 Aug hvori De paa Deres Datter, Mad: Ch Phisters Vegne, andrager paa, at hun i Stedet for at antages som Eleve ved det Kgl. Th: hvortil hun ei kan finde Attraa maatte for det første blive ansat som Skuesp:inde paa Prøve, med hvilken Løn Direct: maatte finde det passende at indstille hende til. Uagtet D: ingenlunde tvivler om at Hr Prof.s Datter har den Dannelse og de Kundskaber og Færdigheder hvilke De i Deres Skrivelse anfører som Grund til, at hun maatte føle sig ydmyget ved Ansættelse som Eleve, kan den, forsaavidt som

25

disse Færdigheder vel understøtte, men ingenlunde udgjøre Udøvelsen af den sceniske Konst, ikke antage, at Madam Phister alene ved hendes Færdighed i Sprog, Musik, Dands og andre Talenter og Kundskaber, kunde være beføiet til den Mening, at kunne fremtræde i samme Stilling, som en allerede i flere Aar i Konsten Øvet. Directionen maa navnlig gjøre Hr. Prof. opmærksom paa: at den Skole Deres Datter kan behøve længere Tids Øvelse i, netop er den sceniske Action i Forbindelse med det declamerende Foredrag, og den har, efter de ved Mad Ph: i hendes Debut Roller aflagte Prøver, uagtet den ingenlunde vil negte hende i disse at have yttret visse Anlæg for Theatret, som muligen kunde opnaae en Grad af Dannelse, der i Tiden kunde sætte hende i Stand til at soutenere en Skuespillerindes Plads, ikke kunnet finde disse Anlæg fra Spillets og Declamationens Side saa afgjorte og udviklede, at den saae sig istand til at kunne, efter Mad Ph:s Ansøgning, indstille hende til Ansættelse som Kongl. Skuespillerinde; men overlod til hende, om hun ved Indtrædelse som Eleve vilde søge Leilighed til at erhverve den til en saadan Ansættelse fornødne Øvelse og Modenhed. Idet hun ytrer sin Ulyst hertil, men attraaer, og ved Hr Prof: frembær sit Ønske, at ansættes som Skuespillerinde paa Prøve synes hun at være uvidende om, at denne Ansættelse egentlig kun er et foreløbigt Trin til den Kgl Skuespillerindes Post, som allene er indført, for at forvisse sig om, at den i flere Aar ved Theatret dannede Eleve, vil vedblive paa den begyndte Bane, og i den som Eleve udviste Flid, Nøiagtighed og Orden, uden dog at derved gives Vedkommende Adkomst til Pension, saafremt Prøvetiden ikke maatte føre til fast Ansættelse. Heller ei har man Exempel paa ved Theatret at nogen Skuespiller eller Skuespillerinde paa Prøve ikke havde opnaaet den faste Ansættelse efter Prøveaarenes Udløb. — At indstille Mad Ph: til Sk:

paa Pr: vilde derfor være omtrent det samme som at indstille hende til Kongl. Skuespillerinde, hvilket hun i hiin Qualitet ogsaa er; og hertil har D: efter sit Skjønnende ikke kunnet ansee hende for allerede at være qualificeret. H. M: K: har efterat Mad Ph: havde
5 henvendt sig umiddelbart til Allerhøistsamme med Ansøgning om en saadan Ansættelse, i allernaadigst Resc. til D: af 17 Aug bekræftet dens Svar paa Madame Ph: første, D: tilstillede Andragende; og Directionen maatte sætte sig selv i et lidet fordeelagtigt Lys, om den umiddelbart efter at have taget en af H: M: bifaldet
10 Bestemmelse, og uden nogen sildigere indtraadt Grund, vilde indkomme med en allerunderdanigst Indstilling, som den for to eller tre Uger siden ikke fandt sig beføiet til at gjøre.

Idet nu Hr Prof. i Deres Skrivelse selv anfører, at hvad der mangler Deres Datter paa Scenen er ikke Underviisning i nogen
15 særdeles Konst eller Færdighed, som er tjenlig for en Skuespillerinde, men »Mod og Øvelse paa Theatret«: saa synes De derved netop enig med Directionen, der hverken frakjender Deres Datter de Aandsgaver og Færdigheder eller den Dannelse for det selskabelige Liv, som enhver hos hende vil vente sig, men derimod troer
20 hende endnu fjernet fra at besidde den Øvelse, det Herredømme over sig selv, den Fortrolighed med Theatret og den hele routine-rede Færdighed i Scenens mimiske og declamatoriske Konst, som en Skuespillerinde maa eie. For at erhverve disse Egenskaber, forudsat endog at Anlæggene hertil hvile uudviklede hos hende, kan
25 hun maaskee behøve flere Aar; og med hvilken Billighed imod Theatrets allerede i rum Tid ansatte Skuespillerinder, der som Elever have maattet gennemgaae en undertiden lang Række af Prøveaar, vilde D: kunne indstille Mad Ph: til Kgl. Skuespillerinde, efter nogle faa Debut-Roller, hvis Udførelse fra Actionens Si-
30 de var høist uliig, og hvori de stærke Bifaldsyttringer, hun modtog

af Publicum, upaatvivlelig mere maa tilskrives den høist naturlige Interesse og Deeltageelse som hendes Person og hendes Forhold til en af Nationen med saa megen Føie hyldet og æret Digter, tillige understøttet med en behagelig og udtryksfuld Syngestemme, end en mægtig henrivende Virkning af hendes Spil. Directionen tør, i H: til Grunden for dens Svar paa Mad Phs Andragende om umiddelbar Ansættelse som kgl. Skuesp:inde, roligent appellere til det samme Publicum, der opmuntrede hende i hendes Debut-Roller; og den maa erklære Hr. Prof:, at det aldrig, hverken under Løbet af forrige Saison, da hun udførte disse Roller, eller efter den Tid, er kommet Directionen i Tanke at Mad Ph: for Øieblikket vilde vente sig eller anholde om anden Ansættelse ved Theatret, end i den sædvanlige Stilling som Eleve. At Direct: baade med H.t. hendes personlige Forhold, og til hendes erhvervede Færdigheder paa enhver mulig Maade vilde i denne hendes Dannelses- og Prøve-Tid have lettet hende samme, og derfor ogsaa i Betragtning af hine særdeles Omstændigheder frataget hende for at deeltage i Chortjenesten og i stumme eller ganske ubetydende Roller: troer den Hr Profes: forud vilde have været overbeviist om. D: maa i øvrigt bede Hr. Prof: være forsikkert om, at den alt for vel føler hvad Theatret skylder Dem, og erkjender hvor talentfuld og heldig en Skuespiller det eier i Hr: Ph: til at den ikke skulde have gjort sig en Fornøielse af at opfylde et Ønske af Dem og Deres Datter, hvis den, med H: t: de udvortes Forhold og Vilkaar, saae nogen Mulighed deri, uden at handle imod de ved Theatret gjeldende ved Kgl Res: bekræftede Anordninger og Regler.

H.[olstein]

M.[olbech]

K.[irstein]

1335. Til Chr. Molbech.

Kiøbenhavn d: 14 Septbr. 1833.

Jeg giver mig herved den Frihed at tilbagesende Herr Justitsraaden min Tragødie Dronning Margareta, som af den Kongelige Theaterdirection er antaget, for at Rollerne nu kunne blive udskrevne, da det i alle Henseender vel er fordeelagtigst at Stykket spilles før det trykkes.

De Uagtsomheder i Sproget som De har gjort mig opmærksom paa, ere rettede, og jeg har ogsaa forandret adskillige Udtryk til det Bedre.

10 Istedet for Kongsgaard har jeg sat: Dronningens Gaard. I et Kloster finde vi ikke den nødvendige Hal med en Throne; men Digteren kan vel antage, at Margreta har haft en Gaard til Aftrædelse i Sorø, som vi halvfemte hundrede Aar derefter intet vide om, da der er saameget andet Vigtigere der er gaaet os tabt fra
15 den Tid.

Anmærkningen om »Hadet til det Tydske« er rigtig, og jeg har selv havt isinde at udslette Adskilligt. Jeg har, som De vil see udslettet meget; men ganske gik det ikke an, for ikke at borttage Motiverne og det historiske Colorit. Jeg haaber at Billigheden vil
20 ikke have meer at indvende, mod hvad der staaer.

Verset: Ik kann nicht bättern, min leve Knecht; der gielder Kong Albrecht, anfører Holberg i sin danske Historie Pag 329.

For at Scenen i Begyndelsen af femte Akt ikke skal blive tom, har jeg ladet Drabanten Erik blive tilbage og sige et Par Ord,
25 medens den Anden henter Olaf.

Ligeledes har jeg ladet Margreta gaae bort i første Akt, medens Scenen forefalder mellem Albrecht og Narren. Motivet er ganske naturligt: hun forbittres og forlader Albrecht, da han udskielder hende, men fatter sig, kommer igien, og befaler, som Dronning
30 hvad der skal foretages med ham.

Marschen i første Akt kan ikke godt undværes. Den udfylder paa en smuk og værdig Maade et Hul, hvori ellers Støi og Tummel forstyrrer den poetiske Virkning.

Om Jetterne vide de norske Bønder endnu nok at tale i det nitende Aarhundrede, saa kan vist Ragnhild Jonsdatter være fortrolig med dem i det fiortende. Forestillingen om dem griber ind i hendes inderste Væsen og det kan ikke forandres.

Ivar Lykkes Egenmægtighed, at lade Olaf henrette, har jeg med et Par Ord endnu ladet ham selv tilstaae som en Dristighed, hvorved han egentlig har forbrudt sig eget Liv. Saaledes støder det ikke, thi jeg tillægger ham ingen Magt, som han ikke har.

Ærbødigst

A. Oehlenschläger.

E: S: Listen med Anmærkninger følger indsluttet i Manuscriptet.

1336. Fra Christian Friedrich Wurm.

Hamburg 4 Oct. '33. 15

Ew. Wohlgeboren

bin ich so frei, in Erinnerung der freundlichen Aufmerksamkeit, die Sie bei Ihrem Besuch in Hamburg einem Fremden geschenkt, eine Bitte vorzutragen.

Vielleicht darf ich voraussetzen, dass Ihnen hin und wieder die seit 1830 von mir besorgten Kritischen Blätter der Börsen = Halle zu Gesicht gekommen sind. Es war längst mein Wunsch, für das Journal, das im Norden von Deutschland ein bedeutendes Publikum gefunden hat, das auch im Süden sich jetzt verbreitet und, durch überseeische Verbindungen begünstigt, in einzelnen Exemplaren an Deutsche in England, in Nordamerica und noch

weiterhin versandt wird, einen gewählten Kreis von Mitarbeitern zu gewinnen. Nur so darf ich hoffen, den Plan zu erweitern, und den Artikeln in manchem Fach, das bis jetzt unberücksichtigt geblieben oder nur sehr ungenügend bedacht war, Gediegenheit
5 und inneren Werth zu sichern.

Eine äussere Veranlassung (die mir neulich übertragene historische Professur am hiesigen akademischen Gymnasium) macht es mir wünschenswerth, zur Ausführung meines Plans ungesäumt zu schreiten.

10 Sollten Sie es vielleicht der Mühe werth achten, mir von Zeit zu Zeit Anzeigen neuer dänischer Producte, aus dem Gebiet der schönen und, um mich eines englischen Ausdrucks zu bedienen, der allgemeinen Literatur für meine Blätter anzuvertrauen? Die Wahl der anzuzeigenden Schriften, wie viele oder wie wenige
15 Sie deren beachten, inwiefern Sie Winke über den Gang der Literatur im Allgemeinen damit verbinden wollten, bliebe natürlich ganz und gar in Ihre Hand gelegt. Mir ist nur daran gelegen, dass wenigstens einzelnes wirklich bedeutende besprochen, dass dem deutschen Publicum ein Theil des Gewinns zugewendet werde,
20 auf den es sonst verzichten muss.

Dass es uns nicht an Sinn und Interesse fehlt für die Blüten fremder Literatur, ist Niemanden besser als Ihnen bekannt. Aber wie Wenige verstehn es, uns dieselben zugänglich zu machen!

Erlauben Sie mir noch zu bemerken, dass ich als Honorar,
25 nach dem, den jetzigen Verhältnissen des Journals entsprechenden Maassstab, für den gedruckten Bogen drei Louisd'or bestimmen würde.

— Sollten Sie sich nicht entschliessen, an meinen Blättern Antheil zu nehmen, so würde ich mir die weitere Bitte erlauben, mir
30 einen dänischen Schriftsteller zu nennen, wenn Ihnen ein Solcher

bekannt ist, den Sie befähigt halten, auf meinen Vorschlag einzugehen, und mit welchem ich mich dann über das Weitere verständigen könnte.

Durch baldige Antwort würden Sie mich sehr verbinden, durch bejahende ungemein erfreuen. Aber was auch Ihre Entscheidung sein mag, lassen Sie mich hoffen, dass Sie die, im Interesse meiner Landsleute vielleicht unbescheidene Bitte nicht missdeuten werden.

Mit ausgezeichnete Hochachtung und Ergebenheit

C. F. Wurm. 10

1337. *Fra Henrich Steffens.*

Berlin. d. 7ⁿ Octbr. 1833.

Lieber Oehlenschläger!

Der Überbringer dieses Briefes ist ein Handwerksgeß — Grüne — ein gebohrner Kopenhagner — ein Drechsler von Profession — und obgleich arm und mit unvollendeter Bildung, — unser einer. Sein dichterisches Gemüth trieb ihm nach Italien, wo er jahrelang in Neapel und Florenz arbeitete, dann laengere Zeit in Mailand sich aufhielt. In Italien lernte er deutsch und du wirst dich weniger über die Mängel, als über die Vorzüge seines Styls wundern — Ein stiller, höchst bescheidener, in sich ringender Mensch, durch die engen äussern Schranken, durch den schweigenden Schmerz über ein zertretenes Daseyn höchst merkwürdig: — ein Naturdichter ohne Schwulst — Du wirst seine Klage hören, seine Wünsche verstehen, was du vermagst selbst oder durch Freunde für ihm thun — 25

Du hast neulich einen Brief erhalten — dieser ist der zweyte — und ich hoffe, dass du glücklich von deiner Reise zurückgekommen bist —

Ich brachte einen Monath — mit meiner Familie in Chambre garni wohnend sehr vergnügt in Dresden und mit Tieck zu, den ich seit 1819 nicht gesehen hatte —

Und mir ist diesemahl das Glück — für mich wäre es ein solches, weil ich dadurch meine Schulden arrangirt hätte — Rector zu werden ganz dichte vorbegegungen —

Dass ich Tegnér's Bekanntschaft gemacht und ihm lieb gewonnen, wie er schön und anerkennend von dir spricht, dass ich ihm zum Kronprinzen führte, habe ich schon geschrieben — Tieck
10 liebt und schätzt dich wahrhaft — oft war von dir die Rede

Dein

Steffens.

1340. Fra Peter Salicath.

Kjøbenhavn d. 20 November 1833.

Kjære Professor Oehlenschlæger!

15 Da jeg nu skal til at skrive det første Du, ved at tilsende Dig de Indledningsord, som ledsagede Din Skaal igaar, kan jeg, ved at sammenholde Sandheden af disse Ord og altsaa Din Storhed med min Ringhed, kun paa ny forsikkre Dig baade om min Frygt for at synes ubeskeden, ved at følge Din venlige Opfordring, og om
20 min hjertelige Tak for, at Du vil give vort venskabelige Forhold et saa fortroligt og for mig saa smigrende Stempel. Min Forfængelighed siger mig, at Du har sat, dog nogen, Priis paa den Hylding, vi alle bragte Dig saa gjerne og saa velmeent, og endskjøndt jeg vel var den, som baade gav og udførte Ideen til Din Lykønskning, og
25 derved fik Leilighed til baade at være min egen og Selskabets oprigtige Tolk angaaende Dig, saa havde jeg dog ikke ventet, at Du paa en saa overraskende hjertelig og venlig Maade som ved Din Opfordring, vilde have takket mig. —

Du modtage nu min Tak baade for Din Nærværelse igaar og for det smukke Baand, Du har knyttet mellem os, og hvis Styrke jeg ikke fra min Side bedre kan overbevise Dig om end ved min Hengivenhed og min Højagtelse, med hvilke Følelser det var, at jeg i Gaar holdt den lille Tale og med hvilke jeg bestandig er Din
Salicath.

1341. Til P. O. Brøndsted.

d: 22 Nov: 1833.

Min bedste Brøndsted!

Du vil vist holde med mig i, at jeg imorgen ikke kommer til Dig, men til Commandeur Wulffs, skøndt Inviten kom derfra noget senere. Men Du veed, Wulf er een af mine ældste Venner, det er hans Fødselsdag, jeg har altid været der paa den Dag, naar han havde nogen hos sig; og jeg veed at jeg vilde blive savnet.

Dertil kommer, at han skrev mig det smukke Digt paa min Fødselsdag, som gjør mig det end mere til Pligt at komme til ham igjen paa hans.

Du, bedste Ven! feirer jo ingen Familiefest imorgen; men har blot nogle Venner hos Dig, som oftere, og Du vil vist derfor ven-skabeligst undskylde at jeg svigter Dig. Var det Din Fødselsdag, og Wulf havde bedet mig først, saa kom jeg dog til Dig.

Du skal give mig Erstatning ved engang med det første at lade mig spise med Dig — uden egentligt Selskab — i Din Familie-kreds. Den bedste Ret Du kan byde mig, er Din Samtale og venlige Sympathie og den nyder jeg meer i et lille end i et stort Selskab.

Paa Onsdag Aften kommer jeg, hvis Du seer nogen hos Dig. Tusinder Hilsener til Din elskværdige Datter og ditto Niece fra

Din tro Ven

A. Oehlenschläger.

1343. *Til Kongen.*

Den 9de December 1833.

Den danske Skiald vover allerunderdanigst at bede sin allernaadigste Konge om det ham i mange Aar forundte Gratial af firehundredde Rigsbankdaler; hvortil jeg i disse Tider meer end no-
 5 gensinde trænger, da jeg maa understøtte min givte Datter, og da mine to Sønner, der studere til Embedsexamen, koste mig meer end før; ligesaa min yngste Datter. Uagtet alle Anstrængelser har jeg derfor ikke været istand til at formindske min Gield, og jeg vilde være meget ængstelig, dersom ikke Tilliden til Deres Majestæts
 10 faderlige Godhed trøstede mig, og gav mig Haab om, at jeg ogsaa denne gang vil opleve en glædelig Juul.

Allerunderdanigst

Adam Oehlenschläger.

1346. *Fra Georg Keil.*

Leipzig, d. 10^e. Jan^r. 1834.

15 Höchstverehrteter Herr Professor,

Fräulein Wagner gab mir im vorigen Jahre die erfreuliche Nachricht, dass Sie wünschten, meinen Namen in Ihr Stammbuch eingezeichnet zu sehen, und versprach mir, das Buch zu schicken. Ich schrieb zu diesem Zwecke einige Worte nieder. Das
 20 Stammbuch ist bis heute noch nicht in meine Hände gekommen, und so überreiche ich Ihnen das, was Sie geschrieben erhalten sollten, in beifolgendem Büchlein gedruckt. Doch muss ich Sie bitten, gleich einem Orientalen, das Buch von hinten anzufangen. Wollen Sie dann noch weiter vor blättern, so soll es mich sehr
 25 freuen, wenn Sie darin etwas finden, das Ihre Billigung erhält.

Ihrer werthen theils uns bekannten, theils uns unbekanntten Familie bitte ich mich und die Meinen, die Ihnen ihre Verehrung

darbringen, angelegentlichst zu empfehlen und die Versicherung meiner reinsten Hochachtung gütig aufzunehmen.

Ihr
ergebenster D^r.

Dr. G. Keil
Domdechant u. Hofrath.

5

1346. *Fra Georg Keil.*

Leipzig, d. 10ten Jan^{uar}. 1834.

Höchstverehrtester Herr Professor

Fräulein Wagner gab mir im vorigen Jahre die erfreuliche Nachricht, dass Sie wünschten, meinen Namen in Ihr Stamm- 10
buch eingezeichnet zu sehen, und versprach mir, das Buch zu schicken. Ich schrieb zu diesem Zwecke einige Worte nieder. Das Stammbuch ist bis heute doch nicht in meine Hände gekommen, und so überreiche ich Ihnen das, was Sie geschrieben erhalten sollten, in beifolgendem Büchlein gedruckt. Doch muss ich Sie 15
bitten, gleich einem Orientalen, das Buch von hinten anzufangen. Wollen Sie dann noch weiter vor blättern, so soll es mich sehr freuen, wenn Sie darin etwas finden, das Ihre Billigung erhält.

Ihrer werthen theils uns bekannten, theils uns unbekanntem Fa-
milie bitte ich mich und die Meinen, die Ihnen ihre Verehrung 20
darbringen, angelegentlichst zu empfehlen und die Versicherung meiner reinsten Hochachtung gütig aufzunehmen.

Ihr
ergebenster D^r.

Dr. G. Keil
Domdechant u. Hofrath.

25

1348. *Fra Xavier Marmier.*

Berlin 4 février 1834.

Monsieur,

Permettez moi de vous offrir un essai de traduction que j'ai osé faire de votre Corregge. Dévoué comme je le suis depuis quelque
5 temps à l'étude de la littérature allemande, je n'ai pu en rechercher les richesses sans trouver souvent votre nom. J'ai lu avec un grand bonheur tout ce qui venoit de vous, et en traduisant le Corregge, mon but étoit de donner à mes compatriotes une idée des trésors littéraires que nous pourrions aller puiser en Danemarck.
10 Pardonnez moi si mon travail ne répond pas à ma bonne volonté. J'aurois voulu faire cette traduction en vers, mais alors je craignois de lui ôter le mérite de la fidélité.

J'ai passé l'année dernière, Monsieur, plusieurs mois à Leipzig, et j'ai eu très souvent l'occasion de m'entretenir de vous. J'aurois
15 bien voulu pouvoir pousser mon excursion littéraire jusqu'à Copenhague, et faire votre connoissance personnelle, après avoir fait avec tant de joie connoissance avec vos ouvrages. Mais puisque je ne le puis, recevez de loin l'expression de la sympathie que j'éprouve pour vous, et du vif et constant intérêt que je porte à vos
20 nobles travaux.

Avant que de retourner à Paris, je vais encore passer deux mois à Leipzig, je serois bien heureux, Monsieur, si j'y recevois un mot de vous qui m'annoncat que mon envoi vous est parvenu, et mon ami M Brockaus se chargera volontiers de me remettre votre let-
25 tre.

J'ai l'honneur d'être avec respect,

Monsieur

Votre très humble et obéissant serviteur

X. Marmier.

30 Je joins à cette lettre un exemplaire d'une petite brochure que j'ai publier il y a quelques années.

1349. Til Bernh. v. Beskow.

Kjøbenhavn d: 5 Febr: 1834.

Min trofaste Broder!

Magister Hammerich, en talentfuld ung Mand, reiser snart til Stockholm, og jeg benytter mig af denne Leilighed, for at skrive Dig til og sende Dig en lille Pakke.

Dit kiære Brev af 3 Januar har jeg faaet; men Fatscheen har endnu ikke bragt mig Bogen. Jeg længes overordenlig efter den, og takker Dig, min bedste Beskow! for det Venskab og den Hæder, Du offentlig viser mig ved at tilegne mig den.

Du veed, jeg har gjort en Reise i fior Sommer i Norge. Denne 10
Reise har havt en poetisk Frugt, og det er den jeg her sender Dig; et Exemplar til Dig selv, og det andet beder jeg Dig, paa mine Vegne at bringe Hans Kongelige Høihed Kronprindsen, hvis Elskværdighed og Godhed mod mig jeg aldrig skal glemme, saalænge mit Hierte slaaer, ligesaa vist som den hæderfulde Agtelse, han vi- 15
ste mig altid vil blive mig en Stolthed og en kraftig Opmuntring.

Han har havt den Naade at indbyde mig engang til Stockholm, og der venter mig altfor megen Glæde og Ære til at jeg ikke skulde gjøre Brug af denne Lykke. Ogsaa Du, kiæreste Beskow! indbyder mig. Men i dette Aar kan jeg desværre ikke føre mig det til Nytte, 20
da jeg er decanus fac: philosophicæ, og altsaa maa være tilstæde i Efteraaret. Heller ikke kunde jeg godt to Aar efter hinanden slippe for at holde Sommerforelæsninger. Men — om Gud vil — haaber jeg at gjøre denne kiære Reise i Sommeren 1835.

Nu lidt til vore Bogaffairer!

25

Jeg har sendt Dig de ti Exemplarer af Tragødiernes 6^e Deel. Med første Leilighed faaer Du den syvende Deel, og desuden ti Exemplarer af Norgesreisen og Dronning Margareta, som et forbindende Mellemlid af det Foregaaende og af Fortsættelsen paa mine Digtninger, hvorpaa min høie Velynder har subscriberet for 30

7 Expl: og Du selv for 3. — Saa kunde maaskee Betalingen følge for det Hele.

Men, kiæreste Beskow! endnu en Bøn! Kunde Du maaskee skaffe mig fra den samme Kilde Subscription paa lignende ti
5 Exemplarer af min Prometheus, saa gjør Du mig en Tieneste. Dette Maanedskrift er mig af megen Vigtighed, hele min Æsthetik kommer lidt efter lidt deri; desuden mange Digtinger og jeg trænger til Subscribenter, thi Maanedskrifter gaaer ikke saa rigeligt af som blotte Digterværker.

10 Dog — dette overlader jeg aldeles til Din venskabelige Delicatsesse paa bedste Maade at gjøre, eller at lade, hvis Dig ikke saa tykkes.

Lev nu vel, min trofaste Ven! Jeg haaber snart |at| faae Din kiære Bog.

15 Bring Hans Kongl: Høihed Prinds Oscar Bogen fra mig, og sig ham fra mig alt hvad Du veed jeg føler for ham, men som Ærbødigheden for hans høie Stilling ikke lader mig vove personlig at udtrykke ham.

Mange Hilsener til Din ædle Hustru

20

fra

Din gamle Ven

A. Oehlenschläger.

1350. Fra Fr. Paludan-Müller.

Khvn. den 13 Febr. |1834|

Medfølgende lille Bog beder jeg Deres Velbaarenhed godheds-
25 fuldt at modtage, som et Beviis paa dens Forfatters hengivne Sindelag mod Dem, der først af Alle har ført Poesien i dens fulde Kraft, Omfang og Skjønhed til vort Fædreland. Den Taknemlig-

hed, som enhver Dansk og in specie enhver dansk Forfatter maa føle i Hensyn til Dem og Deres Genie, kan Ingen varmere erkjende og deeltage i, end

Deres

ærbødigst hengivne

Fr. Paludan-Müller.

5

1351. *Fra Josef Max.*

Breslau 18 Febr. 1834.

Hochzuverehrender Herr Professor!

Euer Hochwohlgeboren geehrtes Schreiben vom 2ten d. M. habe ich mit Vergnügen empfangen. Der gesandte Wechsel über 118 10
3/8 Frd'or ist von mir richtig bezahlt worden.

Der Absatz Ihrer Schriften wäre so weit noch nicht erfolgt, hätte ich diesen nicht fortwährende Aufmerksamkeit gewidmet. Bei dem jetzigen verwirrten und verwirrenden Treiben in den politischen Verhältnissen, bei der vorherrschenden Richtung auf das 15
blos Praktische, wird es dem Buchhändler schwerer denn jemals, die Aufmerksamkeit des Pulikums auf dichterische Erzeugnisse in dem Grade zu erregen, dass die Verbreitung derselben, schnell und allgemein erzielt wird. Wenn nur erst die jetzige Auflage abgesetzt sein möchte! — Ich wünsche nichts so sehr als das, weil ich 20
im Sinn habe, den Druck des 2ten Tausends, noch besser und eleganter zu liefern, als des ersten, um unsern Publikum auch in technischer Hinsicht diese Ausgabe immer empfehlungswerther zu machen. Wie würde ich mich freuen wenn dann später eine dritte Ausgabe erzielt würde! An meinem Mitwirken zu diesem 25
Ziel soll es nicht fehlen, und so hoffe ich auch immer mehr darzutun, dass Sie an mir, den rechten Verleger zu Ihren so trefflichen Schriften gewiss gefunden haben.

Das 2te Tausend, wenn das 1te vergriffen sein wird, werde ich
1, im Druck u Papier noch eleganter ausstatten.

2, eine ganz genaue und strenge Korrektur durchführen.

3, zu jedem Bande eine Titel-Vignette zeichnen lassen, gleich de-
5 nen, womit meine 1001 Nacht, und die Novellen von
Posgaru geschmückt sind, und die vielen Beifall erhalten ha-
ben.

4, dann möchte ich dem 1ten Bande Ihr Portrait beifügen, wenn
ich nur erst weiss, ob das bei Brockhaus erschiene, auch
10 genau ähnlich ist.

5, um den Absatz des 2ten Tausends zu beschleunigen, werde ich
sie in Lieferungen ausgeben, weil das Publikum nun fast Alles
in Lieferungen, der Terminweisen Zahlung wegen, zu erhalten
wünscht. Ich frage also an ob ich die Schriften nun wiefolgt
15 ein- und abtheilen darf:

1, Erste Lieferung. Die Biographie und sämmtliche Prosa-Schrif-
ten.

2, Zweite Lieferung. Die dramatischen Märchen und die Ge-
dichte.

20 3, Dritte Lieferung. Die Trauerspiele.

4, Vierte Lieferung. Die Sing- u. Lustspiele.

Ein Exemplar Ihrer Schriften, sende ich Ihnen von Leipzig aus
durch Einschluss Herrn Reitzel, zum Behuf der Abkürzungen in
den Sing- und Lustspielen, womit Sie meinen Wünschen nur
25 entgegen kommen, weil jene dadurch nur gewinnen können.

Diesem Exemplar werde ich Eines von den Novellen von
Posgaru beilegen, damit Sie daraus ersehen mögen, wie ich die
Titel-Vignetten zu Ihren Schriften zeichnen lassen will; ein
Exempl. der 1001 Nacht, sende ich später, wenn Sie diese nicht
30 etwa besitzen.

Die beiden neuen Trauerspiele: Tordenskiold[s] Tod und die Königin Margarethe, werde ich mit Vergnügen, unter den gemachten Bedingungen in Verlag nehmen. Für den Bogen von 16 Seiten und 24 Zeilen honorire ich Drei Frd'or Gold, und drucke diese beiden Stücke in 2000 Expl. 1, als Supplement zur jetzigen Ausgabe. 2, unter die Trauerspiele der neuen Ausgabe. Da sie gewiss in Versen sind, so wird das Honorar sich noch vor dem Druck berechnen lassen, um es zahlen zu können. 5

Aber haben Sie Hochzuverehrender Herr Professor, nicht Lust und Neigung zu einem historischen Roman aus Dänmarks und Schwedens Vorzeit? — An reichen Stoff, sollte ich meinen, dürfte es nicht fehlen, und eben so wenig an reicher Staffage! — Die Zeit zu Ende des Mittelalters, dürfte vielleicht den ergiebigsten Stoff darbieten. Bei Ihrem nicht minder grossem Talent im Fache der Eerzählung, bei der bewundernswerthen Prosa, die Ihre frühen Schriften auszeichnet, würden Sie gewiss durch Herausgabe eines solchen Romans, neuen Ruhm sich erwerben, und um so mehr, weil gerade ein dramatischer Autor, vorzugsweise im historischen Roman gewiss nur bedeutendes zu leisten im Stande ist. 20

Der Umfang eines solchen Romans würde wohl am zweckmässigsten, auf vier solche Bändchen, wie Ihre Biographie, festzusetzen sein.

Sollten Sie auf diesen Plan einzugehen, Lust und Neigung gewinnen, so biete ich gleiches Honorar wier für die Trauerspiele. 25

Noch will ich bemerken, dass Herr Reitzel in Kopenhagen früher einigmal angezeigt hat, dass im 8ten Bändchen der Schriften zum Schlusse, mehreres unrichtig gedruckt sein soll. Ich habe die Fehler nicht ermitteln können, bitte Sie aber ganz ergebenst,

dieses Bändchen kritisch recht genau durchzugehen, damit ich bessern kann, wo es nöthig.

Mit den Ihnen bekannten Gesinnungen grösster Hochachtung und innigster Verehrung, habe ich die Ehre zu sein

5

Euer Hochwohlgeboren
ganz ergebenster Diener
Jos. Max.

1352. *Fra Kronprins Oscar.*

Stockholm den 28 Februari 1834.

Herr Professor Oehlschläger! Med verkligt nöje har Jag genom-
10 läst den Mig sända Norges Reisen, hwilken icke allenast lem-
nar de wackra taflor af Nordens natur och folk, som man kan
wänta af Hakon Jarls författare, men som äfwen hos Mig åter-
väckt minnet af de angenäma stunder, Jag sistledne sommar till-
bragte i Norge. Bland de mångfaldiga anledningar till fägnad,
15 Jag derstädes ägde, räknar Jag äfwen tillfredsställelsen, att hafwa
personligen lärt känna en man, hwars allmänt wärderade skrifter
så länge warit Mig bekanta och tillskyndat Mig så mycket nöje.
Det odelade bifall Professorns arbeten vunnit i Sverge, bör förwissa
honom, att vi med fägnad här skola se Sångaren af Helge och
20 Nordens Guder; och under erinran om Professorns löfte, att en
gång besöka oss, upprepar Jag derföre, hwad Jag mundtligen ytt-
rade i Norge, att Professorn bland Oss skall wara hjertligen wäl-
kommen, när omständigheterna tillåta honom företaga denna re-
sa.

25 Jag begagnar med nöje detta tillfälle, att försäkra Professorn
om min synnerliga högaktning och uppriktiga vänskap.

Oscar.

1353. *Fra Otto Nicolai.*

Rom d. 4^t Maerz 1834.

Hochwohlgeborner Herr

Hochzuverehrender Herr Professor!

Die liebenswürdige Nachsicht, welche in der Regel das Eigenthum wirklich grosser Männer ist, lässt mich hoffen, bei Ihnen 5
Entschuldigung zu finden, wenn ich es wage, Sie mit diesen Zeilen zu belästigen.

Mein eifrigstes Bestreben ist von jeher gewesen, mich in den verschiedenen Zweigen der Tonkunst so viel als möglich auszubilden, und meine Compositionen müssen dem Kenner wenigstens 10
zeigen, dass ich das Gute gewollt habe, und dass es mir Ernst um die Sache ist. — Dieser Ernst um die gute Sache ist aber vielleicht der Grund gewesen, dass von alle den Texten, welche man mir zur Composition einer Oper bis jetzt angeboten hat, keiner meinen Anforderungen genügte und ich noch nicht dazu gekom- 15
men bin, eine Oper zu schreiben, obwohl die Königliche Generalintendantur der Oper in Berlin (wo ich bis jetzt lebte) mich dazu aufforderte. Desto mehr habe ich mich mit Kirchenmusik und weltlicher Musik für d. Concert beschäftigt, von welchen Arbeiten manche dem Publikum durch den Druck übergeben sind; 20
aber ich glaube, dass, wenn ich überhaupt Fähigkeit zur Composition besitze, ich diese am besten in einer Oper geltend machen könnte. — Deshalb habe ich stets nach guten Sujets für eine Oper gesucht, und schon seit länger als einem Jahr trage ich mich mit der Idee herum, Ihr Tordenskiold müsste zu einem solchen 25
vortrefflich sein. Wer aber könnte eine Umarbeitung besser unternehmen als Sie? — oder könnte ich ein grösseres Glück haben, als das, ein gemeinschaftliches Werk mit einem so geehrten Meister zu beginnen?

Seit einigen Wochen befinde ich mich in Rom, wo ich ein Jahr 30

und länger zu verweilen gedenke, um das, was die Tonkunst hier Kennens- und Lernenswerthes biethet, zu studiren, und ich glaube, dass ich hier die beste Zeit zur Composition einer Oper finden könnte. — Der Herr Graf Moltke, welcher meine Vorliebe für
 5 Volkslieder, und namentlich für dänische, kennen gelernt hat, versprach mir, schriftlich mich Ihnen vorzustellen, und so scheint sich mir endlich eine Hoffnung zur Realisirung meines Wunches darzubieten. — Welche herrliche Gelegenheit zur Anwendung dänischer und schwedischer Volkslieder gäbe nicht der Torden-
 10 skiold?!

Sollten Sie sich mit der von mir ausgesprochenen Idee befreunden können, so bitte ich Sie inständigst, mich bald vom diesem für mich wahrhaft erfreulichen Entschluss in Kenntniss zu setzen, wo ich dann um Erlaubniss bitten würde, einige Idéen, die ich zu
 15 dem Entwurf dieser Oper bereits habe, Ihnen mittheilen und mich überhaupt über meine Anforderungen an eine Oper mehr aussprechen zu dürfen; denn auch Sie sind gewiss der Meinung, dass Dichter und Componist ganz einverstanden sein müssen.

Nochmals bitte ich: Verzeihung für meine Dreistigkeit! Doch
 20 was wagt der Mensch nicht, wenn sich ihm eine Aussicht zur Erfüllung einer längst genährten Hoffnung biethet?

Einigen geehrten Zeilen Ihrer Antwort entgegensehend, habe ich die Ehre mich mit der grössten Hochachtung und Ergebenheit zu nennen

25

Hochzuverehrender
 Herr Professor
 Ihr
 gehorsamster Diener
 Otto Nicolai
 30 Componist.

1355. *Fra Otto Koch.*

Rendsburg d. 9ten März 1834.

Sie erhalten diesen Brief, Oehlenschläger, (denn man pflegt ja nun einmal nicht Herr Rembrandt, Herr Goethe, Herr Thorwaldsen, Herr Schiller zu sagen, und nur der liebe Gott und unser Herr Christus macht hierin eine Ausnahme) durch Herrn Bornhold, der Mitdirektor der uns jetzt bereisenden Schauspielergesellschaft, welcher, wie ich glaube, sich Ihren Beifall zu erwerben wissen wird.

Als ich vor zwölf Jahren in Kopenhagen war, musste es mir ja ohne Zweifel das höchste Verlangen sein, Ihre Bekanntschaft zu machen, aber gerade, um mir den Genuss Ihrer Gesellschaft vollkommen und ruhig aufbehalten zu können, bestimmte ich die zwei letzten Tage meiner dortigen Anwesenheit zu diesem Genusse. Wirklich doch ausser allem Zweifel, es müsse eines Adressbuches nicht bedürfen, um in Kopenhagen den ersten Dichter der Dänen aufzufinden, biete ich davon ein seltnes Beispiel dar; man zeigte mich nach der Nordergade, und Sie wohnten vielleicht in der Norwegsgade, und man zeigte mich nach der Norwegsgade, und Sie wohnten vielleicht in der Nordergade — das weiss ich nicht mehr. Einer meiner Freunde, sonst nicht besonders witzig, gab mir auf die Frage, wie es doch möglich sei, in Kopenhagen nicht den ersten dänischen Dichter erfragen zu können, die Antwort: das musst du uns nicht verübeln; hättest du nach dem ersten Restaurateur gefragt, so würdest du gleich seine Wohnung erfahren haben; so überraschte mich meine Reise.

Herr Bornhold wünscht dort die Erlaubniss zu erlangen, während der Sommermonate Vorstellungen geben zu dürfen, und hat, wie er mich versichert, sehr bedeutende Empfehlungen, unter denen ohne Zweifel Briefe Sr Durchlaucht des Landgrafen an Ihre Majestät die Königin ihm von sehr grossem Nutzen sein dürf-

ten; von noch grösserem Nutzen glaube ich aber würde ihm in vielfacher Hinsicht Ihre Verwendung sein, u darum bitte ich Sie.

Dieser Bornhold überbringt Ihnen zu gleicher Zeit einige kleine Schriften von mir, welchen Sie die Ehre gewähren wollen, den
5 letzten Platz in Ihrer Bibliothek einnehmen zu können; die ihrigen nehmen einen der ersten in der meinigen ein.

In diesem Augenblick gerade befinde ich mich nicht ganz wohl, u schreibe daher nicht selbst, was ich mir indessen vorbehalten habe.

10 Ich grüsse Sit mit innigster Verehrung von meinem Schmerzenslager aus und bitte Sie dringend dies Geschreibsel bis weiter zu entschuldigen. Gott mit Ihnen.

O. Koch.

1356. *Fra P. Hielm.*

Skien 12 Mars 1834.

15 *S: T*

Hr Professor Oehlenschläger, Ridder.

Upaatviveligen vil Nordens ypperste Digter studse, ved at modtage en metrisk Hilsen fra en Mand, der for den literaire Verden er ligesaa ubekjendt som for den store Skjald selv, der nu første
20 Gang læser hans Navn; men Pieridens ædle Yndling, vil vist ikke kaste noget Haansmiil til den Uindviedes ukunstlede Qvad, hvis Forfatter, ved at sammenligne dets Ufuldkommenheder med dets fuldkomne Gjenstand, kun altfor dybt maa sande hiint Horatzi-
ske: *tenuis grandia.*

25 I mange Aar have Deres Velbaarenheds Mesterværker henrevet og fortryllet mig — og hvor ofte ønskede jeg ikke at gjøre den Herliges personlige Bekjendtskab, hvis Harpetoner klang mandigt og blideligt blandt Norges lyttende Fjelde! Et Haab herom glædede

mig; men det forsvandt ligesaa pludseligt — og De forlod Norges Hovedstad, uden at jeg fik skue Mestersangeren. Jeg fordristede mig da til at skrive det Mindeqvad, som jeg tillader mig vedlagt at fremsende, og som jeg har ladet indrykke i denne Byes Ugeblad, da jeg ei kunde være saa ubeskeden, at lade det komme i nogen 5 Avis af udbredt Publicitet, men kun i mine Venners og Velynderes Kreds.

Modtag det, herlige Skjaldekonge, i det mindste som et hjerteligt Tegn paa min dybe Følelse af de beundringsværdige Aands- evner, hvormed Naturen udrustede Dem — og tilgiv, at jeg ei 10 kunde bekjæmpe min djerve Lyst til ogsaa at mæle nogle Ord om det danske Ideal i Melpomenes Tempell!

Lad mig være anbefalet Deres Velbaarenheds hædrende Erin- dring!

Med Høiagtelse, Beundring og Ærbødighed, 15
P. Hielm.

1360. Til Bernh. v. Beskow.

Kjøbenhavn d: 28 Marts 1834.

Min trofaste Broder!

Jeg kan ikke sige Dig, hvor inderligt Hans Kongelige Høihed Kronprindsens naadige Skrivelse har glædet mig, og jeg indlæg- 20 ger i dette Brev min underdanigste Taksigelse til Ham, som Du er saa god at bringe ham.

I overgaars først fik jeg Dine fortræffelige »Wandringsminnen« — og har allerede med Dig gjort mange kiære Tilbagevandrin- ger. Din Kiærlighed og Godhed for mig smelter og rører mig 25 dybt. — Det er en sand Trøst, imellem |me|gen Lunkenhed og Ligegyldighed, naar et varmt Hierte finder Sympathie i et lignen-

de; og, kiæreste Beskow! jeg føler, at der er en stærk Sympathie imellem os —

Derfor vil det ogsaa være mig en stor Glæde at besøge Dig og Din elskværdige Hustru engang i mit Liv i Stockholm — og at
5 spadsere med Eder igien engang i Danmark i Søndermarken.

Tak selv! og tak Hans Kongl: Høihed for den Godhed at subscribere paa Prometheus.

Saasart der nu gaaer en Skibsleilighed til Stockholm sender jeg Dig de 10 Expl: af mine Værker som Du ikke endnu har faaet;
10 nemlig Tragødierne 7de og halvottende Deel; Norgesreisen; og 6 Expl. Prometheus. Betalingen for Tragødierne 6te Deel kan jeg da faae paa engang tillige med det Andet.

Modtag endnu engang min inderligste Tak for al den Godhed og Ære Du har viist mig, og elsk stedste

15

Din sande Ven

A. Oehlenschläger.

1362. **Fra Peder Hjort.*

Sorøe den 11te April 1834

Kjære Prof: Oehl!

De vil om et Par Dage læse et anonymt Stykke i Kjøbenhavns-
20 posten, som er skrevet i Anledning og tildeels imod et tidligere, med Overskrift: Tillæg til Flyveposten og med Underskrift: to Kors, som fandtes i samme Blad. — Hiint Stykke er skrevet af mig, hvilket jeg anseer det for Pligt at sige Dem, da det indeholder adskilligt Ufordeelagtigt og Haardt om visse Afdelinger i De-
25 res Tidsskrift Prometheus.

Jeg veed, at De misbilliger det aldeles, at man paa saadan Maa-
de ytrer sig om hinanden, og at — i dette Tilfælde — jeg, som De har viist den Ære, offentlig i Deres Biographie, at kalde Deres

»gode Ven«, gjør det. Jeg har ogsaa oftere taget Hensyn hertil; det veed De vel ikke, da fortiede Ord ikke let høres, men jeg veed det. Det er derimod dennegang nødvendigt, at en dansk Literator taler; derfor har jeg skrevet. Men da jeg har skrevet anonymt, saa bør jeg ikke lade Dem i Uvished, om hvo Forfatteren er, for at Deres Vrede kan træffe den Rette. At jeg, af Frygt, ikke har tilbageholdt denne min Meddelelse, det grunder sig alene deri, at jeg meer end mange Andre har havt Leilighed til at lære at kjen- 5 de Deres Hjerte og elske Deres Godmodighed. Siig mig kun ganske haardt igjen, om jeg er traadt denne for nær. 10

Jeg henlever — uagtet De oftere har næret nogen Tvivl derom — Deres uforandret hengivne Ven

P: H.

den 13 April

P.S. At jeg har vovet at underskrive, som jeg tænkte og følte, vil 15 De dog tilgive! Deri ligger aldeles intet Krav paa nogen Gjengjeld, som De ikke kan yde. Men hvorfor kan jeg ikke holde af Dem ligefuldt, fordi De (hvilket De vil gjøre, naar De har læst mit Stykke) kalder mig en Slyngel? Jeg forstaaer at sætte Priis paa Oprigtighed; men just derfor forstaaer jeg ikke at skjule mig i Længden. 20 Desuden har jeg det Uheld, at være bleven Skriben[t] i samme Fag som De; derfor maa jeg offentlig ytre den Utilfredshed, som mange af deres »Venner« kunne lade — og lade sig nøie med at si- ge privat. Dog nok herom; — Gud være med Dem.

1363. Fra Haagen Andreas Magnus Krog.

Christiania den 12te April 1834.

S. T.

Hr Professor Oehlenschläger.

5 Med inderlig Glæde modtog jeg for nogle Dage siden det mig
tilsendte Exemplar af »Norgesreisen«, der var mig dobbelt kjær,
da den gav mig Anledning til at haabe, ikke aldeles at være for-
glemmt af Danmarks bedste Mand og største Skjald. De deri ind-
skrevne, mig saa hædrende Ord skulle gjøre Bogen til en Hellig-
10 dom for mig, og stedse gjenopfriske Mindet om den, hvis Be-
kjendtskab og Velvillie gjorde, og stedse vil gjøre mig saa stolt. Mit
Samliv med Dem, hr Professor, vil i min sildigste Alder lyse som
en tindrende Stjerne paa min Ungdoms Himmel, og glad vil jeg
sige til en Efterslægt, der først ret vil paaskjønne Dem: denne sto-
15 re Mand har jeg nydt den Lykke at kjende og paa hans personlige
Velvillie har jeg havt mange og dyrebare Prøver. Maatte ogsaa De
stundom med Godhed mindes Deres unge norske Beundrer — og
et af mine kjæreste Ønsker vilde være opfyldt. Efter Rygtet foreta-
ger De i Sommer en Reise til Stockholm. Det gjør mig ondt ikke
20 personlig at kunne være nærværende ved Deres Triumphtog; thi
at det bliver, og maa blive et saadant, er jeg overbeviist om. Deres
herlige Dronning Margaretha har jeg læst og atter læst, og glædet
mig ved at have hørt den store Forfatter selv læse den. Erindrin-
gen herom faaer holde mig skadesløs, indtil jeg engang i næste
25 Aar atter kan nyde den Lykke at gjense Dem og Deres Familie paa
min Reise til Udlandet, som jeg tiltræder efterat have absolveret
min Examen, der nu stærkt beskjæftiger mig. Rimeligviis sukker
ogsaa Johannes nu i Fru Justitiæ tunge Tjeneste, men han bliver
maaskee saa snart færdig, at han kan ledsage Dem til Sverige. Til
30 ham, William og først og fremst til Deres gode Frue og Døtre vo-

ver jeg at bede om Hilsener frembragte og undertegner mig Hr
 Professorens

ærbødigst hengivne

H. Krog.

1364. Til Peder Hjort.

d: 15 April 1834. 5

Til Beviis paa at offentlige Meninger yttrede om mig - om de end kun bestode i bittere Magtsprog, ikke kunne opægge mig til »Skiældsord« — (som De troer), mod en gammel Ven — sendes Dem indlagte Brev, som jeg skrev for nogle Uger siden, da jeg havde læst de Udfald der var skeet mod mig i Kiøbenhavnsposten; 10 og da man troede det var Dem, der havde skrevet det. Siden, da jeg tvivlede derom og tilsidst ganske forkastede denne Formodning holdt jeg Brevet tilbage. Men nu sender jeg Dem det, som det bedste Svar — efter hvad jeg kan antage — paa hvad De agter at skrive, da det lader til ikke at være blot en Modsigelse af mine 15 Meninger, men et Angreb paa min litteraire Personlighed.

Gjør nu hvad De vil, og hvad De kan forsvare for Deres Samvitighed og for hvad De skyld|der gammelt Venskab. Men hvorfor vil De være anonym? Det er underligt at De hemmeligt underretter mig om at De offentlig vil angribe mig. Skriv hvad De kan væ- 20 re bekiendt, og vær bekiendt hvad de skriver.

Undskyld at jeg skriver saa slet — jeg sidder og pines af temmelig stærkt Podagra igien. Jeg kan føle at jeg er lidt svag og at det afficerer mig, thi jeg ryster paa Haanden. — Men lad ikke min Sygdom genere Dem — jeg forlanger ingen Skaansel, og læser dog 25 ikke Deres Angreb, førend om nogle Uger naar jeg er frisk igien.

A. Oehlenschläger.

1365. Til Peder Hjort.

[afsendt 15/4 1834]

Kiære Hiorth!

Det har gjort mig meget ondt at læse tvende Artikler i Kiøbenhavnsposten, hvoraf man forsikkrer, at den Ene er af Dem, —
5 den anden — slemmeste — har jeg endnu ikke talet med nogen om, — men jeg troer ogsaa den er af Dem! Tager jeg feil saa tilgiv mig, og oplys mig bedre! Et Ords Forsikring er mig nok, og den hele Brevvexling i Anledning af denne Sag bliver imellem os.
— Det har smertet mig, at min gamle Ven Hiorth, som jeg ikke
10 veed, jeg har fornærmet med noget, som jeg sender til Vennegaave, alt hvad jeg skriver, med Ønske at det ikke maa forsmaaes, dog forsmaaer det saa stærkt, at han udelader sig anonymt derom i fremmede Blade, ikke med grundige Undersøgelser i en besked
15 med nyttige Lærdomme, men med Magtsprog og Skiældordsord. Hvormed har jeg fortient det af Dem? Synes De virkelig at jeg er siunken saa dybt og har gjort mig saa uværdig til Agtelse og Deres Venskab; at De — for Gud og deres Samvittighed — lader dette Venskab fare, fordi De troer, det er Deres Pligt som Kæmper for
20 Sandheden bittert og foragteligt at omtale mine Skrifter? Troer De det — saa træd ærligt og aabenlys frem i Skranken! Kom med deres strænge Bedømmelse; og hvis det skulde gøres nødigt — saa skal jeg svare Dem Stykke for Stykke, uden derfor at give Dem Raat for Usødet; thi jeg har lært hvor lidet der kommer ud af en
25 bitter Pennekrig; den nytter ikke til andet, end til at forstyrre den skønne Ro, som (langt fra Magelighed og Indolenz) er aldeles nødvendig til at fremme, nære og dyrke det Skønne, Sande og Gode i vor Aand og vort Hierte.

Jeg har en tidlang havt en Anelse om at De var vred paa mig.
30 Jeg havde isinde at skrive Dem til; men jeg har saa meget at

skrive, saa at jeg selv tit opsatte Breve til mine Venner. Da jeg desuden sendte Dem alt hvad jeg offentlig skrev, saa syntes mig, Venskabsfordrede, at De gierne privat engang ogsaa kunde lade mig høre lidt fra Dem. Alt hvad jeg hørte, var eet eller andet Ord i Smaasedler til min Kone; og den Maade behagede mig ikke. 5

Men derfor ophørte jeg ikke at være Deres Ven! Jeg har altid hos Andre talet deres Sag; og det er ikke saameget længe siden at jeg i et Selskab i Vinter yttrede mig med Ild imod en Dadler som altfor lidet agtede Dem som Skribent.

Dette fortæller jeg Dem kun — som min i det mindste forrige 10 Ven; for at De skal see, at mit Sindelag ikke har forandret sig. Ogsaa Hauch agter og holder af Dem, som en Ven — uagtet vi begge oftere have været enige i, at naar De bliver vred, saa faaer de Lyst til at hævne Dem og holder ikke Maade med Deres Udtryk.

Alt dette skriver jeg Dem nu paa ingen Maade til af Frygt for 15 Angreb, men af Venskab — fordi det vilde gjøre mig ondt at miste Dem, at vi i vore Dages Høst og Vinter maaskee skulde blive Fiender.

Synes De at jeg i eet og andet farer vild, saa send mig en Afhandling — men venlig, med Agtelse — i et Brev til Prometheus; 20 jeg kunde da besvare det i samme Tone igien.

Paa denne Maade kunde Sandheden vinde; men sikkerlig ikke paa den anden. Det morer den store Hob naar Skribenterne kiævels; den vil gierne unddrage Kunstneren og Videnskabsmanden den skyldige Agtelse; og i slige Klammerier blotter man sig tit — 25 og taber med Rette.

Overvei nu hvad jeg her har sagt. Hvorfor har De aldrig givet mig Bidrag til Prometheus? — Jeg sagde engang til Hauch: »Skulde jeg have forglemt at bede Hiorth om dette, saa er det aldeles

mod mit Vidende og Villie. Men Hauch forsikkrede mig, at jeg havde gjort det.

Har jeg taget fejl — og er De ikke Forfatter, — saa tilgiv mig! Er De Forfatter — saa tilgiver jeg Dem som Ven — Deres Bitterhed. Lad os være gode Mennesker! kiæreste Hiorth. Tro mig, det er dog af alting i Verden det Bedste.

Deres

A. Oehlenschläger.

1366. *Fra Peder Hjort.

Sorøe den 16de April 1834

10 Kjære Prof. Oehls:

Dersom jeg ikke med første Post besvarede Deres tvende paa een Gang modtagne Breve, saa kunde det let misforstaaes; derfor skriver jeg idag, overladende til Dem selv, om og naar De mueligviis vil læse dette Brev. .

15 Jeg maa begynde med den Forsikkring, at De gjør mig Uret med Hensyn til Bevæggrundene. Jeg vover, med Stolthed, at sige, at Ingen kan drives til at skrive af meer intellectuelle Grunde end jeg; saaledes har det været og saaledes skal det blive, med Guds Hjælp. Naar De derfor bemærker, »at De ikke« veed, at De
20 har fornærmet mig, at De har ahnet, at jeg var »vred paa Dem«, og tilføier, »lad os være gode Mennesker«, saa forudsætter De en Deeltagelse fra Gemyttets Side i hvad jeg kan skrive haardt eller ubilligt, en Sammenblanding af det Personlige og det Videnskabelige, som min Samvittighed og den roligste, klareste Bevidsthed
25 friekjender mig for.

Dernæst maa jeg beklage det Uheld at De har miskjendt min Hensigt. Naar De spørger: »er jeg sjunken saa dybt?« eller: »har jeg gjort mig saa uværdig til Deres Agtelse?« og derfor bruger Ud-

trykket: »mine Skrifter«, saa forudsætter De et Omfang og en Dri-
stighed (: for ikke at sige Kaadhed og Usselhed:) i min Misbilligel-
se, som min stærkeste Følelse modsætter sig, og som ikke findes
udtalt i det omskrevne Stykke, der skulde have været trykt. Kun
de to Feil hos Udgiveren af Prometheus, at han i det Historiske 5
var alt for unøiagtig (og kort), og i det Philosophiske langt fra ikke
gik tilbunds nok eller til det Væsentlige, agtede jeg — jeg haabede
baade til hans og Literaturens Gavn — at paapege, rügen, som vi
Tydskere sige. — Om denne Handlings Nødvendighed var jeg saa
overbeviist, at jeg ikke kunde tvivle om dens Rigtighed, eller over- 10
veie dens Følger. Saadanne Følger høre til det Uafværgerlige.

Fremdeles maa jeg forsvare mig med Hensyn til Maaden og
Midlerne. Den, som tiltror sig Ret til at fælde Dom i Literatu-
ren, kan vanskeligt skrive saaledes, at man kalder hans Ord »be-
skedne«. — Men derfor skal man rigtignok ikke skrive usømme- 15
ligt! — Mod Beskyldningen for »Bitterhed« tør jeg ikke indlade
mig paa ligefremt Forsvar. Jeg vil kun minde om Schillers: »Her b
ist des Lebens innerster Kern«. En Poet kan bedst ind-
skrænke sig til at byde Kirsebærret, men en Prosaist maa underti-
den knække Stenen selv og komme Kjærnen med i Maden. Sligt 20
er tildeels Individualitet; men just derfor takker jeg kjærligt for
Tilgivelse og Venskabs Overbærelse.

De omskrevne »Smaaesedler« skulde sige mig, om Udgiveren af
Prometheus var meget fast i sine Sætninger, eller om man turde
vove en Advarsel — thi der bør skee en Forandring med dette 25
Tidsskrift — men det prompte Svar, som jeg fik paa hver lille Be-
mærkning, viste mig (∴ min Forstand indsaae ikke rettere), at jeg
ikke ad denne Vei vilde kunne udrette noget stort: men at udrette
Noget var nu engang min Drift; — min Beslutning var derfor
snart taget.

Om Enkeltheder vil jeg endnu tillade mig at sige: a) Vi blive aldrig »Fjender«, om ogsaa jeg ved Haardhed eller Misgreb, som Gud forbyde, skulde paadrage mig Deres Vrede, Ringeagt eller Fordømmelse; thi jeg har altid meent, at Hjertet havde to Kamre, 5 for i det større at gemme de varige Følelser, og disse ere hos mig Kjærlighed og Taknemmelighed, og i det mindste de flygtige og ufrugtbare. b) De har aldrig anmodet mig om Bidrag til Prometheus, men det har jeg jo maattet være fornøiet over. c) Jeg har ikke »forsmaaet« Prometheus; jeg har takket for alt det Dramatur- 10 giske, og meent det; om at »forsmaae Alt hvad De skriver«, var det dog vel overflødigt at skrive! Jeg er min mangeaarige Velynders kjærlighedsfuld hengivne Doctor og Lector (∴ Læser af og Skriver om Poesie)

Peder Hjort.

15 P.S. Min Kone og jeg ønsker hastig Bedring med Podagraen.

16/4 34 Eftermiddag

Det var urigtigt, at jeg sluttede Brevet fordi Arket var fuldt; jeg maa endnu af Enkeltheder bemærke:

d) De omtaler 2 Stykker i Kbhavnsposten, som De tiltroer mig; 20 men jeg har iaar kun skrevet 1 Stykke i dette Blad, og dette kan De ikke engang mene, da der efter Deres Brev, findes »Skjældsord« mod Dem i det Stykke, som De tiltroer mig, men jeg [har] naturligviis ikke den Sort Ord i mit Blækhuus, og altsaa heller ikke i hiint mit Stykke.

25 e) Underligt nok har jeg, ikke blot »ahnet«, men troet De var vred paa mig! – Da jeg nemlig efter Deres Ønske, samlede Subskribenter paa den nye Udgave af Tragoedierne, saa satte jeg mit

Navn med paa Planen, uagtet jeg vel vidste, at jeg, da jeg fik Løvte om 10-11 Paaskrifter, vilde faae et Frie-Exemplar. De havde nu den Bevaagenhed, selv at tilskrive mig, at Hauch og jeg maatte »finde os i at udslettes« af Subskribentlisten og sættes paa Venne-
 listen«; men alligevel sattes jeg paa Subskribentlisten bagefter, og
 ansaae dette for et simpelt Tegn paa Deres Utilfredshed, som jeg
 vel fortjente, fordi jeg ikke havde seet mig istand til saa varm
 Deeltagelse, som De ventede. Denne min Mening om Deres Util-
 fredshed med mig var ogsaa Aarsag i, at jeg ikke henvendte mig
 directe til Dem selv om Stederne i Prometheus, men benyttede
 Leiligheden i Smaaesedlerne til min ærede Beskytterinde, Deres
 Frue.

Da jeg dog i Grunden ikke kan vide, hvorledes De egentlig er stemt, saa tillader jeg mig at vedlægge hosfølgende Anviisning paa Udleveringen af mit Manuskript hvoraf vil sees, hvorvidt jeg er
 gaaet. Ifald dette benyttes, kunde Manuskriptet, under behørig
 tæt Forsegling og Udskrift til mig, afleveres hos Gyldendals.

1367. Til Peder Hjort.

Kiøbenhavn d: 18 April 1834.

Kiæreste Hiorth!

Deres første Brev med Estafetten rørte mig usigeligt; jeg saa
 deri et sandt Beviis paa Deres gode Hierte.

For det andet Brev idag takker jeg ogsaa venligst, men mig synes heri at see nogen Misforstaaelse, der let kan hæves. — De forsvarer Dem mod Adskilligt, gode Hiorth! i mit sendte Brev, som paa ingen Maade behøves, da hint Brev er skrevet under den
 udsætning at De var Autor til en Afhandling, som De ikke har skrevet. Jeg sendte dette Brev blot for at bevise, at om De end havde været offentlig bitter imod mig, og viist mig øjebliklig Rin-

geagt, saa havde jeg dog ikke tabt det Venskab og det Maadehold, som jeg skyldte Dem og mig selv.

Hvad der angaaer Detaillen i vore Bogaffairer, saa vil min Kone nok herpaa venligst svare Dem; thi det er hendes Departement. For Deres Omsorg for mig, at skaffe mig Subscribenter, har jeg altid følt den skyldige Taknemmelighed.

Men for at komme til vort Apropos — saa lad os blive enige. De siger om Prometheus: der bør skee en Forandring med dette Tidsskrift. Hvorledes mener De det? Jeg hører gjerne enhver grundet Dadel. De er misfornøiet med det Philosophiske deri? Jeg er, i mine Betragtninger over Kunst, gaaet den jevne naturlige Vei. Jeg er ikke ved Theorie, men ved Praxis kommen til mine Resultater. Jeg er ikke Philosoph af nogen Skole; men jeg troer at mine almindelige æsthetiske Bemærkninger og Forklaringer i det Hele tagne, ere sande; og jeg maatte forklare, hvad jeg meente med mine Udtryk, førend jeg brugte dem; derfor maatte jeg begynde med Definitioner; og jeg troer at adskillige af disse Betragtninger ikke mangle Aand og en vis Originalitet.

Men at jeg derfor gjerne i Noget, maaskee især i visse Udtryk, har taget feil, er vel muligt, og jeg modtager gjerne god og grundig Belæring.

At der i det Historiske kan have indsneget sig een og anden Unøiagtighed, er sandsynligt; men jeg troer ikke, at man kan sige, at jeg i det Hele taget er unøiagtig. For kort, siger De at jeg er; — men naar De betænker, at disse Afhandlinger ikke ere skrevne for de enkelte Kunstgjenstandes egen Skyld, men for at give et Overblik af Tanker og Værker i en æsthetisk Indledning til en Poetik; saa har jeg maaskee snarere været lang end kort.

Og betænk nu, at det er mig som næsten alene skriver den hele Prometheus, i det mindste de to Trediedele.

Og kunne nu mine literaire Venner gaae dybere philosophisk tilbunds i visse Ting, undertiden udtrykke sig nøiagtigere, og ved visse Ting opholde sig længere — nu saa gjøre det, kiære Børn! Giver mig Bidrag, Anmærkninger, Rettelser! Arbejder med til Sagen! Hielper mig! Jeg takker Eder! Men hakker ikke paa min literaire Personlighed, og gjører det ikke til et Angreb paa Scribenten, istedet for et Bidrag eller en Oplysning i Sagen selv. 5

Og siger intet imod mig offentlig, uden hvad I beviser. Hvad vil det f.Ex. sige (hvis De har skrevet det), at jeg i Novellen skyder med Cartetscher til Skive, og gaaer tilfods som Hestgarden? Det er ret vittigt, og ikke haanligt; thi i selve Dadelen ligger der en Erkendelse af Kraft; men er det sandt? Kan jeg virkelig ingen god Prosa skrive? Ingen Novel? — Er det ret, gode Hjorth at behandle mig paa denne Maade? Men maaskee tager jeg atter feil, og det er ikke Dem, som heller har skrevet denne Afhandling. 15

Smukt og passeligt for os begge, synes mig, var det at indklæde vore Meddelelser, Anmærkninger og Berigtigelser i Brevform til Prometheus; som det overalt meget vilde glæde mig at modtage Bidrag af Dem til dette Tidsskrift. Jeg begriber aldeles ikke hvorledes det er gaaet til, at De ikke er anmodet derom. Da jeg vilde udgive Maanedsskriftet, var De netop een af de faa som jeg ønskede og ventede Bidrag af. At det »fornøiede Dem« at det ikke skeete, synes jeg atter en Smule haardt. Skam vilde det vist ikke giort Dem, saalidt som Hauch og Wilster. 20

Jeg vil nu lade Deres Manuscript hente hos Liunge; men jeg læser det ikke, som det er; jeg sender Dem det, med Ønske om at De vil udarbeide Hovedideerne i Brevform, som fra Ven til Ven. Saaledes vil jeg trykke det, og svare Dem. — Og lader os forresten ikke glemme, at der er meget som selv de dygtigste og indsigtfuldeste Mænd aldrig blive enige i. Jeg udtaler mig bestemt mod Me- 25 30

get; men ikke uden Grunde. Der er ogsaa Forskiæl paa Afdøde, langtfraværende i et fremmed Land, og paa Medlevende og Venner. Her er Delicatesse mere nødvendig. Jeg behandler Dem dermed, som De fortjener; og troer at fortjene den igien.

5 Lev vel, gode gamle Ven! Mange Hilsner til Deres høistærede Hustru min »Roligheds Veninde*)« — Jeg lider endnu — især om Natten — fælt af den dumme Podagra; dog haaber jeg, at Varmen snart vil helbrede mig.

Deres uforandrede Ven

10

A. Oehlenschläger.

Hos *Hegermanns.

E.S. Min Kone viste mig i dette Øieblik sit Brev. Hun er vred paa Dem, og vil ikke skrive det om. Men, kiæreste Hiort hvor kunde De dog ogsaa paa denne Maade mistænke mig? Er det da min
15 Character? Min Kone og mine Sønner forfattede Subscribtionslisten, og jeg takkede Gud at være fri for dette kiedelige og besværlige Arbeide. Undskyld nu en krænket Hustru, hvis hun svarer Dem for haardt!

AO —

20 1369. Fra C. Hauch.

Den 21 April 1834.

Min inderlig elskede Oehlenschläger!

Jeg har ligefra min Hiemkomst følt Trang til at takke Dem for det Venskab, som De hver Gang vi sees, giver mig nye Prøver paa, og dog kommer dette Brev saa seent. Tilgiv mig, min elskede
25 Ven, De veed at jeg er en forsømmelig Brevskriver. Hørte De

imidlertid, hvor ofte vi med Kiærlighed og med Begeistring tale om Dem, saa vilde De see at vi vide [at] paaskønne en saa sielden Ven. Selv Deres lille Menneskeæder, vor William taler ofte om den rare Oehlschlæ, der var saa god imod ham. Jeg har hørt et Rygte om, at De er syg; er det saa? Jeg vil dog haabe, at Deres Sygdom ei er af Betydenhed. Den smukke Novel, som De alt forelæste mig i Kiøbenhavn, har især glædet mig meget. Det gjorde mig ondt, at jeg ei fik Dem at see den sidste Dag vi vare i Kiøbenhavn, saameget meer, da jeg kun havde viist Dem en halv Fortro- lighed, og trængte til at vise Dem en heel, som Deres ædle, trofa- ste, hengivne Hierte vel kunde fortiene. Jeg har nemlig ikke blot skrevet et Stykke, men en Fortælling fra Christian den Andens Tid; begge Dele skulde være en Hemmlighed for Alle, selv for Dem, da jeg troede, at streng Anonymitet var nødvendig for mig i denne Tid, for at blive bedømt med den Skaansel og Fordomsfri- hed, som ethvert Værk maa modtages med, hvis det skal kunne gjøre sig giældende. En begyndende Forfatter har det i denne Henseende godt, thi han har ikke væbnet noget Parti hverken for eller imod sig, og kan derfor virke paa den naturligste Maade. Imidlertid var det Uret at fortie min Plan for Dem, det følte jeg, og kom derfor for at betroe Dem Alt, men fandt Dem ikke, jeg skal imidlertid snart sende Dem det ene Digt i Mscrtpt, det andet maaskee trykt, men uden at mit Navn staaer paa Titelbladet.

Jeg har i denne Tid været sysselsat med en Afhandling angaaende Nervesystemets Functioner hos Dyrene, hvori jeg troer at kunne anført mange Facta, der meer end undskylder Naturen med Hensyn paa de tilsyneladende Lidelser, hvormed mange især af de lavere Dyrerækker have at kæmpe. Det Øie, der vaagede over os, da vort eget endnu var indhyllet i Nat, har ogsaa selv i Smertens og Dødens Øieblikke bedre sørget for sine Skabninger,

end Tilskuerne af Dødskampen ofte troe. Har jeg imidlertid fundet Naturen mild, saa jeg har fundet saameget desmere at lægge Mennesket til Last. Det er ligefrem uforsvarligt, hvorledes Videnskabsmænd i vor Tid lægge Naturen paa Pinebænken. Og det
5 nytter dem ei engang, thi Aanden svarer ikke paa de Spørgsmaal, der gøres den giennem det pinte Legeme, den tier og undflyer. — Skal man gaae saa grusomt tilværks, da vil jeg heller opgive at finde noget Nyt. Fra den Tid af jeg i Genua vilde dræbe en Fugl, og saae det Øiekast, hvormed den betragtede mig i Dødstunden,
10 har jeg tilsvoret mig selv aldrig meer at dræbe noget høiere Dyr. Der gives virkelig en sort Magie i Videnskaben, der nu tager altfor meget Overhaand. Man udtager enkelte Dele af Hiernen, og seer hvilke Funktioner herved standses. Man udskærer Maven af Dyr, og sætter en Blære istedet, hvilket Magendie har gjort. — Hvo
15 veed om man ikke begynder med Dyrene, for engang at ende med Mennesket.

Tilgiv, at jeg saaledes omtaler hvad der beskæftiger mig selv i denne Tid. De har saa ofte viist, at De har et aabent Øie for alt Menneskeligt, at man ogsaa fristes til at tale med Dem om Alt,
20 selv om hvad der ligger fiernere fra Deres egen Videnskab.

Jeg har været nødt til ved Lützens Udtrædelse af Redactionen for de saakaldt Sorøiske Blandinger, paa nogen Tid at blive Redacteur i hans Sted. Dette Tidsskrift har hidindtil staaet under Pr. Bredsdorffs Tilsyn, der er en brav og skikkelig Mand, og har
25 læst Meget, men der er en slet Skribent, som desuden har den Mening, at al forlagt Gods, som Forfatterne selv undsee sig ved at lade trykke paa egen Haand, er godt nok i hans Blandinger. Jeg tænker ogsaa kun at tiltræde Redactionen paa et Par Aars Tid, indtil en dertil dygtigere kan tage min [Plads. I] den Tid har jeg
30 dog den Fordeel, at alt hvad der staaer i hiint Tidsskri[ft, s]om er

over det Middelmaadige, vil være en Overraskelse for Læseren, og altsaa, ligesom en ung Autors første heldige Forsøg, vil virke desmere.

Vore Børn ere, Gud være lovet raske og sunde, og begynde nu at faae deres sædvanlige Sommerbruunhed. Kun den lille William har vel en altfor bevægelig Natur og lider stærkt af Næseblod, hvilket spaaer at han tidligen vil tabe sine røde Kinder, saaledes gik det idetmindste mig af samme Grund. Min Renna anbefaler sig paa det venligste til Deres Erindring. Gud give, De vilde gjøre os den Glæde at besøge os i Sommer, det vilde være vor inderligste Fryd og vor Stolthed at have Dem nogen Tid iblandt os. Mange Hilsener til vor tro Veninde Fru Oehlenschläger og Deres øvrige elskværdige Familie.

Deres af inderste Hierte Dem hengivne Ven
I C Hauch.

15

P.S. I dette Øieblik, efter at jeg alt havde lagt dette Brev sammen, og forseglet det, kommer Deres saa venlige Brev med hiint Stykke i Prometheus, der angaaer min poetiske Virksomhed. Jeg har alt læst det igiennem, og takker Dem inderlig derfor. Et saa hædrende Vidnesbyrd fra Deres Haand kan ikke Andet end være mig en Glæde, den vil være mig ligesaa nyttig, som den er hædrende. De Feil, som De finder hos mig, er jeg gierne villig til at tilstaae. Jeg vilde kun ønske, at De mindre vilde finde dem i hvad jeg nu snart skal sende Dem.

Det smerter jeg meget at høre, at De er saa stærkt angrebet. De har imidlertid levet saa forsigtig og maadeholdende, at hiin slemme Giest dog aldrig vil kunne for Alvor indqvartere sig hos Dem i Længden. — Jeg har glædet mig ved saare Meget i Deres Prometheus, jeg kiender ikke Hiorts Meninger i denne Henseende. Jeg

glæder mig og til Deres ny Stykke, og overhovedet ved Deres friske kraftige Natur, der aldrig forlader Dem. Heibergs smaa Angreb paa Dem skulle ikke gjøre Dem stor Skade. Han er rigtignok i mange Henseender Deres Antipode, der er noget saa Udslukt saa
 5 Dødt hos det Menneske, ligesom han aldrig kunde røres, aldrig glædes og henrives af Noget. Hvilken diplomatisk Poet er han ikke! Selv naar han taler ganske godt for sig, er det ligesom Noget raabte i min inderste Siæl at jeg skulde og maatte staae op og kæmpe med ham paa Liv og Død. —

10 1370. *Fra Peder Hjort.

Sorøe den 21 April |1834|

Ak, jeg begynder dette — dette Brev med et blødende Hjerter; jeg veed ikke hvor det bærer hen, og dog maa jeg skrive det. Igaar otte Dage sendte jeg Dem mit første Brev; hvormeget har jeg ikke oplevet i denne Uge, disse faa Dage. De skriver, min elskede Oehlenschläger, at De behandler mig med Delikatesse; De gjort meget mere; De behandler mig med en Hjertensgodhed, som dybt har rørt mig; som jeg elsker og beundrer, men som jeg ikke er værdig til, ikke kan blive værdig til, og som derfor dybt beskjemmer mig.

Jeg følte det vel, da jeg skrev i Onsdags: gid jeg blot tilfulde
 20 kunde paaskjønne denne Ædelmodighed. Jeg mener i Gjærning paaskjønne; thi Gud er mit Vidne, at jeg i Hjertet klart erkjender, hvilken uendelig Mildhed De har betalt min Haardhed med. Men det er just denne Uformuenhed til at svare i Gjærning til Deres billige Forventning, som gjør mig snart sørgmodig, snart halvt
 25 fortvivlet. Men under al denne Vexel i mit Sind er der dog een fast Mening, som stedse vil frem, og som ingen Forbindelse eller Oplosning vil indgaae med Alt det, som tillige fylder mit Bryst, og

det er den, som fordrer, at jeg skal sige: Store mægtige Eg! jeg maa forlade din Skygge; Du giver mig ikke blot Læ, men Drivten til at voxte frit kan ikke ret staae an i Din Nærhed; ogsaa jeg trænger nu til Solens Straaler og Luftens Aande; maaskee gaaer jeg ud om stakket Tid, naar jeg henplantes under aaben Himmel; men Naturen kræver det, og helst vil jeg dog døe i dens Favn, om det skal være saa. —

Om denne eller hiin Yttring i Kjøbh:posten er af mig, bliver forsaavidt uvæsentlig, som jeg her, hvor ethvert Dække bør falde, maa bekjende, at jeg har tænkt saaledes; og at jeg i forestaaende muelige Afhandlinger ikke vil kunne ganske undgaae at skrive saaledes offentlig. For mig er altsaa Spørgsmålet aldeles umiddelbart dette: 1) om jeg skal ophøre at skrive om dansk Litteratur, 2) eller om jeg skal vedblive, selv om den Sorg traf mig, at De fordømte mit Arbeide, og mig selv med, for Arbeidets Skyld.

Glemmer jeg nu mig selv, som dog er vanskeligt nok, da jeg vel seer den Fare, som truer mig, og betragter Sagen fra det almindelige litteraire Standpunkt; da staaer især den store Sætning for mine Øine, at Adam Oehlenschlägers herligste Værker, som ethvert andet hans Værk, ikke blot er hans, men det Folks, som han skjænkede dem, som han gjenoplivede ved dem. Det er reen Nødvendighed, at vi danske læse dem, nyde dem, studere dem, tænke, tale og skrive om dem. Disse Værker have nu saa længe hørt med til vort Livs Behov, at vi komme til udførlig at granske over dem, ligesom Manden reflekterer over sit tilbagelagte Liv. Vor umiddelbare, hengivende Følelse vil blive sig selv bevidst; den vil kjende Karakteren, forstaae Egenskaberne, begribe Væsenet i denne hele rige Aandsverden. Med et Ord: det hører med til Nationens Liv, det er et Element i den danske Historie, som fortiden leves af os, at skrive om, at skrive ofte, meget, og især strængt

sandt om Adam Oehenschlägers Værker. Men skulde det nu være, at en saadan Karakteristik indeholdt Noget, som, subjektivt betragtet, maatte kaldes Daddel, saa er dette paa eengang uundgaeligt og ulasteligt; objektivt taget har Yttringen nemlig samme
 5 moralske Reenhed, som f.Ex. en Yttring af Ørsted, naar han siger om et chemisk Stof, at det smager bedsk, at det er uden Glands o.s.v. — At skrive om dansk Poesie, og ikke nævne Oehlslg., er ligefrem umuligt; hvad der siges, og hvormeget eller hvorlidet der siges, beroer paa Omstændighederne; men i al Fald kan
 10 enhver leilighedsviis fremsat Yttring ikke kaldes et »Magtsprog«, da en Skribent umuligen kan bevise Alting paa alle Steder.

Der som altsaa jeg, saalænge mine Venner ikke fraraade mig længer at tale offentlig om Fædrelandets Literatur, vedbliver dette granskende Studium af Oehls: Værker, og meddeler korte
 15 Resultater heraf paa Tryk; saa siig De, min elskede Fader og Ven, som hiin gamle Patriark: »Vel, jeg drager til Høire, drag du til Venstre!« — Der er forresten sørget for, at jeg ikke, som Loth, kan vælge den bedste Græsgang; men min Hjord maa græsse for sig, om jeg ikke reent skal tabe den. —

20 At jeg skriver anonymt, har sine gode Grunde; man hører saaledes mangan aabenhjertet belærende Yttring, som ellers holdtes tilbage, og man seer hvad der siden i mere sammenhængende Skrifter, eller i Samlinger af enkelte Arbeider, kan bibeholdes.*)

Jeg meener, at man næsten snarere kunde spørge, hvorfor
 25 skrives i Bladene ikke altid anonymt? Egentlige Værker maa, ligesom hver Naturgjenstand, have deres Navn; men den daglige Regn og Blæst, eller Flammen i hvert enkelt Lys tillægger man intet individuelt Navn. —

*) Langt bedre, end at »trykkes« 9 Aar i PULTen, staaer et lille Arbeide 9 Aar
 30 trykt i en Avis - det er en god Prøve paa om det bør glemmes eller ei.

Det er ikke blot saare human, men et Beviis mere paa Deres ædle Sindelag imod mig, at De vil modtage kritiske Modbemærkninger til Prometheus; og det er just min ikke misundelsesværdige Lod, at jeg er ude af Stand og Stilling til at modtage et saa op- høiet Venskabstegn. Thi hvordan skulde jeg vel kunne indklæde 5 passende det Forslag, at udelade herefter den Artikel, som kaldes Æsthetik? — Jeg har erfaret, hvormegen Skade denne Artikel har gjort Deres »litteraire Personlighed«, og maa derfor frygte for, at følgende Hefter kunne volde nye Fortræd. De kan umulig optage i Prometheus en Forklaring af de sandsynlige Grunde til Publi- 10 kums Misbilligelse, endsige noget Beviis for en mulig Berettigelse hertil. Det er ikke isolerede Meningsyttringer, som man misbilliger i denne Artikel; det er hele Aanden, hele Behandlingen af Gjenstanden, af Fremstillingen, af Stilen, som man ikke kan afvinde den Interesse og Bifaldsværdighed, som man ønsker og ven- 15 ter at finde deri, og som man dobbelt klager over, fordi man siger sig selv: »hvor skal man finde her i Landet noget Godt om Kunsten, naar det ikke findes hos Adam Oehlenschlaeger? — »det er: her, i dette hans Tidskrift. —

Jeg talte ovenfor om den Fare, der truede mig, og tænkte 20 blandt Andet, paa den Kjede af Misforstaaelser, som kan udspinde sig af denne Brevvexling. Man kan fortvivle over den skjønne Skrivekunst, og ønske blot at tale eller — tie. Jeg har saare ondt ved at skrive roligt denne Gang; slet ikke fordi nogen Lidenskab fordunkler mit Blik, eller forvirrer min Følelses naturlige Bølge- 25 gang, men fordi jeg paa alle Led føler min aandelige Friehed lænkebunden, og kunne udbryde i Jammer over Livets Tranghed og selve Lykkens Drillerie i at uddele sin Gave. — Hvad er jeg Stakkel, at De overvælder mig med dette Hav af Kjærlighed? De kan, som Thor staae opret deri: — »med Fod paa Bunden — og Hove- 30

det fjernt i Skye«, men jeg maa søge Land og et stille Stade. — Jeg giver Dem Lov til at sammenligne mit Svar med »hæse Ravnens Skrig«, og skal alligevel føle samme inderlige Glæde ved denne skønne Hjerter-Klang, som toner i Deres Breve — har jeg ikke
 5 vundet Andet, saa har jeg vundet det, at jeg har i mit Eie to af Adam Øhlenschlaegers hjerteligste, sandeste Digte i disse herlige Breve — Tilgiv, at jeg afbryder. — Det er haardt at leve! kunde jeg sige.

Om Aftenen den 22 April 1834.

10 De skrev til mig, at De for nogle Uger siden havde læst to Afhandlinger i Kbhavnsposten, som De tiltroede mig; men da Deres Brev uheldigviis mangler Datum, saa kunde jeg ikke see hvor gammelt Brevet var, dengang De havde den Godhed at sende mig det forrige Onsdag indesluttet i et andet Brev. Jeg svarede derpaa,
 15 at jeg iaar kun havde skrevet 1 Stykke, og at dette kunde De ikke engang mene, siden der i dette ene ikke fandtes saadanne Ord, som dem, De omtalte i Deres Brev og klagede over. Men nu seer jeg, ved at gennemløbe hiint Blad saa nøiagtig som min Tid tillader, at der i lang Tid ikke findes noget Stykke, hvori Skrifter af
 20 Dem omtales, uden dette Stykke af mig. Altsaa maa De dog vist mene dette. Havde De blot betegnet Stykket nærmere; men De siger blot, at der er »Skjeldsord« derimod mod Dem. Dette gjorde, at jeg uden lang Betænkning fralagde mig Stykket; men sammenholder jeg nu alle Omstændigheder saa er jeg ganske vis paa, at
 25 De alligevel mener mit Stykke og intet andet, da jeg ikke finder Maanedsskriftet Prometheus omtalt af Andre.

Men denne Opdagelse vækker hos mig de alvorligste Betæneligheder og den største Sorg. Naar skal Misforstaaelsen vige for

den rette Forstaaelse, naar nøgne, strenge Udtryk virke som om de vare Skjeldsord? — Eller har jeg Uret, og ere hine Udtryk virkelige Skjeldsord? Da er min Lod sørgelig; da veed jeg ingen Ende paa Forvirringen, som jeg er geraadet til! — Jeg har derfor raadført med en Kollega, hvis Dom jeg maate stole paa, og han svarede: »Det er strenge Ord, men det er ingen Skjeldsord«. Paa videre yttret Tvivl om hvad jeg skulde gribe til, svarede mig: »Har De sagt A, saa maa De vel ogsaa sige B«. Jeg skulde altsaa ved Exempler oplyse hine Udtryks Rimelighed, eller i det mindste forsvare dem imod en saa haard Dom; dette blev i det Væsentlige det samme som at udgive mit tilbageholdte Stykke med nogle Forandringer, og jeg seer heller intet andet Middel til at klare denne nye Misforstaaelse med. Men Forskjellen er stor paa Før og Nu; hvad der før var Angreb, det er nu Selvforsvar. Vel seer jeg tillige, at denne Handling, naar dens Beskrivelse sættes i Stiil, let kunne betegnes, som om jeg fortrød, hvad jeg for otte Dage siden havde gjort, men jeg seer med Stolthed op fra en saadan Mistanke, og er for god en Christen, om jeg tør sige det, til at see med Ringeagt ned paa den. --

Jeg skriver Intet om min Beundring for Adam Oehlssrs ophøiede Genie, min Kjærlighed til hans Værker, min Stolthed af at være hans Fortroelige — Intet om Alt dette; thi det er her Uvedkommende. Jeg elsker Manden; men jeg vil elske ham frit! Jeg kan intet Ægteskab indgaae, endnu mindre en Forlovelse; hvad der loves, det skal holdes; men jeg kan kun følge min Drift. Ret til at kræve Gjengjæld, har jeg ikke; og hvor kunde den finde Sted! Jeg har sagt mere end een Gang, at jeg ikke kan gjøre mig værdig til denne uendelige Hjertensgodhed; thi jeg kan og bør ikke skjule mig. — Det er til at fortvivle over, at et saa skjønt Forhold ikke kan bestaae; men er dog ikke Skjønhedens eneste Basis at finde

Sandheden? Forlader man denne Grundvold og giver sig tro-
skyldig hen til en idealsk Flugt, da gaaer det som Goethe siger:

»Nirgends haften dann
die unsichern Sohlen,
5 Und mit uns spielen
Wolken und Wind.«

Det er dette Wolkenspiel, som jeg ikke vil drive med en Mand,
der har sligt et Krav paa min Højagtelse, Taknæmmelighed og
Kjærlighed. Men det gjorde jeg, hvis jeg taug. Nu; Gud være med
10 Dem! Eengang skal De dog tilgive mig!

Da enhver Underskrift vilde være en tom Gjenklang af hvad jeg
har søgt at udtrykke i dette Brev, saa hensætter jeg blot mit Navn
i al sand Ærbødighed.

Peder Hjort.

15 P.S. Jeg tillader mig at hoslægge et lille Brev til Deres Frue, hvori,
som Jean Paul siger, blot staaer et »Kaiser-Nein«.

P.S. Det gjorde mig meget ondt, at De ikke lod mit Manuskript
hente hos Liunge, og læste det, eller beholdt det, indtil De en-
gang vilde læse det. Nu har Liunge uopfordret sendt det herud
20 med Posten i Søndags — men, som sagt, det kan i ingen Form
komme i Prometheus, det er mig indlysende.

1371. Fra Chr. Wilster.

Sorøe 24 April 1834.

Det glæder mig usigelig, at erfare Deres fordeelagtige Tanker
om min Iliade, og det er mig i meer end een Henseende særdeles

kjært, at Deres, og jeg vil troe Alles Dom over 2^{den} livraison er langt gunstigere end over første. Med sand Fornøielse overlades et Fragment deraf til Prometheus; jeg er godt tjent med, at Publikums Opmærksomhed for mit Arbeide holdes spændt; nu er jeg begjærlig efter at see, hvad Stykke De vil vælge, dette er mig morsommere, end om jeg selv gav Anviisning. Forresten har jeg for Øieblikket intet Bidrag til Prometheus, thi en Replik til Thorsten i Anledning af hans dumme Recension, der viser, at han ikke engang har læst min Afhandling igjennem, men blot gjennebladet den, kunde maaskee nok passe sig for et æsthetisk Tidsskrift, men for ikke at gjelde for trættekjær har jeg besluttet privatim at skrive til Thortsen derom, og tillige har jeg allerede i et Brev til Prof. Petersen givet Redactionen af Maanedsskriftet en Salve ved blot at anføre et Par indlysende Exempler paa, hvor forkeert Thortsen har læst og udlagt nogle af mine Ytringer. Hvis det ikke kjeder Dem, være det mig tilladt at anføre et Beviis. Der staaer i min Afhandling om Hexametret (S. 6.): »Musiken kan paa ingen Maade være Skyld i, at Verset, løsrevet fra sin musikalske Forbindelse, ved Oplæsningen nødvendig lyder med en vis Rhythmus og Takt, thi enten man tager et vist Antal Stavelser og blot aftæller dem (fEx i franske Vers), eller ordner dem efter Accenten, eller sætter dem sammen efter Stavelsernes Quantitet, saa maae de lige godt kunne underlægges Musik (∴ baade franske, danske og latinske Vers kunne sættes i Musik), ja de kunne endog ledsage samme Melodie. Meningen heraf kan jo dog ikke være nogen anden, end at f. Ex. Sungen i Væringerne: »Evig Naturen skjenker sine Gaver« kan uden Anstød synges til en Melodie, som først er sat til den latinske, efter andre Prosodiske Regler digtede Ode: Integer vitæ. Men af disse mine tydelige og i deres Forbindelse dobbelt klare Ord har Danmarks privilegerede Metriker Magister Thort-

sen draget den Slutning, at jeg har paastaaet, at Avertissementet »En lav Stue med Boutikleilighed bliver ledig til Flyttetiden« kan synges til Melodien »Kjølige Druer«. Den bedste Hest kan snuble, sagde et Medlem af det Franske Academie, for at undskylde en Sottise. — Ja men en heel Stald fuld, svarede Voltaire.

5 Intet videre dennegang, dyrebare Professor Oehlenschlæger! end de bedste Ønsker for Deres snarlige Helbredelse, og mange Hilsener til Dem og Deres Frue fra Sorøe, men især fra min Kone og fra

Deres hjertelig hengivne

Chr. Wilster.

10

1372. Til Peder Hjort.

Kiøbenhavn d: 26 April 1834.

Kjære Hjort!

Det giør mig ondt at høre at Mange ere misfornøiede med de Æstetiske Artikler i min Prometheus. Jeg vidste det ikke før, men
15 jeg takker Dem, fordi De siger mig det.

Misfornøielsen træffer vel især de første Afdelinger og nogle polemiske Yttringer i de sidste. Mine Betragtninger over det Naive og Sentimentale, over det Skjønne og Characteristiske troer jeg dog at forraade nogen Selvtænksomhed, og det varer ikke længe,
20 før det blot Æsthetiske (Philosophiske) gaaer over til Kritik og Historie. Disse Afsnit vil man dog maaske tilstaae nogen Værdie.

Hvad der fremdeles vil komme i Prometheus er egenlig Poetik, og om Poesien troer man dog vel jeg kan tale, saa jeg fortiener at blive hørt?

25 Men hvordan det saa er eller ikke, saa er jeg nu kied af det, og skiondt jeg har henvend 300 Subscriberer paa Prometheus, fort-

sætter jeg den formodenlig kun til Enden af August; saa har den oplevet to Aargange, og saa kunne I Andre gjøre det bedre!

Gud være med Dem, kiære Hjort. Tak for Deres Venkab, som strider mod Deres Retfærdighedsfølelse og Selvstændighed. Gud veed, jeg har aldrig villet berøve Dem denne. Da De var et ungt Menneske lyttede De gierne til min Tale, og jeg har maaske dog ogsaa bidraget noget til Deres æsthetiske Dannelse; men nu bliver jeg vel gammel og aflægs.

Jean Paul skrev om mig 1809 i Anedning af min Aladdin: Eine Vorrede voll reiner, heller Æsthetisk öffnet, wie eine Eingangsmu- sik dem Leser Ohr und Auge für das schöne Schauspiel. Jeg troer min Prometheus er i samme Aand, som denne Fortale.

Jeg vilde gierne resignere — Thi jeg elsker Sandhed og Ærlighed langt meer end mine Meninger — hvis jeg vidste at I havde Ret! — Men det tvivler jeg meget om. — Hvorledes blev min Roman »Den i Sydhavet« modtaget her? Og var det Ret? Have ikke Fremmede erkjendt dens Værd?

Men det er en vanskelig Opgave at dømme i sin egen Sag, og forsvare sig selv. Og det vil jeg heller ikke. Jeg tænker paa min Correggio, og underskriver mig, som altid

Deres Ven

A. Oehlenschläger.

1373. *Fra Peder Hjort.

Sorøe d. 29de April 1834.

Min kjære høit agtede Ven!

Jeg kunde snart faae Lyst til at begynde hvert Aar et Angreb paa et af Deres Værker, naar jeg seer, hvilken inderlig, oprigtig og udførlig Brevvexling dette kan føre til. Jeg har aldrig før modta-

gen saadanne Breve fra Dem. Paa den Maade er det rigtignok værdt at tale sammen.

De tænker paa at lade Prometheus gaae ind; det skulde gjøre mig ondt. Hvo kan skrive saaledes om Theatret? og hvor vil De
5 finde et beqvemmere Middel til stadig Communication med Publikum?

De gjør mig flere Spørgsmaal, som jeg middelbart beder om at matte besvare saaledes: Hiint Indfald med Garden var saaledes meent, at De har sidde for meget paa Pegasus, til at kunne gaae
10 paa Jorden som andre Hverdagsmennesker. Hos en saa complet Digter, o: hos en Skribent, som saaledes i Et og Alt er Poet, Vates, Prophet, eller hvad De vil hedde helst, maa al Tankegang have sin egen prophetiske Methode og Retning. Al Lyrik, al levende Dialog, gjør Spring, som Prosaen ikke taaler, og Poesien er just of-
15 te skjøn ved at klæbe sig fast ved det Enkelte, medens Raisonnementet maa bevæge sig frit i Begrebets hele Omfang.

Jeg har derfor længe ønsket, at De vilde skrive et stort Læredigt om Digtekunsten! I Verset er De først ret ubunden o: uhildet, som Fisken i Vandet. De maa eengang have disse Lænker for at føle
20 Deres Kraft, ligesom Plato valgte Dialogens Baand til al sin Philosophie — det er nu min Mening.

Flere af Deres Digte er mig Borgen for, at dette er et fornuftigt Ønske. Endnu tilsidst har det rare lille Digt om Smagen — som De vist ikke havde havt nødig at undskylde; men det er en Følge af
25 den altfor store Billighed, som De i den senere Tid viser, og som er skjøn, men farlig — paa ny vakt dette Ønske. I et Læredigt skal hverken være den prosaiske, tørre Nøiagtighed, eller den trættende Fuldstændighed, ja ikke engang en Tankegang, men kun en Tankesammenhæng; Spring i denne Tankernes Forbindelse er
30 endogsaa et staaende Karaktertræk. Derfor forekommer mig De

res theoretiske Prosa som en uheldig Oversættelse af et skjønt Digt, der var for gediegent til at kunne oversættes i Vers, men hvor nu de bedste Tanker reent ere udeladte. Saaledes bliver, naar De theoretiserer paa Prosa, det Bedste ofte borte, fordi ikke Kunsten i Fremstillingen sætter Begeistringen i Bevægelse, 5 eller lokker det sande Liv frem af Aandens Dybder. Men, vel at mærke, jeg taler kun om abstract Theoretiseringen, ikke om Kritik i concrete Tilfælde! —

— »Vi skulde saa siden gjøre det bedre!« Jeg gad seet disse »Vi!« Nei, man kan nok see en stor Mands Feil og Mangler; men at ud- 10 fylde dem er noget Andet end at udpille dem.

Forresten er man utilfreds med mere end een Art Ytringer. De hoverer, siger man, over A. W. Schlegels Prostitution ved Heines Spot; men havde Deres Venner i Kbhavn fortalt Dem, at kort i Forveien løb alle Folk om med en Sludder om Dem selv, der paa 15 eengang var af samme og dog modsat Art — og saadanne Meddelelser skylder man sine Venner, naar man er hos dem — saa havde De vist seet, hvorlidet man stoler med Grund paa saadanne Rygter, og ikke troet Heines Snak mere, end vi Andre troede Kjøbenhavnernes. I den Aand har man dadlet mere end dette Ene. 20 Dog, saadanne Particulariteter ere ikke Hovedsagen.

Hovedsagen er og bliver, at vi stedse ønske, bede og bønfalde om det bedste fra Dem, om det, som Ingen anden kan gjøre! — Men dertil regner jeg et Læredigt om Poesien. Det eneste Spørgsmaal kunde være, om det skulde være i eet Metrum og da i hvil- 25 ket. Jeg — (om De nu vil tillade mig at komme med mit Yndlingsprojekt) — ønskede helst et saadant i Ottaveriim, eller mindst i Hexametre. Men det kunde ogsaa skrives, som Helge, i forskjelligt Versemaal, og dette behagede maaske Dem selv bedst. Som Priis udsætter jeg, og lover trøstigt at betale Dem med »Nordens stigen- 30

de Beundring«; vil De saa concurrere? Censor er A. G. Oehlenschläger: quod felix fanstumque sit!

Jeg ender hermed, da jeg nok har seet af Prometheus, at De holder af en lille latinsk Snørkel imellem, og jeg vilde gjerne ind-
5 tage Dem for dette Forslag.

Jeg henlever, i hvad der saa end skeer, Deres taknemligst
hengivne Ven
Peder Hjort.

1375. Til Ludwig Tieck.

Coppenhagen d. 4 Mai 1834.

10 Liebster Tieck!

Der junge Müller, ein talentvoller Maler, der gewiss etwas Gu-
tes in seiner Kunst leisten wird, bittet mich ihm einen Brief an
Dich mitzugeben. Eigentlich sollte ich Dir nicht mehr schreiben,
denn zwei(?) lange Briefe habe ich Dir geschrieben, und Du hast
15 mir keine Zeile geantwortet. Doch — ich weiss dass Du mir treu
bist und bleibst, und das ist ja die Hauptsache. Vielleicht waren
meine Briefe auch damals zu traurig, was meine Familie betraf,
und du wusstest mir keinen rechten Trost zu geben. Jetzt geht al-
les Gott Lob recht gut. Der junge Müller, ein Sohn meines Haus-
20 wirthes, des Bischoffs wird dir alles erzählen können.

Ich bin seit wir uns sahen ziemlich fleissig gewesen. Jetzt werde
ich wieder etwas Deutsches schreiben. Ich werde meine Tragödi-
en »Tordenskiold«, »die Königin Margareta« und »die italieni-
schen Räuber« übertragen. Lese sie, wenn sie herausgekommen
25 sind und sage mir Deine aufrichtige Meinung! Ich habe mit gros-
sem Vergnügen Deine Sommerreise gelesen. Adieu, bester
Freund! Grüsse Deine liebenswürdige Familie und die edle Gräfin
Finkenstein vielmals von Deinem treuen Freunde

A. Oehlenschläger.

1376. *Fra Josef Max.*

Breslau 4. Mai 1834.

Hochzuverehrender Herr Professor!

Von ganzem Herzen wünsche ich, dass Euer Hochwohlgeboren wieder der besten Gesundheit sich erfreuen mögen! — Gegen Gicht und Podagra wird das kalte Wasser bei uns mit grossem Erfolg angewendet, und ich schlage vor, die Schrift:

Priesnitz in Gräfenberg. Seine Heilmethode mit kaltem Wasser etc. Von Dr. Kröber, in meinem Verlage erschienen, zu lesen. Herr Reitzel daselbst wird in meinem Namen und auf meine Rechnung, Ihnen gern ein Exemplar zustellen, wenn Sie es verlangen.

Auf Ihr letztes geehrtes Schreiben vom 26ten v. M. erwiedere ich nun ergebenst, dass ich ausser

1, Tordenskiold,

2, Die Königin Margarethe,

auch jetzt: 3, Die italiänischen Räuber,

4, Liebe ohne Strümpfe,

5, Den Roman aus dem nordischen Mittelalter

unter den bekannten Bedingungen in Verlag nehme. Auf den historischen Roman freue ich mich sehr; ich hoffe das Publikum wird es mir danken, die Idee zur Bearbeitung eines solchen, bei Ihnen angeregt zu haben.

Sie, innigst verehrter Herr, klagen in Ihrem Briefe, dass Sie für die quasi neue Auflage kein Honorar erhalten. Allein Sie haben es ja erhalten bei dem Druck des 1ten Tausends! — Wenn dasselbe gänzlich abgesetzt sein wird, werde ich noch im Kosten-Rückstande sein, und dieser, so wie die Kosten des neuen Drucks, so wie der mir dann von Gott und Rechtswegen zustehende Gewinn, — denn bis jetzt habe ich noch keinen gehabt — soll erst durch den

Absatz, welcher nach dem Druck des 2ten Tausends, statt finden wird, herauskommen.

Ich habe den Druck Ihrer Schriften übernommen, weil sie von jeher grosses Interesse mir einflössten; ich habe sie im Verhältniss zu der bedingten Auflage, anständig honorirt, und sie dem Publikum, bei einer sehr guten Ausstattung, zu einem so billigen Preise geliefert, dass von einem grossen Gewinn, auch wenn die 2000 sich vergriffen haben werden, die Rede niemals sein kann und wird. Den Druck des 2ten Tausends, will ich deshalb mit gelungenen Titelzeichnungen ausstatten, um wo möglich eine dritte Auflage zu erzielen, die dann wieder Ihr Eigenthum ist, und neues Honorar bringt.

Ich glaube nicht dass es mehrere Buchhändler gibt, welche gleich mir, so ganz im Interesse des Autors, ohne das eigene ganz ausser Acht zu lassen, verfahren.

Ferner sagen Sie:

»Meine Schriften, die neue Auflage von 1000 Expl. werden wie Posgaru's Novellen gedruckt etc.«

Dies beruht auf einem Irrthum. Ich habe nur geschrieben, dass ich die Titel-Vignetten, in der Art, wie bei Posgaru Novellen, zu liefern beabsichtige, aber nicht das Format, was ganz unmöglich ist, weil dadurch die Bogenzahl wenigstens um die Hälfte vermehrt, und also auch der Preis um eben so viel erhöht werden müsste, wodurch dann der Absatz in jedem Fall vermindert, wenn nicht ganz behindert werden würde.

Das Format ist also bei den neuen Drucken, wie bei der jetzigen Auflage anzuschlagen, und eine Aenderung kann nur in einem noch gefälligeren Aeusseren, wobei die Bogenzahl nicht vermehrt wird, statt finden.

Sie würden mich nun verbinden, wenn Sie die Güte haben

möchten, die vollständigen Titel sowohl der Dramen, als den des Romans, mir anzuzeigen, damit ich den Kontrakt entwerfen und Ihnen zusenden kann.

Auch erwarte ich von Ihrer Güte, das gesandte Exemplar Ihrer Schriften korrigirt zurück. 5

Mit den innigsten Wünschen für Ihr Wohl, habe ich die Ehre in grösster Hochachtung zu verharren

Euer Hochwohlgeboren
ganz ergebenster Diener
Johs. Max. 10

Ein durchaus ganz ähnliches Portrait von Ihnen, möcht' ich gern erhalten.

1379. Fra A. S. Ørsted.

13/5 |1834|

Det gjør mig ondt, bedste Ven, at Du maatte sende Bud efter de mig i Torsdags leverede Blade. Jeg vilde have bragt Dig dem igjen 15 i Fredags Eftermiddag, men blev forhindret ved den Mængde Mennesker, som hele denne Eftermiddag indtil Aften kom til mig. Igaar maatte jeg Kl 9 i Cancelliet, og vilde kommet til Dig paa Tilbageveien, dersom jeg havde sluppet derfra inden høit op paa Middag. Hvad jeg, dersom jeg havde faaet Leilighed til per- 20 sonlig at bringe Dig Bladene, vilde have bemærket, vilde gaaet ud paa, at jeg, efter Gjennemlæsningen, fandt mig bestyrket i den Mening, at Du gjorde bedst i intet at svare. Dette Angreb vil sandelig ikke gjøre noget stort endnu mindre et varigt Indtryk, og er saa godt som glemmt inden det Svar kommer, som dog sandsynlig- 25 vis vilde give Anledning til et fortsat Kjævelerie, hvorved maaskee

og Flere kom i Bevægelse. Dersom Du imidlertid foretrækker at svare, saa kunde Du, efter mit Begreb, ikke gjøre bedre end at indskrænke Dig til, saaledes som Du havde gjort i den mig forelæste Begyndelse, at vise, hvor lidet det havde paa sig med hvad 5 Forf. havde sammendynget som Beviser paa formentlige grove og haandgribelige literaire Feiltagelser. Dette vilde saa temmelig vise Læserne, hvad de skulde troe om hans æsthetiske Udsættelser og Domme, som deels ere aldeles umotiverede, deels ofte af ham selv erklæres for omtvistelige. Derimod vil det føre til en trættende 10 Vidtløftighed, dersom Du vilde indlade Dig i alt det Enkelte. Hans Angreb bestaaer for det meeste i en blot Citation af enkelte ud af deres Sammenhæng revne Steder, hvorom han egentlig ikke siger andet end at de ikke hove ham. Der er saaledes intet at gjendrive, uden ved at gjøre sig en Formodning om, hvad det 15 egentlig er, der ikke hover ham, og derefter nærmere forklare den Sætning, der har stødt ham, ved at lægge dens Forbindelse med det øvrige for Dagen o.s.v. Men dette vilde blive vidtløftigt og dog være til ingen Nytte. Derimod kunde det, hvid Du vil svare, maaskee være hensigtsmæssigt, om Du i Korthed udviklede, hvad Du 20 mundtligt yttrede for mig, at det ingenlunde har været Din Sag at gaae ind i de metaphysiske Dybder, hvortil mange af vore Samtidige, til hvilke hiin Forf uden Tvivl ogsaa hører, ville føre Ideerne om det Skjønne og sammes Fremstilling i Kunsten tilbage, endnu mindre at indhulle bekjendte Ting i et mørkt og kunstigt Fore- 25 drag; men kun at gjøre Ideen om Skjønhed og de dermed beslægtede Ideer og deres Fremstilling i Kunsterne og fornemlig i Poesien og dens Hovedarter klar for den sunde dannede Menneskeforstand og Følelse; at derfor mangan Sætning, der, udrevet af den Forbindelse, hvori den er sat, kan synes triviell, maaskee alligevel 30 kan have sin Betydning som et Leed i den hele Fremstilling, og at

ikke enhver enkelt Sætning behøver for sig at være udtrykt med den ængsteligste Præcision, og at den derfor, skjøndt den taget ud af det Hele, kan synes at indeholde en Urigtighed, derfor gjerne, saaledes som den af den uindtagne Læser opfattes paa det Sted, hvor den staaer, kan baade være rigtig og tjene til at fremme den 5
Selvforstaaelse om det Skjønnets Væsen i dets Fremstilling i Kunst og Poesie, der er Dit Formaal. Dog Du vil naturligvis selv finde paa, at sige dette langt bedre. Kun er min Mening, at Du gjør vel i ikke at gaae for meget i Detaill.

Endnu en Bemærkning maa Du, min gode, gamle, trofaste 10
Ven, tillade mig i Anledning af den Begyndelse, Du oplæste for mig. Som mig syntes, udhævede Du der meget for meget hvad Forf. havde sagt til Din Roes. Du citerede hvad deraf var det stærkeste og characteriserede den Følelse, som han havde yttret for Dig som Digter, medens han søgte at nedrive Dig som Literatør, 15
som Beundring. Sligt tages af Flere end de ildevillende Læsere for et Beviis paa en særdeles Forfængelighed; og, skjøndt vist nok Mange, der dømme saaledes, ikke ere mere frie for Forfængelighed, fordi den ytrer sig med mere Tilbageholdenhed, saa er det dog ikke værd at støde dem eller at give de ildevillende et Vaaben 20
i Hænderne, som de med Begjærlighed gribe. Som en Mærkelighed kunde det imidlertid fortjene at udhæves, hvorledes en Forfatter, der ellers elsker Din Muse og glæder sig ved dens Frembringelser, kan finde Kald til saaledes at udplukke alle formeentlige Feil i en Række af æsthetiske Arbejder for derpaa at grunde en 25
nedsættende Dom over den Mand, for hvem han ellers udtrykker Agtelse og Hengivenhed.

Dersom Du end ikke ganske billiger hvad jeg har henkastet, saa er jeg dog vis paa, at det ei vil gjøre noget Afbræk i Dit venskabelige Sindelag imod

Din hengivneste Ven 30

A. S. Ørsted.

1381. Til Heinrich Brockhaus.

Kopenhagen d: 30 Mai 1834.

Mein hochzuverhrender Freund!

Ich sende Ihnen hiermit, unserer Abrede gemäss, die zwei Novellen: »Den tolle Eulenspiegel« und »Den billigen Kun-
5 strichter« — Es sollte mir sehr lieb seyn, wenn beide in Urania für dieses Jahr gedruckt werden könnten; kann es aber nicht geschehen so finde ich mich darein; nur, bester Brockhaus! muss ich Sie bitten, mir die Manuscripte beim Empfange zu honoriren den ich brauche nothwendig in deisem Sommer etwas Geld, wenn
10 ich die Kräuter und Blumen heuer sehen soll, die ausser der Stadt auf dem schönen Seeland wachsen!

Da Sie ein sehr wohlhabender Mann sind, so kann dieses Ihnen nicht geniren, wenn Sie nur ordentlich Ihre Wahren für das Geld bekommen haben, und genau ausrechnen können, wie viele Bo-
15 gen das Mscpt gedruckt ausmachen wird. — Mit dieser Rechnung kann ich dienen, weil diese Erzählungen auch dänisch gedruckt werden, im selben Format wie der bleiche Ritter, der in Urania stand, vor zwei Jahren her. Der bleiche Ritter macht bei mir gedruckt: 5 Bogen, 2 Blätter, 1 Seite, 3 Zeilen aus. Diese bei-
20 de Novellen machen, ebenso gedruckt, 5 Bogen 5 Blätter aus; also ungefähr $2\frac{1}{2}$ Blatt mehr als der bleiche Ritter. Da nun der bleiche Ritter bei Ihnen, bis auf drei Seiten, 5 Bogen ausmachte, so werden diese zwei Novellen beinahe auf's Haar 5 Bogen ausmachen; und Sie können mir getrost ohne Risico 25 Friedrichsdor in
25 einen Wechsel auf Reitzel senden, der mir versprochen hat, den Wechsel gleich zu bezahlen. Wollen Sie lieber Hambro oder einen anderen Kaufmann, so ist das mir eben so lieb.

Ich habe mit Sorgfalt das Mscpt durchgesehen und so gut gemacht als es mir möglich war; nur muss ein guter Corrector noch

nachsehen, ob nicht hie oder dort ein Wort, ein Buchstabe, (selten gewiss eine Wortfügung) zu verbessern wäre.

Mit grösster Hochachtung und
Dankbarkeit Ihr ergebener
Freund
A. Oehlenschläger.

5

1382. Til Bernh. v. Beskow.

Kiøbenhavn d: 1 Juni 1834.

Min trofaste Ven!

Jeg skynder mig at tilskrive Dig disse Linier, for at Du strax skal vide, at jeg har læst Dit Stykke og med Fornøielse vil oversætte det til vor høie Velynders skønne Musik. Men da Hans Kongl: Høihed ikke egentlig navngiver sig, skøndt det ellers ingen Hemmelighed bliver, saa er det nødvendigt at Tingen gaaer den sædvanlige formelle Vei; og jeg maa derfor bede Dig om at sende mig Partituren til Musiken, at jeg kan indsende den tilligemed Stykket til Theaterdirectionen, til Antagelse. Jeg kan heller ikke oversætte Sangene uden at have Noderne. Maaskee bringer Du det med, naar Du kommer til Kiøbenhavn? Det glæder mig usigeligt at kunne arbeide noget for min ædle Velynder og for Dig min Ven! Det glæder mig at en Fyrste paa en saa skøn Maade ynder Kunst, at han selv med Genie Følelse og Smag dyrker den.

Jeg har for nogentid siden sendt Dig en stor Kasse med Bøger til Dig selv — og min andre Venner. Jeg veed ikke om Du alerede har faaet den. Deri var 7de og 8de Deel af mine Tragødier og Norgesreisen (10 Expl.) samt Prometheus (6 Expl.). Sammenlagt med hvad jeg endnu skulle have for 6^e Deel af Tragødiene blev det, paa faa Rigsdaler nær, 100 R b d r danske Sedler. Du vilde meget tiene mig, hvis Du, før Din Bortreise, vilde sende mig disse Penge;

thi jeg skylder baade Penge for Papir og til Bogtrykker, og er ikke riig nok til altid at have Valuta.

Endnu engang, kæreste Ven! hav Tak fordi Du skaffer mig denne Leilighed til efter ringe Evne at vise min Iver for den herlige Kronprinds. Det glæder mig ogsaa at oversætte et Stykke af Dig, der skøndt en Skizze dog har Theatereffect.

Din tro Ven
A. Oehlschläger.

1383. *Fra en Kreds af Beundrere.*

Den 4 Juni 1834.

10 Til Nordens Digterkonge
H^r Professor Oehlschläger,
Ridder af Dannebrogen etc.

Den herlige Nydelse, Deres Velbaarenheds Maanedsskrift Prometheus saa ofte og rigeligen har forskaffet os, har fremkaldt hos
15 os det varme Ønske, som vi herved give os den ærbødige Frihed at fremsætte.

I de første Hefter af ovenmeldte Maanedsskrift fandtes en Novelle: »Den blege Ridder«, hvori vi strax med sand Glæde gjenkjendte Axel og Walborgs og Hagbarth og Signes store Digter; det
20 er een af vore herligste Nydelser atter og atter at læse denne herlige Novelle, der bærer et saa sandt Præg af dens udmærkede Forfatters Genie. — I Anledning heraf er det varme Ønske fremkaldt hos os, at see fra Deres Velbaarenheds Haand flere af vore herlige gamle Viser paa samme Maade behandlede.

25 I Tillid til Deres Velbaarenheds saa bekjendte Humanitet, vove vi at fremsætte dette Ønske, som maaskee er af den Natur, at dets Opfyldelse vil være forbunden med Vanskeligheder, som vi ikke

kjende; men hvis det opfyldes, vil Ingen glæde sig mere herover end vi,

Deres Velbaarenheds
meest hengivne og varme
Beundrere. —

5

1384. Til C. Hauch.

den 5 Juni 1834.

Min elskede Hauch!

Jeg har med stor Fornøielse læst Deres Drama og Slutningen deraf har rørt mig usædvanlig stærkt. Jeg troer vist at Stykket, godt spillet, vil gjøre Lykke. Den første Akt og lidt ind i Stykket 10 kunde man maaskee (for Opførelsens Skyld) ønske lidt stærkere Scener; men den gode Charactereskildring, vil, velspillet, ikke undlade at gjøre sin Virkning.

Falkland er skildret som en ægte diærv godlidende dansk Søhelt — der kommer i Fare for sin eneste Feil — Letsindigheden. 15

Jørgen er en ganske fortræffelig dansk Matros, som Publicum vist vil holde meget af.

Henriette er yndig, poetisk og følsom. At hun har »fyldige Hof-ter« har jeg fra min Side aldeles intet imod, men det pæne Snærperi vil vel ikke tillade at der tales om dem. 20

Fru Reichenbach og hendes Datter er et Par værdige Repræsentanter for vort usle Sladdersøstre-Compagnie. I den høflige rolige artige Tone hvormed hun ytrer sin Gemeenhed og følesløse møder alle Falklands Ulykker ligger meget god Satire. Eulalia forbinder med en »Sophi«sk Videbegierlighed, den Slethed som er 25 nødvendig, for at gjøre hende til Ulykkens Drivehiul.

Ogsaa Baronen og Henriettes Broder er velskildrede.

Maaskee kunde man ønske Stykket lidt mere sammentrængt. De havde først i sinde at lade det være i 3 Akter — men andre Grunde var derimod.

Kunde man ikke seet Falkland og siden Jørgen, lidt først — li-
5 gesom de kom fra Havet, paa Stranden? Det havde maaskee gi-
vet Anledning til poetiske Situationer i første Akt, hvorved Tilsku-
erne strax vare satte i den høiere Stemning. Stykket begynder nu i
første Akt lidt for meget som en almindelig Comødie. Dog ogsaa
saaledes har denne Akt Fortieneste, og Overraskelsen kommer si-
10 den stærkere.

Handlingens Gang er god; De har her skildret blide, milde Fø-
lelser, De har bragt Nutidens Følelseløshed i en god satirisk Mod-
sætning til de poetiske Personers rørende Tilstand.

Gud velsigne Dem! Til Lykke! Giv nu Stykket ind i høieste in-
15 cognito. Ingen vil ane at De er Forfatteren.

Nu et Par Ord om mig selv! Hvad siger De om Hiorths forun-
derlige Galskab: med Spidsfindighed, Fordreielse Grovhed og Bit-
terhed offentlig at anfælde en gammel Ven, der bestandig har viist
ham Venskab?

20 Jeg svarer ham naturligvis ikke mere. Seer De ham, saa paalæg-
ger jeg Dem blot at bede ham »aldrig meer at skrive mig
privat til«; fra at tale med ham skal jeg vel vogte mig. Forresten
ønsker jeg ham alt Held og Lykke!

Hans Indbildskhed, Forvirring og Glubskhed er mage[løs].
25 Prometheus fortsætter jeg — (ikke for hans Skyld) — men fordi
den koster mig for meget Arbeide, neppe længere end denne Aar-
gang ud.

Giv mig endnu et Bidrag! hvis De faaer Tid dertil. Den gode
Wilster tillader mig at trykke af hans Homeriske Oversættelser, og
30 har desuden lovet mig et Bidrag.

Vil De skrive mig noget om Deres Stykke, saa sænd Brevet først til Boye, ellers forlanger min Kone at læse det.

Jeg længes meget efter Deres Roman. Tusinde Hilsner til den gode Renna. Deres Ven

A. Oehlenschläger. 5

1385. *Fra Chr. Wilster.*

Sorøe 26 Juni 1834.

Inderlig Tak, dyrebare Hr. Professor! for Deres kjærlige Brev saavel som for Prometheus. Deres Selvbereidelse i denne Anledning er mig et kjær Beviis paa Deres Venskab, men den bragte mig til at rødme, skiøndt jeg bleg er fød, og vel dobbelt bleg i den- 10 ne slemme Tid, der anfægter mig mere end den skulde og burde, da jeg, Gud være lovet, har saa meget Godt at lægge i den modsatte Vægtskaal. Dog, lad os overspringe det brogede Kapitel, at jeg ikke skal forfalde til Klynkerie; mit Brev kan blive kjedsommeligt nok alligevel. Den bevidste Afhandling er færdig, og saasnart 15 jeg faaer den gennemseet og reenskreven, skal den ufortøvet vorde Dem tilstillet. — Det er mig kjært, at De har besluttet, at fritage Dem selv for det byrdefulde Arbeide at redigere et Maanedsskrift, men paa den anden Side seer jeg nødig, at Prometheus gaaer ind; det er jo det eneste Repertorium for Poesier og æsthetiske Af- 20 handlinger, og lukkes denne Havn, hvor skal man da lande? Kjøbenhavnsposten er jo, ligesom Løgstør ifølge Sommerfeldts Geographie, en maadelig Ladeplads, hvor man ikke kan høre Ørenlyd for liturgiske og politiske Kjævlerier, og dansk Ugeskrift lugter saa pedantisk, saa skimlet; snart Skolemesterspasiar, snart Stum- 25 per af Reisebeskrivelser, snart Forelæsninger over Krebs eller Væggetøi, holdne i Børsens Forsal. Kunde De ikke have Lyst til,

naar 2^{den} Aargang var sluttet, i Fremtiden at lade Prometheus udkomme paa ubestemte Tider, saa ophørte det Byrdefulde for Dem, og Havnen vedblev at være aaben, mange Søfarende til Glæde, der lee af Hjerttet over den tydske armerede Huggert, som i den senere Tid har blokkeret den, og haabe og bede, at Havnens Herre ikke vil ærgre sig over et forbausende Angreb af en Kaper, der af fanatisk Lyst til Kaperie tilsidst beskiød Vennen med sine Svingbasser, da han vel vidste, at Fienderne endelig vare blevne saa fornuftige at lee af hans Kugler. —

10 Hvis De har valgt det andet Brudstykke af Iliaden, da have De den Godhed gennem min Svoger at opgive mig samme, da skal jeg med Fornøielse afskrive og sende Dem det; men ønsker min kjære Professor Oehlenschläger at faae hele Bindet tilbage, for at bestemme Valget, da tael, og det skal skee.

15 Min Kones, Svigerindes og egen Hilsen til Dem og Deres Frue.
Deres inderligst hengivne
Chr. Wilster.

1386. Til Direktionen for Det kgl. Teater.

Kiøbenhavn den 28 Juni 1834.

20 Herved giver jeg mig den Ære at indsende mit tragiske Drama: »De italienske Røvere« til den Kongelige Theaterdirection, med Ønske om, at det maa blive opført paa det Kongelige Theater.

Forslag til Rollebesætningen har jeg skrevet ved Listen paa Personerne.

25

Allerærbødigst
A. Oehlenschläger.

1387. Fra W. S. Resch.

Thorsøe pr. Frederikstad den 6te Julii 1834.

Tak for sidst, kjære Hrr Professor! og for det Exemplar af Deres Norgesreise, som jeg modtog i forrige Maaned. Min Erkjendtligheds 5 for Deres venlige Erindring vilde jeg just bevidne Dem, da det lumpne Angreb kom i Morgenbladet. Ifjor tænkte jeg: naar en romersk Imperator holdt sit Indtog, hørtes undertiden Soldater-Spotsange i Nærheden af hans Triumfvogn — og intet forstandigt Menneske kan betragte Henrik Wergeland uden som en drukken litterair Soldat, hvis Digterskrig tydeligen bærer Forvildsens 10 Præg. Derimod kunne dette Aars ligesaa overfladiske som ufor-skammede Prosa-Ondskab, ved en vis ydre Sathed og Glathed, maaskee imponere den almindelige Forstandighed, der ei saa let bemærker den indre Nid-Vulcan, som bevirker den hele Proces. Jeg havde derfor i Sinde at rappe Recensenten i Korthed, omtrent 15 som man slaer en bidsk Hund paa Snuden; men Velhaven kom mig i Forkjøbet — som vel var. Ungdommen er bedst skikket til slige Executioner, og hans Bekjendtskab med Vedkommendes Personlighed gav hans Adresse til Forbrydelsernes Forfatter noget piquant, som virker fortræffelig hos Publicum. Det var desuden 20 en velkommen Leilighed til at give Provsten en summarisk Besvarelse paa hans vidtløftige Skrivt om Sønnens Digterværld. Den 2^{den} Tiltale »min Henriks Muse« er formodentlig ogsaa af samme unge Mand. For Ikke-Nordmænd er det vist ikke ganske tydeligt. Vi som kjende en saadan tølperagtig Tendents i dens væmmelige De- 25 tail, finde det Hele meget moersomt — og vi haabe De vil goutere det Indfald: at lade den stok-norske (sit venia verbo!) Muse sparke efter Maanens Hat. »Halling« betyder nemlig — som De maaskee godt veed — baade Hallingdøl og Hallindands. Den sidste er en gymnastisk Farce, hvis høieste Genialitet bestaar i at sparke efter 30

en Hat, der løseligen sættes paa et høit Sted eller en staaende Persons Hoved. Et saadant Bonde-Spark, der kaldes Hallingkast, bruges ofte midt i Conversationen til yderligere Beviis for Sparke-rens Dygtighed, om denne af de Omgivende skulde betvivles. Med
 5 Deres sædvanlige Godhed undskylder De nok denne — maaskee overflødige Forklaring, som De undskylder Madmoderen i et simpelt Huus, der udbreder sigt vidt løftig om Hjemmets Producter, som hun ønsker maatte smage en høit agtet Fremmed.

Ja, det var da N° 2. Gid man nu vilde lade det blive derved! Det
 10 var at bevise Skumleren formegen Ære om man gik videre. Han skal være i Tydskland, som jeg hørte af Biskop Sørensen, med hvem jeg havde den Ære at dinere hos vor Præst. Den værdige Olding omtalte Dem med megen Hjertelighed, og yttrede en sjelden poetisk Sands for en næsten 70aarig Mand. Han fortalte mig:
 15 at De havde været hos ham i Opslo, og spillet l'hombre saa uheldig, at man heel naturligen lededes paa Tanken om hvor lykkelig De ellers var begavet af Naturen. Jeg tænkte paa Deres egne Ord: »at skjøndt Naturen i mange Henseender, er virkelig ypperlig, saa er der dog noget over den, nemlig Optugtelsen«, og maaskee siger
 20 De om Spil, som Le Comte d'Erfeuil om Philologie: »Cele n'entraite pas dans le plan de mes études«! At De ifjor reiste saa iilsomt bort, vakte Sorg baade paa Frederikshald og her. Formodentlig har Dahl — efter Løfte — berettet, at hans Brevs Adresse — pr. Moss, i Stedet for pr. Frederikstad — var Skyld i at Zacharias
 25 Møller og jeg ikke kunde sige Dem Farvel paa Dampskibet, og at Frederikshalds Honoratiores (som ønskede at vise Nordens Digter Høiagtelse ved et festligt Middagsmaaltid) forgjæves bombarderede mig med Breve og Iilbud, for at faa bestemt Svar om de kunde vente Dem eller ikke. Jeg forklarede dem siden Sagens Sammen-
 30 hæng, og trøstede dem med at den elskede Gjæst nok kommer

igjen, og da ikke vil undlade at see Sarpen, Frederiksteen og Tistedalen. Ved saadan Gjenkomst glæde vi os ligeledes til at see Dem paa Thorsøe, hvor De mindes, elskes og høiagtes af alle dem som kunne læse. Ifjor erfarede jeg endog, at en Huusmand, so|m| ikke læser, kjendte Dem af Børnenes Citater. Kort sagt: ingen ondskabsfuld Fordreielse af Deres Ord, ingen perfide eller perverse Anskuelser af Deres Digter- og Menneske-Værd kan nogensinde forandre vor Beundring og Kjærlighed for den Digter, som skjænkede os saa mange af vore ædleste Nydelser.

Med de oprigtigste Ønsker for Deres Fremtids Held, forbliver jeg — som jeg stedse har været siden jeg kom til Skjæls Aar og Alder —

Deres ærbødigst hengivne
Resch.

E:Sk: Min Svoger hilser venligen. Min venlige Hilsen tør jeg bedeformeldt den Hegermannske Familie, it: Brødrene Ørsted og Professor P. Møller, hvis herlige Kones Død hans norske Venner meget beklage.

1388. Fra C. Hauch.

Sorøe den 7de Julii 1834.

Min inderlig elskede, tro Ven!

20

Deres Brev har været mig som en Lædskedrik i en Ørken; jeg havde Intet før hørt om min Bog, uden en kort Dom af en af mine Bekjendtere, hvilken Dom bestod deri, at han fandt at Bogen ikke indeholdt nok Semicoloner. Er jeg saa heldig engang at opleve en ny Opgave af min Bog, saa skal jeg stræbe at gjøre det Tillæg, De ønsker, nu vilde det falde mig vanskeligt, for ei at sige umuligt;

jeg har nemlig maattet bortskienke saavel Maastrichts Beleiring som V. Zabern for Intet til Forlæggeren, eftersom Afsætningen af hvad jeg skriver er saa ubetydelig, og han vilde da ei paa det Uvisse være at formaae til at foretage en saa vigtig Forandring. — Det
5 er sandt, at det stokholmske Blodbad indeholder et fortræffeligt Stof, som jeg har forbigaaet, vel mest fordi jeg syntes, at det overgik de poetiske Kræfter jeg besad, værdigen at behandle det. Dog forbeholdt jeg mig engang, hvis jeg følte mig oplagt dertil at benytte det i en Tragoedie, forudsat at De selv ikke vil benytte det,
10 thi mig synes virkelig, at dette Æmne var vor første Tragiker værdigt; vi Andre kunne gjerne lade os nøie med det, som mindre er.

Da Deres Roman herhjemme har fundet en saa uretfærdig Modtagelse, saa bør jeg vist ikke undre mig over den ringe Opmærksomhed min Bog vækker. Jeg havde haabet, at Anonymite-
15 ten skulde hielpe, men den synes kun at hielpe til, at den endnu mindre bliver læst; ikke alle Anonymer have en Heste- eller Jødelykke; er det sidste Udtryk endnu ikke bleven til et Ordsprog, da burde det i det mindste blive dertil. Noget Soelskin trænge vi vel Alle til, men det har ogsaa Deres Dom skienket mig, og saa maa
20 det forresten gaae, som det kan. Jeg er temmelig vred paa Udgiveren af Kiøbenhavnsposten saavel af andre Grunde, som og fordi jeg havde bedet ham om at indrykke et lidet Stykke af min Roman, som jeg sendte ham, til en Prøve i sit Blad, forat Publicum kunde faae noget begreb derom. Dette har han ei fundet for godt
25 at gjøre, uagtet han ellers just ikke er kræsen, heller ikke har han hverken offentlig eller privat værdiget mig noget Svar, som jeg dog syntes, at han (da jeg skrev ham til flere Gange og tilsidst betroede ham, at jeg var Forfatteren) burde have giort. Han svømmer imidlertid med Strømmen, og har altfor faa Kræfter til at
30 kæmpe derimod.

Denne Vinter har jeg i Sinde at opoffre til de mathematiske Videnskaber, for at opfriske hvad jeg veed, og for at lære noget Mere til. Jeg behøver megen Indsigt deri til mine Studier, men her i Sorøe kan ikke engang Professoren i Mathematik give mig nogen Anvisning, da han ikke veed stort mere, end jeg. Jeg maa da hjælpe mig selv. Jeg har overalt meget at lære, da jeg skal holde Skridt med Tiderne, i tre vidtløftige Videnskaber, og desuden aldrig vil eller kan give Slip paa det Vigtigste, nemlig Poesie[n].

Jeg har nu og meget at gjøre med mine Collegier; saasnart jeg imidlertid kan skal jeg levere Dem en lille Afhandling.

Jeg har aldrig hørt en mere træffende Dom i saa faa Ord, som den, De giver over Amor og Pyske, som De kalder hende. Det er netop Ordet, det er en Conditorkage, der smelter i det pidskede Flødeskum, baade Bierge og Sneer ja selv Stormen (mirabile dictum) smelter deri. Jeg havde ikke troet, at Sibbern var en saadan gammel Sværmer uden Øine og Dømmekraft, dog skal han alt engang i yngre Aar have ført sig lige saa eenfoldigt op, da Inge-manns første Digte kom ud. Da løb den samme Sibbern med Aanden ude af Halsen overalt omkring, og forsikkrede, at der nu var opstaaet den anden store Digter i Danmark. Alderen har ikke, som det synes, lært ham større Besindighed, det klæder især latterligt for en gammel Philosophus saaledes at løbe med Liimstangen, og som et Barn at lade sig bedrage af Bielder og Giøglelys.

Jeg har i denne Tid læst en Bog: *Erinnerungen aus dem Leben eines Deutschen in Paris von Depping*. Blandt andre udmærkede Mænd, som han har kiendt, omtaler ham og Dem deri; »Oeh-lenschläger« siger han blandt Andet: »war damals (1807) in seinem blühendsten Alter, ein schöngebildeter Mann mit einer ganz italienischen Physiognomie. Ich dachte immer an Correggio, wenn ich ihn sah« etc. Endelig slutter han med de Ord: »Das

kindliche Gemüth, das feurige Auge, der schöne Kopf des Dichters von der Ostsee sind mir immer lebhaft im Gedächtnisse geblieben.« Det er en Forrettighed, som udmærkede Mænd har, og maaskee en af deres allerskiønneste, at deres Personlighed paa en 5 saa betydningsfuld og uudslettelig Maade indpræger sig i Siælen. Ingen er istand til at vække saadan Kiærlighed, som en stor Mand, siger Bulver.

Vi haabe at Fru Oehlenschläger og Marie ikke ville vente saa længe før de komme herud. Endnu er Sorø et Paradiis, men nu 10 er dog snart Rosentiden forbi.

Deres Dem inderlig hengivne og tro Ven
I C Hauch.

1390. Fra Ludwig Trede.

Plön d. 19 Juli 1834.

Ein Mann, der sich Dichter nannte, und es wirklich war, als er 15 »die Gruft der Liebenden«, »den Meister vom Osten«, den »Akro-
baten« dichtete, reist nach Kopenhagen, und ist jedenfalls geeig-
neter, als jeder Andere, Ihnen, bekränzter Dichter, einige Worte
des Dankes und der Verehrung von mir zu überbringen. Wie lebe
ich in den Nachklängen meiner Ausflucht nach der Königsstadt,
20 wie labe ich mich an ihnen! Sie, mein Theurer, und mein Hoch-
verehrter, gewährten mir unvergessliche Stunden. Zwar stand
und stehe ich Ihnen arm gegenüber; doch wie gerne lässt man de-
nen Geistesreichthum und jeden Vorzug, die von Ihren Schätzen
so mild und zart Andere geniessen lassen. Sie haben die herrliche
25 Blüthe der Humanität, reich zu geben, ohne dass der Empfänger
das Empfangen drückend finde. Sie biegen sich nicht herab, um
zu geben, sondern Sie heben ihn, dass er nehme. Ich bin coelebs,

glaube aber, wie Quintilian, dass das Wort nicht gebildet sey »quia coelibes quasi coelestem vitam agant«. Der coelebs, wenn er ausserdem die Neigung hat in des Lebens Tiefen zu schauen, zerfällt gar leicht mit Welt und Menschen, und da sind Bekanntschaften, wie die Ihrige, so aussöhnend mit der Welt und so he- 5 bend. Dass man Sie nicht Selbst, wie Ihr Bild, in mehren Exemplaren besitze, ich hätte mir um hohen Preiss einen Oehlschläger mitgebracht. Nun entschädige ich mich durch Ihre Gaben aus Ihren Weihestunden. Ihre »Morgenländischen Dichtungen« habe ich in der letzten Zeit gelesen; das Gespräch zwischen Sandib 10 und dem Geist (2ter Aufz.) zieht mich je mehr an, desto mehr ich es lese. O kommen Sie doch einmal nach unserer schönen Plöner Gegend, das heisst mit anderen Worten, bringen Sie Festtag in mein Haus. Tecum vivere amem! Auch hier wachsen Lorbeeren.

Es ist jetzt der Juli Monat und darf Sie an das Versprechen erin- 15 nern, einige Fragmente aus dem Prometheus, als Vorläufer eines künftigen Ganzen, mir für die Literaturblätter der Börsenhalle, in die ich sie mit einigen Worten einführen mögte, zu senden. Die Tacitische Klage »Vetera extollimus recentium incuriosi« gilt in ganz Deutschland, indessen machen Namen, wie der Ihrige, Aus- 20 nahmen. Also senden Sie, Verehrtester, ich bitte im Namen der Kunst und der deutschen Literatur darum, senden Sie das Versprochene; wenn auch wenig, es ist doch viel. Besser aber bringen Sie es schnell Selber; in meinem Hause soll Ihnen eine freundliche Stätte bereitet seyn. Der meisten Menschen Feste werden auf ... 25 dem Feuerherd zugekocht, wir wollen hier noch für andere sorgen. Am Schubkarren ist der Reiter Kutscher und Sattelpferd zugleich, doch darum nicht Centauer, und am 26 d.M. spannen mich die Ferien auf 14 Tage aus; so fänden Sie doch noch sicherer in mir einen Menschen.

Empfehlen Sie mich der milden, sinnigen Gefährtin Ihres poetischen Lebens; wie kann ich mir denken, dass solche Frau entschädigen kann, wenn der Neid, dieser unmuthige Lakai des Verdienstes, häkelt und verstimmt. Aber auch Ihrem Herrn Schwager einen recht freundschaftlichen Gruss, und die Versicherung, dass seine Bekanntschaft mir von recht liebem Interesse sey und bleibe, und dass wenig Menschen mein ganzes Urtheil so schnell für sich eingenommen, wie eben Er. ich freue mich recht, Ihn in meines angebeteten Prinzen Nähe, und diesen als Seinen Patron zu wissen. Und Ihnen, was soll ich Ihnen sagen, lieber, herrlicher Mann?

Dii Tibi dent annos, de Te nam caetera sumes.

Mit der Seele reinster Verehrung bleibt Ihnen zugethan

Ihr

ergebenster

L. Trede

15

1391. *Til Christiane Oehlenschläger.*

Kiøbenhavn d: 26 Juli 1834.

Kiæreste Christiane!

Det glæder mig at I fornøie Jer saa godt. Men det er intet Under, hvor Venskab og Natur forene sig, for at gjøre Jer det glædeligt. At min gode Maria fik Benet i Halsen var ellers ikke glædeligt, derimod var det høist glædeligt, at det kom ud igien. Jeg maa sige til hende, ligesom Morgiane til Aladdin:

»Mit hierte Barn vær langsom, giv dig Tid!

Spis ei for hastig, pust imellem lidt,

Drik til din Mad, og spild den ei paa Kiolen.

Skær dig med Kniven ei i Fingrene!«

25

Dagen efter at Du var reist, kom der et Brev fra Hiort til Dig. Da jeg formodede det var et Pengebrev, lukkede jeg det op — og ganske rigtig, han sendte Dig, blot med et Par høflige Linier, en Wexel paa 26 Rbd som skulde betales 14 Dage efter Ankomsten. Hvad der ellers kan være, vil han i sin Tid gjøre Regnskab for. 5 Dette lader jeg Dig vide til fornøden Efterretning.

Phisters spiste her igaar, med Carl og Boye. De vilde jo tage ud til Dig, paa Din Fødselsdag. Dette kunne vi tre Oehlschlägere vel ikke, men vi skulle drikke Din Skaal her hiemme af ganske Hierte, i vor lille Familieeensomhed, og tænke kiærligt paa Dig. 10

Det er sieldent at vi ikke have været samlede paa den kiære Dag. En lille Foræring agter jeg at give Dig — og veed Du hvad det skal være? En Parapluie! Jeg troer Du vil synes godt om denne lille Gave.

Hils Hauch tusindgange, og tak ham, for sit kiære Brev. Por- 15 trættet af Molbeck har en overordentlig Lighed, jeg troer ikke at Juel kunde malet det bedre. Siig ham ogsaa at William gjerne vil underkaste sig Magnesia = og Rhabarberacouren.

Tøiet har Jens kiøbt efter Din Forskrift til Fru Hauch det skal blive sendt med Maries Kiøle, som Syjomfruen nu (endelig) har 20 faaet færdig.

Lev vel! Gud velsigne Dig! Hils den ædle Renna mange Gange! og tak Wilster venligst for at han har »ladet os det vide« som der staaer i Barselstuen — at hans gode Kone har skiænket ham en Datter. Hils min søde Marie! 25

Din

A. Oehlschläger.

Johannes og William gratulere den elskte Moder mange Gange, paa sin Fødselsdag, og forene deres Ønsker, om Held og Velsig- nelse for Dig, med mine! 30

Til Christiane Oehlenschläger.

d: 27 Juli 1834.

Kiæreste Christiane!

I dette Adressebrev gientager jeg mine Lykønskninger til Din Fødselsdag imorgen, idet jeg sender Dig Parapluien med Æsken,
5 hvori Kiolen er.

Du kan baade bruge denne Skiærm imod den uhyre Sol (som plager os) og imod Regnen, hvis den skulde komme.

Kys min søde Marie fra mig, og hils Hauchs og Wilsters

fra

10

Din

A. Oehlenschläger.

1393. Fra Josef Max.

Kudowa in der Grafschaft Glatz.

am 5. August 1834.

Hochzuverehrender Herr Professor!

15 Euer Hochwohlgeboren bitte ich tausendmal um Verzeihung, wegen meiner verspäteten Antwort, auf Ihr sehr geehrtes Schreiben vom 26^t Mai d.J.

Die Oster-Messe, eine Reise ins schlesische Gebirge, wo ich mich heute noch befinde, und dann, weil die Manuscript-Lieferung
20 bis im Herbst sich verziehen soll, war und ist die Ursache davon.

Nun zögere ich aber auch nicht länger, und sage zuvörderst, dass ich das verlangte Honorar von Drei und Ein drittheil Frd'or für den Bogen im Format der GesammtAusgabe Ihrer Schriften
25 zahlen werde. Und zwar nicht auf Grund des von Cotta gezahlten Honorars, weil dies kein Masstab für mich sein kann, weil ein zu grosses Missverhältniss zwischen seinen und meinen Verkaufs-

preisen statt findet, sondern weil ich Ihnen gegen über nicht handeln will.

Ich werde also den Kontrakt gleich nach meiner Nachhausekunft, welche den 20 August statt findet Ihnen zur Unterschrift senden.

Zum Gegenstande des historischen Romans haben Sie also Olaf den heiligen gewählt, also gewissermassen die Heidnisch-christliche Zeit. Ich hatte mir gedacht, dass es auch reiche Stoffe am Ende des Mittelalters in der dänischen Geschichte geben müsste, um einen bestimmten Zeitabschnitt charakteristisch und lebendig zu veranschaulichen. Die Lösung einer Aufgabe aus der heidnisch-christlichen Zeit halte ich für schwerer, aber einem so hochbegabten Dichter, wird es unstreitig gelingen die deutsche Literatur mit einer Darstellung auch aus jener Zeit, auf eine Weise zu bereichern, dass die Mit- und Nachwelt dem Autor sich dankbar zu bezeigen hat. Je mehr unsere neueren Autoren, Ruf und Ruhm darin suchen, entweder blinde Nachahmer von Walter Scott zu sein, oder zum Grundthema einen falch verstandenen Liberalismus wählen, desto mehr thut es bei uns Noth, wenn wahrhafte poetische Naturen, die Lesewelt wieder auf die rechte Bahn hinleiten. Ich freue mich daher sehr auf Ihren neuen Roman, indem ich zugleich überzeugt bin, dass neuer Ruhm für den Dichter daraus erwachsen wird.

Der Umfang dieses Romans soll und wird also nicht grösser sein, als ungefähr 4 Bändchen, jeder in der Bogenzahl, wie ein Bändchen Ihrer Biographie.

Mit dem Druck der neuen Ausgabe Ihrer Schriften habe ich noch nicht begonnen, weil in letzter Messe abermals eine Anzahl Exemplare von verschiedenen Buchhandlungen remittirt worden

ist, und demnach zweifele ich ob der Druck überhaupt in diesem Jahre noch beginnen wird.

Die fertigen Manuscripte haben Sie die Güte einzusenden.

Mit den Ihnen bekannten Gesinnungen innigster Verehrung
5 und grösster Hochachtung habe ich die Ehre zu verharren

Euer Hochwohlgeboren
gehorsamster Diener
Jos. Max.

Ich bitte Ihre Briefe nach Breslau, und nicht hieher zu adressiren.

10 1397. * *Fra Teaterdirektionen.*

25 October 1834.

Ved herhos at sende Herr Professoren det af Dem indleverede tragiske Drama »de italienske Røvere« tilbage, undlader Directio-
nen ikke at meddele Dem, at den - endskjøndt Censorerne have
yttret den Mening, at Stykket saavel med Hensyn paa dets ringe
15 æsthetiske Værd, som de Brud paa Moralitet og scenisk Decorum
de have fundet i samme ikke er antageligt for vor Scene, og en af
Censorerne endog har erklæret sig at være af den Mening: at
Stykket, saaledes som det er indleveret, er ubetinget uantage-
ligt og neppe ved nogen Forandring af Enkeltheder vil kunne
20 blive passende til Opførelse paa det Kongl: Theater — i Betragt-
ning af Herr Professorens udmærkede Fortjeneste af Theatret, og
med særdeles Hensyn paa Deres offentlige Stilling og Forhold til
den æsthetiske Litteratur, ikke er uvillig til at bringe Stykket til
Opførelse og saaledes at underkaste sin æsthetiske Anskuelse af
25 samme en høiere Domstol, saafremt Herr Professoren, ved et nyt
Gjennemsyn vilde borttage eller rette de Mangler, der, efter deres

Formening, med Hensyn til Moralitet og scenisk Decorum gjøre det uskikket til, uden saadan Forandring at bringes paa Scenen. Hertil maa bl.a. fornemmelig regnes: at Massaroni (Pg 28) uden anden Nødvendighed, end for at vise en, maaskee characteristisk, men for Scenen lidet passende, og iøvrigt i den hele Skildring af Røverlivets vildeste Form mere end ønskeligt fremtrædende Raahed, saagodtsom paa Scenen myrder Filippo, og paa selve Scenen tørrer det rygende Blod af den Dolk, hvormed han har myrdet ham; at Ribaldo (Pg 84) uden nogen dramatisk Nødvendighed og under Omstændigheder, der saare den bedre Følelse, myrdes paa Scenen, hvilket tildeels ogsaa er Tilfældet med Bondens Mord paa Scenen Pg 117; at Pg 164 igien tilberedes en Mordscene af det meget oprørende Slags, der ikkun ved et blot Tilfælde afværges efterat være kommen paa det yderste Punkt; at selv Massaronis Drab paa Scenen (Pg 171) ingenlunde tjener til Forsoning af den moralske eller poetiske Retfærdighedsfølelse, idet han myrdes af en Afsindig, der i hans Blod blot køler en vild Hævntørst, et næsten dyrisk Raseri; ligesom overhovedet at Massaronis raagrumme Liv og Røverfærd sættes i et heroisk og forskjønnende Lys, der efter hans Drab endnu forherliges ved et Slags Apotheose — ved hans Kjærestes Troskab og Kjærlighed indtil Døden; at en slagtet Kalv uden anden Nødvendighed eller Forbindelse med den dramatiske Udvikling, end for at give Anledning til i Dialogen at anbringe nogle Hentydninger paa samme, bringes ind paa Scenen, og endeligen en paa flere Steder fremspringende Raahed i Udtrykkene der, uden at kunne forsvares ved Sujettets Natur, betragtet som Gjenstand for dramatisk Behandling, gjør altfor voldsomt Brud paa det sceniske Decorum, hvoraf den blot som Exempel vil anføre Repliken Pg 56 »Saa vil jeg skjære ham en Tyv fra Galgen«. Endeligen kan Directn: ikke heller undlade at gjøre

Herr Professoren opmærksom paa, at flere af de i Stykket givne Forskrifter for det sceniske Apparat f: Ex: at der skulde affyres en heel Geværsalve paa Scenen; at Scenen skal repræsentere en Høj med en Egelund paa, hvor det nyeligen skal have regnet, o.fl. ikke synes beregnede paa vor Scenes Størrelse og Kræfter. —

1398. Til Drektionen for Det kgl. Teater.

Kiøbenhavn d: 29 October 1834.

Jeg giver mig herved den Frihed at sende den Kongelige Theatredirection mit tragiske Drama: de italienske Røvere, forandret tilbage. Jeg har rettet mig efter Directionens Fordringer: Filippo, Bonden og Ribaldo blive ikke myrdede; Kalven paa Baaren bliver ikke bragt ind paa Scenen; der bliver i Slutningen af anden Akt kun skudt med et Par Geværer. Skuepladsen, i Begyndelsen af tredie Akt er en simpel Skov, og kan man ikke fremstille Regnbuen, (: hvilket vilde være smukt,:) saa kunne de Spillende see den fra een af Siderne, hvorved den bliver usynlig for Tilskuerne. Nogle understrøgne Ord og Linier, hvormed man var misfornøiet, har jeg forandret eller udeladt og rettet nogle anmærkede Unøiagtigheder i Sproget.

I et Par tilsatte Monologer har jeg søgt i poetiske Begejstrings = Yttringer, der passe til Charactererne af de ædle Personer (: Fernando og Richter :) at afvende den Misforstaaelse, som den blot objective Fremstilling af de Slette, med deres onde, men ogsaa med deres stærke Sider, og med de Sophismer hvormed selv Forbryderen altid søger at besmykke sine Handlinger, muligt kunde volde; at mildne Indtrykket af det Gyselige ved poetisk at forbinde det med den humane Betragters Følelse og Tanke, kort:

at lede Tilskuerne til med Klarhed at see Handlingen fra den Side som jeg ønsker at den skal blive seet fra, og som jeg selv har tænkt mig den, da jeg digtede dette Stykke.

Allerærbødigst
A. Oehlenschläger.

5

1399. Fra Josef Max.

Breslau 11. November 1834.

Hochwohlgeborener
Hochzuverehrender Herr Professor!

Euer Hochwohlgeboren wollen verzeihen, wenn ich es wage, meine Ansicht über die gütigst eingesandten Manuscripte, gegen 10 Sie offen auszusprechen. Meine aufrichtige, oft an den Tag gelegte Verehrung, sowohl gegen Ihre Person, als gegen Ihre Dichtungen, die in der deutschen Literatur sich eine so glänzende Stelle erworben und bisher behauptet haben, lässt mich freudig hoffen, dass Sie mich nicht verkennen und meine Offenheit nicht übel 15 aufnehmen werden.

Mit grosser Erwartung ging ich an das Lesen des Olafs, des Tordenskiold und der italiänischen Räuber.

Olaf hat bei der Aufführung in Kopenhagen, als ein geschichtliches Moment, als Erinnerung an einen hohen Charakter, den 20 der Königin Margaretha, und weil darin alles bis auf die Scenerie so ganz national ist, gewiss grosse Theilnahme gefunden. Aber das Stück ermangelt zu sehr, der wahrhaft tragischen und poetischen Charaktere, als dass dasselbe, erscheint es gedruckt, zumal bei uns in Deutschland, wo das nationale Interesse nicht vorhan- 25 den ist, auch nur mit einigem Enthusiasmus aufgenommen werden dürfte.

Tordenskiold und die italiänischen Räuber, scheinen mir als bürgerliche Trauerspiele, wie man sonst diese Klasse zu nennen pflegte, gehaltener und stoffartig interessanter, aber auch sie ermangeln dessen, was ich bei Olaf vermisste, und was bei
5 Oehlenschlägerschen Stücken nicht vermisst werden darf.

Sie selbst haben durch Ihre früheren grossartigen Dichtungen den Geschmack des deutschen Publikums verwöhnt und ihm zugleich den Masstab angegeben, wonach es Ihre Dichtungen, im Vergleich zu Anderen, messen solle. Ich fürchte daher dass die
10 gegenwärtigen Stücke, wenn sie nicht gänzlich umgearbeitet werden, vor dem Forum der Kritik nicht bestehen, und den Erwartungen, die man an neue Oehlenschlägersche Dichtungen zu machen berechtigt ist, nicht entsprechen werden.

Auch glaube ich annehmen zu dürfen: dass Sie selber, sollten
15 die genannten Stücke, wie sie jetzt sind, gedruckt erscheinen, später wünschen werden, dass der Druck unterblieben sein möchte.

Nur in Ihrem eigensten Interesse glaube ich zu handeln, wenn ich sämtliche Manuscripte mit der fahrenden Post an Euer Hochwohlgeboren zurückgehen lasse.

20 Ich wünsche nichts so sehr, als dass die Gesinnung innigster Hochachtung und Verehrung, welche diese Zeilen zu schreiben mir diktirte, von Ihnen nicht verkannt werden möchte. Und so habe ich die Ehre zu verharren

Euer Hochwohlgeboren
sehr gehorsamster Diener
Jos. Max.

1401. Til F. C. Olsen

Kiøbenhavn d: 19 Nov. 1834.

Min høistærede Ven!

Jeg venter med stor Længsel Opfyldelsen af Deres venskabelige Løfte at sende mig de Evaldske Reliquier med egne Anmærkninger.

Da jeg ikke veed hvormeget det vil udgiøre og da Augusthæftet af Prometheus er det sidste jeg giver ud i den Form (det bliver i Fremtid Qvartalsskrivt) saa vover jeg ikke at lade noget trykke i dette Hæfte, før jeg veed hvormeget den Evaldske Artikel vil udgiøre.

Har De ikke havt Tid selv, saa send mig Materialierne, saa skal jeg bearbejde det; men helst saae jeg det (: hvis det er færdigt) fra Deres egen Haand.

Med Taksigelse Deres ærbødigst forbundne
A. Oehlschlæger.

1402. Fra Chr. Wilster.

Sorøe 20 Novbr 1834.

Kjæreste Professor Oehlschlæger!

For lang Tid siden burde jeg have skrevet Dem til, og takket Dem for de sidste Hefter af Prometheus og for de særskilte Exemplarer af min Afhandling, men i lang Tid har jeg desværre ikke duet til Brevskriverie; hverken mit Humeur eller min Helbred har i de sidste 2 Maaneder været efter Ønske, og skjøndt begge igjen ere nogenlunde reparerede, er jeg dog indenlunde aldeles à mon aise. Dog — det vilde være uforsvarligt at tie længere, og heller ikke tør jeg opsætte at sende Dem efter Løfte et Fragment af Iliaden, som jeg hermed har den Ære at tilstille Dem med det Ønske, at De maatte finde mit Valg veltruffet. Det er taget af

23de Sang; nu arbejder jeg paa 24de, og naar den er endt, har jeg kun de 6 første tilbage; der er altsaa Udsigter til, at Skibet kan løbe af Stabelen inden Udgangen af 1835.

Nogle litterære Ærgelser har jeg havt i den senere Tid, men
5 skjøndt mit Ildebefindende har gjort mig mere sensibel end jeg pleier at være, saa kan jeg dog forsikre, at jeg mere har ægret mig paa Andres Vegne, end paa mine egne. Jeg bryder mig nemlig ikke stort om det Vaas, som Forfatteren af Hverdagshistorierne har sagt i den vingestækkede Flyvepost om mine Betragtninger af
10 vore nyere Poesie, thi jeg tør smigre mig med det Haab, at Publikum tiltroer mig saa megen sund Sands, at jeg aldrig kan have sagt det Nonsens, som paaduttes mig, nemlig, for blot at give et Exempel, at Vaudevillerne ikke kunne slaae Rod, men at de udmarve Jordbunden. Thi vel er jeg barnefødt i Kjøbenhavn, men
15 jeg er hverken saa kjøbenhavnsk eller christianshavnsk, at jeg jo veed, at den første Betingelse for, at en Plante skal kunne udmarve Jordbunden, er, at den slaaer Rod. Der var Stof nok til en ordentlig Indsæbelse; blandt andet kan jeg ikke bare mig for at lee, naar jeg tænker paa den Paastand, at Vaudevillerne ikke ere af
20 fransk Herkomst, men af svensk; langt heller vilde jeg troe at de ere spanske, thi Heiberg har jo oftere drevet Smughandel paa Spanien, eller i det mindste, for at bruge et Kjøbmandsudtryk, gjort i spanske Papirer. Imidlertid troer jeg, at det hele Angreb ikke er Svar værd, og hvad der standser min Lyst til at røre Sæben
25 og stryge Ragekniven, er, at jeg personlig er overbeviist om, at Forfatteren til Hverdagshistorierne er en Dame; i denne Troe bestyrkes jeg baade ved den Naivitet, som ligger i Pillen til min Ringhed, og ved den Moderlighed, hvormed Vaudevillerne tages i Forsvar, og ved Slutningen af den nye Novel: »Ægteskabet«, det er
30 Madame Genlis op af Dage. — Dog som sagt, denne Historie

ægrer mig kun saare lidet, og maaskee var den aldrig passeret, naar Forfatteren ikke var bleven kjæphøiet over den i mine Tanker altfor ødsle Virak, som blev offret Novellerne, der dog i Grunden kun ere forbedrede Udgaver af Lafontaine, og vakkre Sidestykker til Kruses ældre Fortællinger inden han blev Romantiker. Men 5
hvad der ægrer mig, ja harmer mig og hvert Øieblik løber mig om i Hovedet, er den Molbechske Uforskammethed og Maanedsskriftets Despotie. Det er gemeen Hund, pleier gamle v. Ditten at sige om saadanne Karle, som den Ugle, den Molbech, der tyranniserer Digterne af lutter indædt Harme over selv ikke at være bleven 10
Digter, ihvor megen Umage han gjorde sig derfor i sine yngre Dage, da han stod som en Høne og kaglede og gjorde nogle Vindæg under Navn af Hedeurter og Ungdomsvandringer, eller, som de burde hedde, Hedetøi og Ungdomsvandinger. Hauch smurte ham jo godt ind, og faaer ventelig Fred for Fremtiden, men det 15
bider ei paa sligt et skabet Skind. Og hvad skal man tænke om Redactionen af Maanedsskriftet? baade skriftlig og mundtlig yttre dens Medlemmer Misfornøielse med Recensionen over Wilhelm Zabern, og dog er der ikke en Eneste iblandt dem, der har Mandsmod og Hjerte til at faae dens Indrykkelse forpurret, hvil- 20
ket jo maatte kunne skee ved et eneste kraftigt Ord, talt paa rette Maade. Og et sligt Despotie udøves paa en Tid, da Folk ere nær ved at skrige sig hæse ved at raabe om Stænder og Frihed! paa en Tid, da der endog holdes formelige Generalprøver paa Repræsentantvalg, som paa en Komoedie, en Idee, som sikkert er undfan- 25
get af slet Skydebaneviin. — Desværre har denne Molbech ogsaa et andet Spillerum for sit Tyrannie, og der er det jo ikke muligt, at sætte en Pind for Fælden og fange Rotten; uidentvilt vilde Ridfogedens sidste Argument i Erasmus Montanus være det eneste, for hvilket han havde Respekt. — Den brave Hauch har taget sig 30

den Sag nærmere, end han maaskee selv vil tilstaae for sig eller Andre, det mærker man tydeligt paa hans Bitterhed og tillige paa hans Udseende. Jeg vil da haabe, at Bindhunden ikke bortbjeffer Deres Italienske Røvere.

5 Og hermed vil jeg for dennegang sige Dem Farvel og med en hjertelig Hilsen fra Sorøe til Dem, Deres Frue og alle Deres bede Dem bevare i venskabelig Erindring

Deres hengivneste
Chr. Wilster.

10 1404. *Til August Campe.*

Kopenhagen d: 29 Nov: 1834.

Mein werther Freund!

Als wir uns letzt in Hamburg sprachen, sagten Sir mir freundlich beim Abschiede, dass Sie auch gern einmal von meinen Dichtungen verlegen mögten, und mir das gewöhnlich zugestandene

15 Honorar: 3 Friedrichsdor Gold pr: Bogen, gern zahlen wollten.

Ich habe jetzt zwei Bände »Neue Schauspiele« fertig, nemlich: Tordenskiold und die Königin Margaretha«, zwei Tragödien die beide oft wiederholt viel Glück auf der dänischen Bühne gemacht haben, und sehr gut in Dänemark, Norwegen und
20 Schweden verkauft worden sind. Dann noch ein ganz neues tragisches Drama: »Die italiänischen Räuber« das noch hier gespielt werden soll; und endlich einer freie Bearbeitung in gereimten Versen von Wessels kleinem trefflichen: »Liebe ohne Strümpfe.

25 Das Ganze habe ich in zwei Bänden getheilt, und es wird (: wie meine Sachen bei Cotta gedruckt) etwa 37 oder 38 Druckbogen ausmachen. Wollen Sie es nun haben, werther Freund! so antwor-

ten Sie mir gleich. Die Manuscripte liegen, deutlich geschrieben und sorgfältig durchgesehen, fertig zum Druck.

Mit der Zahlung könnten wie es vielleicht so einrichten: Kurz nach Empfange der Manuscripte der ohnegefährige Drittel bezahlt; wenn die Hälfte gedruckt ist, der zweite, und wenn alles gedruckt ist, der letzte. 5

Doch — das können Sie einrichten und bestimmen wie Sie wollen.

Tausend Grüsse an ihre liebenswürdige Frau Gemahlin. Lotte dankt herzlich für die ihr an ihrem Hause gezeigte Güte und Theilnahme. Sie ist jetzt recht glücklich mit ihrem Phister und hat schon eine kleine Tochter, deren ersten Geburtstag wir bald feiern werden. Auch viele Grüsse an meine übrigen Freunde, besonders an Wurm, der nicht böse seyn darf, weil ich ihm nicht geschrieben habe. Ich sende ihm bald etwas zu seinem Blatte, welches ihm Herr Rector Trede in Holstein vermuthlich geschrieben hat. 15

Mit grösster Hochachtung

Ihr ergebenster
A. Oehenschläger. 20

1406. *Fra Johan Dahl.*

Christiania d. 6 Januar 1835.

Efter min Hiemkomst fra Kiøbenhavn anmodede jeg strax Cap-pelen at opgiøre Deres Regning og tilsende mig det tilbageblevne af Beholdningen, uden at dette imindste Maade frugtede. Deres egen Anmodning som i November Maaned f.A. blev sendt ham, havde samme Virkning, indtil jeg endelig i Slutningen af forrige Maaned, paa en gientagen Opfordring fik til Svar at han skulde

opgiøre til Christiania Marked (d 3 Febr.). Naar denne Tid nærmer sig skal jeg paa nye anspore ham, og saa snart jeg faaer Rede paa ham underrette Dem derom. Jeg længes stærkt efter Sanct Hans Aftenspil, og Vaulundur, det er længe siden jeg har læst disse, havde de kommet hertil i forrige Maaned, vilde de være komne som smukke Julegaver.

Den 14de November blev f. Aar feiret hos mig paa to Maader. Om Aftenen havde jeg et lidet Selskab, i hvilket vor høit elskede Digters Skaal blev udbragt og samme Dags Formiddag udkom det første egentlige norske Digt her i Landet: »Norges Dæmring« af J. S. Welhaven. Dagen var gunstig for Digtet, thi efter 3 Ugers Forløb var hele Oplaget udsolgt. Welhaven skrev et lidet Digt samme Dag til Dem foran i et Exemplar af Bogen, hvilken sendt herfra over Odense, jeg haaber De nu forlængst har faaet. Hvis De synes om Digtet, vil De da ikke gjøre en Anmeldelse deraf i Prometheus. Her har det givet Anledning til de meest forskiellige Domme; Massen af de Dannede hæver det høit, medens Pøblen! (jeg begynder at kaste mig paa Torryerne) nedriver det som et Forræderie mod Land og Menneskehed, som et Arbeide af en Moder-
20 morder etc. etc. Resultatet af dette er blevet, at Welhaven har anlagt en Injurie Proces mod en Anonym, som har betitlet ham med ovennævnte Ærenavne. Forlæggeren, jeg, har paa samme Tid faaet to Injurieprocesser; imod Cand. Henrik Wergeland og et lignende mauvais sujet, en Hr. Sivertson. Disse sætte nu alle Seil
25 ud, saa dette Foraar formodentlig vil blive temmelig stridbart her i Landet. En Auctoritet maa dominere Mængden, og hvis Auctoritet vilde vel her i Landet trænge bedre igiennem end vor beundrede og høist elskede Digter. Fra Sverig vil formodentlig de første fremmede Stemmer lade sig høre, da man fortæller, at Geyer og
30 Hagberg, begge arbeide paa Anmeldelser til Litteraturtidende i

Upsala. Heri Landet vil ingens Stemme have saamegen Vægt som Deres! kan De lide Digtet, vær da endelig saa god at sige noget offentlig om det!

Der er i disse Dage begaaet et af de dristigste Tyverier her som endnu nogensinde heri Landet har fundet Sted, idet at 65,000 N. Sp. ere stiaalne af Banken. Tyven er nu opdaget at være en berømt Mestertyv Ole Høiland som stedse finder Leilighed til at rømme fra Arresterne. Endnu har man ei faaet fat paa ham. Aarsagen til at jeg fortæller Dem dette er for at vise Dem at De selv blandt Gavtyvene heri Landet har et Publicum. Samme Ole Høiland har nemlig under forskellige Skikkelser opholdt sig 4 Maaneder heri Byen, og i den Tid været oftere paa Comoedie. Sidste Søndag blev Tordenskiold opført for første Gang, og gjorde furore. Under Forhørene der er optaget over Tyveriet er ogsaa en liden Dreng som Ole er Fader til, og denne Dreng kan ei fortælle Undersøgelses Commissionen andet end at Ole var paa Comoedie og raabte Hurra flere gange for Tordenskiold. Dette vidner om at Deres Muse selv kan trænge Gavtyven til Hiertet.

Et lykosaligt og glædeligt Nytaar for Dem og Deres Slægt ønskes af

Deres ærbødigst og hengivneste
Johan Dahl.

Om kort Tid skal jeg faae Afregning i Stand hvorefter alt hvad jeg skylder Dem, strax skal blive udbetalt!

1407. Fra C. Hauch.

Den 18de Jan 1835.

Min inderlig kiære Oehlschläger!

Jeg er Dem megen Tak skyldig, min ædle Ven, for den kiærlige

Deeltagelse, De viser mig. Jeg havde, da jeg modtog deres Brev, besluttet aldeles ikke at svare Molbech, eftersom jeg fandt, at han havde criticeret og characteriseret sig selv bedre, end jeg var istand dertil; Jeg veed ogsaa, at der gives Dyr, f.Ex. visse Fluer, 5 der kunne trykkes flade under en Bogtrykkerpresse, uden at lide stort derved, ventelig fordi de ere saa flade, som de kunne blive i Forveien; derfor troede jeg at Svar ikke nyttede noget. Dog da De finder det rigtigst at svare, saa har jeg taget det over mig at belyse enkelte af hans Fadaiser. Jeg var saa langt fra at være vred paa 10 ham, da jeg læste hans Epistel, at jeg snarere følte en Art af Medlidenhed med denne Usselhed, som ikke engang Vreden var istand til at give nogen Energie. Tieck har nylig skreven en Novelle, som hedder die Vogelscheuche, i denne Novelle er Molbech characteriseret som han staaer og gaaer; der er en Digter deri, 15 som tillige er Criticus, han giver sig selv Navn af der gedehte Lederne, og forsikrer, at han af en eneste lille Tanke, som han finder hos en Digter, kan mynte en halv Snees, at han kan udtrække en eneste Linie til femten eller sexten, der dog ere fuldkommen classiske. I bemeldte Novelle har og Tieck taget til Gienmæle mod 20 det franske Uvæsen, og skaaner hverken Scribe eller Victor Hugo. Han omtaler derimod Deres Fischerstochter og Trillingbrødrene fra Damask paa en virkelig smuk Maade. —

De raader mig med Hensyn paa Molbech at gaae angrebsviis tilværks, og at vise Huulheden Tomheden og Skievheden i hans 25 Skrifter. Der var rigtignok rig Anledning dertil, og Den, der viste Dette, vilde erhverve sig en sand Fortieneste af vor Literatur, men jeg har kun liden Tid, og føler og en Art af Modbydelighed for at nedstige i dette muddrede Vand, hvori enkelte stiaalne Blomster, løsvrevne fra deres Rod og mere end halvvisnede svømme omkring. 30 Jeg har derfor indskrænket mig til at give en Erklæring paa et Par

Blade, hvori jeg i Korthed har søgt at vise, hvor tankeløst og kierneløst det Hele er. V. Zabern har jeg heller ikke anseet det for nødvendigt videre at forsvare, er den saa slet, at den ikke kan staae sig mod Molbechs Angreb, saa maa den i Guds Navn gaae til Grunde jo før jo heller. — Wilster har skrevet et værdigt og smukt lille Stykke imod ham, jeg haaber ei at Wilster skal have nogen Uleilighed deraf, da han holder sig strængt anonym; i modsat Tilfælde vilde jeg selv have raadet ham derfra, thi han er sensibel og ikke saa vant til at taale Uartigheder, som jeg.

At Deres Stykke endelig har seiret over Molbechs Cabale glæder mig, man skulde dog troe, at der gaves Forfattere, der ere over hans Inspection. Men denne Person skatter sig selv utroligt høit, Præsten her i Byen, der heller ikke stikker dybt, kom til mig, da mine Stridigheder mod Molbech begyndte og forsikrede mig om, at han ikke kunde begribe hvordan Molbech var kommen i Veiret, »thi« sagde han »jeg har confirmeret ham og læst med ham, og han var det største Kiødhoved, saalænge han var i Sorøe, som jeg har kiendt«.

Vor lille William fik i gaar pludselig et saa stærkt Anfald af Næseblod, at jeg Kl 12 i Nat maatte løbe selv hen at hente Lægen. Det blev da standset, men han er ganske bleg deraf, og da jeg i Morges saa det udkastede frosne Blod i Gaarden, saae det ud, som om vi havde slagtet en Kalv. — Han er imidlertid nu rask, og vil vel snart vinde sine røde Kinder igien. Han er en vel-signet Dreng, i Gaar kom han springende og sagde: Fader, nu veed jeg hvad det er at være blind. — Nu lad høre, sagde jeg. — Naar vi ere blinde, sagde han, saa kommer der en Sky over de to smaa Børn, der sidde i Øiet. — Han har nemlig ofte undret sig over sit eget Billede, der malede sig i Andres Øine, naar han stod foran dem.

Lev vel, min tro elskede Ven! Tusinde Hilsener til Deres hele Familie. Tak endelig Fru Oehlenschläger for sit Brev, jeg skal snart svare hende.

Deres tro Ven

I C Hauch.

5

P.S. Jeg seer, at Molbech ogsaa har greben Leiligheden til at være uartig mod Dem. Jeg har forresten ikke skreven nogen Recension over Ludlams Hule, men en affældig Mand som Molbech kan let huske feil.

10 1408. *Til Bernh. v. Beskow.*

Kjøbenhavn d: 5te Feb. 1835.

Kiæreste Beskow!

Grevinde Scheel Plessen beder mig, i det Øjeblik de unge Tonekunstnere Wagner og Vollweiler reise til Stockholm, at give dem et Anbefalingsbrev med til Dig, for at Du skal tage Dig af dem og skaffe dem Tilladelse til at spille paa Theatret og ved Hof-
15 fet. Dette kan jeg saameget hellere gjøre, da jeg et Par Gange har hørt dem, og fundet at de ere usædvanlig gode Virtuoser paa Clarinet og Fortepiano. Vollweiler phantaserer fortræffeligt efter opgivne Themaer. De have vundet stort Bifald her ved Hoffet og i
20 Byen, de have ogsaa været hos den svenske Minister Hochschild om en Anbefaling, men ogsaa han har viist dem til mig, og sagt: at et Brev fra mig til Beskow vilde hielpe dem meest. — Dette er nu vist nok meget smigrende for mig, og det skulde glæde mig, hvis det var sandt.

25 Ryno har jeg for længe siden givet Theaterregisseuren, til Chefen, som ønskede at see den tillige med Claveerudtoget til

Musiken; men man har siden ikke talet derom til mig. Jeg staaer paa et meget koldt og taust Forhold til Chefen, som er en gammel Mæhæ — Molbech er min Fiende, som gjør alt for at skade mig, men kun skader sig selv. Et nyt Stykke af mig der nu skal spilles: »De italienske Røvere« havde han for sin Deel forkastet, men de 5 andre vovede dog ikke at drive Sagen saa vidt. Dette bliver mellem os, jeg fortæller det blot, for at Du skal vide, hvorledes Forholdet er*). Med største Glæde vil jeg oversætte Dit Stykke til vor ædle høie Velynders skønne Musik, naar Theaterdirectionen bestemmer sig til noget. Men formelt at indgive Stykket, ønsker 10 Du jo ikke selv.

Generalconsulen Ewerlöff har faaet Skipperbeviset for den Bogpakke jeg sendte Dig til Stockholm for et Aarstid siden. Skipperen er død, ganske vist ligger Pakken (: hvis Du ikke har faaet den :) paa et Pakhuus i Stockholm. 15

Naar Du faar Kassen vil Du deri finde Regning[en]. Hundrede Rigsbankdaler har Du forlods i Sommer betalt mig.

Af Prometheus faaer Du snart Resten. Der kommer ikke mere ud, end de to Aargange.

Fortsættelsen af Digterværkerne er der et Bind udkommet af, 20 et bliver snart nu færdigt til. Generalconsulen har lovet i Fremtiden at besørge Pakkerne.

Min underdanigste Hilsen af et rørt og taknemmeligt Hierte beder jeg Dig aflægge til Hans Kongelige Høihed Kronprindsen. At være yndet og agtet af Ham er et af mit Livs høieste Glæder. 25 Tusinde Hilsener til Din ædle Hustru.

Din Ven A. Oehlenschläger.

*) Denne Klak paa Forholdet er en Vittighed af Tilfældet.

1409. Fra N.P. Nielsen.

[før 25/2 1835]

Høistærede

Tilgiv at jeg minder Dem om Opfyldelsen af det givne Løfte angaaende en Anbefaling til Hr von Helmersen, Direktor des Kaiserlich Deutschen Theaters in St Petersburg, thi da der paa Lø-verdag fra det udenlandske Departement skrives i denne Anled-ning til Gesandtskabet, ønskede jeg at denne Anbefaling fra den berømte Digter fulgte med. —

Endnu har jeg en Bøn til Dem, som egentlig er Aarsagen hvor-
 10 for jeg skriver, thi jeg vil ikke gjøre Dem det endnu vanskeligere at afslaae den, ved mundtlig at frembære den. Jeg veed at De af Hjertet ønsker at bidrage til min heldige Reise, dog hvad kunde mere anbefale mig end naar jeg havde et offentlig Beviis paa De-
 15 res Agtelse for min Kunst? Tilgiv det er vist ubeskedent hvad jeg ønsker men De kan ikke sætte Dem i den sceniske Konstners Sted, hvis hele Virken er Øieblikkets Sag; hvis Død tilintetgjør næsten hvert Spor af hans Tilværelse, medens Digterens lever evigt saa-
 længe der læses og føles. Er det da ubeskedent om jeg ønskede for
 20 Efterverdens Øine at staae eet Sted samled med Deres Navn, da vi saa ofte stode nævnte paa samme Comedieplacat medens jeg le-
 ver, saa glem min Bøn, saaledes som jeg glemmer det; men synes Dem det et billigt Forlangende, saa lad mit Navn blive nævnet paa deres tyske Tordenskjold, til hvis Lykke paa Scenen jeg ær-
 lig har stræbt. Med denne Bog i Haanden vil jeg være anbefalet
 25 hvor jeg kommer, og da den er iblandt de Roller jeg ønsker at spille vil dette maaskee ogsaa bidrage dertil. I alle Tilfælde stoler jeg paa Deres Discretion og forbliver Deres uforandrede hengivne
 Ven

med sand Høiagtelse

NP Nielsen.

1411. *Fra Chr. Wilster.*

Sorøe 15 Marts 1835.

Høistærede, kjæreste Hr Professor!

Utilbørlig længe har jeg opsat at skrive Dem til, og nu er det desværre en sørgelig begivenhed, som bryder min Taushed. — Dømmer jeg rigtig ved at troe, at den Stilling, hvori Skæbnen havde sat Deres aandrige talentfulde Datter, ikke var tilfredsstil- 5 lende for hende[s] levende Phantasie, og at Hverdagslivets Eensformighed derfor ikke kunde gjøre hende lykkelig, da var Døden hende selv maaskee kjærkommen; men for de kjærlige Forældre var Tabet saare tungt; det føler jeg med Veemod og oprigtig 10 Deeltagelse. — Dog — en Digter har det godt, siger Correggio; ja visselig har han det godt, hans Phantasie og Kunst udfylder saa mange Huller og Ridser i denne revnede Verden, og den kan og maa ogsaa dulme de Savn og Tab, som Forsynet lader ham friste. En stakkels Moder derimod, som mister et Barn, hende gaaer det 15 som Maleren, der maa sende sine kjære Billeder ud i den vide Verden, for aldrig at see dem mere. Jeg veed tillige, hvorledes Deres fortræffelige Hustrue har tilbragt mange Døgn ved Sottesengen, jeg kjender hendes utrættelige Iver og varme Moderfølelse, og dobbelt rystende maatte Tabet vorde hende, da Helbredelsen 20 alt syntes nær, og hun allerede havde grundet Haab om den bedste Løn for sin moderlige Omhu og Pleie. Gid hendes Kræfter maa staae hende bi til at bære denne Tilskikkelse! Gud være med hende som med Dem og alle Deres, og give de kjærlige Forældre Glæder at lægge i den modsatte Vægtskaal! Med venligst deelta- 25 gende Hilsen fra min Kone er og bliver jeg stedse af ganske Hjerte

Deres hengivneste

Chr. Wilster.

1412. *Til Kongen.*

Den 8de April 1835.

Den store Naade hvormed min dybfølende Konge deeltog i sin stakkels Skialds faderlige Hiertesorg, den skønne menneskelige Taare, der tindrede i Deres Majestæts Øie, da jeg udøste mit knuste Hierte for Dem, har overordentligt styrket mig til at taale mit Savn og bære min Kummer. Og den samme hulde Naade fandt jeg hos min dyrebare Dronning! — O et ædelt Fyrstepars deeltagende Smil til en tro Undersaat, er som Regn og Solskin paa en Urt, som Tørken og Stormen har nedbøiet, — den hæver sig karsk igien.

Men, allernaadigste Konge! hvad der næsten er værre, end en begeistrende Hiertesorg, der dog finder sin Trøst i Religionen, er den kolde daglige Næringsorg og huslige Bekymring. Efter min salige Charlottes Død har jeg taget hendes spæde Døttre i Huset til mig, med Amme og Barnepige, og skøndt min Svigersøn Phister har tilbudet sig at betale for dem, saa har jeg dog intet villet modtage for det første Halvaar. Ligeledes betaler jeg ogsaa endnu dennegang hans Huusleie, som jeg altid før gjorde, mens min salige Datter levede.

Da nu min ældste Søn ogsaa er oppe til Embedsexamen i denne Tid, og da jeg skal flytte fra min gamle Bolig, — hvilket altsammen koster meget, saa er min allerunderdanigste Bøn, at Deres Majestæt allernaadigst i denne Maaned ville forunde mig den Gratification af Firehundrede Rigsbankdaler, som jeg i mange Aar har været saa lykkelig at modtage af Deres kongelige Haand ved Slutningen af Aaret.

Derved vilde det maaskee ogsaa vorde mig muligt, med min Konges allernaadigste Tilladelse, at giøre en lille Sommerreise, for at adsprede Sindet, og for at indsamle Stof til nye Arbeider.

30

Allerunderdanigst
Adam Oehlenschæger.

1413. Til C. Hauch.

d: 10 April 1835.

Kiæreste Hauch!

Uagtet jeg har sendt Dem tusinde Hilsener, med Deres gode Hustru og den søde lille William, som kun altfor kort gjorde os den Glæde at besøge os, maa jeg dog selv nu skrive Dem nogle Linier til, og takke Dem for den broderlige Deeltagelse, De har viist mig i Anledning af mit tunge Savn. Hvor dybt det har rystet mig og smertet mig kan De nok vide. Jeg har usigeligt elsket min salig Lotte, hendes Aand var en sand poetisk Aand, hendes Ynde var i rolige lykkelige Tider henrivende, og hun havde et dybt følende Hierte og en trofast Character. Men hun var ikke rolig og taalmodig nok naar Lykken ikke smilte; hun manede den med Utaalmod og — den lader sig ikke tvinge. Nu er hun lykkelig hos sin Gud: Ak De skulde seet hende i sin Liigkiste med det herlige skøntformede Ansigt, med den aabne Pande — m|ed| de fromt- lukkede roligtslumrende Øine —

Jeg besøger hendes Grav daglig — og har den samme Følelse som en Elsker for sin Elskede, kun langt høiere og saligere. Nu besøger jeg en Liigsten i Muren, ved hendes Grav, og der skal være en lille Hauge. Naar den skønne Vaar kommer og ikke finder hende blomstre meer i sit Skiød, da skal den offre Roser paa hendes lille Høi.

Ak hvor sentimentalt klinger ikke dette i vor hierteløse følesløse Tid! Men, gode Hauch! jeg veed at De er af den gamle Skole og deler vore Fordomme. Og saalænge Verden staaer, vil dog vist kiærlige Fædre græde og smelte hen i Vemod og Længsel ved et elsket Barns Grav.

Det glæder mig at høre, at De skriver en Roman igen, og at det bliver en Guldmagerhistorie glæder mig dobbelt. Den kan vist blive meget morsom, Sujettet passer sig ret for Deres levende

Phantasie og Deres Kunskaber som Naturlærd vil her komme Dem prægtigt til Nytte, som Staffage i Maleriet. De behøver vist kun lidet at gjøre Studier til Arbeidet, De har alt ved Haanden.

Gaa nu ret ind i det Individuelle, og giv os brav meget characteristiske Træk, og opfind brav mange morsomme, spændende Eventyr! Mindre end to Dele maa Romanen ikke være; ellers bliver den afsnuppet. De maa ikke udelade »det stokholmske Blodbad«: der, som i Vilhelm Zabern. De forstaaer nok!

Braganzahunden bryde vi os da intet mere om. Dens hæse Bieffere ynkelige; og jeg troer dog Folk begynder at faae Øinene op, og seer, at Manden er et arrogant Tossehoved.

Farvel, kiæreste Hauch! Jeg skylder ogsaa den gode Wilster et Brev, og deri vil jeg tale lidt meer om slige Ting.

Hils Deres gode Kone mange Gange fra

15

Deres trofaste Ven

A. Oehlenschläger.

1414. Fra C. Hauch.

Den 19 April 1835.

Min inderlig elskede Ven!

Tilgiv, at jeg saalænge har udsat at svare paa Deres herlige Brev, men vi have ogsaa havt stor Ængstelse her, som satte mig ud af den Stemning, hvori jeg gierne vilde være, for at underholde mig med Dem. Vor lille William har været saa nærved sin Grav, som det vel er muligt at være, uden at nedstige deri. Han fik paa engang Mæslinger, Skarlagensfeber og Typhus, og laae i tre Dage og Nætter aldeles uden Samling, og stirrede paa os med vilde Øine, uden at kende en Eneste af os. Først ved oftere at sætte ham Iglær, ved Suurdeig paa Benene og ved kolde Omslag paa Hove-

det, lykkedes det os at hindre en Hiernebetændelse, der var meget nær, og at frelse ham fra Døden. Renna og jeg vaagede over ham i hans farligste Tid, det var ængstelige Nætter og Dage, men nu have vi den Glæde, at han endelig er fuldkommen frelst. Uden Tvivl har den slemme Reise fra Kiøben[havn] i det græsseligste 5 Regnveir, hvori Drengen, der maaskee havde Mæslingerne i Legemet, maatte sidde dyngvaad, lagt Grunden til denne Sygdom. Renna burde ikke have reist den Dag med ham, men hun har ogsaa gienkiøbt ham fra Døden ved den ængsteligste Opmærksomhed, Lægen erklærer, at han upaatvivlelig havde maattet døe, 10 hvis han ikke saa nøie og forsigtig var bleven passet.

To af vore andre Børn ligge ogsaa syge af Mæslinger, den ene har Skarlagensfeber ovenikiøbet, men det lader ikke til at være farligt, de ere begge i Bedring. —

Hvad De saa skjønt har skrevet om Deres Lotte, underskriver 15 jeg af ganske Hierte. Gud skænke Dem nu ret megen Glæde af hendes efterladte Børn! Mænd, som De, kunne ikke Andet end bestandig vinde i alt Godt selv ved en saadan Smerte. Renna kan ikke ophøre med at tale om Dem, og om den milde, rørende og elskværdige Maade, hvorpaa De bar Deres Sorg. Hun fortalte mig 20 forresten ogsaa et Træk af Dem, der ret levende stillede Deres Væsen for mine Øine. Da De nemlig hørte, at Maler Harder i lang Tid havde nægtet sig Alt ligetil Sukker i sit Thevand, for at understøtte sin gamle Moder, sagde De: Vorherre vil engang skienke ham Thevand med Sukker i. Dette sagde De med Taarer i 25 Øinene, Gud velsigne Dem for det Hierte, der bragte Dem til at sige det, ogsaa det vil Vorherre vide at skønne paa. De har Ret til at regne Dem til den gamle Skole, der havde den Dristighed at troe, at et Hierte i Brystet var en Ting, hvorved man ikke behøvede at skamme sig. —

Apropos om Harder, han har ogsaa gode Indfald imellem. Saaledes var der engang Tale om Hiorts Arrogance, der har paastaaet at de Stykker, der vare optagne i hans Læsebog, vare saaledes modificerede og forbundne af ham, at de kunde ansees for hans Eiendom. Det gaaer ham som Bælgetræderen, sagde Harder, der da Orgelmusiken var til Ende, sagde: Det er en deilig Musik jeg har spillet i Dag. —

Jeg har rigtignok en [Guld]magerhistorie under Arbeide, og naar den engang er færdig og renskrevet, skal jeg sende Dem Manuscriptet; jeg haaber, at De skal blive fornøiet dermed, thi jeg troer virkelig, at den vil lykkes for mig, og at den vil blive til Noget af det Bedste, jeg er istand til at skrive. — Jeg haaber at Planen skal blive bedre end i Wilhelm Zabern, og der skal og komme et langt større Gallerie af Menneskecharacterer, og flere individuelle Træk deri. —

Vore Børn skienke os utallige smaa Glæder foruden de store. — Den lille Elisabeth er nu allerkjæreste; tænk Dem engang forgangen Dag havde hun faaet en Citron, som hun vilde giemme til den blev til en Apelsin. — Men siden forsonede hun sig dog med Citronen, saaledes som den var, og da hun engang vaagnede og fandt den borte, og man vilde give hende en lille Kat af papier maché istedet, forsøgte hun vel at lege med Katten, men endelig sagde hun med en bedrøvet Mine, at det ikke kunde nytte, thi Katten vilde ikke være nogen Citron. Slige Historier have vi næsten hver Dag. —

Mangfoldige Hilsener til vor inderlig elskede Fru Oehlenschläger! Gud styrke hende og hielpe hende til at bære sin store Sorg. Renna sender Dem de kjærligste Hilsener. — Bestandig Deres Dem inderlig

1415. *Fra Lyder Sagen.*

Bergen d. 29. Apr. 1835.

Kjære, gamle Ven!

At lade min Datter være i Kjøbenhavn og ei lade hende faae Anledning at see og tale med en Oehlschlæger, Faderens gamle Ven, det kunde jeg ikke bære over min Samvittighed. Derfor disse 5
Par Ord som en lille Anbefaling for Overbringerinden. En Barn-
doms-Veninde, som nu er gift i Kjøbenhavn, har inviteret min
Datter til sig for et Par Maaneder; — hun har i endeel Aar ikke
været ret frisk, hvorfor hun for nogle Aar siden brugte Brøndcu-
ren i Wiesbaden, — nu trode vi at et Par Maaneders Ophold i det 10
blide Sjælland vilde, i Forening med en venlig Omgivelse, virke
velgjørende paa hendes Helbred. Hun er forlovet med en Stud:
juris Bøgh, Broder til den Veninde, hun opholder sig hos i Kjø-
benhavn. — Om hun end ikke selv havde anmodet mig om et Par
Linier til den Digter, hvis Værker har skjænket hende og hendes 15
Søstre, ja vort hele Huus saa mange behagelige Timer: saa havde
jeg naturligviis af mig selv undet hende den Glæde, at see ham og
hans elskelige Hustru. Skulde Nogen af Deres, kjære Ven! komme
til Bergen, skal det være mig en Glæde at bidrage til at gjøre dem
Opholdet her behageligt. Min berømte Landsmand Prof: Dahl 20
gjorde mig forrige Sommer den Ære og Glæde at opholde sig i mit
Hus i 3 Maaneder. De seer deraf, at jeg har Rum for en Ven
(Ven[n]erum er altid stort nok) i mit Huus, om De selv skulde faae
i Sinde at besøge Bergen — det herlige Bergen, som De i gamle
Dage fandt Deres Fornøielse i at nedrive, fordi jeg hævede det til 25
Skyerne.

Men at skrive Dem til og ei med det samme tale et Par Ord med Deres Kone, gaaer ikke an. Hun og jeg er det egentlig, som corresponderer sammen. End om vi havde Hemmeligheder sam-
men; end om jeg bagtalte Dem som saa sielden skriver mig til! 30

Vend derfor ikke Bladet — den følgende Side er bestemt for Deres Kone.

Med Høiagtelse og Hengivenhed

Deres

Sagen.

5

1416. Fra Chr. Wilster.

Sorøe 10 Mai 1835.

Kjæreste Professor Oehlenschlæger!

Det er en gammel Skik i Kjøbstederne, og jeg troer ogsaa i Kjøbenhavn, at man gjør sine Venner en Visit, naar de ere flyttede ind i nye Værelser, og er man fraværende, da maa et Brev træde i Visitens Sted. Som en Følge af denne Skik burde jeg da visselig alt for længe siden have skrevet Dem til, og ønsket Dem og Deres Lykke og Glæde i den nye Bopæl, især da jeg tillige skyldte Dem Tak for et Brev og for de sidste Hefter af Prometheus, men jeg har været saa utaalmodigen absorberet af min Homer, at jeg i længere Tid ikke har havt synderlig Sands for Andet. De tilgive derfor venligst min Taushed. Hvad nu Deres Flytning angaaer, da gjør det mig ondt, at De maatte forlade Deres forrige smukke og rummelige Bolig — Locale vilde jeg have sagt, men det er et Ord, man næsten ikke kan bruge, da det strax minder om Historiemaler Høyer — især ved dens Beliggenhed og den imponerende Vestibule baade saa smuk og saa sjelden her tillands, at jeg fandt det rimeligere, at en saadan Bopæl var et Digttersæde end en Bispereede. Vestergade huer mig ikke; der er for megen Raslen med Jernstænger, for stærk Lugt af tør Fisk, Tjære, Hør, Hamp, Salt og Møllesteen — Artikler, der efter Kræmmerlogiken ere ligesaa besynderlig assorterede under een Kategorie, som Chokolade, Lak og Penne — for smudsigt af Tobak — og det hjælper ikke, at De-

res Gjenboe bærer det ærværdige Navn Augustinus — , til at denne Gade kunde være Adam Oehlenschlæger ønskelig og tjenlig at boe i, og maaskee har De allerede bestemt Dem til at flytte. Gid De da maa finde en behagelig Bopæl, og fremfor alt, hvor og hvordan De end finder samme, gid Held og Velsignelse maae boe 5 under Deres Tag!

Det har gjort meget ondt, at erfare Deres Søns Uheld med hans Examen; dog — det hører jo til de Gjenvordigheder, som kunne repareres inden Aar og Dag er omme; slikt Uheld har jo ramt saa mangen ferm Mand, som siden er kommen godt efter det, f.Ex. 10 en Theaterdirekteur, som alt et Par Aar har været tafelfähig ved Hove. Dog — pour venir à un sujet plus gai! jeg gratulerer til Fuldendelsen af Socrates, og jeg behøver ikke at sige, hvor meget jeg længes baade efter den og efter de Italienske Røvere, for hvilken jeg seer, at De har maattet tage til Gjenmæle mod en phili- 15 steragtig Bedømmer i Søndagsbladet, der er altfor hverdags til at bære den fra Baggesen laante Titel. Hvor dog de æsthetiske Haandbøgers Laugsartikler foranledige mange vrang Dommel! Der er en ung Tydsker ved Navn Wienbarg, som nylig har taget skrappt fat paa slikt Uvæsen, som Ingen her tillands har drevet vi- 20 dere end den gnavne Molbech, i sin Æsthetische Feldzüge, hvoraf jeg har læst Begyndelsen med megen Interesse. —

Heer i Sorøe gaaer det i den senere Tid saa ynkeligt, at jeg er nær ved at blive ganske melancholsk paa mine gode Venners Vegne. Næsten hele Vinteren har her grasseret megen Sygdom, som 25 ikke blot har været et Brud paa Selskabeligheden, men som hvert Øieblik har opfyldt En med Ængstelighed især for de kjære Børn. Ingen har dog været saa langvarig hjemsøgt, som Hauchs. I de senere Maaneder har Døden 4 Gange banket paa Døren, og endnu er den lille Elisabeth efter 4 ugers Sygeleie saa betænkelig, at det 30

er høist tvivlsomt, om hun kommer sig. Denne evindelige Svæven mellem Haab og Frygt har afficeret Begge i høi Grad, og især, efter det udvortes at dømme, Fru Hauch, hvis Legemskræfter ikke kunne udholde de utallige Besværligheder, som ved Børns Syg-
5 dom meest umiddelbart og trykkende hvile paa de stakkels Mød-
re; selv var hun jo farlig syg for ikke lang Tid siden, og hvor let kan ikke hendes medfødte Disposition til Brystsygge under saadanne Omstændigheder komme til Udbrud. Den arme fortræffelige Hauch, hvem jeg fra Dag til Dag skatter høiere, er i en gruelig
10 Stemning i denne Tid, og taler oftere om, hvorledes Livets Lang-
varighed og Korthed pleier at være arvelig, og gjør deraf en Anvendelse paa sig selv og sin Kone, saa Taarene styrte ham ned over Kinderne. Min Kone og jeg ere de Eneste som besøge dem i denne Tid; Alle andre have trukket sig tilbage af Frygt for Smitte; men
15 slig egenkjerlig Frygt strider mod vore Følelser; og naar man spadserer sig en Tour ovenpaa et sligt Besøg i et Sygehuus, saa kan man visselig ikke hjembringe Smitte til de kjære Glutter; ellers maatte jo Lægerne inficere alle Huse.

Peer Hjort trives godt og bliver saa rund som en Øltønde. Han
20 er i denne Tid beskjeftiget med at udgive en Bog, der i mine Øine er en Parodie paa le livre des cent & un. Det er nemlig en Læse-
bog for Almueskoler, og den er ikke saaledes som hans tydske Læse-
bog — til hvilken han i Dedikationen kalder sig Forfatter —
et Udpluk af Bøger, men hans Plan er, at faae alle Landets Skri-
25 benter til at levere sig Bidrag; begge Ørstederne og Mynster er blandt andre den Ære tiltænkt. Jeg har maattet bearbejde Gellerts der Bauer und sein Sohn til dette Øiemed. —

Hvad nu mig og Mine angaaer, da staaer Alting Gudskeelov vel til inden Borde; min Kone og de kjære Glutter ere raske og min
30 Helbred er antagelig. Den vigtigste Nyhed, og det en, som visselig

vil glæde Dem, er, at jeg i Torsdags sluttede Iliaden. Saa har jeg da endt et stort Stykke Arbeide, paa hvilket jeg omtrent har anvendt 5 Aar. At Barnet er kommen til Verden, er det Vigtigste, men uvigtigt er heller ikke det Spørgsmaal, hvorledes man skal faae Barnet klædt og ført ud i den vide Verden. Var mit Arbeide en Tydsk Læsebog eller en Latinsk Stilebog, da var Svaret nemt, thi da vilde Secretair Deichmann vist ikke have refuseret at være Forlægger. Om denne hans Vægning iøvrigt er en Følge af, at han er bleven Repræsentant i Trykktvangs Selskabet, kan jeg ikke sige med Vished, men formoder det næsten, ifald han har en Ahnelse om, at jeg har nakket hans Ven Molbech. Reitzel har raadet til Subskription med de opbyggelige Ord: »for at man, om ikke just kan see sig skadesløs, dog i det mindste kan faa en Hjælp til Skadesløsholdelse.« — At følge dette Raad bliver vel den eneste Udvei, og faaer jeg end intet Udbytte deraf, hvilket rigtignok er en slem Streg i min Regning, saa kan jeg dog ikke klage, da Selskabet for de skønne Videnskaber har honoreret mit Arbeide saa klækkeligt, hvorfor jeg især maa takke min dyrebare Oehlschlæger. Reenskriften er næsten færdig, og idag 8te Dage venter jeg at kunne indsende sidste Livraison. Saa skal jeg da til at hvile mig ovenpaa den Dyst, og til at distrahere mig blandt andet med æsthetisk Læsning, som i den senere Tid saa temmelig har ligget urørt. Om jeg da ikke vil tage fat paa Odysseen? spørger De udentvivl, som saamangen Anden, hvem jeg har fortalt, at Iliaden var løben af Stabelen. I mange Maader er dette mit Ønske og tildeels mit forsæt, men naar Boghandlens Barometer viser, at Luften er saa tyk, at man maaskee ikke uden Tab kunde faae et Værk for Lyset, hvis Udarbeidelse vilde medtage flere Aar, saa kjøles Lysten mærkeligt, og skulde jeg for Øieblikket give et bestemt Svar, da maatte jeg sige: det beroer paa Selskabet for de skønne Videnskaber. —

Venligst Hilsen fra Hauchs, min Kone og egen Ringhed til Dem, Deres Frue og Børn!

Deres hjerteligst hengivne
Chr. Wilster.

5 1418. Fra Carl Heger.

Odense d. 27 Mai 1835.

Kiere Oehlenschläger,

efter Aftale med Adler skriver jeg til Dig, for at erindre om hvad han sagde Dig i Khvn angaaende Tiden, han meente Du helst skulde tiltræde Din fyenske Reise. Prindsessen reiser d. 29, 10 Dagen efter Chr. Himfs Dag, ledsaget af Grev Holck; d. 14 Jun. reiser Adler til Khvn, for at afgjøre Prindsens Termin. Fra Prindsessens Afreise til Augustenborg og til d. 14 Juni fungerer han da som Hofmarschal og medens han fører Scepteret er det, han ønskede, Du skulde være her og vil da stræbe at arrangere Alt til saa megen Behagelighed for Dig som muligt. Altsaa — mellem d. 1st 15 Juni og d. 14de skulde Du, efter hans Mening, reise. Du faar dette paa Fredag, skriver da strax til Adler, ikke til mig, thi Gud veed om jeg er i Odense, naar Dit Svar kom, som vilde være paa Søndag, og meld ham hvad Du beslutter, om Du kan reise med den 20 1st Person-Post i Juni, eller først med den 2^{den}, som vel er det rimeligste, at Du vil, hvorved Du jo da har i det mindste 5 Dage til at præparere Dig til Reisen, saaledes at Du kan være i Fyen i Pintseugen. Person-Posten gaaer, som Du vel veed, lige til Odense. Jeg haaber Du faaer bedre Veir at reise i, end vi havde, og har havt 25 hidtil. — D. 20de reiste jeg med Prindsens Befordring til Frørup, hvor jeg tilbragte 3 Dage i det kiereste og behageligste Selskab. Laubs Brudevielse var usigelig rørende og skøn. Han havde den

Glæde at hans yngste Datter samme Dag blev forlovet med Zeuthen, Henrik Steffens's Søstersøn, som har faaet et godt Præstekald i Ribe Stift. Hvor jeg dog ønskede, min gode Ven, at Du kom til Frørup. Det er lidt af Veien, men det kunde skee paa Hiemtouren paa een Dag, saa at Du blot laae een Nat over i Frørup og Laub befordrede Dig da næste Dag til Nyborg til den Tid, Du skulde gaae over med Person-Posten eller med Dagvognen. Maa-ske Du da havde Socrates med Dig, og vilde læse den for dem. Hvilken Fest vilde det være for de velsignede Mennesker! Hvis det lader sig giøre, vilde Du da ikke avertere Laub om, naar Du kom, saa at hans Søn og hans Kone, som er 1½ Miil fra Frørup, kun[de] have den Glæde at være tilstede. Gud hvor det vilde glæde [mig], naar jeg fik at høre, at det var skeet! — I Mandags Aftes kom jeg hertil fra Frørup, og i Gaar var jeg med Herskabet til en stor og elegant Diné hos Baron Holstein's paa Langesøe, en af de smukkeste Herregaarde i Fyen. Hvorledes jeg nu videre kommer til at tumle mig om, veed jeg ikke. Augustenb. Reisen hører jeg ikke om, og har jeg slet ingen Mod paa. Jeg haaber at slippe for den; det er for meget, og jeg er slet ikke indrettet til den, hverken hvad Klæder ell. Pung er angaaende.

Hils nu den kiere Christiane og Børnene paa det hierteligste og bed Christiane endelig lade Aagesens og Tante, Mynsters og Constance, og giennem Constance Saxtorphs vide, at jeg har det godt, er i et Perle Humeur og beklager slet ikke, at jeg blev taget ved Vingebenet og ført herover.

Et. R. Holtens glæder sig usigeligt til Dit Komme. En lykkelig Reise ønskes af

Din
hengivneste
C. Heger.

1420. Fra Johan Gunder Adler.

Odense Slot d. 1 Juny 1835.

Min ædle Ven! Jeg har glædet H. K. Høihed med den Efterretning at De indtræffer her paa Løverdag d. 6. Juny, og der er givet Befaling til at sætte Alting istand til at modtage og logere Dem her paa Slottet. Bestil nu Deres Plads paa Personposten itide, men husk paa at De ikke kan have meget Tøj med Dem; hvis De har en Kuffert, gør De bedst i at sende den med Ageposten, som afgaar Løverdags-Morgen og ankommer her Søndag-Formiddag; dog ikke saa tidligt at De kan vente at faae den før Taffeltid. En Klædning til at gaae til Taffels i, Løverdags og Søndag — samt et Par Skift Lintoi raader jeg derfor til at føre med Dem. —

Det er Prindsens Ønske — og jeg troer det maa være Dem behageligt — at De vil følge ham paa hans Reise til Svendborg og Langeland d. 11. 12. 13. 14. Juny. Det vil være Dem interessant at gjøre en Langelandsreise med H. K. Høihed; De seer Land og Folk i Søndagsklæderne, og for Befordring, Taffel, Quarteer og Drikkepenge har De aldeles ikke at sørge: der Dichter geht mit seinem Fürsten.

Jeg beder Dem nu blot om ikke at udsætte Deres Afreise. Jeg anmelder Dem nu overalt hvor Prindsen kommer hen og ligesom det glæder H. K. Høihed at have Dem om sig, saaledes kan De ogsaa nok tænke, at man baade fornøies og bryster sig med den Efterretning at Oehlenschläger er i Prindsens Følge. De vil overalt faae den bedste Seng og det bedste Stykke af Stegen næst efter H. K. Høihed. — Skuf derfor ikke Prindsens og Fyenboernes Forventning!

Mine Hilsener til Frue Oehlenschläger og den elskelige Marie, men lad Dem ikke holde tilbage af dem!

Au revoir Samedi.

1422. *Fra Bernh. v. Beskow.*

Stockholm d. 9 Juni 1835.

Käreste Broder!

Då jag på så lång tid icke låtit höra af mig, kan jag icke undgå begagna det tillfälle, som nu skänkes mig, genom en ung landsmans besök i Köpenhamn, att åter göra mig påmint hos Dig, älskade och dyrbare vän!

Öfwerbringaren af detta bref är Phil. Doctorn Hagberg, en ung litteratör, som 2^{ne} gånger eröfrat Svenska Akademiens pris: för en Sång öfwer Gustaf Adolf den Store, och en Öfversättning ur Tassos Gerasusalemme liberata. Han är Docens i 10 Grekiska litteraturen och företager nu, med understöd af Kronprinsen och Svenska Akademien, en resa genom Tyskland, Frankrike och Italien. Den heder och det nöje, som medelst dessa rader beredas honom, att få göra Din ärofulla och så högst intagande och interessanta bekantskap, skall han fullkomligt veta värdera. 15 Han är en ung man af solida kunskaper och ett fint, upplyst omdöme, och skall säkerligen under sin resa göra många interessanta iakttagelser. Han är son af den berömde Öfver Hof Predikanten Doct. Hagberg, en af våra utmärktaste andliga talare.

Sedan jeg sednast från Dig hade underrättelser, har Du lidit en 20 af de stora förluster, efter hvilka Fadershjertat sent, om någonsin, läkes. Min hustru och jag hafva djupt deltagit i det sorgliga öde, som träffat dig. Wid mit sednaste besök, såg jag din älskwärda dotter, så blomstrande frisk, och ungdomsglad! Nu är hon borta — jordad 25

— Das ist das Los des Schönes auf der Erde: —

Men att skingra din sorg, hvarför kommer Du ej hit? Här har Du många wänner, ändå flere beundrare; en hög och fri natur, redliga, öppna, älskande hjertan, — en Furstlig Wän, wår förträffliga Kronprins! — Wårt gamla Sverge är äfven wärtdt att ses. 30

Hellst önskar jag, att det må ske medan jag är hemma och kan mottaga Dig. Det kan jag i år. Hvem vet, om jag kan det nästa år, och det följande! — Kom därför! — Wärs är, att våra Kongliga personer ämna öfvergifva oss större delen af Sommaren och att således Din resa borde ske närmare hösten. Men har Du någon möjlighet och lust dertill, så låt mig med snaraste veta det, på det jag må kunne uppgöra March-routen.

Min hustru helsar Dig tusendefallt och jag ber Dig snart med någon rader ihågkomma Din

10

oföränderlige vän
Bernh. v. Beskow.

1423. Fra Christiane Oehlenschläger og Børnene.

[Kbh. Efter 9/6 1835]

Kiæreste Oehlenschläger! Det er naturligt at Du maae have været noget fortrydelig over at vi ikke skrev Dig til i Tirsdags, uagtet vi kun om Mandagen fik mundtlig Efterretning fra Fru Adler om Din lykkelige Ankomst til Odensee; dog var Anledningen til vor Taushed især at vi ventede hvert Øieblik med de saare mange Postleiligheder at faae Brev og desaarsag blev der intet af vort Skriveri, da vi bestandig troede, at vi kunde melde Modtagelsen af Brev fra Dig. Du har nu igaar glædet os Alle med et for det meste muntert Brev, hvoraf vi see at Du uagtet Heden befinder Dig vel, vi haabe derfor at Du ikke strax efter Langelandsreisen begiver Dig over Sorøe tilbage, men erindrer Laub, etc. Dersom Du vilde see ind til Præsten Steenbuch i Odense som er gift med Werlauffs Søster vilde Du meget glæde dem. Hvorfor jeg saae gierne, at Du blev lidt længer borte end det seer ud til, er fordi Helligda-

gen bedrog os for 3 Dage ved Arbeidet herhjemme, dertil kommer at vor Værts Haandsværksfolk ere intet mindre end hurtige og endelig vilde det være uheldigt ifald Du kom hjem før vi havde vore Stuer i den Orden vi kunde faa dem og at det værste af Farvelugten var bortdunstet; hvad jeg kan bidrage til Hurtigheden 5 gjør jeg, men det kommer ikke an paa mig. Det gjør mig virkelig ondt, at Du intet Brev fik i Tirsdags; thi jeg havde dog adskilligt at melde angaaende de smaae Børn, som Du ikke skulde ventet efter. De befinde sig meget vel og have besøgt os hver Dag. Sophie har faaet en Kindtand opdagede jeg for faae Dage siden, nu vil 10 hun ogsaa ned paa Gulvet hvert Øieblik. Mad: Phister er meget omhyggelig for dem og i den Henseende har de det virkelig godt, Sophie er langt raskere siden hun hver Dag er i Luften og jeg haaber at hendes Sygelighed efterhaanden vil ganske forlade hende. Vi have i Pinsen været ude i dine Værelser og drukket The den 15 første Dag med Marie William og Mine Werlauff den anden Dag var Tante, Julie Mine Werlauff og jeg derude. Vi vilde dog see det grønne og hvad Du skrev om Pfinsten sagde jeg som Grund til vore Vandringer, ogsaa Hauch anførte de skønne velkendte Göthes Stropher i et Brev til mig, hvori han yttre sin Glæde over at turde 20 vente Dig hos sig. Dahl er kommen og har bragt et Brev fra Voss og Anviisning paa 15 Ducater. I dette Øjeblik fik jeg først de italienske Røver[e] fra Bogbinderen, Qvist er sig selv liig bestandig. Heden har været meget trykkende i disse Dage, især igaar. Boye spiste med os og Lotte B. og Mine Werlauff som vi havde indbu- 25 den for at aftale en Søetour med Boye; om Eftermiddagen roede vi fra Langebroe, jeg, tre Børn og de tre Gæster, ud til Boyes Skib, det ligger ud for hans Bolig i Kallebrostrand for Anker. Marie og os alle da, vare forbausede over den nydelige Indretning i det fortreffelige Skib og besluttede at overtale Dig til i det mindste 30

engang at tage ud paa det at drikke The ligesom vi gjorde igaar. Du vilde vist finde det Umagen værd. Vi bleve godt afkiølede, det vil sige havde det langt kiøligere end paa Landjorden og ansaae det for en særdeles heldig Idee at gaae til Søes i saa stærk Hede.

5 Jeg har bedet Johannes, William og Marie at ende mit Brev, alt-saa lev nu vel til vi sees. Fornøi Dig fremdeles vel, som hidtil og fortryd ikke paa at Værelserne ikke ere færdige ifald Du kommer hjem før 14 Dage efter Din Afreise.

Din C.

10 Kjære Fader! Det glæder os Alle usigeligt, at Du morer Dig saa godt paa Din Reise og at Prindsen viser Dig saamegen Naade, men just derfor synes vi ogsaa, at Du skulde blive lidt længer borte, end det efter Dit Brev at regne lader til at være Din Bestemmelse. Vi have frygtet for, at Du skulde blive plaget af den

15 trykkende Hede, som især her i Byen er uudstaaelig; men det lader jo til, at den ikke har generet Dig saameget, Reisen fra Nyborg til Odense undtagen. I Søndags var jeg med Adolph Bauditz og en Cand. juris Saxild paa en Fodtour til Frederiksdal, Kollikolle, tilbage til Frederiksdal, Lyngby, Jægersborg, Charlottenlund

20 og spise Kl 7; vi gik omtrent en 5 Miils Vei. Johan Dahl, som var meget bedrøvet over, at han ikke kunde faae Dig at see under sit Ophold i Byen, bekostede i Onsdags Eftermiddag en Skovtour for William, Adolph B. og mig, vi drak The i Eremitagen, spiste til Aften i Bellevue og kjørte derfra hjem. Da Tiden er knap, søde

25 Fader! slutter jeg, for at William og Marie kunne komme til at skrive. Min Lotte, Uncle Kleist, som var her i Formiddags, Tante K. hilse Dig paa det kjærligste. Lev vel!

Din kjærlige Søn
Johannes

Jeg læser hver Dag, men Heden er saa trykkende især i vore Værelser, hvor Solen staaer paa hele Dagen, at jeg næsten ikke kan holde det ud.

Kjæreste Fader!

Da jeg i den Tid Du har været borte har tilbragt et meget eensformigt Liv, som ei har været rigt paa moersomme Begivenheder, maa Du tage tiltakke med et Par Linier fra mig. Jeg har været oftere ude i vore Værelser og i Syndermarken, deels med et Par Venner, deels med Moder. Ved Lottes Grav var jeg forleden Aften; den var nydelig vedligeholdt, tre deilige Levkøier i Urtepotter stode paa den, og den var nylig vandet. Med Marie har jeg været ude paa Theatret paa Vesterbroe. Vi saae Syngestykket Romeo og Julie af Bellini. Personalet var temmelig forskelligt fra ifior. En meget feed Madame spillede Elskeren Romeo, just ikke til vor største Tilfredshed, hun havde ellers en ret god Stemme. Istedet for den skiævbenede forrige Elsker Hr Hansen havde de faaet et andet Subject, som vel var bedre end Hansen, men derfor just ikke meget heldig. Han læspede og sang med Ganestemme. Der var ogsaa en Person med en af disse dybe tyske Basstemmer, som Du oftere har talt om, Mage til Fakler. Skuespildirecturen har jeg hørt har været en Deel [gældbunden] da han skulde reise herover, thi det halve af hans Personale blev holdt tilbage. Sommerforestillingerne her i Byen blive ei meget besøgte, da den rædsomme Hede ei tillader Folk at gaae paa Comoedie. Men nu maa jeg holde op med mine vidtløftige Theaterberetninger, og lade Marie ende dette Brev. Lev vel, søde Fader, moer Dig godt, og lad os endelig snart faae et ligesaa rart Brev fra Dig som det sidste.

Din William.

Kjæreste Fader!

Da nu Klokken er 4¾ og Brevet skal bort kl: 5 faaer jeg kun Tid til i faa Linier at takke Dig for Dit velsignede Brev og for [at] sige Dig at vi leve ret godt. Den lille søde Bride sender Dig der-
 5 imod et langt indholdsrigt Brev som hun har skrevet med egen Haand. — I dette Øieblik fik jeg det rædsomste Slag paa Halsen af Moder fordi jeg var den lumpneste Tøs og ikke var færdig endnu derfor maa jeg slutte.

Din hengivne Marie —

10 1424. *Fra Christiane Oehlenschläger.*   Kiøbenhavn den 23 Juni 1835.

Kiæreste Oehlenschläger!

Etatsraad Adler har vist mig den Godhed i egen Person at give os den behagelige Efterretning, at Du ledsager Prindsen til Augu-
 stenburg. Med rørt Hierte erkender jeg Prindsens Godhed, thi
 15 han viser Dig Hengivenhed og det er unægtelig det Bedste af hvad man har at bortskænke i denne Verden; den er den sande Balsam for saarede Hierter. Adler sagde: Prindsen viser Oehlenschläger at han holder af ham og det fornøier dem Begge. Gud velsigne ham for dette Sindelag! — ogsaa for den heldige
 20 Idee at faae Dig paa Reise. Det eensformige Liv er i og for sig fortreffeligt, men en Mand har godt, baade i aandelig og legemlig Henseende af engang imellem at løsrive sig fra denne Regelmæssighed og her var det endnu vigtigere end i Almindelighed. Det glæder mig ogsaa at erfare, at vor gode Carl/: som jeg længst
 25 troede i Præstegaardene hvor han er saa høit elsket:/ befinder sig saa langt bedre end da han forlod Kiøbenhavn. Adler sagde at han havde faaet brune Kinder og saae sund og flink ud, Gud skee

Lov! Da han var svag faldt det mig ofte tungt paa Hiertet, at det jo ikke var umuligt at han kunde gaae forud for mig, og det vilde være af de Tab som vilde sønderknuse mig, dog han har dog vist en fortrinlig Constitution, og hvad der ret skal angribe ham kommer fra hans Sind, den ædle Prinds forlænger Carls Liv ved sin Venlighed, ogsaa Prindsens elskværdige Omgivning, Adler og Brun /:de andre kiender jeg ikke:/ bidrage deres; nu dertil næsten høiest at regne Prindsessens Godhed mod ham. 5

Det havde været mig særdeles utilpas, ifald Du aldeles ikke havde seet den elskelige Prindsesse, som jo altid viste Dig at hun yndede Dig; det glæder mig meget af denne Grund at Du kommer til Austb men ogsaa vil det vist være Dig kiært i mange andre Henseender. Stedet kappes nok om Rangen med de skønneste i Danmark. 10

Undskyld, kiære Oehlenschläger, at det er mig og ingen af dine Børn som skriver dette Brev, Adler venligt tilbød mig at besøge til Dig i Prindsens Pakke i Dag. De savne Dig alle og at de elske Dig er jo overflødigt at anføre, men derimod er det nødvendigt at omtale hvort lidt Nutidens Sønner og Døttre ligne min Tids. Der tales hvert Øjeblik om Dig, enhver Linie i dine Breve læres til de vides udenad, Dagen ventes med Længsel i den Tanke at Du staaer nævnt deri og dog — »er det flaut at skrive naar man intet har at skrive om«, dog udsættes det til alleryddeste Tid, William er dette ikke ganske Tilfældet med, men han undseer sig dog for sig selv over at yttre sin Følelse for Dig i et Brev. Det var anderledes med mig i de Aar, naar jeg var paa Springforbi var det mig en Trang alt imellem at sige min Fader at jeg var hans elskende Datter og at jeg taknemligt erindrede ham tidlig og sildig. — Marie er hos Reinhardts, hvor hun er sød og inderlig elsket. Jeg gik imorges hen til hende for at sige hende at Du reiste videre, og see om 30

jeg ikke derfra kunde skaffe Dig et kiært Brev, men hun bad mig ligesom de andre to om paa det kiærligst[e] at hilse Dig og sige Dig, at vi glæde os over at Du har det godt. Jeg har ladet hende faae sig noget lilla Tvisttøi til en Kiole som hun behøver og den
 5 har hun Selv uden ringeste Hielp skaaret og syet sig hos Reinhardts, i kort Tid. Evner, maae hun og vi taknemlig erkiende har hun nok af, naar hun nu i et og alt vil tillægge den gode Villie, da veed jeg intet, der mangler. William skriver Indlæg og Domme, som om han allerede var juridisk Embedsmand, hos ham mangler
 10 heller ikke den gode Villie, jeg maae kalde ham en Virtuos heri. Johannes gaaer ogsaa til Alberg, men Du skal ikke ængste Dig over at han anstrænger sig men heller ikke over at han dovner.

Med Værelser[ne] gaaer det godt. Du vil haaber jeg finde dit Huus i Orden og peent. Sophie og Lotte er flinke og søde, naar vi
 15 spør Sophie om [hv]or Bedstefader er viser hun til Din Dør og vil ind i Di[n] Stue. Phister har endnu travlt med Sommerforestillingerne.

Nu vil [jeg] ikke opholde Dig længer men slutte, dog Adler talte om at Du vel savnede Arbeid skjøndt ikke egentlig har Roe dertil,
 20 jeg troer dog jeg vil sende Dig /:som min Faders Bryggersvends Kone som engang viste min Søster en lille Ballie hendes Søn som var Sømand havde gjort:/ for Passe temps:/ som hun kaldte det./ Saaledes vil jeg, ifald Adler vil tillade det, sende Dig et Hefte af Meyers Universum; bruger Du det ikke er det jo det samme. Det
 25 sidste om Jens's Kone seer jeg nu er der ingen Mening i men Du kan selv lægge nogen deri.

Befind Dig fremdeles vel! Dine tre Børn sende Dig kiærlige Hilsener, den fjerde er sikkert ikke mindre kiærligst tilstæde hos Dig. Gud være med Dig!

30 Lotte Bauditz hilser Dig kiærligst.

Din Christiane.

1425. *Til Christiane Oehlenschläger o.a.* Augustenburg d: 24 Juni 1835.
 Kiære Hustru og Børn, samt Børnebørn!

Jeg skynder mig med nogle Linier at berette Eder at jeg har gjort en meget heldig Reise med Prindsen til Als, hvor jeg nu sidder paa Slottet Augustenburg i Herlighed og Glæde. Dog længes jeg meget efter at komme hjem til Eders Kreds igien. Hertugen er i Slesvig, men Hertuginde er Venligheden selv, og jeg sidder og læser for hende og den huldsalige Prindsesse Caroline Amalie, som det kunde være for Tante Drewsen og Mine Werlauff. — Men det vil trække lidt langt ud her, thi vi skulle feire Fødselsdagen d: 28 Juni, og det gjør jeg gjerne; men saa kommer der endnu Hertuginde's Fødselsdag D; 7de Juli, og den maa jeg see at slippe fra. »Man kann des Guten auch zu viel geniessen. Jeg lever her aldeles anderledes end hiemme; bestille noget Rigtigt kan jeg ikke. Min Snue = eller rettere sagt Gane = og Øiensvaghed er meget moderat, men dog er den der. Jeg kan ikke ret gaae mine Aftentoure og maae ofte trække om i Heden, etc. Saa lever man ogsaa her meget for flodt! Det gaaer mig modsat af Tantalus; Bægeret blev revet ham fra Munden, inden han fik noget; og jeg har ofte ikke Overvindelse nok til at lade Retterne gaae, uden at putte noget deraf i Munden; dog begynder jeg nu at holde mere Diæt. Jeg vilde ønske at jeg havde William og Maria her at de kunde hielpe mig, med nogle af de overflødige Lækkerheder. Johannes vilde dog vist ikke for dem forlade sin Lotte. Det glæder mig meget, bedste Maria! at Du staaer saa flink op og arbejder saa godt hos Reinhardt's. Gjør det nu ogsaa hiemme, saa er Du en sød Pige. At Johannes og William læse saa flittigt er mig særdeles kiert. Jeg venter Brev fra Eder med næste Post, og I kan godt skrive mig engang til endnu. Jeg har ikke seet andet af Als end Haugen endnu, som er deilig. Idag besøger jeg Biskop Tetens. Det vil meget glæde

mig at gjøre en Tour engang med Skipper Boye! Adler har formodentlig været hos Eder, og jeg gav ogsaa Ritmester Bentzon et Brev med fra Odense.

Gud velsigne Eder alle!

Eders kiærlige

A. Oehlenschläger.

Det er sandt, jeg havde nær glemt at svare Bride Pister vil Du have den Godhed, kiære Marie, at meddele hende nedenstaaende Linier, hvori ogsaa findes en venlig Hilsen til Fader og Søster.

Din altid kiære Bedstefader

AO —

1427. *Til Christiane Oehlenschläger o.a.*

Augustenborg d: 27 Juni 1835.

Kiæreste Christiane og Børn!

15 Kl: 1 gaar her en Stafet afsted, hvormed jeg kan faae et Par Linier hiemsendte, skøndt alt Kl er 12 og jeg skal klæde mig paa til Frokosten. Der spises nemlig Frokost (flere Retter til Taffels) Kl 1 — Kl 6½ spise vi Middagsmad. Kl 10 drikke vi Thee og læse et og andet. Jeg har forelæst Hertuginde (og Prindsessen igien) min
20 Sokrates, til stor Fornøielse. Om Formiddagen har jeg altid været med Prindsen (undertiden Prindsessen) en Tour, til Vogns eller Fods; besøgt Præster, Forvaltere, Stutterier, etc.: smukke Enge.

I Aftes var jeg hos Biskop Tetens og spillede L'hombre. (: Holstens er med og boe her) — imorgen er det Prindsessens Fødsels-
25 dag, jeg har skrevet et Digt, som jeg kommer til at recitere. I Aften kommer Hertugen hjem fra Slesvig, hvor der har været Hestevæddeløb. Hvor længe jeg skal blive her er uvist. Nødigt vilde jeg

endnu blive Hertugindeens Fødselsdag over (d: 7 Juli) men jeg er bange der skeer. Skriv mig strax til efter Modtagelsen af dette Brev allesammen det er det samme hvad I skrive; det glæder mig at faae nogle Ord fra Eder. Thi jeg længes — uagtet al Naade, Godhed og Fornøielse inderligt hiem, og først der er jeg saa lykkelig, som jeg kan være, efter min søde Lottes Død. 5

Idag er her Jagt, men da jeg hverken seer, skyder eller rider, saa kan jeg ikke tage Deel deri.

Inden jeg reiser herfra skriver jeg vist igien. Gud velsigne Eder, lever vel! Jeg haaber at alting er ved det gamle. 10

Eders kiærlige Husbond
og Fader
A. Oehlenschläger.

1428. *Fra Johannes Oehlenschläger m.fl.*

[før 30/6 1835]

Kjæreste Fader! 15

Kun et Par Linier skriver jeg til Dig, for at takke Dig ret mange Gange for Dine søde Breve og for at fortælle Dig, at vi have det godt allesammen. Prindsens vedvarende Kiærlighed til Dig glæder os Alle baade for Tingen selv og fordi den har forskaffet Dig saamegen Fornøielse. Der skal jo være saa deiligt paa Augustenborg, og jeg hører af Kleists, at den unge Hertuginde skal være en allerkjæreste Kone; hun er en Cousine til Oncle Kleist; men dette Familieskab er uddøet efter hendes Formæling med Hertugen; hun har jo maattet ignorere hele sin Familie, og er ikke engang antaget i hele den kongelige, saa hendes Stilling i Grunden er beklagelig. — Det gaaer vel ikke godt an, at Du reiser før Hertugindeens Fødselsdag; Du kan troe, at Prinds Christian vilde tage det il- 25

de op; idetmindste mener Oncle og Flere det. Du behøver jo ikke at opholde Dig saalænge paa Wikilde hos Baron Holsteen, og altsaa komme ligesaa hurtigt som ellers hjem til os. Her hjemme er ikke synderlig Afvexling, men vi føre et lykkeligt Liv, hver paa sin
5 Maade; Marie er jo i sit Hjem hos Reinhardts, hvor jeg skulde besøge hende forleden, men da jeg kom, sov hun; det vil sige hun havde været oppe paa sædvanlig Tid, men blev af Tante Hanne jaget i Seng, fordi hun havde vaaget den næstforrige Nat til Kl 2, for at faae en Krave færdig, og Aftenen iforveien været hos
10 Brøndsteds til Maries Fødselsdag. Hun befinder sig fuldkommen vel, og var igaar med min Lottes Forældre paa Tøihuset; William var ogsaa med. William gaaer i Almindelighed om Eftermiddagen med Joachim ud paa Frederiksberg, som før med Dig, og jeg tilbringer Aftenen ude i Castellet, hvor vi spadsere omkring i den
15 deilige Omegn. Igaar eftermiddags vare vi til en Forandring ude paa en lille Seiltour med Bøye: Moder, Lotte, Marie, William, Mine Werlauff, Adolph Bauditz og jeg. Werlauff skulde have været med, men da det kom til Stykket, var han ikke at formaae der- til. Vi seilede i det deiligste Veir med god Vind forbi Trekroner,
20 og krydsede i Nærheden deraf i 3½ Timer, der bleven drukken The og spiist til Aften i Cahytten; vi morede os ganske fortræffeligt, og det Hele fik end mere Udseende af en Søfart derved, at Mine Werlauff blev lidt søsyg, dog kun ganske ubetydeligt, hvilket Du kan vide deraf, at hun hverken tabte det gode Humeur eller
25 Madlysten; efter mit Raad laae hun udstrakt paa Dækket paa nogle Puder, loe, aad og drak i et væk. —

Som sædvanligt bragte Lisbeth paa St. Hansdag en Krands til Bedstefaders Grav; denne Gang havde hun tillige en til salig Søster Lottes Grav; Moder vilde ud paa Kirkegaarden, for at lægge

den paa Graven; men da jeg var bange for, at det skulde gjøre for stærkt et Indtryk paa hende, gik jeg istedet for. —

Nu levvel, søde Fader! Brevet blev længere, end jeg havde troet; undskyld derfor min Vidtløftighed; men jeg veed jo, at de største Ubetydeligheder interessere Dig. Tusinde Hilsener fra Alle; Brøndsted hilser Dig ogsaa mange Gange. Lotte har efter min Opmuntring taget Mod til sig og skriver ogsaa et Par Linier til sin søde Fader. Adieu! og Fornøi Dig fremdeles godt.

Din kjærlige Søn

Johannes. 10

Saa hjertelig Tak for Tilladelsen, at ogsaa jeg som Barn tør tilføie et Par Ord til den kiære Fader! — som skulde sige, hvor lykkelig den Hilsen til mig har gjort mig, og hvor det glæder os alle her at De befinde Dem saa vel! — Alle mine Kjære bede ogsaa paa det venligste at hilse.

Hvor ubeskrivelig glæder ogsaa jeg mig til at see min kjære Fader igjen! og beder Dem altid at holde lidt af Deres Dem saa hjertelig elskende

Datter

Lotte Bauditz. 20

Kiæreste Oehlenschläger! Johannes har skrevet som jeg seer et ordentligt Brev, men da jeg ikke maae læse det veed jeg ikke hvad han har skrevet og det er altsaa uvist om jeg ikke repeterer ham. Usigeligt har dine Breve glædet os, vi fik to igaar det første med Benzon som selv bragte det, men vilde ikke gaae ind. Det andet syntes vi var i en mindre munter Tone, som jeg troede kom af lidt Sommersnue. Du kan dog neppe forlade Augtb: før efter den syvende Julii ifald det ellers var Meningen at du skulde blive, tænkt

dog at det er Kongens Syster. Marie var før her hiemme, og imorgen bliver hun her, nu er vi ogsaa strax færdig med Stuerne eller rettere sagt med det Hele, thi Kiælderens har ogsaa taget forfærdelig Tid, før den blev beboelig for Smør, Kiød, Øl etc. Krog
5 til Lampen har længe været besørget. Marie bad mig hilse Dig kiærligt, men hun erklærede at hun ikke kunde skrive Dig til, da hun havde intet at skrive om. Tvinge hende kan jeg ikke. Jeg har intet hørt angaaende Socrates, men Molbek er i Sverrig, det kan vel være nogen Grund til Udsættelsen. Med Undtagelse af et par
10 Seiltoure med Boye har jeg næsten bestandig været hiemme hvor der har været Arbeid uafsladeligt for mig. Baade William og Johannes sværmer ligesom jeg for Boyes Skib og vi glæde os meget over at faae Dig til Dyrehaven seilende med ham og os. Saafremt Du kan bestemme os forud med hvad Befordring og naar Du
15 kommer saa vil det jo være os særdeles kiært. Naar mon Carl kommer? Skal han ikke først til Præsterne? Marer er død men det siges at hans Kone har faaet Tilladelse til at hensesidde i uskiftet Boe og det var vel. Det vil virkelig være en Festdag naar Du kommer tilbage fra saadan en Fraværelse. Lev vel kiæreste Oehenschläger!
20

Din Christiane.

1429. Til Christiane Oehenschläger o.a.

Augustenborg d: 30 Juni 1835.

Kiæreste Hustru og Børn!

25 Adler er kommen i aftes, og jeg skynder mig at give ham et Brev hiem med, da han besørger sin Post. Jeg længes meget hiem, uagtet der vises mig største Godhed — men Hiemmet er dog det

Kiæreste. Hertugen er kommen og har vist mig megen Agtelse. Paa Prindsessens Fødselsdag var et stort Gallataffel for den kongelige Familie, Hoffet og alle Øens Honoratiores. Da Champagneren sprudlede, proponerede Hertugen: »Hendes kongelige Høiheds Prindsesse Caroline Amalies Skaal«. Der blev skiænket igjen 5 og Prinds Christian raabte: »Hans Durchlaughtighed Hertugens Skaal«. Der blev skiænket igjen, og Hertugen raabte: »Danmarks første — (jeg troede det var en Fyrste, men forbausedes ved at høre) Digters, Herr Prof. Oehlenschlägers Skaal«. Jeg kan ikke nægte at det rørte mig da hele Kongehuset, der var nærværende, 10 og alle de Andre naturligviis, stode op og drak den. Det er al den Ære man kan forlange.

Hertugen er en meget rask Mand med et særdeles godt Hoved og stor Veltalenhed. Jeg har været omkring med ham og seet alle hans Fuldblodsheste og han har lovet at give mig lidt Underviis- 15 ning i at forstaae mig derpaa.

Igaar vare vi paa Vind = Gaasejagt. Det vil sige: jeg og et Par andre kiørte med Prindsesserne til det Huus, hvor Frokosten efter Jagten skulde spises. Paa Veien derhen saa vi over Dammen store Sværme Maager flyve og skrige. Det var som Myggesværme. De 20 fik en 20 Styk Vildgiæs og nogle Vildænder.

Men jeg har glemt at fortælle at paa Prindsesse Carolines Fødselsdag dansede Hertugens Børn om Aftenen nydeligt for hende, og det mindste Barn paa to Aar, som mindte mig om min lille Bride Pister kom ogsaa (i Ledebaand) og bukkede for sin Tante, 25 ført af Larcher; (eller Lars Kiær som han heed her i sin Ungdom; han er en Alser). Jeg reciterede hende et Digt, som Du vil kunne læse i Fyens Avis.

Igaar var jeg til Giæst hos Toldforvalteren i Sønderborg, Etatsraad Manthey, som ligner sin Broder noget. Det er meget danne- 30

de og venlige Folk; Konen (der har været en Skønhed) behagede mig meget. Vi var henne at see det forfaldne Slot, hvor Christian d: 2 har siddet i 16 Aar i det elendigste Fængsel — vi saa ogsaa Kirken og de Augustenborgske Hertugers Familiebegrovelser; si-
5 den fik vi os en lille $\frac{1}{4}$ Mk's L'hombre.

Idag skulle Grev Holk og jeg besøge en Herr Riegels Krigsraad og Hausvogt i Norborg, dersom det ikke regner for meget. Jeg bliver her med Prindsen til d: 8de og reiser saa over Fyen til Sorøe, hvor jeg bliver i 2 Dage. Beed endelig min søde Maria at skrive
10 mig til, og tak den velsignede Lotte B., Johannes og William, for deres kiære Breve, ligesom jeg selv kiære Christiane takker kiærligst for Dit.

Eders trofaste A. Oehlschläger.

Jeg har truffet adskillige interessante Præster, blandt andre Ahl-
15 mann og den gamle gode Svendsen. Bispnen (General Superintendenten) Tetens er en herlig Mand. Jeg har ogsaa været en Aften hos ham han kiørte mig igaar med Holten til Sønderburg.

Herskabet her synes ikke om at jeg forlader dem. Hertugen sagde til Hertuginde: »Det er fordi at de kunne sige, de have havt
20 Oehlschläger hos sig. » Ja sagde Hertuginde, det er lige som med Thorwaldsen«. —

Efter Maaltidet har Hertugen de fleste Herrer hos sig paa sit Værelse hvor der røges stærkt Tobak; skøndt jeg ikke selv kan ryge er jeg dog optaget som reisende Medlem.

25 Paa min [nye] Reise arbejder jeg, og har alt skrevet sex a syv Stykker.

Du skal ikke sende mig meer at oversætte, jeg har endnu noget som skal være færdigt før jeg reiser.

Carl er hos Præsterne i Fyen. Maaskee han kommer hiem lige saasnart som dette Brev.

Lad mig nu see bedste Maria at Du staaer smukt tidligt op, saa faaer Du ogsaa Tid til at skrive mig til.

Dit Brev kiære Johannes har meget moret mig. Læser Du nu smukt til Din Examen? 5

William læser, det veed jeg vist, og svigter ikke det gamle Frederiksberg. Krandsen paa salig Lottes Grav, kiæreste Johannes, har meget rørt mig. Naar jeg spadserer i Haugens eensomme Gange omsvæver hendes Aand mig. 10

Gud velsigne Jer alle!

Viis Bride Pister Seglet og spørg om hun kiender »den lille Hiort. Mange Hilsener til hendes Fader og Søster Lotte den Yngre.

1430. Fra Marie og William Oehlenschläger.

Tirsdag den 30te Juni 1835. 15

Søde Fader!

Sidste Gang jeg skrev Dig til, var jeg hos Reinhardts, hvor jeg har været i 14 Dage; nu er jeg igjen kommen hjem til os selv, hvor vi nu bestandig gjøre i Stand for at faae Huset net naar Du kommer hjem. Hauchs glæde dem saa meget til, at Du skal besøge 20 dem i Sorøe efter Løfte. William og jeg have saadan uhyre Lyst, at reise til Sorøe og hente Dig, men Moder vil ikke tillade det, da der vilde gaae for mange Penge med efter hendes Mening; jeg be- raaber mig jo rigtignok paa, at Du kun har brugt saa faae Penge paa Din Reise, da Du jo hele Tiden har reist paa Prindsens Reg- 25 ning, — men dog uden Virkning. Vi fik forleden Dag Brev fra

Renna med et Invitation til Moder og mig, saa det var jo rigtignok grumme deiligt hvis det kunde lade sig gjøre, saa kunde vi see Roeskilde Domkirke som jeg ikke har seet siden jeg var 6 Aar og følgelig ikke husker ret meget af.

- 5 Jeg var forleden med Reinhardts, Moder og William ude paa Frederiksberg og drak Thee i vore Værelser; siden spadserede vi i Søndermarken, hvor Tvillingerne aldrig have været før, og som derfor glædede dem meget; vi sad længe paa Din Bænk, hvor der var saa deiligt, da det var saa stille at der ikke rørte sig en Vind.
- 10 Samme Aften var jeg inviteret til Brøndstedts, at besee Frederiksbergslot med dem, men kunde formedelst denne forhenbestemte Tour ikke tage imod Tilbudet. Jeg var ellers derude til Marias Geburtsdag og gyngede den hele Dag i deres Gyng. Brøndsted var meget forundret over, at Du havde fulgt Prindsen til Augusten-
- 15 borg; Jalousien var lidt i Gjære og han sagde: Ih gubevares! Jeg troer, at naar Prindsen vilde rejse til Paris, saa skulde Oehlenschläger ogsaa med der. Skriver Du os nu ikke til bestemt naar Du kommer hjem, og naar vi om muligt maatte hente Dig i Sorøe? Lad det blive saa snart som muligt, men glem dog derfor ikke
- 20 Handskerne. Idag skriver Pister Dig ikke til, da hun ikke har været her, men Du skal nok faae Brev fra hende før Du kommer hjem. I dette Øieblik fortæller Adolph Bauditz William at Brøndsted har tricolore Svømmebuxer, jeg syntes ikke godt, at jeg kunde slutte mit Brev uden at unde Dig den Fornøielse at vide
- 25 dette. Kan det ikke gaae an at Du fortæller Prindsen det? det vilde vist glæde ham. Adolph siger netop nu at det ikke var for at ridiculisere ham men fordi det var ham »lidt paafaldende«. Lev nu vel søde kjære Fader, jeg længes uhyre efter Brev og endnu mere efter dig selv.

Din hengivne

Marie —

Kjæreste Fader!

Skjøndt det er paa den høie Tid, saa maa jeg dog og sende Dig et Par Ord, da Du ønsker at høre fra os alle. Vi længes alle uhyre efter Dig, selv Stine converserer mig næsten hver Dag i Kiøkkenet om at Huset forekommer hende saa tomt siden Professoren er reist. Det maa dog være fornøieligt at leve saa længe med den elskværdige Prindsesse. Jeg længes meget efter at læse Dit Digt til hende, jeg haaber vel man snart faaer det at læse. Bliver Din fyenske Reise lang? Marie sværmer, som Du seer for at hente Dig i Sorøe, men der bliver vel intet af denne Tour, Du kommer vel maaskee neppe dennegang til Sorøe, da Du maa blive saa længe paa Als? Du kan troe, jeg har i Søndags udmærket mig som Fodgænger. Med mine gamle Venner Clemens og Drierer gik jeg om Morgenen Kl 7 ud af Nørreport ligetil Charlottenlund (det er første Gang i mit Liv jeg er gaaet derhen), og efter at vi havde frokostet i et Telt gik vi derpaa hele Charlott[en]und Skov rundt og lagde os endelig der paa en Mark en Times Tid til at sove. Dernæst gik vi til Kiøbenhavn igjen, hvor vi kom Kl. 3. Om Eftermiddagen gik jeg til Frederiksberg, Haven og Syndermarken rundt og derpaa hjem, og det uden at blive det ringeste træt. Mynster er nu kommet hjem fra Visitats. Han fortalte at et Sted havde en Skoleholder spurgt en Bondedreng: »Hvad gjør en troende Christen?« Svaret skulde være: »Han synder af Skrøbelighed«. Der staaer nemlig i Balles Lærebog: En troende Christen synder af Skrøbelighed etc: Paa et Sted havde Mynster prædiket, hvorefter en begeistret Bondekarl sagde: »Nei det er da Satan til Tamp hvor han kan præke«. Ida Holstein, forrige Ida Wulfs Fader har i disse Dage dronet sig, han skulde nok spille Falit. For noget siden sagde man at Ane Poulsen, Kammerjunker Krogs Kjæreste ogsaa skulde have taget Livet af sig. Nu maa jeg holde op, da Brevene skal bort. Lev vel, søde Fader, skriv snart et dygtig langt til os.

Din William.

1431. *Fra Christiane Oehlenschläger.* Kiøbh: den 4 Julii 1835.

Kiæreste Oehlenschläger! Til største Glæde modtog vi igaar Dit fornøielige Brev af 30 Junii, hvorfor jeg inderlig takker Dig. Jeg havde i et par Dage været saa vemodig og ønsket Dig saa meget
5 hiem, at jeg ret fik en tung Steen fra Hiertet, da jeg læste Dit Brev og blev overbeviist om at Du var vel og vel tilmode. Det er ufor-
nuftigt at ængste sig, og da jeg dog egentlig ikke er det, saa ind-
saae jeg vel at det kom af Ildebefindende at jeg var lidt urolig, og-
saa lidt af at Du i det næstsidste, talte om at Du levede mere flodt
10 end Du holdt af, og derfor ønskede Medhielpere. Gudskee Lov for
Brevet igaar, det var muntert og har aldeles beroliget mig. Marie
er nu da Huset er i Orden hiemme igien, om hun skriver veed jeg
ikke, thi dovnere end hun er til at skrive kan man ikke være til no-
get, jeg begriber ikke den Ulyst. Deri ligner hun heller ikke vor
15 Lotte. De andre er heller ikke Brevskrivere, skiøndt de ivrigste
Læsere. Altsaa efter den 8de forlader Du Augustenborg og saa va-
rer det jo vel omtrent kun fire fem Dage inden vi have den Glæde
at faae Dig hiem igien. I Begyndelsen vil den Ro her er, uagtet vor
Gade udskrives for at være saa urolig, være Dig underlig, thi det
20 Levnet Du nu fører er meget forskiælligt fra Dit sædvanlige. Det
glæder mig at Hertugen og Hertuginde ere saa vakkre og vise
Dig Venlighed. Hvad Du skriver om Prindsen, Prindses[sen] og de
førstnævnte fornøier os i Sandhed og det kan jo ikke været andet
en[d] være Dig behageligt at leve hvor Du er agtet og yndet. Lille
25 Sophie kom nylig ind i Din Stue efter at Skilderierne var ophæng-
te og saaledes som hun glædte sig er ikke at udsige. Haanden kom
strax under Kinden efter Ørsted og Mæ, etc. udeblev ikke. Hun
seer lidt bleg ud over de mange Tænder hun faaer, men er dog
munter. Phister blev ved sidste Sommerforestilling fremkaldt,

men da han ikke turde komme, blev der raabt meget ivrigt, at han skulle leve. Det rev mit Saar op at læse det, thi jeg maatte tænke paa hendes hvis Liv var endt og som jeg bittært savner hver Time baade Dag og Nat. Gud veed om ingen af de Smaae skulde blive en rigtig Lotte; Gud give dette! Jeg troer næsten at hun har sørget for at den usigelig[e] Ynde hvormed hun var begavet ikke uddøer med hende. Jeg er lidt syg og duer derfor ikke til at skrive. Gud være med Dig bedste Oehlsenschläger

Din Christiane.

Jeg havde troet at faae Børnene til at skrive men det lykkes ikke, 10 tilgiv derfor dette ubetydelige Brev. William skriver en Sag idag. Alle hilse Dig kiærligt og takke for Brevet igaar. Kleist og Frue Kleist har besøgt os idag, imorgen Formiddag kommer Fru Bau-ditz, Thalie Z. er gift igaar og reist strax.

1432. *Fra Carsten Hauch.*

Sorøe den 2 Aug 1835. 15

Min elskede Ven!

Inderlig Tak for Deres Brev og for Deres Ophold her! Jeg vilde kun ønske, at vi havde beholdt Dem længere. Jeg skal ganske vist sende Dem de reentrykte Ark af min Fortælling, naar jeg faaer en passende Deel deraf samlet. — Jeg veed ikke om De har hørt den 20 Fare, der nylig svævede over vore Hoveder, i det vor Gienboes Huus brændte ned til Grunden. Til Lykke var det stille Veir, ellers havde vi været forlorne, thi Gnisterne fløi allerede i Mængde over vor Gaard. Jeg var en af de første, der vaagnede, ved at høre et ængsteligt Skrig af et Fruentimmer ligeoverfor. Det var Kl 1½ 25 om Natten, jeg saae da flere Værelser i fuld Flamme og Luerne

begyndte at slaae ud af Vinduerne. Jeg vakte hurtig Renna og Børnene. Det vigtigste af vort Tøi blev i Hast ført ned i Haven, og jeg glæder mig virkelig ved den Fatning og Raskhed Renna viste ved denne Leilighed. Vi havde ført Børnene ned i vor Havestue og
5 overdraget til vor gamle Sophie at klæde dem paa. Men da jeg efter kort Tid, ilede til dem, for at bringe dem i Sikkerhed hos Wilsters, sadde de endnu nøgne og skreg af Kulde og Frygt og Pigen løb fortvivlet om, og raabte, at man skulde redde hendes nye Hoser. Da vi bade hende dog at bruge sin Fornuft, svarede hun: Jesus
10 Christus, skal jeg nu bruge Fornuft! hvad kan det nytte, nu brænder jo dog alt op, men red bare mine Hoser! — Dog denne Gang slap vi med den blotte Skræk, thi Gienboens Huus brændte ned til Grunden, men Ilden bredte sig ikke videre. —

Ørsted har været her, og det har været mig til megen Glæde at
15 see og at tale med ham. De har maaske nu allerede seet Wilster, der nylig ere rejste til Kiøbenhavn. Vi vente Overkammerherren herud den 10 Aug., naar han er borte reiser Renna med Børnene til Petersgaard, hvorhen jeg siden paa nogle Dage følger. Mange Hilsener til Fru Oehlenschläger og til Deres Børn! Inderlig Tak for
20 Deres venlige Tilbud om at komme til Dem. Vi kunde rigtignok vanskelig finde et Sted, hvorhen vi hellere komme. Jeg længes meget efter Deres herlige Socrates og efter det Digt, De nu skriver paa.

Deres tro og inderlig hengivne Ven
I. C. Hauch.

1434. Til A. P. Liunge.

d: 9 Septb. 1835.

Høistærede Herr Secretair Liunge!

Jeg beklager, at der ved vor Ven Holsts Mægling er indløbet en Misforstaaelse, som jeg naturligviis nu maa finde mig i. Alerede længe i forveien havde jeg talet med ham om at give Dem Bidrag til Søndagsbladet; det vil sige Prosaiske (Kritiker, Afhandlinger) for det meget gode Honorar 20^r. Men da »Schalls Minde« skulde trykkes skrev jeg ham udtrykkelig til at jeg ikke vilde afhænde det uden 20^r, da slige Digte naturligviis ikke kunne sælges eller honoreres efter de trykte Sider, hvorved det kun vilde blive et Par Rixdaler. Holst sagde mig, at De var villig til at modtage Stykket under disse Betingelser — og De fik det.

Nu hører jeg af min Søn, at De har misforstaaet mig — og fordi jeg sagde at det vilde udgiøre et trykt Ark, saaledes trykt som mine Skrifter (det vil sige 8 Blade pr: Ark) har De troet at det vilde udgiøre et Ark som Søndagsbladets.

Dette maae jeg da nu finde mig i, og finder mig gierne i, kun for et Honorar beregnet efter disse Ark, maae De forskaane mig, og venligst modtage Digtet — som ofte før er skeet — aldeles uden Honorar, som et Beviis paa gammelt Venskab.

Ærbødigst

A. Oehlschläger.

1435. Fra A. P. Liunge.

Vesterbroe d. 14 September 1835.

Høistærede Herr Professor!

Det gjør mig ondt at en lille Misforstaaelse har fundet Sted i Henseende til »Schalls Mindefest«. Naturligviis kunde det aldrig

være min Hensigt at antage Honoraret derfor beregnet efter hvad jeg hidtil har givet i Honorar for prosaiske Artikler. Men Holst bemærkede udtrykkelig at det vilde optage henvend et N^o af »Søndagsbladet«, hvilket Halvark jeg antog at maatte være æqvalt
 5 med et Ark af Deres Skrifter. Det optog imidlertid kun noget over $\frac{1}{4}$ N^o og jeg kunde da ikke andet end finde Honoraret altfor høit. — Jeg skylder Dem min forbindtligste Tak for Deres velvillige Tilbud om at meddele mig Digtet uden Honorar, men ønsker, efter
 10 hvad der iforveien var passeret, ikke at gjøre Brug deraf; hvilket jeg maatte ansee som et Misbrug af den Velvillie, De bestandig har viist mig. — Da jeg mundtligen tør haabe at see denne lille Sag arrangeret paa bedste Maade, tillader jeg mig blot foreløbigen at uleilige Dem med dette Par Ord — jeg har nemlig hver
 15 Dag foresat mig at gaae op til Dem; men har ikke kunnet vinde Tid dertil. Jeg boer udenfor Byen, og de Formiddags Timer jeg er inde i Byen ere optagne uden jeg selv veed af det af de Forretninger, Samtaler etc., mit Blad daglig medfører. De ville derfor, med sædvanlig Godhed, undskylde at De endnu ikke har seet mig hos Dem, ligesom jeg fra min Side har al Grund til at beklage, at jeg, i
 20 saa lang Tid, ikke har havt den Glæde at see og tale med Dem.

ærbødigst

A P Liunge.

1436. Fra Carl P. Dick.

Rønne, d: 17de Septbr: 1835.

25 Det var, det er og det bliver min Overbeviisning, at en Mand, der med saadan Varme, saadan Sandhed, og med saa skønne Træk forstaaer at beskrive Nordens gamle Kæmpedyder, han maa vist-

nok ogsaa selv kjende og elske den Mangel, for at tale i den nyere Tids Aand; jeg mener har den velgjørende Frihed for Mangel paa indvortes Hovmod og ydre Stolthed: den blide Venlighed mod alle Redelige, hvorved vore gamle Forfædre straale i et langt klarere Lys, end Mange af deres sildige Efterkommere. I den faste Tillid til Sandheden af denne Slutning anseer jeg det ikke for Dumdristighed at nærme mig Dem i et Ærinde, som efter min Formening, ei engang kan kaldes uvigtigt, end sige skadeligt. Uden videre Indledning vover jeg da at fremsætte Dem Sagen kort og godt:

Forrige Vinter paakom der Flere af Skolens Disciple (: hvoremellem mig:) Lyst til, naturligviis uden Betaling, at opføre Sørgespillet Palnatoke paa Rønne Theater. (: Sligt glæder Bornholmeren; hans Patriotisme og Hang til det Gammelnordiske finder neppe sin Lige i de øvrige danske Provindser; hans Kirker ligge fulde af Runer: hans grønne Høie gjemme Støvet af Vesete og hans nærmeste Æt:). — Vor Rector lod sig, efter lang Vægning og megen Tale om at Tilladelsen hertil var aldeles stridende mod hans Embedspligt, endelig bevæge til at tilstaae os det forlangte Forlov; dog saaledes, at vi ikke oftere maatte komme med slig en Anmodning. Vi spillede: — »stormende Applauderen«: jeg ønskede at vor Rector havde bivaanet Opførelsen; maaskee hans Foragt for vore ucultiverede Forfædre derved havde svundet en Smule. At Tilladelsen stred mod hans Embedspligt, kan jeg umulig troe; noget ganske Andet havde det været, hvis Opførelsen af en ussel Vaudeville havde været vor Hensigt. Desuden, om det endog var Sandhed, saa synes Lydighed mod slige Lovbud just ikke at være et Hovedtræk hos de øvrige Skolers Rectorer: her hersker Meget, som kunde, burde være anderledes. — I den senere Tid have Flere anmodet os om at gjentage vort første saa heldige, For-

søg: Theaterdirecteurerne ere villige til at afhjælpe alle de Mangler, der muligen kunde hindre, og Alting vilde være paa rede Haand; men Rectors Tilladelse mangler, og at lægge sig ud med ham, ved at handle egenmægtig, vil vel neppe være at tilraade. Jeg er den Eneste fra Skolen, hvis Bistand nødvendigens udkræves; flere Studentere og andre Beundrere af Øehlenschlægers Dramaer ere færdige til at fremtræde, naar jeg gaaer med; men vor Lærers Samvittighed er af en øm Natur og taaler ingen Uroe. Om han beraaber sig paa sit afhængige Forhold til Directionen for de lærde Skoler, vil denne Auctoritets Samtykke være os af saamegen større Vigtighed. Derfor har jeg henvendt mig til Dem og ansøger om Tilladelse for Rønne lærde Skoles Disciple til paa Scenen et Par Gange om Aaret at oplyse deres mere ukyndige Landsmænd om Scandinavias gamle Færd. Tillad, at jeg frem-

15 sætter nogle Grunde for Nyttens heraf:

I de fleste danske Latinskoler holdes Declamationsøvelser: i Rønne have de aldrig existeret, og dog medfører, som bekjendt, et godt Foredrag stor Gavn i mange af Livets forskjellige Stillinger. Mangelen paa disse kan, efter min faste Tro, ikke erstattes bedre end ved offentlig Fremstilling af de Tragoedier, hvorved Europas bedste Digter har sat den danske Poesie paa en ophøiet Plads i Litteraturen. (: Jeg smigrer ei; dertil har jeg aldrig viist Talent:). Mange skønne Følelser, mange Forsæt opfylde Hjertet endog blot ved Gjennemlæsningen af disse Værker: hvormeget mere, naar man, henreven af dem, i Virkeligheden søger at udtrykke Heltens Kraft, Oldingens Viisdom, Drengens skønne Drømme og Ynglingens Manddomsforsæt! Jeg idetmindste kan ikke undvære dem: jeg trænger til »de store Runer, til den høitidelige Kæmpeskrift«, og jeg kjender Mange, hvem det gaaer ligesaa.

Sligt lærer os at glemme Nutidens usle Præg og at vende Øiet med Beundring til det, der udgjorde Fortidens.

Den gamle nordiske Historie er Noget, der, skjøndt vigtigt og høist interessant, dog paa en skammelig Maade bliver negligeret. Jeg har seet Flere af mine Meddisciple at blive strængt irettesatte for Uvidenhed i usle Smaating; at Tyr er Krigsguden, ymtes der Intet om: Snorro Sturleson læses, uagtet Grundtvigs aandrige Oversættelse, aldrig; endnu mindre nogen af de andre Sagaer, og den bliver anset som et Universalgenie, der kan orientere sig, naar han hører Navnet: Braavals Slette. Deels til at gjøre Bornholmeren nærmere bekendt med flere Hovedtildragelser i den gamle Historie, deels ogsaa til at opflamme hans medfødte Lyst til Alt, hvad der udmærker den djærve, nordiske Mand, er Intet mere skikket end Hak: Jarl, Paln: etc.; ei heller kan Nogen lettelig findes mere modtagelig for de gavnlige Indtryk, slige Stykker kunne bevirke, naar de fremstilles med Aand og Kraft, end min Landsmand. At det afleder os fra alvorligere Studier, som vor Rector paastaer, vil jeg ikke umage mig med vidtløftigen at gjendrive, da Enhver jo noksom kjender det gyldne Ordsprog: »Vi lære for Livet, ikke for Skolen; og at det er bedre, at danne sin Smag, vække og nære høiere Følelser og søge at ligne vore Fædre i Dyd og Manddom, end i sit Ansigts Sveed at erhverve sig et Laud for en spidsfindig Derivation — det vil vist Ingen nægte. Desuden mener jeg, at Skolestudierne ikke ville blive forsømte ved 2 eller 3 Gange om Aaret at fremtræde paa en Scene.

I den faste Tro, at De ikke vil fortørnes over den Dristighed, jeg har taget mig ved, i Tillid til Deres bekendte Hjertesgodhed, at besvære Dem med disse Linier, henlever jeg

i dybeste Ærbødighed,
som Deres varmeste Beundrer,
Carl P: Dick.

1438. Fra Ludwig Trede.

Plön den 23 Septbr 1835.

Ein früherer Schüler von mir geht nach Kopenhagen auf einige Wochen; er mögte gerne den Mann von Angesicht zu Angesicht
5 schauen, den er aus dessen Schriften kennt; er hat mich gebeten, ihn zu Ihnen zu senden, und also damit er vorgelassen werde gab ich ihm das Büchlein mit, nicht ut ululam Athenas sondern als Lebenszeichen.

Wie hoch ich Sie, Gefeieter, verehere, wie Vielen habe ich das
10 gesagt und sage es fort und fort, doch thue ich mehr, ich liebe Sie. Nicht leicht hat ein Mensch mein Herz so schnell und unwiderstehlich erworben, als Sie. Schüchtern ging ich zu dem grossen Dichter, und unvergesslich milde fand ich ihn; so lange ich Seele und Gedächtniss habe, werde ich das nicht vergessen.

15 Aber, mein viel Gepriesener, Sie haben nicht Wort gehalten mit dem Prometheus, die Welt, die deutsche, muss auch diesen geistvollen Reichthum kennen. Doch Sie hatten unterdessen einen grossen Verlust — nein nicht »Verlust«; es ist ja nicht verloren, was unser Auge umsonst sucht. Könnte [ich] Ihnen doch sagen,
20 wie schön und mildherzig der angebetete Prinz Christian mir von Ihrem Schmerze und Ihrer »schönen Seele« sprach in diesem Sommer, Sie würden sagen, um diese Worte hätte ich schon den Schmerz nicht missen mögen. Als ich in den Zeitungen las, dass Sie, wie Horaz mit August, mit Ihm reisten, dachte ich gleich der
25 edle Fürst will den tiefsinnigen Dichter zerstreuen; und ich habe mich nicht geirrt.

Sie haben »Socrates Tod« vollendet, wie gespannt bin ich darauf, schon weil Sie es in einer elegischen Zeit vollendet haben, beendet war es wol schon früher. Mögten Sie nicht Bruchstücke
30 daraus mittheilen deutsch, das eine vortheilhafte Verlagsbedin-

gung für die deutsche Ausgabe erwirkte; ich würde es schon in deutsche Blätter bringen.

Sehen Sie doch einmal Holstein wieder, ich hoffe nächsten Sommer auf Kurz Sie in Kopenhagen zu sehen, doch viel lieber sähe ich Sie in Plön. Der Frau Professorin meine ergebenste Empfehlung aber auch deren würdigen Herrn Bruder, dem Herrn Bibliothekar Heger. Milde und Licht habe ich in dem Mann höchst wohlthuend verbunden gefunden.

Sie können Ihre goldene Zeit nicht verlieren mit Schulmeister Correspondenzen, doch hätte gerne einmal ein Wort von seinem Hochgepriesenem

Ihr
warmer Verehrer
L. Trede.

1439. Fra H. C. Ørsted.

15

Kbh. d. 27. Sept. 1835.

Bedste Oehlenschläger.

Tak for Meddelelsen af Herr Oberstlieutenant v. Abrahamsons Brev, som indeholder saa velvillige Yttringer mod mig. Det vil vistnok være mig meget kjært, at staae i venskabeligt Forhold til ham; men da jeg endnu ikke kan forlade den Mening, at en fortrolig Meddelelse mellem os vilde have sine store Vanskeligheder, paa en Tid, da de Instituter, for hvilke vi have en saa levende Interesse, ere satte i en offentlig Strid, sætte Sagen i det Lys, at det let kan bedømmes, hvorvidt en saadan Nærmelse er nødvendig, og vil opfylde sin Hensigt.

Herr Ob.Lt. v. A synes at troe, at jeg er i en meget fjendtlig Stemning imod ham; dette er ikke Tilfældet. Efter at han har er-

klæret, at han ingen slags Deel har i de paa den polytekni-
ske Lærestalt skeete Angreb, bortfalder jo den Anke jeg forleden i en
Samtale lod falde mod ham. Hvilke uvenskabelige Ytringer, man
end kan have fortalt mig skulde være komne fra ham, lægges af
5 mig lidet paa Hjertet; deels fordi saadanne Ytringer sjeldent
meddeles rigtigt, deels fordi man ikke maa tage ethvert flygtigt
Ord, alt for nøie. For saa vidt er der intet i Veien for vor indbyr-
des Nærmelse.

Hvad Striden mellem den militaire Høiskole og den polytekni-
10 ske Lærestalt angaaer, saa vær forsikkert om at jeg aldrig har
lagt Planer til deres Forening, og at en saadan Mulighed ikke var
falden mig ind, førend det omtvistede Skrift udkom. Jeg nægter
ikke at det synes mig velskrevet og at jeg i Samtale ofte har sagt
det. Det er hverken den Ros jeg fik deri, eller den Dadel der ud-
15 taltes mod en Anden, som vakte nogen sær Opmærksomhed hos
mig; men det var den deri nedlagte store, og af dets Modstandere
saa misforstaaede Idee — at baade den militaire Høiskole og den
polytekni-
ske Lærestalt skulde sammensmeltes til en ny høiere
og mere omfattende Indretning — som i høi Grad behagede mig.
20 Men jeg har intet Skridt gjort til at realisere denne
Idee, da jeg indseer hvor overordentlig store Vanskeligheder Pla-
nen vilde møde i Udførelsen, og jeg ikke føler mig, som Ikke-Mili-
tair, kaldet til at tage Initiativet i denne Sag. Jeg nærmer mig nu
en Alder, hvor rolig Besiddelse er kjærere end Erobring, og des-
25 uden gives der store videnskabelige Gjenstande, paa hvilke jeg i
nogle Aar helst vilde anvende al min Kraft; men forudsee hvorhen
Begivenhederne, med eller imod min Villie, kunne drage mig, er
mig ikke muligt; dog hvorledes Alting end gaaer, skal jeg vogte
mig for enhver Fremgangsmaade, som jeg vilde misbillige hos en
30 Anden.

Alt dette synes mig at bekræfte min i Begyndelsen af Brevet yttrede Mening; men skulde Herr Ob.Lt. A. endnu finde en personlig Sammenkomst ønskelig, skal han hos mig finde den Modtagelse, en Mand af hans Duelighed og Fortjenester, som jeg villig erkjender, kan gjøre Fordring paa.

Undskyld at Du først nu faaer Svaret paa Dit venskabelige Brev. Jeg mindes ikke længe at have havt saa mange Forretningsbesøg som igaar. Først iaftes fik jeg Brevene ordentlig læste, og da jeg imorges vilde skrive Svaret, gik det mig ikke bedre.

Din

H. C. Ørsted.

1414. Fra J. N. B. Abrahamson.

Khavn, den 7^e Ocbr 35.

Morgen.

Kjæreste Øhlenslæger!

Ved 8-10 Timer dagligen paa Hesteryg fordrer det Løbende af Forretninger hvert ledigt Øieblik; jeg har derfor først nu kunnet komme til at takke Dem for Deres velvillige Umag, for Deres venlige Brev.

Jeg takker Dem ogsaa for Hr. Et. Ørsteds Brev til Dem, hvilket følger her tilbage. Hvi nægte for Dem, at jeg havde ventet meer ligefrem Imødekommen, mere eller rettere venligere Velvillie, mindre Reservation? men da jeg end altid lige levende nærer det Ønske at komme paa en reen og klar og aaben og fortrolig Fod med den Mand, som jeg i hver Henseende agter og som er Chef for den Institution, der er beslægtet med vor, og da jeg troer, at Et. Ørsteds, skjøndt ringe, Tro paa Muligheden af et Skridt hvis

store Vanskeligheder han erkjender, især grunder sig paa, at han ikke, som er heelt naturligt, endnu erkjender disse Vanskeligheders Uovervindelighed, som jeg saa temmeligen mener at kunne godtgjøre, — saa er det end altid min Mening strax efter vor end-
 5 te Krigstid (paa Lørdag er sidste Tour), at skrive ham aabent og venligt til og bede ham at bestemme mig Tid til en lang og fortrolig Samtale om de Gjenstande, der levende interessere os begge.

Med hjerteligste Høiagtelse og Hengivenhed

forbindligst

10

J. Abrahamson.

Paa l' Side mangler (ved Blyantsstregen) Noget, som jeg ugjerne her savnede, da det nødvendigen hørte til, for ret at forstaae Slutningen af l' Stykke.

Maa jeg i mit Brev til Ørsted sige at jeg har læst hans her tilba-
 15 gefølgende Brev til Dem? Det letter Sagen. Saa kan jeg heller Intet have imod, om De vil meddele Etatrd. dette.

I største Hast, da jeg nu strax igjen skal tilhest!

1443. Fra Chr. Wilster.

Sorø 15 October 1835.

Kjæreste Professor Oehlenschläger!

20 Jeg vilde just i denne Tid til at skrive Dem til, for at bringe Dem venlig Hilsen fra Sorø og fortælle Dem, hvorledes vi har det herude, og forsikkre Dem om, hvad De visselig veed ligesaa godt som jeg selv, at min Taushed ikke betyder Glemsel, thi det er jo en reen Umulighed, — men saa faaer jeg den uventede Tidende, at
 25 Sorg igjen har hjemstøgt Dem, en smilende lille Engel, Sundhe-

dens Billede, har forladt Bedsteforældrene, og er dragen til sin Navne, sin forklarede Moder. Enhver, som kjender og høiagter Deres og Deres Frues dybe Følelser og varme Hjerter, vil med Vee- mod og Deeltagelse have hørt denne Tidende, og Enhver, som skatter og elsker Adam Oehlenschläger baade som Menneske og som Digter, bliver mod i Hu ved at høre, at Sorg har ramt en Mand, hvem han af sit ganske Hjerter ønsker Jordens bedste Glæder og Velsignelser. De vil derfor være overbeviist om min hjerteligste Deeltagelse, selv om De ikke tilfulde veed, i hvor høi Grad jeg er Dem hengiven. 10

Herude staaer Alt ved det Gamle, og baade hos de kjære Hauchs og hos os befinde sig Alle vel, Store og Smaae. Uagtet den Travlhed, jeg altid har i de første Maaneder efter Sommerferien baade med Forelæsninger og med Bibliotheket, har jeg dog oversat 2 Bøger af Odysseen, 7de og 8de. Jeg har nemlig begyndt, hvor Poul Møller slap, og vil nu gaae videre, saaledes at jeg tager de første 6 første Sange til Slutningen. Skulde jeg nemlig bortrykkes inden mit Arbeide var fuldendt — og denne Tanke paatrænger sig mig ikke sjelden — da var det jo bedre at have saamange Bøger oversatte som muligt, end at have Doublet af de 6 Første, især da disse allerede ere saa fortrinlig behandlede af en Mand, hvis Fortjeneste jeg aldrig skal ophøre at skatte og paaskjønne, skjøndt han i et Anfald af Berserkegang mishandlede mig, men om hvis Lyst og Udholdenhed til at fuldbyrde det Hele jeg høilig maa tvivle. Trykningen af Iliaden er desværre endnu ikke begyndt, da Bianco Luno endnu ikke har faaet de forventede Typer fra Frankfurt; i det mindste vare de for 14 Dage siden endnu ikke ankomne, men ventedes hver Dag.

Bliver Deres Socrates snart opført? Voxer Deres Samling af lyriske Digte om den Fyenske Reise betydeligt? Har De muligen paa-

tænkt et eller andet større Arbeide? Jeg længes meget, thi det seer saa fattigt ud i Litteraturen, at man stundom fristes til at troe, at den er gaaet ind tilligemed Litteraturtidenden; — lidt Rekrutering faaer den dog engang imellem fra Sorøe. Hauchs Roman kommer neppe før Nytaar. Ingemann hat sich auf die Astronomie gelegt, men det er derfor ikke gaaet ham som Skomageren i Lumpazivagabundus, der zwei Mönde am Himmel sah und am liebsten Sternanis trank; men Frugten af hans Studium er et mystisk symbolsk Digt i Terziner, som jeg ikke har hørt, og maaskee aldrig faaer læst, thi jeg er temmelig ukyndig i Astronomien, og det kan neppe lønne Umagen, at opfriske hvad jeg i gamle Dage lærte af Bugge, for at forstaae et Digt af den gode Ingemann, hvem jeg forresten personlig holder saa meget af.

Med en venlig deeltagende Hilsen til Dem og Deres Frue fra min Kone og egen Ringhed slutter jeg disse Linier, forblivende stedse

Deres hjerteligst hengivne
Chr. Wilster.

1445. Fra Johan Dahl.

Christiania d. 19 October 1835.

Jeg har havt den Ære at modtage Deres Brev med Welhaven, og har kuns ventet med at besvare det i Haab om at faae en liden Krukke syltede Østers at nedsende ved samme Leilighed, da imidlertid Modvinde afholde Bergenserne fra at komme hertil, saa tør jeg ei vente længere og maa derfor lade mit Brev gaae ene, med Løftet at Krukken sidenefter skal følge.

Saa stor en Glæde og saa stor en Ære det var for mig at forlægge Sokrates paa Tydsk, saalidet troer jeg imidlertid at dette Fore-

tagende vilde baade Dem. Ved nærmere at lære Omstændighederne i Tydskland at kiende indsaae jeg at det næsten vilde være mig en Umuelighed at faae Deres Arbeide udbredt paa den Maade det er nødvendigt i Tydskland, og uden det vilde det skaffe Dem et alt for ringe Udbytte. Da jeg kom tilbage til Kiøbenhavn 5 vilde jeg have givet Dem de nærmere Oplysninger vedkommende denne Sag, men jeg havde da ei den Glæde at træffe Dem. Ifald De vil tillade mig at give Dem et lidet Raad, saa var det at henvende Dem til Cotta igien, han og Brockhaus staae som Alpha og Omega blandt de tydske Boghandlere, hvad de forlægger faae 10 den største Udbredelse og derved ere de ogsaa i Stand til at give det bedste Honorar. De maatte gjøre til Betingelse at han ved hvert nyt Oplag skulde give nyt Honorar, noget som De vidst ville finde ham villig til. Da Socrates formodentlig er et Æmne som vil tale ligesom Correggio i Tydskland saa er det af Vigtighed af have 15 det hos en bekiendt Boghandler. Vilde det ikke ogsaa være godt om De selv tilskrev Berliner Theatret og Wiener Burgtheater om de ei vilde kiøbe Manuscriptet, der ved vilde De maaske ogsaa skaffe Dem en Indtægtskilde, hvilken jeg ei veed om De før har tænkt paa. Dette tillader jeg mig at fremsætte til Deres nærmere 20 Overveielse, skulde De midlertid ville prøve den aftalte Maade med at jeg skulde besørge Socrates trykt og distribueret i Tydskland saa vil jeg naturligviis med stor Glæde gjøre det, men Forskudet som De omskriver vilde det ikke vel være mig mueligt for Øieblikket at udrede, da jeg har nogle Forlagssager for Haanden som 25 udkræve store Forskud. Idag har jeg anmodet Deichmann at udbetale Dem 50 Rl som a conto Betaling.

Da jeg talte med Campe saa lod det til at han naar Bogen blev færdig vilde tilstille Dem de forlangte Frd'or, Værket var dengang i fuld Trykning saa at den formodentlig forlængst er færdig fra 30

Pressen, men blot venter paa Vintren førend den bliver udsendt. Saasart dette er skeet formoder jeg De faaer Resten af Honoraret sendt. Campe krympede sig lidet ved at udbetale det førend Bogen var udgivet, da dette i Almindelighed er imod den almindelige Skik i Tydskland, imidlertid fik jeg de 20 Louisd'or den sidste Dags Morgen jeg var i Leipzig. Honoraret fra L. Voss i Leipzig haaber jeg ogsaa var i Orden.

Af Deres Brev seer jeg at De har skrevet en Fyensreise, var det mueligt at faae denne op inden Nytaar og De kunde give den en Slags Nytaarstitel saa haaber jeg vidst at den skal finde ret god Afsætning her. Jeg vil da bede Dem at sende mig til Forhandling 100 Ex, uden Nytaarstitel vil Afsætningen blive mindre, da man her holder sig mere til Materien end Formen, og det yndige Land Fyen, neppe her har saa mange Beundrere, at selv Deres Sange om det vil skaffe det den rivende Afsætning som Titlen i Nytaarsgave.

Næste Foraar vil der udkomme en Vaar-Almanak paa mit Forlag med nogle Staalstik og Bidrag fra Norges unge Digtere. Der udkom i Tydskland sielden nogen ordentlig Musenalmanach uden der fandtes et Digt deri af Goethe, skulde De derfor have et lidet utrykt Digt og vilde have den Godhed at give mig til denne saa vilde jeg være Dem uendelig Tak skyldig. I en Samling hvor Norges yngre Digtere synge, bør der vistnok findes et Digt af deres alles Mester.

Deres Familie bedes De mange Gange at hilse fra mig. Professor Sverdrup er just i dette Øieblik inde hos mig og beder Dem mange Gange hilset, han længtes efter at læse Socrates.

Deres ærbødigste og hengivneste -
Johan Dahl.

1446. *Fra Carsten Hauch.*

Sorøe den 25 Oct. 1835.

Min inderlig elskede Ven!

Da jeg sidst sendte Dem nogle Ark af min Roman, vidste jeg aldeles Intet om det sørgelige Tab, De i den seneste Tid har lidt, jeg havde ellers holdt dem tilbage, indtil jeg kunde haabe, at Tiden i det mindste noget havde formildet Deres Smerte. Deres ophøiede, milde og i Sandhed religiøse Digteraand vil imidlertid sikkert lære Dem med Værdighed og Resignation, som en Mand, ogsaa denne Gang at bære Skilsmissen. Naar vor Kiære reise fra os, saa maa vi Tilbageblevne destofastere holde sammen i den korte Tid, vi ere her, indtil Afskedstimen ogsaa slaaer for os. Gud give, jeg ret engang kunde vise Dem, hvor inderlig jeg er Dem hengiven, og hvor dybt jeg føler, hvilken Skat vi alle besidde i Dem.

Jeg venter endnu bestandig de Par Ark, der skulde slutte den første Hovedafdeling i min Roman, naar de ankomme, skal jeg strax skikke dem til Dem. I det Haab snart at kunne iværksætte Dette, har jeg opsat denne Skrivelse til Dem, men nu kunde jeg ikke længere udholde den Tanke, at De Intet skulde høre fra mig i Deres Sorg, da jeg dog er mig bevidst saa inderlig at deeltage deri.

Jeg har skrevet en lille Afhandling, der trykkes i Blandingerne fra Sorøe, og som jeg snart skal sende Dem særskilt. Den er nu under Trykken. Jeg er for Resten hiertelig keed af ogsaa at laane mit Navn til hiint dumme og trivielle Tidsskrift, som Bredsdorff egentlig udgiver og redigerer. Jeg havde haabet at give det en anden Tendents, derfor deeltog jeg, efter hans personlige Anmodninger, deri, men denne for Resten respectable og brave Mand nedtrykker det med en saadan Masse af Trivialiteter, at jeg neppe kan drage Aanden i dette Hav af Afhandlinger om Talloteri og Brændeviinsbrænderi, og af forlagte Topographier af en eller an-

den fyensk Præst, der i et uheldigt Øieblik besluttede at blive Skribent, og mine Bidrag ere aldeles tabte i denne Masse af kiedelig Snak. Hvis det ikke er altfor ubeskedent af mig her at holde mig for det bevingede Parti, saa vilde jeg næsten sige, at jeg forekommer mig selv som Hippogryphen, der skulde trække i Selskab med Oxen, jeg kan slet ikke gaae i Skridt med ham, og træder derfor snart ud af Aaget, thi det Lidet jeg af og til føler Lyst og Kraft til at nedlægge i Afhandlinger, vil jeg ikke længere begrave paa et Sted, hvor Ingen læser det, hellere maa det forblive baade uskrevet og ulæst.

Jeg har havt to Tilbud om at oversætte min V. Zabern paa Tydsk, Tiberius kan jeg derimod slet ikke faae forlagt, og dog er den det Eneste jeg ønskede at faae frem i Tydskland, det Andet maa (da Tieck ved at berøve mig mine Mscrpter har gjort mig keed af det hele Væsen) gjerne blive uoversat for mig. Naar jeg engang faaer saa mange Penge tilovers (hvilket neppe vil skee med det Første) tænker jeg imidlertid at udgive Tiberius paa eget Forlag eftersom jeg ei paa anden Maade kan faae den udgivet, indtil den Tid maa den henligge i Mscrpt.

Naar kunne vi vente Deres Socrates og Deres Fynske Reise? Have Kiøbenhavnerne i denne politiske Tid endnu nogen Sands for Poesie? Jeg har nylig læst en ny Novelle fra Novelfabrikken paa Christianshavn (Extremerne), mig synes den er saa temmelig skreven paa Kiøb, dog er der en gammel Maler deri, der forekommer mig at være godt tegnet, men han er vel tildeels en Copie af Poeten i Billedet og Busten. Er det Fru Gyllenborg, der skriver disse Noveller, saa maa man dog tilstaae, at hun har et smukt Talent, der undertiden endog er ledsaget af virkelig Følelse, og som det derfor er ubegribeligt at Sønnen lader passere, eftersom han pleier at ansee Sligt for Contrabande i Literaturen.

Mange hiertelige Hilsener til Fru Oehlenschläger, og til Deres Børn! Ogsaa mange venlige Hilsener fra Renna til Dem! Med sandt Venskab og Høiagtelse. Deres hengivne tro Ven

I C Hauch.

1450. *Fra Chr. Wilster.*

Sorøe 20 Decbr 1835. 5

Dyrebare Professor Oehlenschläger!

Hjertelig Tak for Fyensreisen! den har glædet mig særdeles, og det formindskede ikke Nydelsen, at jeg alt i Forveien kjendte de fleste af Krandsens Blomster, som Gartneren selv havde havt den Godhed at vise mig, thi jeg hører ikke til dem, der nyde Poesie li-
gesom »ædendes og drikkendes Varer«, slaae dem i Halsen, og glemme dem et Minut efter. Deres venlige Ord til min Ringhed i Næsbyholm fortjene min oprigtigste Tak. Af de øvrige mig hidtil ubekjendte Digte have faa glædet mig mere, end det til vor herlige Carsten Hauch; baade den kjærlige Fremhævelse af hans Dig- 15
terværld og de kraftige Rap til hans ferske Modstandere — Smausen med Bjelderne og det bidske Murmeldyr — have godtet mig til Sjælens Inderste, thi jeg agter Hauch som Digter saa høit, at den ringe Paaskjønnelse, som Publikum, forledet af Toneangiverne, har skjenket hans Arbeider, altid har ærgret mig, og jeg skat- 20
ter ham som Menneske saa høit, at jeg ret af Hjertet under ham et litterært Held, hvortil han har saa grundet Adkomst. Det synes mig virkelig, at et saadant Held eller snarere en fortjent Paaskjønnelse er godt paa Veie til at falde i hans Lod; Laurbærtræet be-
gynder at knoppes. Baade i Gersdorffs Repertorium og Menzels 25
Litteraturblatt er Maastrichts Beleiring tidligere omtalt med megen Roes, og for ganske nylig har det Samme været Tilfældet i Je-

na Litteraturzeitung, hvoraf Schønberg — jeg begynder at faae bedre Tanker om ham — har meddeelt et Udtog i Statstidenden. Publikum bygger jo saa meget paa Autoritet, og da man vel hverken vil gjøre Indsigelser mod Tydskernes Sinceritet eller Dexteritet
5 i slige Stykker, saa ville slige Domme von daraussen neppe være uden Frugt, især naar dertil kommer saa competente og hædrende Domme som Adam Oehlenschlægers baade i Prometheus og i det sidste herlige Digt, som jo efter sin Natur maa virke kraftigere og paa en større Deel af Læseverdenen, end en Drøftelse i et
10 æsthetisk Tidsskrift. Vi kunne da vel med Tiden vente, at den brave Hauch bliver ligesaa tilfreds med sin Stilling paa Parnass, som han er i sit rolige Hjem. Dog forleden, sidste Søndags, var dette rolige Hjem saa uroligt og lystigt, som noget Huus i Sorø har været i Mands Minde. Ja! Hauchs har vel alt fortalt om den
15 moersomme Aftenunderholdning, og jeg vil blot tilføie, at to debuterende Deklamatricer — Fru Hauch og min Kone — fremsagde »Morgenvandring« og »Skovkirken« med saa meget Udtryk og Følelse, at det var mig en Lyst at høre derpaa.

Jeg beklager meget, at De ligger for Anker af den forbistrede
20 Podagra, og dobbelt beklager jeg Dem, fordi denne Hjem søgelse forhindrer Dem fra at bivaane første Forestilling af Deres Socrates. Dette var ogsaa Tilfældet, da Hakon Jarl, Palnatoke, Axel og Valborg første Gang gik over Scenen; da var De ogsaa fraværende, men det var under andre Konjuncturer; dengang »gik den
25 kjække Ørn over Fjeldet at gjæste fremmede Lande«, hvor himmelviidt forskjelligt fra at ligge paa Sopha i Flonel paa Vestergaarde, og høre enten paa Hørkræmmernes Jernstænger eller paa den i Gaarden pibende Tridse eller Kran; see dog endelig at faae den smuurt.

30 Alt i min lille Kreds staaer Gudskeelov vel til; min Kone hilser

mangfoldig, og til vore Hilsener føie vi Ønsket om snarlig Helbredelse.

Med Odysseen gaaer det skikkelig godt; om en Maanedes Tid eller lidt mere haaber jeg at kunne indsende første livraison.

Glædelig Juul og et ønskeligt Nytaar for Dem og alle Deres. 5

Stedse Deres hjerteligst hengivne

Chr. Wilster.